SYMBOLA DIUINA & HUMANA PONTIFICUM IMPERATORUM REGUM...

Jacob Typot, Giovanni Battista Coccini

ROMA

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO PRINCIPI ET DOMINO, Dn. FRANCISCO A DEITRICHSTEIN, MISERATIONE DIVINA S.R.E TITULO S. SYLVESTRI CARDINALI PRÆSBITERO, EPISCOPO Olomucensi, Regalis Ecclesiæ Bohemicæ Comiti, S. C. M. Consiliario, &c. Principi ac Domino suo colendissimo.

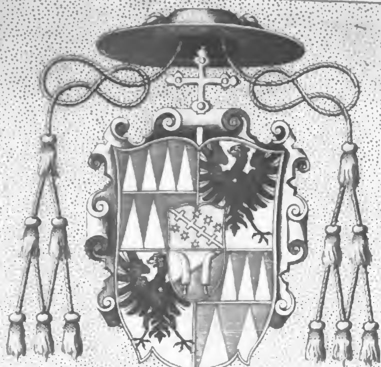

CUM, ILLUSTRISSIME ET REVERENDISSIME Princeps Symbolorum Heroicorum Tomum absolvissem alterum, eum cuinam dedicarem deliberanti, Tu mihi occurristi, non solum loco excelso natus; sed ingenio quoque sublimi præditus; avitis propriisque, germanis virtutibus clarissimus; ideoque CLEMENTI VIII. PONTIF. Max: & RUDOLPHO II. IMPERAT: charissimus; Purpuratos inter pietatis splendore nitens; inter Senatores verò judicis dexteritate eminens; verè Heros. Hujus igitur fœlicitatis Tuæ maximæ, ut, cum Summis quibusq; ne nimium etiam congratulantem admittere, hancque compellationem & dedicationem voti & ominis boni nomine institutam, accipere digneris, iterum atque iterum rogo. Vale.

Illustriss. Vestræ
Celsitud:

Servus obedientiss.

Ægidius Sadeler.

FRANCISCVS A DIETRICHSTEIN PRAESBITER CARDINALIS
S. SYLVESTRIS EPISCOPVS OLMVC

Gratia quę Cęlo quę Roma et Cęsare venit
Poma arborq; tibi et Symbola clara notant

HIEROGRAPHIAM, VT PRIori Tomo, usurpamus, pro integro Mysterio.

CUJUS PATRES SUNT
HIEROGLYPTON ET SYMBOLUM.

Id Est.

PICTURA ET SCRIPTURA

SVNT AVTEM

Hierographiæ Cardinalium	XCVII.
Hierographiæ Mag Ordinis S. Joan:	IV.
Hierographiæ Patriarcharum	VII.
Hierographiæ Electorum	XIV.
Hierographiæ Archiducum	XXV.
Hierographiæ Princip: Imperij	XCVI.

CANDIDO

CANDIDO LECTORI S. ÆGIDIUS SADELER.

EN mitto, quæ promisi Symbolôn variorum, Tomum secundum: & in Symbola, Mystagogi nostri Isagogen. Ac, quod aliis alia placeant, majusque sit animi, quàm palati fastidium; paullò, quàm prioris Tomi, copiosiorem. Nec accepis modò, ut recepi, fluentem rivis verborum, in tanta rerum luxurie. Atque abundantia; sed & interjectam imaginibus, quod passim quæri in audivissem. Ego quidem disjunxeram; ut sua cuique libera esset conjectandi ratio. Cum autem nostra malle habere in promptu, quàm sua proferre in medium, plerosque intelligam; consilium mutavi, ad vestrum velle & volupe: non secus, quàm nauta velum ad ventos volvit & revolvit. Jam ne quis studiis Principum Ecclesiæ & Reipub. à lectione operis deterreatur, ut tempestate & procellis adversis, multi à navigatione, sulca hoc nostrum mare, omnino securus. Nescium enim est irarum & contentionum. Tàm placidi animi Mystagogus est. Et materia non est litigiosa: quæ Remp. sanctis legibus, Principes bonis moribus informet, patentesque horum exemplo ex belluina vita eximat, & inserat in humanum, jucunda magis narratione, & faceta comparatione; quàm severa, qua mens generosa frangitur aut irritatur; non flectitur non eruditur, castigatione. Quid me & te fatigo, labore non necessario? Purgent opera sua, qui ea inquinarunt. Tu lege & judica. Nam omnium candidorum censura, me subjicio. Vale. Pragæ Anno Christi 1602. Idibus Martij.

Idem Eidem.

Vix ad hujus Tomi Hieroglyphica Mystagogum suum absolverat Jacobus Typotius, cùm (ecce) fatis concederet; ità ut in duobus, qui restant, alium ipsius vices subire necesse sit, cujus operâ tertium jam adorno Tomum, quem exspecta. Iterum Vale.

I. HIE-

Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ.

Alphonsus infans Portugaliæ Presb: Cardinalis S. Xysti Frater Jo: III.

Henricus Presb: Cardi: IIII Coronator. Episcop: Zagitanus Frater Jo: III. Re Por.

Ludouicus Aragonius ex regio sanguine ortus. Diacon: Card: S. Xysti.

Theobaldus Arragonius presb. Card. S. Sabinæ. Episcopus Valentiæ.

Carolus Arragonius ex regio sanguine Diaconus Card: S. Mariæ.

Carolus de Vendosme Gallus nepos Regis Franc: presb: Card. S. Sabinæ.

I. HIEROGRAPHIA. CARDINALIVM.

ESse in Hierographia, plus in abdito, quàm promptu, vel ex hac prima purpuratorum, satis patet Nihil Symbolo manifestius, nihil notius Hieroglypto. Quid autem velit Cardinalis, non omnes peræq; intelligunt facile. Erunt enim qui contendent, esse desperantis: erunt qui sperantis. Nec deëst causa discrepantibus sententijs. Pedum destitutum desperantis est. Statutum, non abjectum, sed fixum, est sperantis. Atque in hanc me sententiam, cùm rei veritas, tùm auctoris dignitas inclinat. Nam qui terram & mare cernit, & audit, ut nihil juvat; ex Pedo non difficulter colligit, Virum non minus pietate, quam genere insignem, certiori loco spem, quam humano collocasse. Non enim ille tumulus, in terris licet, terreus est; sed eius, qui in terris versatur, spes celestis, cujus si cui fidem non facio, is oculos tollat: & videbit manum, cum manubrio; non esse humili aut presso loco, quanquam non elato, sed humili animo, Celum adiatur. Alfonsus igitur, in regia familia natus, & Rep: Romana constitutus, secundum rerum variarum usum, ac tædium omnium, cum actum ageret, hoc egit, quod videmus, & pedum sive scipionem imo pedem, certo loco fixit. Quis ille? Spes in Deum. Hinc enim ut cetera deficiant, facit, quæ rogatur, imò supplicia fæde nostra placabilitate & gratia antevertit: si ex te nostra est, cujus causa & nos ipsi, & alios fatigamus.

II. HIEROGRAPHIA.

Videre & hic est omnia vulgo nota: audire non ignota his etiam, qui à limine viderunt Latium. Ab auribus incipio: Bonæ spei Neutra vox obscuro. Ad oculos venio. Libram, qui unquam vidit, simul ac videt, norit. Ita de ansa, jugum: de jugo bilances pendent quod æque, non ita apparet examen. Apparet tamen cuivis Libram esse. Nec quisquam est tam cæcus, qui non videat, sub libra corbem decerptarum, cum frondibus, frugum multijugum. Quod autem Cardinalis non sit propola, dubitarit non injuria quispiam: quid ad libram corbis? Deinde, cum bonæ & spei, voces tritæ sunt, hiulca autem oratio; nota etiam ignoramus: cogimur saltem circumspicere. quó referantur, aut, ad quem pertineant. Ego ariolor spectare ad ipsum Cardinalem, videor enim dum hæc meditaretur, mussantem audire. Multi & multa me spe mea fraudarunt, vel quod rara hominum fides sit, rerum omnium perpetua vicissitudo, & instabilis conditio: vel quod ego ea statuerim firma, quæ erant infirma, & his siderem imo palpandum dederim, qui rei meæ gratia, verba, mihi darent, grata magis, quam vera, Maior itaq; in me residet, quam in alijs hæreat culpa. Quid me miseror? aut alios criminor, mutanda consiliorum ratio. Et nihil optandum, quod justè non licet. Consilia justa & modesta, bonæ spei sunt. Justiciæ libra est. Modestiæ Corbis. Non satis autem est deliberationes nostras, justas esse: nisi & sint modestæ, imò hoc antè etiam, quam illud cogitanti, primum occurrat. Nam sibi quisq; pravo ingenio aut instituto, longe plus justo indulget.

Hinc

Hinc illa non in homines tantum, verum etiam in Deos immortales, indignatio Animi insolentis, non à ratione profecta, sed cupiditate stolida, inani, molesta. Quid enim huic cæno debetur? Non præmium sed pœna. Hæc enodatio Hierographiæ, digna est Principe Viro, Cæterum & bonæ spei annona est: quæ in justo commertio versatur.

III. HIEROGRAPHIA.

Vitem dictam Varro putat, quod ad uvas percipiendas inuitet Vinosi, quod sitam in ea Vitam existiment. Nec abs ventre omnino, quibus vivere est bibere, Si Vino tantum mergeremur, Nunc vitis latex non est, quod Vinum hordeaceum Herodotus appellat. Et quot alia sunt poculenta? quæ non tantum ad sitim, necessitatem, verum etiam ad voluptatem & furorem hauriuntur? Cæterum Vlmo maritatur propter raritatem foliorum, ipsa Luxurians vitis, cùm pampinis, tùm capreolis, in quas nuptias intentum M. Ciceronem, non solum spes generosæ sobolis verum & culturæ suavitas, naturæ dexteritas oblectant. Ita claviculis, v eluti manibus, maritum circumplexa, felicitate sua gaudet, & quasi alacritate diffunditur. Hinc iste frondes, instar porrectæ frontis, quas vinitor coërcet, &, ut prudens gubernator, plebem à luxurie ad moderationem ipsam castigat, ac cogit à frontibus ad fruges. Quid igitur se ipsa sustinet? ut in Symbolo est? Quod in nuptiis unum ex duobus fiat. Non se vitis sustinet, sed vitis & ulmus, sive, ut in connubio maneam, ulmi vitis. Accedit cura Vinitoris, sed qui adiuvet, non afferat naturam. Quod verò, ad cælibem, nuptialis Hierographia? Aragonius est, regali prosapia Lodovicus. Inter purpuratos coöptatus, veluti in aliam familiam transijt. Atqúe hinc est, quod gentilibus sua remittens, & de jure suo cedens, audacter dicat. Res Lodovici vestri, vobis habetoté: Nam se ipse sustinet, jam Ecclesiam ducit: qui repudiatis mundanis & vanis, rebus sacris sese mancipat.

IV. HIEROGRAPHIA.

Inter potulenta, sive poculenta, est vinum mali Punici, quod Rhoitem Plinius, quemadmodum hordeaceum cerevisiam Lactantius nominat. Cæterum hoc ad proximam propius, quàm hanc Hierographiam pertinet, si tamen non & ad hanc. Nam liquorem maturiùs ex pomis expresseris, quàm vaporem expectaris, præsertim, qui Iridem coloribus suis referat, ut Scalptor vult. Erumpere liquorum in altùm posse non nego. Vis enim ea est, contra naturam, & ea de caussa, momentanea, aut non diuturna saltem. Flos satinæ Mali Punicæ Cytinus dicitur: balaustium siluestris, Dioscoridi Huius distincta coloribus genera reperiuntur, condidum, fuluum, puniceum. At Mysta, sub cortice, inquit, hæc tego, sub putamine, quod Malicorium Plinius cum Dioscoride appellat, non flore. Sub cortice verò, quæ Malum Punicum continet, sapore non colore discriminat. Ille quidem dulcia, acria, mixta, acida & vinosa: hic verò, quinque ista in tria redegit fastigia, ut Matthiolus declarat. Vni dulcia: alteri acria & acida, tertio mixta & vinosa tribuens. Propius ad Dioscoridem Mysta accedere videri posset: si

sub unius cortice hæc essent omnia. Nunc saporum varietas, est specierum diversitas. Quod. si membranam candidam, qua intra corticem, veluti supparo, Malum tegitur: acinos puniceos: & quid per interstitia, vernans, nescio, considerare lubet; hæc natura non exhalat: putrescit enim & malum fit malum, simul ac quidquam exhalat. Observo autem hos colores, Iridis caussa, cui assimilat Scalptor. Est enim in Iride, puniceum quid, viride & purpureum, ut Aristoteles observat. Flavi enim apparitio est non exstantia, orta ex comparatione Punicei & Viridis. Quod autem mille, id est, infinitos colores trahere. Iridem Virgilius facit; facit ad scenæ & multitudinis opinionem, ac plausum. Si tantum sculptori tribuo; quantum tribuemus auctori? Fecit tricolor intercus Malum. Si tale non est naturale; factitium reperietur, quale præter naturam vult: & erit Pyrobolus, Mali Punici forma quod totidem colores evomat, quot sapores illud diversis speciebus continebit Erit, inquam, Malum Punicum, si non conforme genuino prorsus; congruum cum sententia Cardinalis. Nam colores animi sui boni, non Mali ullius pandit. Et se austerum præfracto, placabilem miti, suspensum medio ingenio vult declarare. Hæc mea sententia est de sententia Theobaldi Cardin. Aragonij: Nec obstat mihi, pios Manes testor, quod cum naturali factitium recepi, cum educatio sit altera, & quandoq; potior natura.

V. HIEROGRAPHIA.

Suus cuiq; Planetarum color est, uti Plinius notat. Saturno candidus, Iovi clarus, Marti igneus, Lucifero candens, Vesperi refulgens, Mercurio radians, Lunæ blandus, Soli, cum oritur, ardens, postea radians. Quos verò & quot, aera subintrans caussatur colores? Idem tamen est, & solus, licet ex repercussu plures appareant Soles. Magnum Mundi miraculum. Et cum hoc mundi miraculo, perspicuo ac magno, Architectum Mundi Deum Opt. Max. comparat. Nic. Cusanus. Quemadmodum enim aliter, in cæno & cera operatur sol; ita Deus in insanabili & sano pectore. Et non videtur aliud sentire Mysta hic noster, cum ait: Idem per diversa. Nam ut idem Sol per diversa est, licet media varient lucem Solis; ita & Deus, solus, idem & unus est; quamvis per diversa appareat longè diversus. Quod si de se ipse loquitur, & vitæ rationem aliam atq; aliam purgat: ne à se ipse discrepare videatur, ut enim ætas alia, alios mores postulat: ita & tempora incidunt, quæ non unius solum ætatis, verum etiam momenti consilia varient, citra levitatis notam, aut labem inconstantiæ] audiendus est æquis auribus, non sua tantum, sed & nostra causa. Homo enim erat, nos homines sumus, à quibus humani nihil est alienum. Et pertinax sæpius est, quam constans, qui sui in re privata, aut instituti majorum tenacior est in Rep. Nec injuria Aeschynes Demosthenem reprehendit, Athenienses exemplo majorum, ad bellum incisis nervis. cohortantem: Quid enim hoc aliud erat, quàm equum, ad stadium, in quo florens ætate vicerat, annosum reducere? Vertumnos nolo. Volo scientes uti foro. Alcibiadem sua dexteritas tandem destituit.

ſtituit. T. Pomponium Atticum virtus ſervavit. Ita, ſi abſit fraus, & laudi & ſaluti eſt, eundem eſſe, inter diverſos: aut huic commodare, ſine illius injuria.

VI. HIEROGRAPHIA.

Locum non eſſe infinitum, Ariſtoteles ex loci natura oſtendit. Sunt enim Loci differentiæ, ſurſum, deorſum: antè, retrò: dextrum & ſiniſtrum, non modò, ratione noſtri, ſed & reſpectu totius determinatæ quod infinito ex diametro adverſatur. Si locus non eſt infinitus, nec herclè corpus, quod nullum me imaginari quidem poſſumus, extra locum. Hac præfatione, hoc loco utor, quod cernam, ex orbe univerſi, alium orbem exire, quem Anguis extricans ſeſe, & in ſe reflexus facit. Non tamen in ceſſo, quem interpretor, Myſtam. Non enim ſtatuit in rerum natura, Infinitum. At ſupra Naturam Æternitatem ſcilicet, quam Anguis Myſtica paſsim denotat. Et hoc eſt, quod de diametro Æternitatis, Mundi Machina dependeat. Nam tempus eſt menſura Motus: & cum primo Mobili incepit, quoo quia compoſitum eſt non poteſt eſſe æternum; ſed quia temporis eſt prius & poſterius; eſt aliquod primum, ſuperius tempore: quod jam aliud non eſt, quam Æternitas. Ita & Naturæ, pro loco: & Myſtæ pro dignitate ſatisfactum ſit. Nunc ad rem accedamus, in qua jam nihil obſcuri reliquúm eſt. Dicit enim gloriam eſſe immortalem. Non eſſet autem talis, ſi anguſtiis Mundi coërcetur i finiretur onim tempore, quod rerum omnium Mundi edax eſt. Quod autem Myſta dicit, aut de Nominis, aut de Animæ gloria dicit, ſi de Animæ gloria, nihil verius potuit dicere. Nam Æterni omnia ſunt æterna. Talis autem eſt Anima Hominis. Menti enim qui oculus Animæ eſt, nihil mortale, ſed Verum, quod jam immortale objectum eſt. Si de Nominis gloria, eatenus verè; quatenus Nomen ab interitu eloquentia vindicat. Nam non modò rarum præclarè geſtarum, verum etiam ſcriptarum licet prudenter monumenta, temporis interca pedo, non admodum longæva intercipit. ſi deſtituantur eloquentia. Et id ſentit Plinius, cum ait (Minorem dico) facienda, quæ ſcribantur: aut ſcribenda, quæ legantur. Averſamur enim magis ineptè ſcripta, quàm improbè facta ubi affectus ſubſedêre.

Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ.

Carolus a'lotharingia de Valdemon Presb: Card: S. Mariæ in

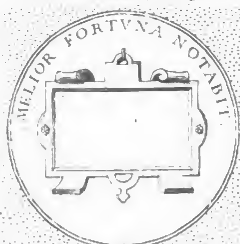
Carolus Borbonius Diac: Card: S. Martini Frater Regis Henrici. I Naua:

Ludouicus Borbonius Episco: Card: S. Sabinæ Portuensis nepos Reg: Na:

Georgius Radgiuil Presb: Card: S. Xysti Epis: Vilnés gener Sigis: R Pol:

Andreas Bathorius nepos Reg: Stef: Pol: presb: Cardin: S. Hadriani.

Claudius de Guisa Diaconus Card: S. Clementis frater Ducis Caroli.

VII. HIEROGRAPHIA.

Sive λαμπτὴρ sive φανὸς est, inflammata ista flamma de cuspide; Persarum Reges non procedebant, absq; igne, ut videre est apud Herodotum, in expeditione Xerxis. Et si majorum nostrorum, juniores enim Persis sunt, recordari lubet, erat qui ex Græcis in exercitu, ignem præferret, dictus abs re, Pyrophoros aut πυρφόρος Erat, qui Romano Magistratui, non tantum in bello. Atq; hoc quidem nobis numismata testantur, ut in vita, in augurationéq; Gordiani liquet. Illud in Genial. Alexander ostendit: hoc Eustatio, imò tritum vulgo proverbium: οὐδ᾽ ὁ πυρφόρος ἐλείφθη quod Erasmus in Paræmiis uberrimè enarrat. Nihil absq; causa refero Persæ ignem sacrum habebant, & eà alebant perennem, quemadmodum Argivi & Romani. Ita non poterat aboleri, ignis super holocaustum celitus diffusi memoria. Et sacrorum caussa reliqui, habuerunt in promptu ignem. Græci inquam, & Romani, non illum ignem perpetuum. Nec sacrorum modò caussa; sed & Sacrosancti Magistratus ergò Romani, ut intelligeret se ille, in oculis, in conspectu, atq; adeò, in luce versari. Huc profectò Lampas de hasta refulgens, omninò respicit. Vita Principum certè omnium oculos in se convertit, & longè potentior est, ad æmulationem. Lege. quam tamen ut in obelisco lumen Aristoteles in civitate collocat. Xenophon clarissimus imperator, & sagacissimus Philosophus, duci militiæ censet & sensit labores admodum graves; sed hoc levari, quod videat se ab omnibus videri & conspici. Et ex re alia, quàm publica voluptatem capient? qui militiæ, togæq; dominantur? Aliud sine controversia est sceptrum, aliud plectrum. Quare si Rex es; te rege: & quæ Regem decent; face. Lux enim Principis, quod publica, ingens est, ut legis in Symbolo, & ita malo legere, quàm ignes Principis. Quid enim hic ignis ad Principis lucem? Et si ignes, veluti igniculos M. Tullius, dotes & animi Lumina intelligis; legis mecum: & diligis Principem, non Lucernæ prælucentis, sed animi virtute relucentis gratia.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Non exploditur voluptas, amica inimica, quod voluptas sit; magis hoc culpatur, quod ærumnas caussatur, & quidquid non est volupe id omne in malis ponit. Contra virtus laudatur, & probatur sanis, non tantùm, quod rectè facta sequatur voluptas vera, atq; genuina, verum etiam, quod comitetur, imò antecedat, animi in se ipso, velut theatro, exultantis, cum motu quies, & gloria. Quemadmodum enim verum est uberrimos esse fructus virtutis; ita falsa est ipsius Virtutis, cum amara radice comparatio. Delectatur sudore & labore suo, qui agrum suum colit. Qui excolit ingenium, aut animum exercet, non servilibus ministeriis, at virilibus officiis; cedet Agricolæ? Non reor Mascula sententia, At multos sinistra depravat opinio. Cedo: nec enim numeramus, sed ponderamus, ut viros verè viros decet, sententias. Et jam tritæ, omnium manibus, Origenes Mosis, ex ocio Majoribus nostris, nata, quæ etiamnum nos fatigant negotia, convincunt. Cujus auctoritati, si quid

nostri

nostri temporis impudentia derogaret, omnium temporum memoria suffragatur. Ita nihil boni facimus, cum nihil facimus, necessitasq; est, quæ extudit, ut loquitur Virgilius, & conservat, ut ego adjiciam, artes. Quorsum hæc tam longè repetita oratio? Ad Symboli confirmationem. Ex omnibus enim liquet, Virtutem infirmitate perfici: ærumnis exerceri: rebus & hominibus adversis efflorescere: secundis remitti: feruidioribus torpere: ocio deniq; intermori: & quasi sublato nutricio, sine antagonista, concidere. ut patet, si non antè satis patuit, in Rep. Romana. Quamdiu populum Romanum samnites, Pyrrus, Carthaginienses oppugnarunt; tamdiu istic virtutis lumina viguerunt. Victis verè superatisque hostibus imperij æmulis; pullulare sensim vitia donec non mole rerum. sed mutatione morum, à fundamento rueret, florentissima omnium civitas: & prædæ his esset, quibus antè fuerat terrori. Mysta non Romanos, aut qui antè rerum potiti sunt, Macedonas, Persas Assyrios adducit; sed adolescentem, ut videre est, quem non in curru, sed humi: non in civitate, sed solitudine: non sereno, sed pluvio celo: non undum quidem, sed nec superbè amictum: aperto, non operto capite: & solo deniq; scipione, id est, sola virtute, & mente supra ætatem constanti statuit. Plane ut Herculem Prodicus Chius, nisi quod illum hic inter virtutem & voluptatem: Plane ut Homerus Ulyssem, omnibus malis pressum non oppressum, nudum tandem abjicit, Ita ex oticis utor pigmentis: quod sordeant nobis in nostra Repub, natæ Christianæ Virtutes. Unus Jobus pulchrior fuit tolerantia, quàm ullus Paganorum, non dico, fuit, sed fingi potuit, ab ullo, vel Poëta, vel Historiographo, licet eloquenti. Nullus enim est, in quo non sit nævus, nec ille quidem, qui deceat, sed deturpet ac deformet formam Virtutis. Et huic uni Jobo palmam eripiunt, Martyrum non unus aliquis, sed multi exercitus.

IX. HIEROGRAPHIA.

Tabulam hicrasam cernis: & legis, Melior fortuna notabit, Ergò scribenda, & memoriæ consignanda, læta modò & jucunda? nec commemoranda simul adversa? Non ea Mystæ mens est. Liberam enim & veram esse oportet rerum narrationem præsertim quæ ad posteros transmittitur, manca aliàs futura, cum oporteat in utramq; partem proposita lectori exempla, ut habeat, quæ sequatur, quæ vitet. Justiciæ enim exitus aut optabilis est & tolerabilis. Licet successus plerunq; minus sint prosperi & optati, Poëtæ, quemadmodum pictores inumbrant quædam, silencio, ne offendunt, multa involvunt, & quibus assentantur, his placita magis, quàm aliis probata scribunt. Sed ab horum levitate & adulatione, multum abest Cardinalis tanti gravitas. Quid igitur vult nuda sua tabula? Fortè quod Seneca, Beneficiorum nunquàm maleficiorum citò obliviscendum. Nam Aristoteles mentem nostram, ad imaginem rasæ tabulæ dolat. Quod si penitius in animum Mystæ lubet descendere; præceptum nobis animadvertemus, Mentem ærumnis fractam, spe meliorum erigendam: & adversitatum tantum modò recordandum, ne insolescamus. Jucunda enim est præteriti laboris recordatio.

X. HIE-

X. HIEROGRAPHIA.

Altare tibi demonstrandum non est, Ardet quippe, non fumat. Nec Agnus ad victimam: faces enim lucent, & securis in truncum hæret impacta. Quid igitur Cardinalis? sacrificijs non delectaberis. Non aliud haud dubiè quàm David, cujus sunt verba ad Deum. Fuit ex instituto Mosis, quem æmulatum Cacodæmonem Romæ Tertullianus scribit, varius sacrorum, apud Iudæos. apparatus. Agni immolatio longè vetustior Mose. Nam & in AEgypto renovatum est sacrificium Abeli. Et cum cetera aliò tenderent, in illa umbra; Agnus repræsentabat Christum. Hæc ego, non refero, ut nova, vel in audita; at Symboli caussa. Tempus enim fore divinabat David, quo Christus, uno sacrificio, omnia esset antiquaturus quanquam & ea tempestate, qua vaticinaretur, & regnaret, Deum animaduerteret, peccatis impiæ gentis offendi magis, quàm victimis placari. Qua de caussa, non abolet quidem, sacrificandi ritum, sed puræ menti imperat, purius sacrificium laudis Divinæ. Aut me omnia fallunt, aut hoc etiam Cardinalis vult, Vult inquam, pietati Christianæ, vitam consonantem.

XI. HIEROGRAPHIA.

Phœnix, Græcis, palma est. Atq; hinc non nomen modò fabulosæ Avi datum est, verum etiam nomini ratio, ut vult Plinius. Sic enim dictam avim vult, quod, ut planta, ex se renascatur: Res magna & memorabilis. Avi tot seculis constitit fama. ex quo, doctorum hominum fabula constituit famam Avis, quam volebant ἀπάτορα & ἀμήτορα Fama verò, aut fabula verius erat, sexcentos amplius annos vivere & non vitæ tædio, ad desiderio prolis, in voluntarium transire incendium. Pyra scilicet congesta, quam eminentiori loco Sol incendat, ardere spontaneam: ex cujus cineribus ipsa repuerascat. Ita, ni fallor, Herodotus, & qui omnes falsos scribit, Tranquillus. Liberum enim erat, longævo ævo, mendacium. Sequens ætas, aut minus credula, aut majorum insipientia sapiens, fabulosa censet, quæ falsa sensit. Batthorius Phœnicem in foculo collocat ut vides: & rei magnæ, magnifica adjicit verba, se necat, ut vivat. quod de Phœnice dictum, in ipsum quadrat. Nam hic ipse Cardin. Batthorius, dùm ipsam Transsylvaniam appetit, cum Principatu amittit, prælio superatus, à Michaële, Vaivoda Valachiæ. Ita sæpe nescimus, quæ præscimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

Hanc Paradinus Cœnobio cuidam tribuit: & adventanti Guisio, qua vides specie, Pyramidem erectam. Nec evoluit, sed carmen Gallicum ex basi exscriptum, in litteras retulit, quo animus Cœnobij explicatur. Id ne malè: vertam, paucis si exposuero, tuo etiam labori parcam, prolixius enim est. Rex est Pyramis & herclè Regis Hieroglypton, διχοτόμος sive crescens Luna. Hedera verò, Card. Guisius. Hæc ferè sunt Epigrammatis, scitu digna. Nam his cognitis, cuivis manifestum est Symbolum.

bolum. Te, ô Rex, stante (stabis autem, pyramidis instar, semper incolumis & inconcussus) ego, qui te obsequio & benevolentia observo, atque amplector, in morem hederæ, nec possum à te auelli, ego vivam & florebo: nec marcessam ætate, sed in senecta etiam virebo, tuis Rex honoribus, non meis opibus. Vt enim humi nata, paulatim assurgit, & radiculis obrepit arboribus & muris, non modò suis diffisa viribus, sed altiorum amans hedera; ita ego longè infra Majestatem illam Regiam genitus, tueri tua beneficia, sine tua benevolentia nequirem. Cæterum Hedera in oculos passim incurrit. Quæ extra oculos sunt, Dioscorides, Plinius & Theophrastus in commentarios, velut in pænu abdita, studiosis Historiæ Naturalis conservarunt, coaceruaruntque. Cætera quid persequar? Crescens Luna, signum militare Turcarum etiam est, non modò proteruè, verùm etiam imprudenter sumpta. Nam quæ crescit, senescit quoque Luna. Et cùm sit instabilis, ab alio, lumen mutuatur. At signa, felicia ac fausta, sagacitas Principum sumit: & omen infelix privatim etiam auersamur.

Ludouicus de Guisa Lotharingius Gallus Diaconus Cardinalis S. Juliani.

Aloysius de guisa Lotharingius Gallus Diaconus Cardinalis S. Laurenty.

Ferdinandus Medices Presb. Cardi S. Eustachy Protector Hispaniarum.

Joannes Medices Presb. Cardina. IIII. Coronator. F. Fran: M D H

Alexander Medices Presb. Card. S.S. Quirici et Julitæ. Archiēps. Florentię.

Joan Angelus Medices Presb. Card. S. Stephani in Cælio monte Ēpus Sypontin'

XIII. HIEROGRAPHIA.

Symbolum Gallicum eſt, Meo commodo. Hieroglypton, Ciconia. Quæ quo pacto inter ſe concordent; alius fortè melius me dixerit. Nam Ciconiæ in ſocietatem publicè conſentiunt, ut Plinius refert & nos videmus, commeant enim gregatim quotannis: & privatim parentibus gratiam referunt, atq; nutricamenta, juſtè perſolvunt. Vnde πελαργικοὶ νόμοι. Meminit Ariſtophanes, imò ad Ciconiarum inſtitutum, Solon pubem Atticam inſtituit. Et ultimò adventantem reliquæ, in expeditione interficiunt, diſcerpunt. Quæ omnia, non privatum commodum, ſed publicam ſalutem redolent. Serpentem roſtro tenet. Teneat, per me licet, ſed grandævis parentibus, hunc ipſum paſtum, tanto diſcrimine comparat & non ſuo commodo, ſæpe enim ſuo exitio deglutit. at noſtro emolumento, cum ſerpentibus bellum gerit. Quæ cauſſa erat Theſſalis vindicandi ab injuria Ciconias, uti Plinius narrat: & capitali ſupplicio, non ſecus in eum animaduertendi, qui Ciconiam, ac, qui hominem necaſſet. Non ignarus naturæ Ludovicus Guiſius, vidit ſibi bellum eſſe, cum turbulentis hominibus, ſi dignitatis locum tenere, & tueri vellet; haud ſecus ac Ciconias cum ſerpentibus Natura committit. At ſi Ciconiæ non omnia, ventris gratia faciunt, ſed officij, pleraque, uti jam demonſtratum eſt; nemo eſt bené natus, aut rectè inſtitutus, qui ſuo commodo potius, quàm publico, ad rem præclaram accingatur.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Σωρίτης eſt captioſum diſputandi genus. Nam ab evidenter veris, ut Vlpianus tradit, per breuiſſimas mutationes, diſputatio ad ea, quæ manifeſtè falſa, perducitur. Nomen invenit, quod in acervum ſenſim creſcat, uno velut, ut M. Tullius loquitur, addito grano. σωρεία enim vel σωρός, acervus eſt. Symbolum hæc omnia explicat: Hieroglypton ſub oculos adducit. Sunt enim grana novem, quæ per ſe nihil ſunt, Nondum enim ſunt decem, ſed ſi minimum, quid, addideris, unum puta, ſnnt decem. Denarius autem numerus, radix eſt, & jam non per minuta, ad ſummam rerum, aſcendendi principium. Quocirca ut nec pertinaciter repugnare, ita nec temerè omnia, inſtituto de re ſeria ſermone, concedere debemus. Si hoc in verbis cauendum eſt, ne nos irretiamus ipſi; quantò magis, in re cùm publica, cum priuata? Certè minima interdum prætерita, aut neglecta, ærumnarum gravium cauſa exiſtunt. Atq; hinc eſt ſublatus, è medio, Athenis, puer infans licet, cornicum oculos configere ſolitus: & neglecta cura Alcibiadis, curæ poſteà fuit, omnibus Græcis & Barbaris, Ita nos nobis noſtro malo: & delitijs ſuis Reſp. & Rerump. Principes, ſuo periculo, indulgent. Leuis jactura Auiculæ eſt, At ſi puer ille, in virum euaſiſſet auſus eſſet, tùm in ciues, quod ante in aues. Et ſi auiculam, quam in curiam intulerat Alcibiades, parùm memor ordinis, ſolutam fortè ſenatus non collegiſſet, ſed caſtigaſſet leuitatem hominis; moderatius foret & Senatu & Populo uſus. nec accendiſſet bellum, quo patria conflagrauit.

XV. HIE-

XV. HIEROGRAPHIA.

Crux Florentina aut Pisana verius tam Coronata, quàm pileata est. Corona non regia, sed principali: & pileo non servili, sed Cardinalitio. Res nec nova, nec stupenda, in familia Medicea. Symbolum licet vetus, pium: & in hac impietate stupendum quoq;. A Domino factum est istud. Refert enim Cardinalis, â quo accepit, acceptum Domino Deo, genus & honores. Meritò inquies. Sed quotus quisq; ea est graditudine animi in Deum? Et si omnes sunt, quos veluti è grege legit, & ad honores, subvexit Deus, cur non meminêre beneficij divini & conditionis suæ? Aut si meminerunt, cur voluptates suas sequuntur, & non obsequuntur Legi, id est voluntati Divinæ? De Magistratu instituta est quæstio si in nos instituerctur: ne nos quidem purgare nos nobis possimus. Tantum abest, ut Deo. Quamobrem non injuria admirabar, in summa fortuna, summam moderationem.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Adolet hîc non Aäron. sed Ioannes Mediceus, thus Deo: & magna cùm pietate, tùm admiratione, inquit: Quò sum vocatus? Et meritò inquit. Non enim leve est, servire Deo non Regum alicui, cui vel vitiosâ assentatione, vel simulatione virtutis, operam probes; sed quem nihil fugit, Regi regum Deo, Cujus cui in mentem venit, non potest, non animo turbari, & corpore toto inhorrescere, quoties ad Altare accedit.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Eclipsis Lunæ est defectus luminis Phæbei in Luna qui accidit, cùm ipsa Soli ex Diametro, opposita, vel cum exigua latitudine vel tota, vel aliqua sui parte in umbram terræ intermediæ. incurrit, lumen enim tàm diu amittit, dùm suo ipsa motu ex umbra terræ eluctetur & collustretur, quo solo lucet, iterum a Sole. Sub hisce tenebris Lunæ, celat Mysta, & velut caligine involvit animi sollicitudines, quas quod P. Iovius non declaret, per me non eliminabuntur. Nam si tempus aperuit tùm animo recordità; me Mystagoga non est opus. Si non aperuit tempus; falli qui possum, nolo fallere Lectorem. Verùm enimverò non animi tantùm anxietas, sed & fortunæ anxiæ difficultates per Eclipsin intelligi possunt. Et virilis animus vel sua virtute fretus, vel spe in Deum conjecta, non minus verè, quàm graviter dixerit: Hinc aliquandò eluctabor. Multa profectò sunt constantiæ humanæ exempla, plura documenta fiduciæ divinæ, Marius quantis ex periculis evasit? Revertêre ab exilio Demosthenes & Cicero. Danielem ex morte eripuit Deus. Et me majori miraculo idem Deus in custodia, non Leonum, sed hominum efferatiorum sustentavit: ac tandem à potentioribus æmulis servatum liberavit, & vindicavit in suam solius potestatem. Deus bone & potens; quàm bonus? quàm potens es? Divinæ Laudis gratia hæc adscribo; sed & consolationis humanæ. Nam ferre qui potest; superare & potest injurias: Deus autem & vocatus & invocatus, duris in rebus, subsidio venit celerior vocatus. Ita vult, quod volumus, si ritè volumus.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive de arbore, Myſta, ſive de Hedera loquitur; verum eſt Symbolum: vix nata ſuſtentor. Nam arborem Sol à ſtirpe fovet: Arbor Hederam. Nec obſcura eſt, clara imago, aut latens ſententiæ ſententia. Nam ut ſol arborem, & arbor hederam ſuſtentat; ita ſe à Pont. Max. provectum, huncà Deo ad illud honoris faſtigium, intelligit evectum. Cæterum Hederam Feſtus dictam putat ab hærere: alij ab edere. Prima quidem brevis eſt, & arbores exeſt. Mira tamen adhærendi vis & natura. Nam thyrſis ad id inſtructa, Theophraſto videtur, & non modò circum arbores,& muros repit; verum etiam in cornibus cervi enatam (ego fractam alicubi & adglutinatam puto, non enim marceſcit interciſa,ut docet Plinius) naturam animalium perſequens, Ariſtoteles ſcribit. Miratur Plinius Hederæ, ſive ederæ locum eſſe,non dico in ſacris, verùm etiam profanis in locis, quod commoda conjugis ad ſe trahat, & exſugat, quaſi id non facerent, qui facere non deberent, præditi ratione homines. Quod autem lubenter ſerpentes ſerpere, ſub umbra Hederæ queritur; injuſtè queritur. Semper enim ſub umbra bonorum, mali latent, imò Lucent, & fulgent honoribus. Hæc pro Hedera imò Myſta dicta ſunto. Licet enim florens inventa,prudens Herdera utitur, qua Liber ſe, Alexander exercitum,vulgò olim templa coronârunt. Semper enim virens. majus quid,quàm animo anticipemus, promittit.

(§)

Hippolitus Medices Florentinus Clementis VII. P.P. frater Diac: Card: S. Laurentij Archiepis: Auinionen: et Montegalen: S.R.E. Vicecancell:

Hippolitus Medices Diac: Card: S. Lau: Archiep: Auinionen: et Monteg:

Ludouicus Estensis Presb: Card: S. Aga: Episco: Ferrarien: Alphō: I Ducis Fra:

Aloysius Estensis Diaconus Cardinalis S. Eustchij: Frater Herculis Ducis Ferrarię.

XIX. HIEROGRAPHIA

Ingressus inquit, & haud dubiè, speculam istam, à fundamentis, ex vivo marmore, ad tantum fastigium subductam. Et non regressus. Speculam dixi, propter Hypæthrum & perforatum etiam fenestris supra culmen. Non Pharum, quod hæc maritima sit. Non Carcerem: patet enim Et nemo sapiens malè sibi ominatur. Quò igitur aspicit Mysta, qui nos de turri despicit? Ad animi constantiam, sodes. Semel enim meliora, licet ardua secutus; nunquam debillitate animi, aut difficultate negotii territus destitit ab incepto. Tantum animi robur propositum nobis ducamus, non modò ad intuendum, verùm etiam ad imitandum. Nam animo in rebus magnis difficere, & velut, de alto spectantibus, suffusa oculis caligine ac horrore, mente collabi; pusilli non virilis animi est. Est quando fortuna vim suam frangi non vult, quo tempore, cedere impotenti rerum dominæ, non magis in vitio est, quàm de adversanti sub mittere, & in tempore contrahere, vela tempestati. Vi, inquam, de statione, depelli possum, de honesto nec volo nec possum.

XX. HIEROGRAPHIA.

Emergit pressa, quæ? Pila in conspectu pugillaris imò salit, exultat, ad astra fertur, impulsa, Nec minus minor licet, palmaris pila. Sed ventosam illam Mysta exhibet. non modò quod familiarior sit Italis, verùm etiam, quod, ut hæc vento, ita homines vulgò, aura populari ferantur, nec ventos nacti secundos, cupiditatum voragini statuant modum, Atq;, de hoc hominum genere loqui Mystam, mihi persuasi: quod Pila comento fulta & quasi durata constantiæ propior sit, quæ de compluvio excepta nunc palma, nunc plaga expenta sublimius & longius excutitur, nec inflanta toties, ut illa, velut refocillanda, in deliquio. Nam hoc ipsum ad fractos & degeneres animos pertinet? ut nunc castigentur, nunc consolentur.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quanquam stella hic perlucida sit, & sola inter omnes appareat; loquius tamen, rem totam obscuram Multitudini, & paucis, quos Litteratos vocat, intellectam putat. Nam verba Horatij sunt, & rapta, ut fit, ex integra sententia quæ est: Micat inter omnes, Iulium sydus. Et jam micare incipit, Symbolum: ac quasi illato igne, obscuritas inclarescere. Sed quod Iulium sydus? quod velut Luna, inter minores ignes lucet? C. Iulius Cæsar natus est ad IV. Id. Quinctiles: Hæc clara natalitia Mensi postea nomen dederunt. lege Svætonium, & consule Mathematicos, quo Horoscopo, Noster enim Mysta, Iuliam Gonzagum, miratur: & ut Venerem Horatius ceteris stellis, quæ, cum Solem antegreditur, Lucifer; quando sequitur, Hesperus dicitur, sic ipse omnibus matronis anteponit, Malim in alio occupatum tale & tantum ingenium: quid enim cæno muliebri, cum cœlesti lumine? Nam potest comparatio extendi ad digniora. Indulgeamus amori & ætati: semel enim sic non pluries, omnes in sani-

insanivimus. Revocemus modò in memoriam εὐφημίαν meam in proxima Hierographia, si tamen mea, quam Græci & Latini facere tanti; ut nihil magni aggrederentur priùs, quàm sibi suisq; precarentur benè. Plato sanè cum frugalitatem Spartanorum, in sacris probat; cum munificentia Græcorum, comparat eorundem, imò antefert, vel nomen vel omen. Non enim minùs fuere parci verborum, quàm rerum. Hippolytus certè Mysta hîc noster non natalicium, at funebre sydus Iulium inauspicatò servans; vel acceleravit, vel auguratus est fatalem diem. Cometes enim Cæsaris funeri, ut pleruuq; magnorum Principum illuxit. Et in tabula pictus, quod in cœli fictus, Hippolyto portendit. Extinctus enim paullò pòst in fundo Iuliæ, ut Pindarus in genibus pueri adamati.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Q. Smyrnæus, duodecimum certamen Herculis, ut cætera breviter cum Dracone insomni commemorat: Præmium victoriæ fuit, Mala Aurea. Hoc Symboli gratia scribo. Non enim Palma ab insomni Dracone custoditur, sed virtute paritur, & cum tui simili homine non portento, tibi te palma, de decore, de victoria res est. Palmam pro victoria non primus accipio. Nam ferre palmam, usu jam olim receptum est. Et si tibi cum potentiori hoste res est, ne trepides: sæpe enim exigua manus, maximas hostium copias fortiter fortunateq; profligavit. Nec hercle Luxuries, etiamsi bellum sit cùm debiliori: nunquam enim hosti deest, voluntas nocendi, & tua securitas dat facultatem. Hoc à Mysta dictum, à nobis non malè intellectum puta. Quid verò Palmam sterilem proponit? Meo, quod sentio, quam exiguum sit, judicio: quia Virtus se ipsâ contenta est. Id quidem Zeno non omnibus peræquè probat. Romani tamen recta natura & institutis, non operosa doctrina, quamdiù illa valuerunt, Laurea corona triumpharunt. Ac ne principes modò decus spectaise existimes, ne civica quidem aut muralis, quæ tanto periculo pararentur, erant pretiosiores. Ita Romæ, ne miremur istic tamdiù imperium fuisse, pensabantur omnia non utili, sed honesto.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Altiora citimo cœlo, est ipsum cum orbibus suis undecimum cœlum. Quis verò supra nubes Latus altiora petit? & accenso funali quid scrutatur? Non internuncius famosi Iovis Mercurius: nec enim pedibus alatus, aut caduceo armatus est. Mihi videtur esse Animus Mystæ. Nam virorum pietate illustrium animus in cœlo, non in terris versatur. Et quid nos versamus terras, aut in terris? Quærimus, quæ perdamus, aut servata nos perdant. Meliora quæso. Et cum me ipsô admoneo verarum & dignarum homine Christiano meditationum, quanquam in exemplo, documenti satis sit. Funale autem manu tenet, non quod luce opus sit, ubi omnia collucent syderibus; sed caritatis vim & ardens desiderium, summi & Æterni Boni non potuit clariùs explicare. Ac ne nimium nugemur, Prometheus est, qui non ascendit cœlum, sed descendit cum fatali igne: ne quæ supra nos, rapiamus ad nos.

XXIIII. HIEROGRAPHIA.

Sic tua nos virtus (quemcunq; tandem Mysta affatur) trahit, retinet, devincit sibi; quemadmodum Scambrus Alausas ducit, & quò vult amore sui, ductas rapit, Quod satis causæ visum est Gallis, ut narrat Bolonius, has virgines meliùs meretrices, illum Lenonem si dignè, appellandi, quanquàm nonnulli dubitent, sitnè idem, qui in Gallico mari capiuntur, & per propontidem qui Plinio teste in Pontum influunt. Gallorum nomenclatura est nostræ interpretationi commoda. Num & Socrates sæpe à corporis amore, in admirationem animi, cuius bellum domicilium exarsit. Nec Plinij testimonium à vera sententia alienum est. Nam Byzantinis, Regem Scombrorum videre, quod felicis augurij foret, in optatis erat, credo propter ubertatem. Cæterum videre unum semper ex omnibus præ cæteris, excellere: nec ex Scombris modò: latè enim hoc per omnes naturæ meatus patet; argumento est, Vni in Natura & supra Naturam deberi principatum Deo. Magnum naturæ miraculum. Quanto admirabilior, qui naturam ita condidit? imò venerabilior, ut in natura tota, & omnibus naturæ partibus, quo, nescio. modo appareat, & sese benignè comiterq; ostendat? Maxima pars hominum, unius imperium sequitur. Et si Scombros non tantùm consortes generis, verùm etiam alieni sequntur, non leve momentum accedit ad maiestatem Regis. Natûra enim expetere videtur imperium unius, non in unam tantùm nationem.

Sacre Romane Ecclesie Cardinales.

Aloysius Estensis Diac. Card. S. Eusta-chij. Frater Herculis II. Duc. Ferra:

Hippolitus Estensis. Card. Diac. S. Marie in Aquino. Fr. Alponsi II. D. F.

Hercules Gonzaga Diac. Card. S. Marie Noue Epis. Mant. F. Lud. D. II

Franciscus Gonzaga Presb. Card. S. Agathe Epis. Fanen. Nep. Duc. Mal

Petrus Gonzaga presb. Card. S. Agathe Epis. Mant. Nep. Duc. Mant.

Ioan. Vincentius Gonzaga presb. Card. S. Marie in Cosmedin. Mag. Prior Barlete

XXV. HIEROGRAPHIA.

Testudo, licet tardet, adrepit tempore, quo ipsam ducit natura. Quid hic distinguam testudinum species? quod fecit Plinius? sed sint aliæ terrestres aliæ aquatiles, quanquam & hæ in terram exeunt. At harum rursus aliæ, marinæ: aliæ, fluviales: aliæ lutariæ. Omnes enim tardæ sunt. Terrestris autem est, quæ in conspectu est. Si luberet multa potiùs, quàm commoda ad propositum congerere; ex Plinio, Dioscoride, non modò vera, sed et verisimilia possem exscribere. Iam hoc nobis non est propositum. Et si luberet aliorum mendacia cöacervare; malim aliquid novi ipse comminisci. Celeritas actioni necessària est: consultationi inimica. Igitur, dum nobis Mysta testudinem proponit; vetat præcipitare negocia, quod faciunt, qui deliberationem expeditione antevertunt. Sunt autem qui in facto consilium capiunt malè, nisi in re subita & improvisa, cujusmodi in bello, & medius fidius in pace interdum multa eveniunt. Sunt qui post factum, imprudenter: serum enim est, re perdita, pænitere. Quamobrem optime Caius Salustius, ex Isocrate ni fallor, sine libris enim scribo: Priusquam incipias consulto: at ubi consulueris maturè opus est facto,

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Mysta Italus, Hispanice loquitur: Non plus tollo, quàm sim ferendo: & simul Camelum humi sternit. Tollo in belluam intuens dico, quod ille ad animum conversus dicit: Tolero. Ferre potui vertere: est enim tàm corporis, quàm animi. Nunc volui distinguere corporis & animi molestias. Multum enim interest. Et sunt huius, quàm illius, longè graviores. Ad rem propius accedamus. Camelus sponte se, ad hoc se natum intelligens; sternit stratori: nec enim frustra gibbosus est. Et cum Africis datum sit ad onera succolanda, ut ita loquar, unum tuber; geminatum est Bactrianis, ut Plinius scribit. Hanc Dromadem, illum Camelum appellant. Aristoteles nomine non distinguit. Ac ut intelligas intelligere Camelum, tantum oneris suscipit, quantum ferre potest. Et ad hoc alludens Mysta, deprecatur graviorem humeris molem. sive quem Apollinem sive quam Venerem. Nihil humile ego, de viro principe sentio. De venere conijcit Iovius. Et nos venerem Apolline molestiorem sensimus. Nam quam morosæ sint, mulieres impudicæ, vel usu vel auditu cognovimus. Extra Iocum, his dictum & repetitum non tantùm ab Hippolyto Estensi, qui patientiá alterius abutuntur: læsa enim sæpius fit furor.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

Ne nos nimiùm miremur, aut ægrius quæramur: privatim nobis esse simultates, publicè bellum; Natura inter animantia etiamsi bruta, discordiam sevit. Ac ne abs re, de re loquar. Plinius narrat. Cygnis Aquilam esse infestiorem natura, sive magnitudine corporis, sive formà offensus, ut ferè magna potentia, alienam horret virtutem. Quid enim in Cygnis

Cygnis mali? quos volucres ceteræ omnes diligunt & obſervant; Pythagoras ab animantium eſu ſuos reuocat. Et ſine diſciplina Cygni ab omnibus ſeſe abſtinen. Sed nunc amorem ceterarum avium, Aquila perſequitur odio pluſquam Vatiniano. Vtinam inter Homines, inter has aves certè, ut ſcribit Aelianus, vincit juſticia. Hinç eſt, quod Myſta Symbolicos: Sic repugnant. Malim, repugnat: Nam ſi ne Hercules quidem, cujus nomen refert Cardinalis, contra duos; quid novi à duobus diſtineri, ſuperariq; Aquilam? Repugnant tamen legendum eſt: quod duo Cygni, alas Aquilæ, ſingulæ ſingulas, mordicus ſtringant, & ipſam enecent dolore. Et paulatim capio, quid velit ipſe Card. Hercules ſe quidem amantem pacis, ſi tamen cogatur, non de futuros gentiles & ſocios, qui contra potentiorem libidinem, arma & animos coniungant,

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Bella gerant alij. Verba Helenæ Ouidianæ ſunt, quæ in quem torqueat Franſc. Gonzaga, Oedipus divinet. Roſcellus ex fonte non ſumit, forte ut ab ex probratione lectorem, ad probationem ſententiæ ſuæ traduceret. Ipſe, licet pacis ſtudia eſſet amplexus, vigere tamen in ſe patritas avitasq; virtutes, oſtendit: dum Aquilam, ſub qua vicerant, in ſurculo aut ramo Palmæ collocat, inſigne gentilicium, & ſignum militare Imperatoris, utut colore vel forma variam. Non enim degenerem columbam Aquilæ generant. Ego me ſacris, & ſacrorum præſidi Deo devovi. Si tamen laceſſeris, reviviſcere in filio patrem cognoſces. Deſine bilem mihi & tibi perniciem movere. Hæc loqui ab elato animo virum memorabilem exiſtimo. Quem verò increpet, ego non magnopere indago. Sciat per me quæ ad laudem bonorum ſpectant, Lector. Quæ ad vituperationem, ignominiam, labem ullius pertinent; obſcurare malim, quam declarare.

XXIX. HIEROGRAPHIA.

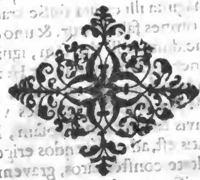
Hercules cum Hydra congreditur. Nota vulgataque fabula. Nam licet Naucrates Erythræus, ſeptem: Zenodotus Epheſius, novem: Heraclides Ponticus, quinquaginta illi capita fuiſſe tradiderit; belluam multorum capitum extitiſſe, omnes fabulantur, & uno truncato, renata confeſtim eſſe dupla, ni concidum colli thyrſum, ignis voraſſet. Ad hanc difficultatem acceſſit camer. Pereundum igitur Herculi erat, duorum violentiæ, ſolo expoſito: ſi non Iolaus prope opem tuliſſet. Explicemus nos fabulæ cautibus. Myſta & ſe & ſui ſimiles viros animat exemplo Herculis, adverſus quamvis & licet monſtroſam, horribiliorémque humana vim, quod ſi non ſatis eſt, ad colligendos erigendoſque animos, aut lapſos metu, aut difficultate conſternatos, gravem illam ſententiam, veluti Scipionem adhibet: Tu ne cede malis. Noſti quæ ſequuntur apud P. Virgilium. Ita præter exemplum fortitudinis, habemus documentum ſapientiæ. Licet & in ipſa lucta plus ingenij ſit, quàm virium. Motum enim malum, tollendum eſt: aut non movendum. Ac ne puerorum hæc primùm audientium inſtar, in fabula hæreas; plebem Demoſthenes,

belluam

bellüam multorum capitum nominat, ut Magistratui diligenter videndum sit, quid agat: quo in loco verfetur: & quibuscum deniq; habeat negotium. Desinit quoq; esse fabula, hæc de Hercule fabulosa narratio, in vita privata, si oblivione, veluti igne obruamus quas nequidquam exercemus simultates imò omni in re sive publica sive privata. Nam fibræ mulctæ, sunt in omnium malorum radice.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Hic scapus est, sic enim Vitruvius appellat columnam perpendiculariter basi insistentem: & sub basi stylobata fulcimentum illius: epistylium deniq; modulus, qui scapo imponitur. Non hæc docendi, sed notandi caussa à me dicta sunto, ut nobis expeditiora sint, quæ Mysteriis involuta cernimus. Sic immortalis sum, inquit Mysta. Qui verò? ut scapus stabilis. Quo iterum pacto stabilis est scapus? stylobata. Videor sensim capere, quod Mysta sub columna recondidit: se lucem illam celestem, quam collucens stellis Epistylium declarat, & vitam beatam sibi promittere, à stylobata hoc est, fulcimento salutis omnium nostræ Jesu Christo. Nullum enim aliud fulcimentum esse immortalitatis, vel excogitari potest. Ita omnia Mundana sunt vana: & ipsa mundi Machina non potest esse æterna, quod composita. Nam ante compositum, est simplex. Columna autem hoc voluit ostendere, quod conspicuo loco posita, conspicua sit & non omnino dissimilis similitudo. Sub Pyramide autem Reges Ægypti, supra columnas conditi sunt Imperatores Romani.

Cardinales S: Romanæ Ecclesiæ.

Scipio Gonzaga presb: Cardinalis et Patriarcha in : Hierusalem :

Rainutius Farnesius presb: Card: S Angeli et maior pœnitentiarius :

Alexander Farnesius presb: Cardinalis: Episc: Ostiensis et Velitrensis S Collegij Decanus. S. R. Eccl. Vicecancellarius. Legatus Patrim: Protector Arrag: Lusit et Po:

Rodericus Borgia Valentinus Diac Card S Praxedis Alex VI P Pingit

Hieronimus Roureus Frat Duc Ioan Ilar presb Card S. Petri ad Vinc

XXXI. HIEROGRAPHIA.

Potiùs mori, quàm fidem fallere. Magnifica verò vox & tanto viro digna. Fides autem est duplex, altera Theologica: altera civilis. Nam de Historica, & rebus in alijs credulitate, Mysta non loquitur. Et quanquam manu signnm Crucis tenens, Theologicam, ut dignum est persona, quam gerit, clarè prætendat: & hoc ipso, fidei præferat civili; est tamen hæc maximum ornamentum fidei Christianæ. Et quis inter Christianos meritò referat? quorum doctrina, nihil, quod non mitè sit, suadet, vel adversario nostro, teste Marcellino? qui fallere, mentiri, peierare, & violare, ut breviter finiam, audet fidem, justiciæ fundamentum? cùm ne inter homines quidem numerandus sit, qui pacta humana violat: & justiciam, sine qua res humanæ stare nequeunt, evertit, funditus. qua collapsa, pietas, ubi se sustinere possit, non invenerit locum, Deo igitur, in cuius verba adacti sumus sacramento, servemus, ut par est, inprimis fidem; sed & his, quibus cùm consortio generis Deus conjunxit, & in hoc domicilio orbis terræ sociavit, non tantùm datam, sed & debitam, etiamsi non datam redintegremus. si debemus, quibus non obstringimur peculiaribus pactis; quantam debemus, quibus obligamur, Dei vicarijs, terræ dominis? Longius non profero lumem in tanta luce.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

Suave lego: & video spiritum, supra non aquas modò, sed aquas & terram, imò Machinam, quæ terram, aquam, aërem, & ignem, nec elementarem modò, verùm etiam cœlestem uno eodemq; ambitu complectitur Mundum. Quæ cùm video; audio discordis Naturæ (quid enim tàm dissonans, quàm elementare & cœleste? mortale & immortale?) suavem oppido concordiam. Si quis non audit, fit familiaritate concentus. Nam ut his qui ad catadupa habent, obsorduerunt aures; sic & nobis evenit, quibus cœlestia venerunt, ex quo familiaria, in contemtum Celare tamen nefas est; quæ fas audire, Sed ex quo, Spiritus, qui implet orbem non terrarum modò, quem vel cernere, vel audire, suave est; animi recessus, non hircos oculorum recludamus. Et videbimus confestim quæ expetit animus, animanta omnia Spiritu, Concordiam & Ubertatem. Nam annonæ felicitatem discordia elementorum: corporis sanitatem, humorum inæqualitas, animi tranquillitatem, meditationum diversitas: Reipub. sanitatem opinionum discrepantia, sola non alia caussatur caussa. Mysta, cuius longe augustior mens est, non hæc levia aut mundana consectatur, ex quo S. Spiritum supra verticem Mundi collocat; sed primæ rerum originis meminit: & cum Materia ac forma, vnionem, non Privationem, sub aspectum adducit. Eodem enim, quo coalverunt, Spiritu res conservantur. Suavis autem est S. Spiritus cùm recordatio, tùm operatio. Ita nihil est, sine Spiritu: nihil vivit sine Spiritu, nihil spirat sine Spiritu: nihil sperat deniq; sine Spiritu. Hanc suavitatem non aurium sed animi percepit aut præcepit Mysta; sed & aurium. Nam quæ menti suavia sunt: sunt suavia & jucunda auribus quoq;.

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Homo non est, quem hic vides, parma succinctum; at scopus hominum, de dexteritate certantium, qui alia, atq; alia forma, hoc etiam tempore formari solet, ut pubes ferire rectè discat. Quod Græce audis; aude & sic feri, si audis & audes. Sunt enim Agomemnonis Homeriani verba duo ad Teverum, latentem sub scuto Aiacis, & feliciter ferientem Troianos. Non enim ad hunc pertinent modò, quem ea tempestate pietas pro Græcia in Barbaros amarat; verum etiam ad omnes, quos si non necessitas, pietas communi periculo involuit, sed & versantem togæ non militiæ tantum. Nec enim aliud dicit, quàm: Hoc fac & vives: & tibi, si sic feceris ut maximè cades, supererit Resp. Hæc ego de meo largior. quod prodigi animæ sint, quorum animi sunt studio gloriæ inflammati. Non quod sitiam horum sanguinem qui se Dijs Manibus pro Rep. devoverunt; sed velim latere sub scuto Aiacis: & injustam vim, justo præsidio propulsare, imò velit Resp. Non enim omnes sumus Aiaces, sed quidquid sumus; Reip. debemus. Et quidquid sumus; eius maximam partem Resp. debitam reposcit. Quid non Deo? qui nos in Rep. & hac luce collocavit, alios Teucros, alios Aiaces? Nos & nostra omnia sine controversia. Verùm enimuerò, ut multum est, & non illaudabile, in arduis audere: ita temeritas & impudentia quarum illa rebus, hæc nomini obest, semper absit. & nostram stationem tueamur, si Rem tueri publicam, & non nostram evertere volumus.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Cùm viderem Hierographiæ faciem hanc ab illa vix differre, aut sententia, velut animo convenire; contraxi utramq; & brevitati studens. appellavi libro superiori Geminam. Hanc brevitatem meam officere lumini suo ratus sculptor rogavit, ut singulas illustrem. Quod prece non pretio adductus, in hoc otio, lubens feci. Quamobrem eiusdem Symboli non diversum, si non figura, Hieroglypton aggredior. Scopus enim est quem in suggestu (sic appellare lubet murum istum ex vivo aut viridi cespite, non latere aut sole aut flamma excocto, propter sagittas) medium vides, ad quem collimant jam olim, vel exercitij, vel pręmij Caussa. Nec tàm differt forma scopus hic, à priori; ut aliò flecti potest idem Symbolum. Diversis placent diversa, nec ita palato, ut sententijs dissentimus. Hos belli illos pacis studia delectant. ne persequar discrepantium studia & instituta. Ac cùm non minus plectro suo gaudeat Musicus, quam sceptro Rex; convenire possunt in eadem civitate, qui non conveniunt in disciplina. & semper magis concordes sunt, qui stud js dissentiunt. Nunquam enim idem sentiunt, qui eadem studia consectantur. Acuit quidem aminos mutua æmulatio, hactenus non reprehendenda: segnitiem quippe fugat, & quasi concitatis ad laudem subdit calcaria verum si hæc in ambitionem exardescit; odium non civile oritur inter privatos, & plusquam civile bellum, inter cives. Huic malo occurrit Mysta, cùm inquit; Huc collima vult enim quo te natura trahit, aut disciplina ducit. Sed quod debili ætate & judicio, non quod semper de-

bemus,

bemus, vitæ genus ingredimur, ut M. Tullius, in præclaro illo opere de Officijs observat, id pete, vnde Laus petitur. Honestas enim est aut deberet esse principium deliberationis, terminus actionis.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Si Pictorum eadem licentia est, vel Ovidio vel Horatio judice, quæ Poëtarum; quid aversemur informem hanc formam? qui Hydram paullo antè, deformiorem multò accepimus, Traduximus Hydram ad usum publicum & privatum. Et fortasse in hoc capite aliquid erit, quod Magistratum, caput Reip. & membra, Populum vel juvet, vel delectet. Intendamus oculos modò. Tres oculos habet nyctantes imò clausos: totidem lucidos & apertos. Quid hoc monstri est? Quasi verò non centum oculis Poëtæ Argum donarint, ut minus monstrosum sit hoc caput quod quia non fabulosum, sed Mysticam est; intueamur paullò accuratius. Primus oculos & quidem videns frontem occupat non procul à cerebro. videt itaq; clarè istic, ubi recte videntium plurimi cæcutiunt. Qui suo loco sunt, id est in specula & quasi custodia corporis humani; horum sinister patet & læva sede cor est, arbiter animi humani. Item habitus est oculorum intra ingulum & pectus, quo scilicet loco videndum est, ne luxuriæ fomentum iugeratur: & simul, ne laxemus frena iracundiæ. Hoc autem unus, non minus benè, quàm duo curat. Nam & nos dùm collimamus; altero oculo connivemus: quasi dissipatas ac divisas videndi facultates in unam contrahimus. Hic videor aliquem videre, à Capite in me conversum. Quid igitur clausi oculi? quod horum officium? si inutiles? quid ficti? si ficti non indoctè; doce & explica usum. Quis ego sodes? Ad speculandum, non docendum veni. Docet nos usum oculorum, quos studio clausit, Mysta, Hispanice. Clausos non mirare (id est non cense clausos) à rationis causa. Sic Symbolum interpretor. Nam Agricultura oculos apertos requirit. Qua igitur de causa censemus oculos esse obductos? Alexander unam aurem pandebat accusatori, alteram claudebat, quam scilicet reò servaret calumnia intactam & impollutam. Cui hîc finguntur, qui pinguntur oculi obserati? Curæ non servili, sed liberæ atq; graviori. Videmus enim sæpe eos nihil videre: quos de rebus gravioribus meditationes occupant. Quos cùm videmus; videmur intelligere, quid oculis non tantùm apertis, sed & clausis Mysta velit. De Numero autem nulla relinquitur dubitatio, propter Trinarij Numeri religionem atq; celebritatem.

XXXVI. HIEROGRAPHIA

Huic nihil mortale in optatis est; cui optatum: Duret in ævum, ut ex Symbolo liquet. Quid igitur optat durare ævum, & existere sempiternum? Non vitam hanc, quæ mortalis est. Non ornamenta vitæ, quæ non possunt esse diuturniora vita. Non memoriam, quæ Mortalium non potest esse immortalis. Purpureo Galero Montem inumbrat, Et ex hac umbra lucet, se dignitatem suam deferre digniori quæ pietas etiam non in pietate nostra viguit. Nam C. Iulius Cæsar diadema sibi oblatam,

Ioui

Iovi erat delaturus, si per Pontium Aquilam licuisset. Quis verò hic? præter Montem enim nihil cernò cui Mysta quo se spoliat, decus consecrat Christus sine controversia, ut de Christi Antistite, & ex re ipsa, conijcere debemus; aut quod Christus montem plerunq; ascenderit vel docendi vel orandi caussa. Symbolicωs suscitans nos à terrestribus & perituris curis, ad cœlestes, digniores hac forma corporis in celum erecti, imò Anima hominis ad imaginem Dei, facta: aut quod Christus ipsa Petra fuerit, quæ comitaretur Synagogum. Si Christo honorem defert, ut debet, Montem intelligit, in quo Christus docet, non Petram aut ipsum Christum. Dam immortalitatem precari Non immortali, absonum à fide atq; ratione est. Monti autem, id est Ecclesiæ militanti felicia optare, non modò pium est, sed & necessarium. Nam ut Mons omnium ventorum flatibus, ita hæc omnium hostium, externorum & internorum obiecta in iurijs est.

Cardinales S. Romanę Eclesię

Carolus a Lotharingia Episc: Card:
Ostiensis et Velitrensis S.R. Jmp. Princ:

Matheus Langus Presb. Card. S. Albe:
Arch. Salzburg: et Rom. Jmp. Protector.

Otto Truchses Presb. Card. S. Balbina S. Rom. Jmp.
Princ: Episco: Augustensis.

Christophorus Madrutius presb. Card: S. Martini.
S. Rom. Jmp. Princ: Epis: Tridentinus.

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Manus Sacerdotis eſt, ut ex tenia cruce ſignata,ſtolam vocant, patet: quæ gladium flammantem geſtat. Audacie pluſquàm ſacerdotali adiecit verba Card. Lotharingus nihilo abiectora: Auctor ego audendi, cujus tandem? Annales conſule. Gladium Spiritus permiſſum Sacerdotibus nemini dubium eſt. Et hic videtur Myſtibus gladius vel acceptus ab excubatore Paradiſi, vel eidem debitus. Sed cùm Elias, cum Samuel expediverunt arma non Myſtica, adverſus impios & Dei hoſtes. Negant Sacerdotibus gladium: qui gladios in Sacerdotes ſtringunt. Quod ſi idem hoſtibus noſtris perſuadere poſsemus; ne incruenta victoria ſubigeremus omnes gentes, atq; nationes. Nunc difficulter eius fidem ullè facimus. Nemo enim ferè eſt, qui non ſit vim vi, ſi poſſit, propulſaturus. imò omnes ferè vim alijs illaturi, ſi liceat impunè, tanquam aut facere aut pati iniuriam neceſſe ſit.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Perfoſſa hæc non eſt,ſed oculata Manus, digitis attingens obeliſcum. Novæ dextræ, nova ſententia eſt: Fide & vide. Si tamen dexteræ nova. Blandienti enim adoleſcenti multa,Plautianus leno reſpondet: ſe manus habere oculatas. rem pro verbis flagitans. Et ſententia etiam tota, non ita nuper nata eſt. Epicharmus enim vetat fidere. Tantùm ſobrietatem commendans. Ita nova non ſunt, ſed renovata. quæ alicui nova, prima facie videbantur. Hoc autem jure inquiret aliquis: quid? quod moneat Myſta: Fide & vide, ac non potius, è diverſo: Vide & Fide. Nam Lenoni fidem factura erat, viſa & contacti manu Pecunia. Mihi videtur Lango aliud,ut par erat, quàm Nenoni propoſitum. Hic enim de queſtu,& quidem ſordido laborat: ille de, non ſuo, ſed aliorum commodo. Quid cum pernicie adoleſcentium, ſalutem civitatis comparo? Mat. Langus inter opinionum varietates, jactari veritatem, & veritatis ſtudioſos ſimul periclitari animaduertens, Fide, inquit, & vide, Nam qui fidit,& de Chriſtiana pietate nihil dubitat; videt ſingula capita, etiamſi rationem ſuperare videantur, rationi eſſe conformia. ut præter alios Nic. Cuſanus pluribus docet. Nec alionem eſt à veterum doctrina, principia quædam ſcientiarum ſtatuere prima & ἀμέσα imò ſi Mathematicis ſua axiomata negaris, non poterunt ſua tueri, quæ ſola volunt ſciri poſſe. Nos etiam de vera Religione, ſcripſimus unda ratione: ex quo inclinatis rebus omnibus in ruinam. ſacrarum literarum vacillat auctoritas.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Quam difficile ſit duobus Dominis ſervire; Chriſtus rerum omnium ſciens & dominans, exemplo declarat. quanquam auctoritas, ſatis momenti afferret, ad rei probationem. Eſt igitur,& ſemper erat laudi Card. Truceſio, retinuiſſe benevolentiam Pontificis ſimul & Cæſaris. Quanquam enim deferbuit illa, de dignitate, Hiſtorijs celebrata contentio; magnæ tamen integritatis eſt, in quam te ſemel, inſinuaris; vtriuſq; reti-

 nere

nere amicitiam. Mæcenas & siquis alius apud Horatium conciliabat sæpe Antonium Augusto. Sed eo perdito, huius quoq; gratiam aliquando perdidit: & in Vrbe, velut in exilio vixit. Truccesius igitur rem memorabilem, imagine insigni ad posteros transmisit. Claves enim geminas decussi forma conjunxit (quod Pontificiæ felicitatis insigne est) & totidem Aquilas (quod Romani imperij signum) adiunxit. Quare satis ostendit, se obsequio honesto, non dirimere. at resarcire pacta conventa potentissimorum Principum. Id autem per se insigne, sit comparatione insignius. vulgò enim calumniando & blandiendo, non rectà captant, sed obliquè insinuant sese, in Principum familiaritatem. Quæ artes tolerari possent, si sibi modò consulerent: & non huic alienum proderent, utrumq; perderent. Alit ea portenta, ætas etiam nostra, & aluit semper, ubi malæ artes vigent, viguerunt qúe olim, aula. uti apparet in aula Philippi Regis Macedoniæ penultimi, Rex igitur Demetrium occidit: &, cui noluit detectis insidijs, Perseo imperium reliquit, Ita nostrorum virtutes, & non nostrorum vitia inter se comparo; vt rei dignitas, sine ullius contumelia, magis illustretur, quemadmodum solis jubar, ex densiori caligine, clarius erumpit, & resplendiscit. Verùm enimuero, inter dominos duos jactor, neutri displicere, alteri placere magis velim, aut utriq; simul; qua id arte, qua industria, quomodo consequar? Non mala, cuius eventa semper sunt mala. Non simulatione, quæ non potest esse diuturna. Sed animo candido & sincero amore. Quod ego non doceo, sed disco ex symbolo: Sic his qui diligunt. Quid tandem? Vt quemadmodum hæc insignia coëunt inter se; ita Principes diversi redament eum, à quo se vident citra fucum, integrè amari. Nulli tam infesti hostes fuerunt, quàm Cicero & Antonius, utriqúe tamen placuerunt Atticus & Varro, pepercitqúe utriqúe Antonius, qui omnes & omnia Ciceronis sustulit.

XL. HIEROGRAPHIA.

Quid jam inter geminas Aquilas pendet Christus de cruce? eodem Symbolo? Difficile est Deo placere & Hominibus: quod Deus honesta, Homines placita etiamsi non honesta expetant. Et hoc feraci scelerum omnium seculo, Regia vix quærit, quid Deo placeat: exequitur sine cunctatione, quod probatur Regi imò & Seneca parricidium Neronis excusat: & parricidio stat Tyrannis Turcarum. Quin & Bodinus reprehendit eum, qui in gratiam Imperatoris, noluit fratricidium defendere. Hæc cum legimus, cernimus, rudimus; non possumus non amare & admirari eum, qui hero suo fidem servat quidem at citra offensam Dei. Periculosum est non facere imperata. Quid tum postea? Nam etiamsi sit capitale; non fecerit, cui potior est Deus quàm homo: pluris fama, quàm vita: optatius semel perire, quam semper pænitere. Debet autem esse omnibus. Nam Dei cum homine nulla est comparatio: pluris est sapienti fama, quam vita: nec sapienti modò, optabilius semel occidere, quàm rei patratæ memoria, semper excarnificari. Iam Seneca, gratia Neronis excidit: passim malè audivit: & tandem vitam amisit. imò coactus, in cuius gratiam profligavit famam, Numen offendit, ut sibi ipse necem

necem consciscerer. Hæc comparatio Hierographiam Card. Truccesij spectabiliorem facit. Et ego, quod clara virtutis exempla non spectanda tantùm verùm etiam æmulanda ducam, si non potui amplificare, nolui minuere dicendo.

XLI. HIEROGRAPHIA.

Perit, ut vivat. Non quæro, quis aut quæ? Redit enim sub aspectum Phænix: & feliciori omine nomen Christ. Madrutius, si non unum, ingens Lumen Germaniæ, imò & Italiæ invenit; quàm in fœlix And. Bacthorius magnus & ipse vir, si mediocria sapere potuisset. Quæ de fabulosa ave, credidere olim magis, quàm comperêre vulgo (Nam quæ Romanis temporibus apparuit formæ propter novitatem spectabilis judicio Taciti, non conveniebat cum fama veterum) ex Palma videntur orta. quæ & ipsa, Phœnix Græcè dicitur. Est enim quædam, & præ ceteris fructu commendata, quam in Chora, ex se nasci, Plinius tradit. Atq; utinam tu Madruti ex te renascerêre. Si enim solus non eras, princeps eorum eras, in aula Romana, qui sunt non appellantur modò Cæsariani, Esse autem qui potentissimos terræ Monarchas, sublata discordia, quam serunt huic blandientes, illi obloquentes, utrumq; perdentes, in concordia, amicitia, benevolentia retineant, aut, si opus fuerit, reducant; est è Rep. Christiana universa. hac præsertim tempestate, qua in mutuam perniciem conspirare, & complanare iter Barbaris reliqui videntur. Sed & in gentili Madrutius reviviscit, cui ad virtutis majorum renovatinem, nihil aliud deëst, quàm dignitas generositati majorum, & in augusto illô orbis terræ consilio, debitus insitæ consessus.

XLII. HIEROGRAPHIA.

Barbarorum aliquis, quibus de concordia nequidquam verba faciebat, protulit manipulum sagittarum: & robustissimo ut rumperet, tradidit. Quo in cassum laborante, jussit forte debilissimo ex proximis, ut exemptas, singulas frangeret. Eo sino mora & difficultate, mandatum executo, Hoc illud est, inquit, quod volebam dicere. Concordes vos nemo superaturus est. Discordes & quasi vinculo solutos, contemta civitas, aut imbecillus Rex, sub jugum coget. Simile quid commentus est, non barbarus sed Romanus, Sertorius. Manipulo contentus (quid enim pluribus in re manifesta exemplis opus est?) auctor sim concordiæ cupidis (sunt autem omnes, qui cupiunt esse incolumes, partes enim sine incolumitate totius, non modò salvæ, sed ne esse quidem possunt) ut Micipsæ Sallustiani orationem legant. quam Imp. Severus, liberis, moriens, legendam misit. jam tum videns inter fratres crepitans odium. Nec aliud Madrutio Mystæ nostro propositum fuit, qui nobis fasciculum ob oculos ponit, & una voce, Vnitas, exponit. vult enim Christianos esse unos & concordes: contra immanitatem Barbarorum, & seditionem civium. Quod vult; Deus faxit. Nos enim qui eius argumenti orationes aliquot edidimus, non soli, surdis canimus.

Loudouicus Madrutius prsb: Card: S. Onuphrij Epis Triden: S.R.J. prot:

Carolus Dominic' Carett' presb. Card. S. Vitalis Archiep Auinionensis

Philippus Boncomp: Bonon' Presb. Card: S. Xysti maior pænitentiarius.

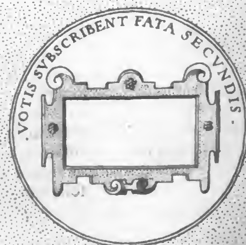
Christopho: de Monte Aretino Presb: Card: S Praxedis Archiep: Messanē.

Ascanius Sfortia Card: Diac: S. Georgij. Episco: Albiganensis F. Francisci. Mariæ Ducis Mediolani. etc.

XXXXIII. HIEROGRAPHIA

Qua Columbæ forma, S. Spiritus, hîc sedet supra orbem; ipse se Mortalibus exhibuit. Nam cùm per se, sub aspectum non cadat, per alitis speciem, candorem incomparabilem: velocitatem incomprehensibilem: fœcunditatem incredibilem repræsentat. Quod autem facit S. Spiritus; hoc loquentem hîc Mysta facit: Lucem fero. Fert profectò lucem Mundo & immundis cordibus, dispellitq; de oculis credentium, veluti caliginem, tenebras errorum: labem peccatorum. Et nihil lucidi, aut formosi in Mundo, aut ulla tanti operis parte, quod S. Spiritus; non sit architectatus. Tria esse rerum naturalium principia Aristoteles docet præclarè. Sed tertium quod Privationem statuit præter naturam Principij. Quod unum est; idem æquale est: nec enim aliàs esset unum. Unitatis autem & Æqualitatis, conjunctio quædam est, quæ si privaret exstantia, quæ sunt; non essent ea, imò nec ipsum esset. si privatio esset. Est autem coniunctio hæc, vel coniungens ista, in Physicis, non privans potentiam actu; sed eogens potentiam ad actum. In Metaphysicis verò Amantis & Amati, quod ab utroque procedat, Amor infinitus & individuus: Verbum æternum, Mentis æternæ, licet æternus, in tempore effatus, imò & ipsum tempus, fluxum æternitatis. cum primo Mobili, incipiens motum, cuius, illud, mensura est. Hoc ferè pacto, non privans forma sua Materiam, aut ipse privatus exstantia, S. Spiritus Mundo & in Mundo creatis lucem attulit: ostenditqúe quod quæque res sit. Et jam lucem fert nobis, ac renovat corda fidelium, ut dixi: Et ante me Ecclesia canit, magno omnium concentu & consensu. Nam in lumine tuo, qui est filius tuus unigenitus, ô Pater luminum, vidimus lumen tuum: qui est S. Spiritus.

XXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Igne conflagraturum orbem terrarum & Philo tradit, & Nero expavit. Fuit igitur doctrina patrum jam olim disseminata: & creditum fore aliquod eius exitium, cuius aliquod extitisset principium. Si autem aqua perijt olim; quæ sordes eluit potius; quàm evertit sordidatos: superfuit enim seminarium, ut naufragij semper sunt tabulæ; peribit igne. à fundamento, inquam, ne justa sæpius irrita sit vindex Dei ira. Opponitur enim Aquæ Ignis, & omnia abligurit. An ab effectu Mysta, de caussa efficiente prima & principe conijciat hoc loco, dubitari non injuria possit. Nam in vindicta est vindex. Et Numen, Symbolicos, ignis consumens est. Nec ea est superstitio Card. Caretti quæ Medorum & Persarum, aliorumque fuit, Ignem non modò paventium, verum etiam adorantium. quod cœlo lapsus ignis victimas incendisset. Quid jam flagrantius est flagitiorum conscientia? Igitur quem non video; timeo: & terreor aspectu Domini, qui, cùm non alius, mentem flagellat, urit & justo incendio persequitur.

XLV. HIE-

XXXXV. HIEROGRAPHIA.

Daniel est in cavea Leonum, celebris Historia est. Huic testimonio præsentiæ divinæ, in ærumnis, Mysta sententiam magnificam adjicit: Si Deus nobiscum; quis contra nos? Certè quantò, Deus Maiestate & potentia antestat omnibus; tantò securius vivit, qui in Deo spem collocat quàm qui aliorum gratia fulcitur, aut suis vel opibus, vel concilijs fidit. Hoc autem Deus ceteris præstat; quod omnes & omnia habet in potestate Iam potentia humana, momentanea est; & si diuturnior, temporanea, æterna nullius Regis aut Populi. Ferarum vis robore humano major est; sed bestiarii nullo ferè negotio, conterunt, vinciunt, domant immanitatem. Hic cernis Danielem nullis armis, nulla arte, adversus potentissimum Regem Persarum defendi: & inter Leones fame etiam efferato, servari. Qui vero Divinitus, ex quo non humanitus. Insignem miserationis suæ memoriam Deus sæpè renovat. Me profectò non ex Leonum, sed hominum Leonibus efferatiorum faucibus eripuit: & non minori gloria vindicavit in libertatem, ut facilè convincerem, si quid ingenio pollerem. Difficilius enim efferos homines, quàm feras domare. Nec ego lenivi. Deus, qui nec prece, nec tempore flecti volebant, fregit. Quod eloquentia nequeo, gratitudine molior. Hæc mihi loco prætereunda non videbantur tàm opportuno: si enim nihil ad illustrationem; facit plurimùm ad confirmationem piæ sententiæ & veræ Historiæ. In hac vita ærumnosa & lubrica, facio & patior multa, quæ animus auersatur. Nihil gravius quàm si Deum offendam, qui me defendit.

XXXXVI. HIEROGRAPHIA.

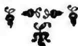
Mirum Naturæ opificium. Inter omnia admiratione digna, hoc cæteris non minus obstupescendum; quod nescias. pluribusne stellis cœlum, aut floribus solum sit conspersum. Et ut Sol diurna spatia percurrit; ita noctu micare stellas, lucere, minori, ut par est, face Lunam. Quieti enim hoc tempus, illud labori datum. Hoc opere non Naturæ, sed Parentis naturæ Dei perlustrato; videamus deinceps, quid Mysta noctem pinxerit & noctis, quæ dicebam Luminaria depinxerit. Non hoc spectasse mihi videtur, quod nos cum admiratione spectabamus. sed longè quid admirabilius: Opificem non Opus. non per ambages, ex hoc, illum: ab effectu ad causam procedens; sed ἀμέσως ipsum Deum, Symbolum enim est: Illuminatio mea. Ecquis? Deus, hæc enim perfecta oratio est; Deus illuminatio mea. Comparatio autem licet nocturna, Sole meridiana lucidior. Quemadmodum Solis æmula, Luna lucet noctu, & nocturnas tenebras fugat; ita Deus solus mihi in his Mundi tenebris refulget: & animum mersum densa caligine, eripit, liberat, collustrat, cùm spe, tùm re. Ac quod subiecto mari, varias jactat naves, quarum gubernatores, non ita clavum manu, ut oculos in polo tenent; credibile est Mystam cum socijs & propinquis, vel temporum, vel hominum injuria agitatum esse: expertumq; vana præsidia, Dei & poposcisse & sensisse opem, veluti palpitantem, in tenebris lucem. Sic omnia cum Davide consonant, cuius splendida & regia oratio est: Deus illuminatio & salus mea, quem timebo? Nosti quæ sequuntur.

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Ecclipsim Solis depictam cernis. quam caussatur nobis Luna, inter Solem & aspectum nostrum posita. quod propinquior nobis sit. Quemadmodum enim manus oculis opposita intercepit etiam longe maiores se & incomparabiles, ædificiorum, & montium moles; ità nihil vetat nobis obscurare, minus Lunæ corpus, longè maiores sed remotioris lumen Solis. Quid hac imagine obscurarit veriùs, quam declararit Mysta (nec enim semper tutum est queri) Iòvius declarat. suffragatus erat Roderico Borgiæ, in petitione Pontificatus: qui Alexander VI. salutari voluit. Quod autem beneficij sui memoriam extinctam videret; cum sole se comparat, quod sua solius opera ferè, ad id fastigij ille ascendisset. Cum Luna Pontificem: quod ut illa Soli tenebras offundit, à quo lucem accipit: ita Pontifex eum cum familia extinctum vellet, à quo dignitatem haberet. Ita erumpit indignantis animi bilis; nec omnium stomachus concoquere potest injuriarum memoriam. Sed pluribus, quàm opus est, quæ clarius Italicè Iuvius scribit.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Paul. Iouius scribit se Hieroglypti huius & Symboli auctorem fuisse Mystæ. Non alium igitur suffitem quæramus. Tabula pura est. & latina magis, quam obscura gnome. Paucis igitur multa, præsertim cum tabulæ eiusmodi non multò prius expositæ, recordari mecum juvet, si lubet. Si fata votis meis subscripserint, explicabo animi mei sententiam. imò subscribànt. quod optantis est, votis meis secundis, qua voce significat, se, licet ardua, non tamen iniqua animo agitare, aut concupiscere. Tam autem taciturnum Mystam fuisse notat Iouius; ut ne quidem florens ætate, in Hierographiam consentiret. Hanc tamen recepisse, quod cum animi sui decreto, ad amussim, quod ajunt, planè conveniret, tanto juventutis suæ decore, quanta ignominia grandes natu effutiunt, verba etiam per jugulum, reditura. Hæc comprobatio, absq; ullius opprobrio, commodum omnium rem claram fecit clariorem.

Ascanius Sfortia Card. Diac. S. Georgij Epis. Albiganẽ F. D. Medial.

Franciscus Sfortia d. S. Flora Rom. Diac. Card. S. Georgij in Velabro.

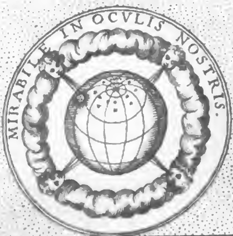
Franciscus Theobaldus Vrsinus Presb. Card. S. Sabinę Archiepis. Sypentinus

Matheus Vrsinus de Monte Jordano Presb. Card. S. Sabinę Epis. Ostiensis.

Joannes Caietanus Vrsinus Romanus Diaco. Card. S. Theodori.

Jacobus Vrsinus Diac. Card. S. Georgij ad Velū aureū. Apos. sedis Protonotarius.

XLIX. HIEROGRAPHIA.

Huius quoque Hierographiæ auctor Paullo III. Pont. Max. & nobis Mystagogus est P. Iovius. In bello, quod Imp. Carolus V. cum Duce Saxoniæ, Lantgravio Hassiæ, quique eorum sectam sequerentur, suscepit, adiutus est à Pontifice. qui totus in hoc occupatus, Hierographiam poposcit, rei, quæ in manibus erat congruam. Iovius cum Anathemate Pontificis, fulmen Iovis comparans, hoc ipsum utrinq; accuminatum, uti videre est finxit. & Pontifici, ut jactat, operam suam probavit. Nam Pontifex hos Principes Lutheri dogmata secutos proscripserat: percusseratqúe tremendo olim, non minus, quàm fulgure Iovis, anathemate. Est autem Anathema ab Ἀνατίθεσθαι, id est suspendendo donum propriè Diis donatum, & de tholo ædis sacræ suspensum. Pollux paullò uberius. Ab hac prima significatione transferunt Iudæi ad piaculum, &, ut D. Hieronymus docet, ex D. Paullo liquet, ad extremam execrationem. Quam autem post se relinquit impietas? quæ hominem, non solum ab humana societate, verum etiam communione divina avellit? Ecclesia non Iudæos, sed Apostolum æmulata, utitur voce, si cui aqua & igni interdicit. quemadmodum tum Pont. Max. Lutheranis.

L. HIEROGRAPHIA.

Occasio est, auctore Festo, opportunitas temporis, casu proveniens. De eadem ferè idem, M. Tullius. Poëtæ fingunt occiput calvam, sincipur capillatam: ut de facie nemo non agnoverit hoc loco. Nuda enim est, & est nuda, quod planè aperta, simplex, nec ullis fucata coloribus sit. Statuit autem pictor loco sublimi. quod casus de cœlo cadat, & caussa eius tam sit Deo nota, quàm nobis frequenter ignota. Præcipiti verò loco statuit & obijcit vento quod lubrica sit, & nisi arripias, præceps feratur, ruat, pereat. His de occasione cognitis, audiamus Mystam: erit altera Merces. unde? Celitus. Quemadmodum enim Occasio celitus datur; ita & exspectatur celitus præmium, rectè utenti occasione rerum gerendarum. Querimur ætatem sine fruge rapi. cur non usi sumus? Querimur pulcherimas rerum occasiones præterlabi. cur non utimur? Deus enim utenda, fruendaqúe dat: & rectè utentes cumulat præmiis. Quæramur itaque de nobis ipsi, quod semina virtutis non colimus: quod principia felicitatis negligimus. imò si meliorem rerum nostrarum statum, publicè aut privatim optamus, excutiamus veternum & discamus nostro malo sapere, qui noluimus alieno. Amentium quidem hoc est, sed non omnino delirantium. Nec queramur, quæ revocari nequeunt, lapsa aut tempora, aut temporum opportunitates; sed arripiamus quæ in dies eveniunt: nunquam enim deest occasio, in melius mutandi aut institutum aut consilium. videbimusqúe propediem in melius mutari, qua perdita, turpata, deplorata, cernimus.

LI. HIEROGRAPHIA.

Hæc cum calice & Hostia aut D. Clara est; sic enim peculiari quodam privilegio in templis spectatur: aut Anima Mysterii granditatem

 conside-

confiderans. & non quærens, cum impietate Iudæorum : Quomodo hic poterit nobis carnem ſuam dare ad manducandum ; ſed Conditori ſuo ſe ſubijciens. Symbolum enim animum Animæ ex vultu reſplendente loquitur: ſola fides ſufficit. Sed ô rem indignam & acerbam. Quæ gnome tollere debebat, & truncare omnem dubitandi anſam; ea nobis invexit procellas dubitationum. Hac enim multi, non dubitandi cauſam tollunt, ſed piè beatéque vivendi fomitem ſuffocant. Si enim credere ſatis eſt ; ſuperfluum eſt facere. Quam conſecutionem, quæ ſequuntur incommoda ? quod perſonarum exitium ? quæ rerum ſtrages ? Eſt tamen ſatis credere Intellectui, cuius eſt Fides: ubi enim fidit, acquieſcit. Non ſatis Cordi : cuius non fides, ſed operatio, tranquillitas eſt. Hæc quod non diſtinguant bene Magiſtri : & peius interpretentur Diſcipuli; ſalubrem ſententiam, in perniciem ſuam vertunt: & cum cognitione operationem confundunt, imò virtutem, veluti ſolem è Mundo tollunt. Nec obſtat ſalubris ſententiæ interpretationi veræ; quod Paulus neget ex operibus legis, ſalutem pendere. Eſt enim Fex duplex: Ceremonialis & Moralis. Cum Ceremoniis autem, periit legis Ceremonialis fructus : ut exſiccata arbore marceſcunt fruges. Non periit fructus Legis Moralis ; ut enim perpetuò coërcendi ſunt mores Lege Moſaica; ita perpetuò ſperandi fructus Legis, quam ut per Moſem tulit, ita per Chriſtum alit S. Spiritus. ſi non periit fructus Legis Moralis ; integra eſt Lex, radix fructus : nec Fides notionis lumen abolet, ſed operi apellit, operationem Cordis.

LII. HIEROGRAPHIA.

Circinus hic eſt ad multa accommodatus : Pyxis ad navigationem : tabulæ ad Geographiam. Omnia, ut ſummam rerum paucis ſubducam, ad ingenii humani dexteritatem. Quod magis ex ſententia licet conijcere, quàm ex imagine lubet cognoſcere. Duo cum verba ſint, licet, intergretatione ampla ſunt. Nam licet varia ſint bona corporis, animi, fortunæ; uni tamen vulgò omnes veluti teſtæ adhæreſcimus : præter quod, nullum bonum , bonum ducimus. Ad vanitatem amatoriam rapit Iovius quaſi Myſta, unius amore captus, & huius ſale carptus quod in virginum choro eſſet frequentior, reſponderit adamatæ; ſe plurium conſortium non fugere , ſed uni , ipſi ſcilicet , adhæreſcere. Et hac de cauſſà Cælum ceruleum variis ſyderibus ſparſum quidem. Sed ut nauclerus unam Cynoſuram miratur, licet totum cœlum, & tot cœli ſtellas contempletur; ita ſe, humanitatis cauſſà cæteras colore ceu virgines, ceu Matronas : unam illam venerari & adamare, ſi de diſciplinis, aut rebus aliàs gravibus interpretoris ; rectius feceris.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Mirabile in oculis noſtris. Quid verò vel mirabile , vel ſpectabile ? Mundi machina, quantacunque eſt, Tota enim oculis expoſita eſt magis, quàm ventis. Si enim ventus eſt aëris motus, haud extra Mundum ſunt; ſed Mundi regiones, ſeptentrionem & Meridiem. Orientem & Occaſum

Solis,

Solis, non ineptè demonſtrant. Et qua tandem re mirabiles eſt Mundi machina? ſe ipſa, Velut à Torneuta, in orbem circumducta: nec ullis librata ponderibus, a c ſuo ſtans ordine, & natura volubilis. Nec ſuo tantum circulo aut ordine modò. Verum etiam rebus omnibus, quas continet, & ex quibus compoſita. Taceo de rerum diſcordium concordia. miramur cœlum, miramur ſolum. Illud volubile, hoc ſtabila. Miramur Aquæ humorem: Ignis calorem. Ex his vero tot res ac tantes diverſa ſpecie ſpecies, quis non miretur? & ſingulas ad uguem perpendens obſtupeſcat? Alia ſunt, alia vigent, alia ſentiunt, alia ratiocinantur. Progredi non audeo; licet alii ſint rerum gradus. Nam qui ſupra rationem ſcandunt; non aliter mihi facere videntur; quam ſi belluæ, expertes rationis, vim humanæ naturæ ſcrutarentur. Quæ ſi prudentiam noſtram non aſſequuntur; qua via nos ſequimur imperſeſtigabilem Providentiam Divinam? Cùm igitur omnia totius Mundi cum Mundo mirabilia ſint oculis noſtris; quæ clara, perſpicua, Lucida oculis noſtris: orbium cœli duplex motus: terræ perpetua quies: Solis jobar: Lunæ uſura: ſtellarum errantius nullus error: vixarum nulla vincula: elementorum in ſumma diſcordia, ſumma concordia, ortus unius, occaſus alterius: maris altitudo: terræ profunditas: aëris raritas: ignis calor: terræ inquilini: maris incolæ: aëre vagi, igne nulli. Si non ſalamandra, aut ignæ aliud naturæ, illum orbem habet. Et nihil mirabilus oculis noſtris, nobis ipſis, quibus hæc omnia, ut ſtoici rectè ſentiunt, condita ſunt: qui hæc omnia ingenio comprehendere, & judicio metiri poſſumus: quorum oculis deſcripta cœli tabula, manibus tellus culta, ingenio ſtratum mare claſſibus, ponte flumina, paſſibus rupes: quos domeſtica honorant, fera pavent animalia. Sed hæc omnia nobiſcum ut mirabilia, ita ſubjecta, ſunt oculis noſtris. Hoc autem, quod ſubjecta, minus mirabilia. Neſcio enim quo pacto familiaria abeant in contemtum. Concedamus igitur Myſtæ, Mundum eſſe mirabilem in oculis noſtris, & quæ nobiſcum ſunt, ne nobis ipſi nimiùm blandiamur, nobiſcum in Mundo. Cedet enim nobis ut Oppifici opus, Mundus Deo: & conceder Myſta, longè mirabiliorem eſſe, qui hæc omnia condidit nobiſcum, & venerabiliotem Deum. eoq; mirabiliorem, quod non ſit, nec eſſe poſſit, quod procul remotus ab omni ſenſu, in oculis noſtris. Ita ab affectu ad cauſſam pervenimus: & quod ultra nec volemus nec poſſumus tendere: Hierographiæ piæ & eruditæ finem imponamus.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Natura an ars plus poſſit in cultu ingenij olim quæſitum eſt: & ut de aliis taceam, à Cicerone, in eloquentia: ab Horatio, in Poëſi, Hic videmus flores florere: & aqua ſuffuſa in nimbo ali. Certant igitur inter ſeſe natura, quæ peperit: & ars, quæ nutrit. induſtria, inquam, labor, & virtus humana. Si in floribus ſenſim defloreſcentibus, tùm ſumus induſtrij, atq; diligentes, quanto diligentiores eſſe convenit, in animi æterni frugibus cùm colendis, tàm colligentis? Natura ſemper adjuvari vult. Terra arari: Mare ſulcari: Aër peti ignis elici. Proveniunt natura omnia, quæ non ſolùm neceſſaria, ſed & jucunda Homini. Sine labore,

sollicitudine, cura non proveniunt. Erat quondam liberalior natura & sponte ferebat, ut ait ille, omnia, tellus, quæ nescio quis Poëtarum, apud Græcos, in species distinguit : & velut è popina in os ingerit, hæc assa illa elixa, non matura tantùm. Ac licet hic ludat; fuit quondam liberalior natura, Non enim ad cultum terræ, sed Dei. Homo factus est, Cùm autem non ferret tantum felicitatem, ut difficilius est sortem bonam, quàm adversam ferre & ocio lasciviret; mutavit Conditur, conditionem rerum, & quæ gratis dederat, laboribus venum exposuit. Sic terra cœli, cœlum notari, mare tentari cepit. & necessitas excudit, ut Virgilius ait, artes. Serviamus igitur necessitati, per se quidem non expetendæ; sed rerum expetitarum compendio, & artium omnium, liberalium & illiberalium principio. Cæterum mollis Caltha, ut & aurum relucens flos est: qui in nimbo est. Heliotropij species, licet enim subdubitare videatur. Matthiolus agnoscit Adrianus Junius, quod cum Sole oriatur & occidat, aut folia sua circum agitet, ut Dioscoridis interpres. Quid Caltha, odore gravis? & non flos naribus gratior. Quod visum, inter sensus, omnium nobilissimum, oblectet: & nos, si non cecutimos, dùm cum sole versatur, ab hoc instabili rerum statu, ad summi, stabilis & sempiterni Boni cultum rapiat. Nequidquam enim laborat, qui inanibus curis & sæpe non necessarijs se cruciat: nec laborat Deo.

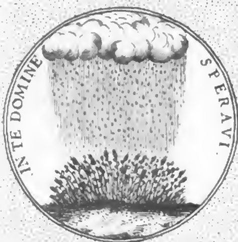
Vulurus Vrsinus Rom. Diaconus Card. S. Eustachij: Epis. Fanensis.

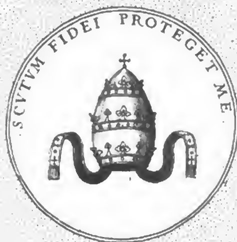
Prospor Columna Domicellus Diac. Card. S. Mariæ in Velabro Protec. Neap. et Sici.

Pompeius Columna Domicellus Rom. Dia. Card. xii Apostolorum Epis. Reatinus

Stephanus Columna presb. Card. S. Marię in Aquino Archiep. Sypontinus

M. Antonius Columna presb. Card. S. Petri ad Vincula Legat. Campanię.

Franciscus Caraffa Neapolit. Presbyter Card. S. Sabinę Epis. Ostiens. et Velitre.

LV. HIEROGRAPHIA.

Satis diu ſeria. Nunc ad iocos, ut reficiant animos, tædio & mora, ſi quando affectos vident, Oratores ſeriis rebus iocoſas. veluti ſalis micam, commodè aſpergunt, exemplo ſumpto à Demoſthene, documento ab omnibus, qui arteam dicendi profitentur, Studio nihil à Scalptore factum eſt. Sed ut in rebus humanis caſu evenit, rerum viciſſitudo: ita & in narratione earundem, ne miremur Myſtam fabula, veluti cortice, veritatem tegere. De natura Elephantium, multi multa tradunt; hoc Plinius, ex quibus, neſcio, auctoribus, præterit enim nomina, in Mauritaniæ ſaltibus, ad quendam amnem, cui nomen erat Amilo, niteſcente Luna nova, greges eorem deſcendere. & purificantes ſe ſolemniter aqua luſtrari: nec antè, quam ſalutato ſydere in ſylvas reverti. Hoc lavacrum ſiſit religionis, an voluptatis, non inquiram: nec enim Plinius valdè ſuperſtitioſus eſt. Et ego Myſtam potius intueor, qui hac imagine pietatem ſuam nobis teſtatam reliquit. Non enim Luna ſalutata, ſed Deo adorato & pietatis cauſa, noctes multas inſomnes ducens, ardua petivit. id eſt, quod undique ſurſum eſt, cœlum. Hoc oſtendit Elephas unus. id eſt ſolitudo, quæ meditationibus ſacris amica eſt. &, non reditus ad antiquam ſylvam, id eſt cuius pœnitet, vitæ prioris inſtitutum, ſed tranſitus fluminis, in ripam eminentiorem. quæ eſt, ut dixi, longè ſublimior hac cœli regia, Quod illud flumen? vita hæc, quæ ut illud, rapido curſu fertur & nunc exareſcit, inopia: nunc copia rerum intumeſcit: ſecunda, hac parte: illa verò adverſa: interdùm fluctibus fortunæ ſæna. interdùm valdè lenis. Ac ne Myſta videatur ignoraſſe naturam Elephantis, Tranat flumina, vadum littori proximum calcans, altiori alveo, cum undis luctans. Antiocho Regi duo erant. Aiax alter, Patroclus unus ſalutabatur. Dux ille ſociûm erat. Ventum eſt ad flumen. Tranſire juſſus Aiax renuit. Pronunciatum eſt, eius fore principatum, qui fluvium primus traijceret, prolatis etiam phalaris & reliquo ornatu, quo maximè gaudebant, in illo hominum commercio Patroclus nihil moratus, & princeps agminis appellatus, & inſignibus donatus eſt. tanta invidentia & mærore Aiacis, ut inedia ſibi mortem conſciſceret, Hæc non hiſdem verbis, at ſententia refert Plinius.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Theophraſtus cepam variis generibus diſtinguit, unam Aſcoloniam appellat: quæ plantata, caulem edit, ſemenque tantum fundit nec mora: exinanitur, atque inareſcit. Eius generis videntur, quos vides, bulbi tres, & eſſe vult, non videri ſolùm ex cuius Muſeo prodeunt, Antiquarius Cæſaris. Ex quo bulbos de facie agnoſcimus, supereſt, ut mentem Myſtæ rimemur. Nam Romanus eſt, & quidem Columna, inter Patres, virtutis merito, conſcriptus, ut nihil ſit vulgare, à principe Viro exſpectandum, Cepe quidem vulgaris cibus, & contemtus, Græcè κρόμμυον δ' ὅτι τὰς κόρας μύειν ποιεῖ, ut teſtatur Athenæus; ſed non vulgaris Myſtæ ſententiæ: Prius mihi, poſt Soboli. Quemadmodum enim cepa, & ſemen cepæ, brevis eſt, & nullius fere vitæ; ita & Homini evenit; ut Parentes

velo-

velocis ævi, ſequantur liberi cito gradu, & quandoque præveniant fato. Comparat autem cum cepa, quam propter odoris gravitatem averſere, Hominem, cuius enormia ſunt vitia, ſed nullum gravius, tætrius, aut majus faſtu, ſe ſuperi, audentis adæquaris; ut modeſtiori utatur, propter vitiorum fæditatem, longè fædiorem cepa: & reddat meliorem, propter ævi celeritatem. Iam ut Aſcalonia Venerem ſtimulat; ita Myſtica conſideratio reprimit; & à propaganda ſtirpe, ad propagationem nominis excitat memoriam, omni genere diuturniorem.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Rigatur, uti cernis, ſitiens pluvia ſeges, non inundat imbrè, aut ſternitur tempeſtate, non fertur turbine. Quis dubitet modò terram arere, modò perplui, noſtro commodo, divinitus? etiamſi, nec lapidibus, nec ſanguine, nec carne pluat? Certè hic Pagani, non dicebant, at credebant, Iupiter. Romani etiam Iovem Elicium, quem aquam orabant in ſiccitate. Tribuunt igitur plus Deo, quocunque nomine, aut ſuperſtitione; quam noſtram ſtolidi ſapientes, qui omnia temerè ferri volunt in tanto rerum ordine, ut adverſarios excitent, qui omnia neceſſariò fieri contendunt. Qui dùm ſe mutuò conficiunt; faciamus quod cogit neceſſitas, vult utilitas, ſuadet deniq; honeſtas: & certi noſtræ ſpei, Dei opem quovis tempore rogemus, nubilo, ut eluctemur: ſereno, ut diu fruamur. nec enim Agricolarum modò, res & labores, in optatis verſantur; verùm etiam ſalus noſtra & mundana & æterna, in votis maximè conſiſtit. Nam tot caſibus, tot injuriis, tot ærumnis expoſiti, quaſi telis, cùm ſimus; ac cerſimus, non ipſi nobis, vel malitia, vel ignorantia, vel debilitate præſentis vitæ cladem, ſecuturæ pænam. In tot tantiſque miſeriis, beati eſſe poſsimus; ſi non tantùm poſcimus, Verùm etiam promittimus nobis, auxilium divinum. Ea pietas Davidis: nec alia Ambroſii & Auguſtini. Quemadmodum enim ille incipit Pſalmum ſic hi finiunt Doxologiam ſuam in te Domine ſperavi. Et cum his Columna hic contendit de pietate. Symbolum cujus eſt, eadem & pia iſta illorum ſententia.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Scutum fidei, inquit hic, proteget me: & ſimul Infulam Pontificiam depingit, quæ capitis eſt ornamentum, non tegumen corporis. Panoplian Chriſtianam Apoſtolus deſcripſit; ut Myſta, non malè ſub Scuto fidei lateat. Fides quippe in Deum, & certa de Dei ope perſuaſio. neminem fallit. Ac licet hujus non peræquè omnibus fecero fidem; exemplis tamen in dies declaratur, ut ad auditum, accedat, viſus & quaſi tactus rei claræ, manifeſtæq;. Tragædi olim rebus deploratis, à machina, adducebant Deum: Et quaſi in ſpeculo commonſtrabant, res ſolutas, ſparſas jacentes. Solum erigere, colligere, reſtituere in integrum, quæ noſtra culpa nobiſcum perirent funditus. Sed quid ornamentum cum munimento? Galea non tantùm celat, ſed & decet caput. Infula tantùm decet, auro & gemmis, non chalybe aut ferro rigens: Et vittis non tæniis fluens. Quemadmodum Diadema Regem, quod regium inſigne; eodem modo Infula Pontificem. Hunc igitur Myſta intelligit, ſub cujus ſcuto, ut Ajacis, Teucer ſecuritatem ſibi pollicetur.

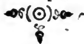
LIX. HIE-

LIX. HIEROGRAPHIA.

Palma jam sæpius nobis, à diversis Mystis in palmas data est; ut longo usu potuerit nobis innotescere. Hæc est ceteris æqua: ut internoscatur, veluti nota, Symbolo discreta: sic duret utrumq;, Sol & Luna, quæ in conspectu sunt, ut Planta verum quidem est. si vera tradunt scriptores, Palmam renasci, ex se, ut quodam loco annotavimus. Sed & Sol cum Luna, uti occidit, ita & oritur, sic ut hac parte vivacior non sit planta. Dicit tamen Mysta: Sic duret utrunq;, nec possumus, aliæ videre, de quibus dicit, quam quæ, & per quæ, cetera videmus: Solem & Lunam Quid optas Mysta? Tam longæva, cœli duo lumina clarissima? quam Palma est? Aut vis dicere? si tam vivacia essent cœli sydera; essent æterna, Nam non loqueris de Palma: quæ si reviviscit, beneficio luminum reviviscit; sed de Iusto viro: qui ut Palma non tantum vivet, sed & vigebit ac florebit sempiternum, ut non solum vaticinio credimus; verùm etiam ratione percipimus. Est enim Iusticia, temperamentum. Iam non modus, at excessus & defectus, ætatem, morbum, interitum sentiunt vivet igitur Iustus vir in perenni vita; quemadmodum Palma vivit in mortali.

LX. HIEROGRAPHIA.

Anserum alios esse domesticos, alios feros, nemo ignorat, vigiles omnes. Cùm igitur Mysta dicit, nocuisse locutum, non facile dixerim, de bipedis istius loquacitate, an nostra loquatur. Satis scio ad nostram disciplinam pertinere. Et Gallos enitentes in Capitolium sensêre. Ut Gallis nocuerit, vel locutus, vel tumultuatos esse, Sed & feros prodit venatoribus clangor, ut & in ipsos Anseres dictum quadret. Sed nostram vaniloquentiam notatam puto. Nam aptior in alteram partem, erat forex, indicio suo, ut inquit Terentius periens. Et nos prudenter admonere taciturnitatis, etiam in solitudine, verùm & hîc dices, corvus est. Et corvi credita terræ arcana, eliminarunt, ut P. Ovidius memoriæ prodit, verum est, at corvus fari, non Anser discit, licet aliquis Philosophum affectatus sit: alius amore, inveni devinctus; lubens prætereo, quæ ab instituto aliena non sunt. Hoc tacere nequeo, licet præ manibus habeam, exemplum modestiæ, ganzas olim in Germania anseres esse appellatos, minores, ut scribit Plinius, nomen enim in Germania tot seculis superest.

Ioannes Tolledanus Frater Ducis Fer: Albæ presb. Cardina: S. Xysti.

Hieronimus Doria presb. Card. S. Eustachij. Archiepis. Barensis.

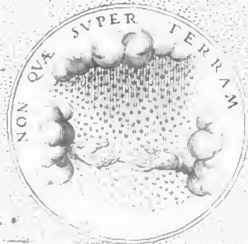
Hieronimus Auria Genuẽ Diac. Card. S. Thomæ in Parionę nep. pr. Dorię

Iacobus Sabellus Rom. Epis. Card. XII. Apostolorũ supremus Inquisitorũ Magis

Henricus Turnonius presb. Card. S. Sabinę Archiep. Massilliensis.

Antonius Perenotus Granue Burgũ Presb. Card. S. Sabinę Archiep. Megl.

LXI. HIEROGRAPHIA.

Vides ne Lauri ramos utrinq; rotæ inter radios? Laurum enim testari victoriam, aut decretam, victori non ignoras, vides quoq; rotam, quæ vel vento vel industria agitari posset, grandi mole pensili immotam sisti, & quasi sufflamine cohiberi, ne vel sponté voluatur. Legis autem: Fata obstant. Et si non legeres, per ipsam molem, intelligeres: majori vi cedere minorem. Fortunam veró in rota collocari á pictoribus: rotari cum rota á Poëtis fando audivisti, aut didicisti aliquando. Jam fortuna, quæ natura volubilis est, Fatum propter constantiam, potentius esse necesse est. Quid igitur fortunam urgemus, aut increpamus? si nostris conatis major & occulta vis reluctatur? Theognes Deo tribuit sanior nobis, quæ nos Fortunæ non Deæ. Homerus in vero opere suo ne meminit quidem. Nam de Hymnis ut Orphei versibus dubitari non injuria posset. Euripides sanior se ipso in Electra, Deorum ministram: quam cum aliis Deorum Dominam fecerat, appellat. Fatum contra Homerus agnoscit μόιραν puta, sed & αἶσαν Græci nominant, cui non Poëtæ, sed & Herodotus tantum tribuit; ut nec ipsos quidem Deos Fato repugnare posse arbitretur, impietati majori, nescio, an insania. Non enim Dii sunt, at servi, imó captivi. quos major continet vis, aut violenta detinet necessitas. Quæ igitur nostrorum vel impudentia, vel imprudentia? qui unum, verum, Solum Deum causarum nexibus, veluti vinculis irretiunt? Quod semel decrevit; mutare non potest, ajunt. Et quis Regum nostrorum, ô nihil minus, quám Jurisconsulti, sibi ligat manus? Jam nihil scis quid decreverit, qui auctoritati Divinæ Historiæ nihil tribuis. Et si scires; non intelligeres. Quam enim multæ sunt leges quas alij aliter interpretantur? Sed & Mysta noster inquit: Fata obstant. cedo: intelligit enim causas ordine manantes, quas plurimum posse, longi temporis observantia, manifesté docet, in nos quidem: sed non in superos, qui ita dicti quod supra eorum orbes collocati sint. Tantúm abest, ut in superúm Regem, & Dominum nostrum Deum. Verúm enimvero. si in nos habent Vim. ac potestatem; quid agimus? quid molimur? quid nihil profutura tentamus: Perdamus in rebus vanis oleum & operam; in sanis operé pretium facimus: Licet enim seró, seria adipiscimur. Dicam quod sentio, aperté. Si enim in his, qui amittere possumus in viti, minus nobis succedit; prætereamus animo elato, & ad æterna contendamus. Nam ut istic obstant fata; ita hic antestat nobis & secundat omnia, causarum prima, princeps, libera, & fatis imperans Deus.

LXII. HIEROGRAPHIA.

Calvaries, sub sydere, in dublicata Hederæ corolla, quod silet, sententia enunciat: Æterna parantur Virtute: Quid doctius pingi, aut veriùs dici potuit: stella lucem: Hedera spem: Orbis perennitatem: intortus, nescio quid majus: & in minores orbes circum volutus: aliquid amplius notat. Beatitatem, inquam, Animæ in coelis, & claritatem nominis, in terris. Hæc autem comparantur, non divitiis, quæ sunt fortunæ: non consiliantur forma, quæ, si quæ est, ætatis est: non aquiruntur robo-

robore, quo à belluis vincimur; sed vaneunt una & sola virtute qui est rectus usus bonorum: sic enim crassa, quod aiunt, Minerva, diliniemus virtutem: Quid ergò dicet aliquis, viro pauperi interdictum est virtute? De formi ne suspiciendum quidem ad virtutem? Debili nullus usus virtutis, imò verò maximus, debili, deformi, pauperi, usus virtutis, plerumque id hominum genus, animi bonis abundat, quæ tantò sunt meliora & maiora bona bonis fortunæ & corporis; nuantò excellentior & sublimior est animus. Audivisti Vlyssem non à forma, sed prudentia laudari. Eumenes etiam infirmus, firmas & validas hostium copias fudit. Severus ostendit caput imperare non pedes. Fabritios, Fabios, Tuberones paupertas non tantùm victoria insignes facit. Si igitur nemo ex hac palæstra excluditur; sed patet contemto peræque atq; illustri hominum generi; utamur bonis, quæ à summo & Æterno Bono, nobis obvenerunt, ad summi, Boni & Æterni Dei laudem: hoc enim malè prætermittitur, aliâs enim in fastum, quo nihil magis adversatur virtuti, omnia desinunt quæ ad virtutem faciunt, & præsertim animi bonis, quæ non injustè ante fortunæ & corporis bona collocavimus: propius enim ad æternitatem appropinquant, imò & ad securam felicitatem. Nam aliis bonis aliter atque aliter uti possumus: virtutibus animi, quas morales vocant, nisi rectè non possumus, ullo modò uti.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Vigilantibus, inquit, Mysta, & cervum obijcit. Ergò insomnem noctem ducam cervi gratia? qui licet gratus, elabi è manibus potest? fugax enim est, & ne sequare tutò, locum acclivem, præcipitem, canibus, denique horrendum petit. Verum quidem est, ubi cornua posuit, secessum quærere, ut Plinius scribit, & non nisi noctu prodire. Sed omnia latibula sunt interdiu pervia etiam vestiganti. Si non sunt, levis prædæ caussa, quæ me fugit, fugiam somnum, qui me lenet gravi pondere negotiorum? voluptas est venandi studio captis, quæ & teneræ conjugis, ut Horatius loquitur, & ipsius voluptatis, ut ego, immemorem reddit. Cedo. Concedo etiam ab Alexandro Magno captos cervos & collum æneo vel aureo monili cinctos, unde de coniectura, repertum enim est, licet adipe haustum & occultatum. Tenera tamen coniunx, quam venatorum etiam aliquis pro fera occidit, & non tenera, sed negocia difficilia debebant esse pluris præsertim, quæ manibus tenentur; quàm quæ è manibus effugiunt, sive cervi, sive damæ. Nam in Leones impingant, quibus perire propositum est. Hæc dissero, non reprehendendi Mystæ caussa; at sententiæ explorandæ gratia. Videntur enim mihi ratiocinatio quædam esse à minori ad maius. Si vigilant principes juventutis, ut cervum sequantur: sæpe enim non capiunt, & Horatius Romæ quendam notat de capturæ ineptè triumphantem; quid Principes civitatis facere oportet? ut cives in servitute contineant? imò ne ipsi serviant potentiori? eijciantur imperio & vita? Nam non ita difficile est, à summo fastigio præcipitem dari; ut vivere à præcipitio.

LXIV. HIE-

LXIV. HIEROGRAPHIA.

Sive hordei calamus, sive tritici ſcapus, hîc in orbem circumvolutus eſt, nata eſt ingentis & ferè incredibilis diligentiæ. Quis enim vel in ſemine ſtipulam volvat & non frangat? Non lenta eſt, ut fruticeta quædam. Ars eſt, quæ naturam flectit & caſtigat. Et ex hoc naturæ vel obſequio, vel obſervantia, habemus, quæ non haberemus. Licet enim ferax ſit Natura; pertinax eſt natura: & niſi vitulum mulceas; taurum metues. Quamobrem Myſta non abs re vaticinatur: Et vitæ, mortiſque comes. Quis verò? Labor improbus, ſedulitas, induſtria. Quidquid enim ingenuo Labore comparatum eſt; comitatur nos in vita, & morte, imò ſuperſtes nobis eſt. Quam dulce, juventæ fructus, in ſenecta delibare? quàm bonum relinquere etiam poſteris, famam nominis bonam? Ne ceſſemus juvenes; ne fatigemus ſenes: laboremus viri, ut quiſq; ſementem fecerit, ita & metet. Tritici orbem volebam, cuius ſubſtantia corpus, ſpecies animam nutrit. Deus bone, quàm es bonus? Nec ego tibi ſervio, qui me ſervas.

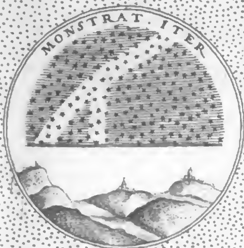
LXV. HIEROGRAPHIA.

Paradinus hanc pluviam cœleſtem vult & Manna interpretatur. Turnonii, ut apparet, familiaris. Nihil igitur cum hoc pugnemus, qui ab illo accepit: mentem enim & ſententiam Myſtæ, nemo melius intellexerit. Et Manna ad S. Euchariſtiam transfert, non abs re. Fuit enim Manna, ut cætera ferè illius tempeſtatis, huius temporis, ita lucis tantæ umbra quædam, ut jam non Paradinus, ſed Chriſtus ipſe nos docet. Quid igitur manus geminæ captant? quæris. Quod manibus capi, imò nec ingenio, licet humani ingenii dexteritas ingens ſit, comprehendi poteſt. Sola fide Myſterium tantum capitur. Hinc eſt, quod dicit: Non quæ ſupra terram (ſupple, ex quo imperfecta oratio) capiuntur in terra: aut intelliguntur, à terreno Homine. Cœleſtis enim ſunt, & anguſtioris animi, nec dubitationibus impediti; ſed expedientis ſe anguſtiis rationis, & ſubijcientis Deo.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Si Paradinus novit Turonium, ego Card. Granuelam, quo tempore, pro Philippo II. Hiſpaniarum Rege, gubernavit Regnum Neapolitanum, probavitque, quod aliquando epigrammati inſeruerim, Tibulli illud: Non ſunt apta meæ grandia vela rati. Si tamen Tibulli, non enim eſt ad manum. Satis eſt, quod meum non erat, & erat ad nomen eius perquàm aptum: relatu autem hîc non incommodum. Nam velis omnibus navim ferri cernimus, agitatam ventis: & velut de cœlo, admoneri ſymbolo, qui ferantur navi, Durate. noſti quæ ſequuntur: & voſmet rebus ſervate ſecundis. Maſcula vox, & in rebus duris, ad colligendos, aut confirmandos animos neceſſaria. Nam animus bonus in rebus malis, dimidium eſt mali. Et ſemper tempeſtiva, ut enim omnia nos deficiant, in pyxide Heſiodi, ſpes ſemper eſt reliqua: eaque non fabulosè, ſed naturaliter contra metum comparata eſt. unicum in rebus omnibus, niſi extremè perditis, ut Ariſtoteles prudenter obſervat, ſolatium.

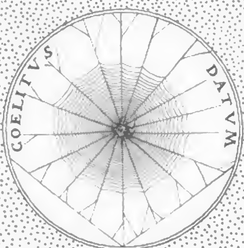
Carolus Borromeus presb: Card: S. Theodori Archiep: Mediolani.

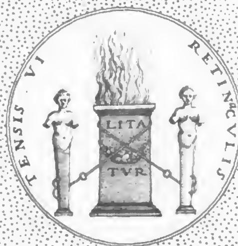

Joan: Hieronimus Moronus presb Card. S. Stephani. S. R. Eccl. Archidiac.

Rhudolphus Pius de Carpi Diac: Car S. Crucis in Hierusalem

Joan. Paulus Chiesia. Cardina: Diac: XII Apostolorum.

Petrus Franciscus Ferrari presbyter Card: Sancti Xysti.

LXVII. HIEROGRAPHIA.

De circulo Lacteo Proclus in sphæra, & quem situm nunc habeat, Severtius in orbe catoprico tractat. Ad hunc spectat Mysta, ut videre est, ex cœli aspectu; dùm ad cœli conditorem & principem universi, oblectatus oculos haud vana imagine, aciem mentis erigit. Hic enim non circulus, sed Deus in rebus arduis & obscuris iter monstrat. ne quid offendamus. ut necesse est, veluti in tenebris, si absque Deo de rebus divinis, imò & humanis, quandoque disserimus. ut liquet ex contentione Philosophorum de summo Bono: discordia gentium de cultu Dei: Christianorum denique de ipso Deo. Igitur est, quod Mystam sequamur. aut verius Deum, quem nobis commonstrat: ne in vitæ instituto peccemus, aut erremus in deliberationibus de re, quæ nobis ad hanc vitam commoda est, aut ad perennem & futuram necessaria. Qua via sequemur? Lactea sodes, id est animo syncero, candido, &, ut ad rem verbum adaptem, Lacteo.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Parte una Fontem cernis, & subjectum si non cratera (si conceptaculum aquæ, Plinius vocat) siphunculum (quem, alii papillas, alii ubera, alii caput tubuli, sive scaturiginis appellant à forma. & hoc loco, capitis effigiem refert) omnia circum latè inudantem. Parte alia Cervum æstuantem, anhelantem, & sitienti similem. superare rivum, tenere ipsas salebras, appropinquare ad fontem. Quid verò obsitus & pænè excessus serpentibus sit, mirabitur, non injuria aliquis. Nam & veteres tradiderunt: & nos notantes veterum antè vestigia, scripsimus. Cervos in noxium reptile, animam efflare. Imò hoc ipsum est, quod serpentes multæ, ut virum fortem plures, in solitudine deprehensum, globo cingant, vi comprehendant, &, cum virtute nequeant, numero superare conentur, cervum. In Lybicis campis qui spectârit, nescio: Oppianus refert, scio licet in Africa gigni cervos Plinius neget. luctatur à diu cervus, sed numero inferior, superior fit, ingenio. Ad proximum enim fluvium festinat, & à fluvialibus cancris remedium petit. Nec mora his gustatis, defluit inimica lues. quam ut conficiat jam ad naturæ odium, accedit cupiditas vindictæ: ipsius vulnera spontè obducuntur: & nisi in Aquilæ ungues, aut hominum tela incidat, ad grandem ætatem pervenit Hæc fusiùs juxta fontem effudi. quod nos etiam cum Propheta interdum clamamus. Quemadmodum cervus ad fontes aquarum; ita anima nostra ad te Deus. Et cum Rege Propheta concinnat hîc Mysta: una salus. Nihil enim aliud dicit; quàm: cervo ut est fons; ita nobis una salus est Deus. Et verè dicit. Fons enim omnis boni, Deus est: & nunquam satiatur Mens hominis, ullo bono. nisi summum illud Bonum adepta. Nam cupiditas, natura est infinita. nequaquam repræhendenda sed coërcenda, intra honesti cancellos: ac ratione admonenda, ne ad concupitum magis, quàm verum bonum feratur. Non enim ita œstro rapitur fera; ut effera cupiditas, opinione boni dementata. Quid verò in nobis serpentes? quæret aliquis, si non dissimilis similitudo est? vitia in nobis

nobis serpentia, nec cutem, sed cor rodentia ne dicam enecantia. Hæc in solitudine, id est, longè à Deo, procul à ratione, comprehendunt nos & in peccata capitalia deducunt, accelerant, inquam, animæ mortem. Ni eluctemur, & concitato cursu recipiamus nos ad Deum, datorem, eundemque servatorem vitæ Sed esse cancros oportet: Et ut fortia facere, ita & pati necesse est. Nam ut ex delitiis nascuntur, aluntur q; vicia; ita probi mores duris rebus inseruntur, & rectæ sententiæ, sana mente apprehenduntur. Haud secus ac fluentibus ex nutu ventis, Laxant corpora, socii navales: Adversantibus verò, intendunt nervos & remos.

LXIX. HIEROGRAPHIA.

En aranea ut exorsa telam, liciis vinxerit: stamine percurrat: trama trameat: Et è medio, veluti centro, extrema obeat: Quid enim describā? quæ melius & luculentius scribit Plinius, quàm pictorum ullus pinxerit. Hac autem arte Deus non alius, vile insectum imbuit, atq; informavit. Natura prædicatur, in aliis alia, sed quæ omnia uni debet conditori omnium Deo. Nam quod alia sit atq; alia, ad Deum, quod est unicum & simplex principium, necessario reducitur. Magne Deus, quàm spectabilis es, in universo, & partibus universi? Opus non miramur quod familiare ac domesticum. Ne textricem miremur quidem si placet. Quanquam & gracile corpusculum & teretes digitos (ut ita loquar) sunt profectò tribus inter nodiis distincti, ad opus factos, & confiteamur & miremur, necesse sit; unde ex tantillo abdomine tanta materies? Naturæ ea vis sit ac liberalitas. Magnæ artis est texere: Cujus industriæ, retexere? solers aranea. Majoris animi, quàm solertis, imbrem præsentire, antevertere tempestatem. Non absq; caussa, ex multis pauca colligo. Dicit enim Mysta quidquid id quantumcunq; est, divinitus obtigisse. Et non obscurè comparans sese cum aranea, si quid haberet à Natura, Fortuna, Industria (habebat autem plurima) id omne acceptum referebat, cui debebat, Deo. Quem si sequerentur beatiores inter mortales; minori cum invidia & majori securitate, bonis gratuitis potirentur. Nunc animum non adæquantes beatitati, in ærumnas sæpe graves incidunt. His tamen gravius est, quod à se ipsi degenerant: Et, ut Arachne in araneam mutata est, propter ingratitudinem à Pallade, divinitus puniantur, & similiores fiant belluarum, quàm hominum ratione utentium.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Hanc Ruscellus non tàm explicat, quàm implicat Mystæ laudibus. Altare tamen est, & ne ignoremus, quid fiat, in basim incisum est: Litatur. Differt autē litare, à sacrificare: Quod hoc sit petere, & orare: illud impetrare & exorare. Ut paullo aliter Nonius. Et inter duas statuas Altare est, anchoris revinctas. Quæ tensa vi retinacula vocat Mysta: Et sunt, ut cernere est, vi tensa cùm anchoralia, tùm anchoræ. Spectemus jam, si videbitur, statuas. Primùm stant, aut veriùs fixæ sunt. Quod constantiæ est. Deinde, infra umbilicum, meræ, ut dicuntur, statuæ quod referente libidinis est. Postremò truncæ, manibus. Quod incorruptelæ Ægyptii statuunt. virilis

autem hæc, illa muliebris. ut ex coma apparet. Ita sensim veluti tenebræ, Aurora appropinquante, defluunt, omnis Hierographiæ difficultas tollitur, & jam jam evanescet. Nam statuarum in morem, stare, & collocare in Deo spem oportet: Ac eidem vi amoris constringi, exutumque pravos affectus, cor mundum & immaculatum immolare; qui egregiè velit & ex sententia litare. Hoc autem propositum fuisse Rod. Pio carpensi necesse est; si veræ sunt laudes, quas verè illi Ruscellus tribuit. Et nobis propositum esse debet, quando ad Sacrum accedimus.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

De Leone, quæ ex variis, varia congerit, Gesnerus, operæ pretium non est, ut huc conveham. Ferum animans esse. omnibus constat. Hanc feritatem domari tamen, non tantùm audivimus, sed & vidimus. Cicurem enim ex Africa deduxit Joan. Austriacus. Mars ille, cui nihil defuit, ad summam gloriæ, præter ætatem, Et in Africa primus Mortalium, cujus quidem memoria sit, Hanno Carthaginensis, Leonem subjugavit. Magno terrore civium, non feram, sed animum viri, qui tantum ausus esset, non fecisset tantùm, expavescentium. Patria igitur, ne quid domi novaret extorris actus est. M. Antonius Triumvir, majora ausus Romæ. Leones sub currum, cives sub jugum mittere, impunè factum tulit. Nam finis hic erat libertatis populi Romani, & ostentum libidinosæ servitutis, principium intolerabilis imperii. Hæc ad iconem pertinent, Vides enim Leonem habenis vinctum, & has manu regi. Humana an augustiori, non expressit Mysta. Et in fabulis est, non fabulosè Cupidinem in Leones etiam imperium habere. De quo quis Græcorum, non memini, Epigramma scripsit. De Antonio, scio Alciatum scripsisse. Ruscellus etiam conjicit Mystam in juventa & ætati & amori indulsisse. Venisse autem in spem demulcendæ Amicæ inimicæ, ex intuitu Leonis, qui tempore feritatem exuit & humanæ assuessit disciplinæ. Quò etiam spectat symbolum. Dies & ingenium. Sed malim referri comparationem ad negotia & studia quædam graviora, dignioraque homine cum sacris operante, tùm versante in Rep. Quanquam enim multa sese & multi objiciant honestis, & honestis conatis; sua tamen tempore senescunt & torpent. Si contra niteris. Idem evenit in meditationibus litterarum. Nam si ingenium acuis, & ipse sudes; Labor improbus omnes molestias superat: Tempus omnes difficultates lævigat: Ingenii vigor omnia abdita ex tenebris eruit, collustrat, & ponit deniq; in luce.

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vel Ætna, vel Vesuvius est: Nec enim reor Mystam Italum ad Heclam respexisse, qui flammas undiq; exhalat mons. Licet non semper ardeant, nec undiq: eructent ignem. Et hoc est, quod Mysta dicit: Ego semper ardeo. Quod vult dicere; Ego totus flagro, Si amore Dei, laudo: si mulieris, rideo. Cœlestis enim ille amor, hic terrenus. Ne miremur Venerem quandam à Platone cœlestem appellari, multum à hac carnosa, non

non maritima discrepantem. Rideo, inquam, primæ ætatis cæcum judicium, atq; utinam hoc non ad crescentem ætatem serperet. Multum enim refert, cui rei, laudatęne an concupitæ à teneris tete assuefeceris. Cęterum quid Aetna ardeat, Iustinus docet. Aetneus ager cavernosus est. Mons sulphureus. Per cavernas igitur si quando veluti per tubos, insinuat se ventus, haud aliter, ac folles, igneum illum fomitem excitat: qui ex levi scintilla in horribile illud incendium evaporatur. Ante Petrarcham, Vesuvij incendium describit Plinius Minor, &, dum vestigat miraculum naturæ suffacatum esse avunculum scribit, vel fumo, vel cinere. Non fuit pæna illa fortuita, sed divina. Nam qui Naturam supra Parentem admirabatur, in admiratione naturæ, justo Dei parentis Naturæ judicio extinctus est. Quod Homo cupidine exardescat, à natura est: est enim infiniti cujusdam boni nobis insita cupiditas. Quod in electione aut fruitione erret, à corruptela Naturæ. supplicijs igitur non conatibus tantum opus est; ut cor nostrum Deus regat, & sui amore occupet. non quod alia non sint, quæ velle non debeamus: multis enim indigemus, in natura omnium indiga; sed semper bona, non nisi ordine suo distincta, & quasi gradibus separata.

Guido Ferrari presb. Card. S. Balbinę. Epis. Tusculan.

Petrus Bembus Venetus presb. Card. IIII. Coronator. Epis. Albanus

Antonius Corarus Venetus presb. Card. S. Georgij Legatus Campanię

Augustinus Spinola Genuensis presb. Card. S. Martini S. Eccl. Camera.

Philippus Spinola Genuensis presb. Card. S. Sabinę Legatus Perusię

Alexander Criuellus pres. Card. S. Laurentij S. Rom. Eccl. Camerarius

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Putei inventionem Danao Græci tribuunt: quanquam necessitas Majores rem utilem, multò antè docuerit uti liquet, si non ex re ipsa, ex Patriarcha imò ex sermone vernaculo Græcorum. Nam à puteis, vel fontibus, Pagi (& pagatim olim habeant,) appellati sunt. Nihil frustra refero. Puteum enim hic, nemo non agnoscit. Ita & adversus præcipitium substratus est: patens crepidine: & liberalitas aquæ intympano, uno fune, duo hausta, quorum alterum eminet, alterum grave vnda subsidit, versante, ad refocillandum non modò animum, sed & os in invitat. sed Motu clarior, quod Mysta dicit, non ita intelligi, ut puteus videri potest. scio perspicacis ingenij esse plurimos, qui omnio tua intuitu penetrent: plures à vanitate animi insita, non modò velle aliis ostendere, se videre, quæ non vident: verùm etiam pluries sese, quàm alios fallere. Ego de me loquor. Licet enim ex D. Basilio, fontem symboli, Ruscellus hauriat; vereor tamen, ut motu turbetur magis, quàm inclarescat fons. Loquitur quidem Basilius, de Aqua Putei hausta; & quò magis hauritur limpidiorem reddi; sed dubitans, & ut situlæ de orbe, abs aliorum ore & sermone dependens. Cum nemine contendo: sed ad veritatem tendo. Nam antè Basilium, Plinius, aquam putei eam saluberrimam censet, cui exercitationes ratio crebro haustu contingit, & illa tenuitas colante terra. cui ut adstipulemur; usus cogit. Alga enim non fontes tantùm quietiores, aut stagna & Lacus; verùm mare etiam, si quando quietem capit, occupat. vicisti, quid amplius molire? ut victoriæ fructum, ut operis mercedem legas. Motu clarior fit aqua jugis. fit, non fiat modè: & fiat, qui semper movetur haurientium frequentia & indigentia. Quid tùm postea? ut de vel dicendo, vel faciendo exerceas: nec in eo torpeas, ad quod te aptissimum senseris. Alij enim ad artes ingenuas, alij ad sellularias sunt natura facti magis. Anchises apud Virgilium, Romanis posteris Aeneæ artem imperandi commendat. quasi cæteræ, indignæ sint eo, quem Deus sublimiori loco statuit, ne ad manuum opera se dimittat. Quemadmodum enim tempore etiam silex liquescit; ita exercitio & familiari usu, omnia superantur & mitescunt. Quod etiam mihi videre videor ex ipsa Ciconia: non enim est palus per alterum trajectus, ad aquæ haustum; sed planta lentè ad hoc inflexa.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

En Caltha iterum, ex vase figulino florens. Ne repetam naturæ vim, quæ Calthæ tandem, solisequij nomen fecit Mysta, aut æternitatem sibi promittit: aut perennitatem laboris, in vita mortali. nec falsos opinione sua est, nec fefellit promissis. Nam Petrus Bembus est, qui quamdiu fuit; in actu fuit: & superstes vitæ nomen est; eritq; quam diu Sol duplici volvetur motu, Sed & animadverte Caltham non fortuitò alicubi enatam, aut in horto tantùm in cultam. Familiarius multò attrectatam, & in credo fictili, sufficiente, occultos per meatus. radicibus humorem. ne vidisse, satis existimes, quæ non sine gravi caussa, à gravissimo viro picta ac ficta aspectas. Nam fictile vas est, ac fragile, in quod indita anima est

ex qua

ex qua totidem facultates, Memoria, Notio & voluntas, sole perenniores. Hoc autem si non scitu, novi quisitis quos nihil latet, memoratu dignum est; ut Mystæ exemplo corpus ita regamus, lubricum & fictum: ne cum vita hac omnis nostri intereat memoria. imò ut ex vita caduca, in celestem & perennem emigremus.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

De Murice sive tribulo antè Machina tetragana est, notæ significationis & usus. spargitur enim adversus hostilem equitatum inprimis. Hic non miles in Muricem impinget; at ventus evertere nequidquàm conatur. Et si everteret; converteret in æque noxium Latus. Et hoc est, quod Mysta dicit: Vndique frustra. Quid autem ventit, qui hoc dicit? sentit Animum constantem & justi, non sui solum juris aut opinionis tenacem: virum quippe constantem, appellant quadratum (imperterritum esse, etiamsi undiq; premeretur ab hostibus: & hoc statu mentis superiorem fore, aut hostibus aut fortuna. Masculè. sed unde, amabò, hæc animi constantia? In promptu est, qui respondeat, Q. Horatius: Nam rem suapte natura magnum & amplam, amplificat suavitate & granditate carminis. Si totus collabatur orbis, Impavidum ferient ruinæ. Impavidum autem statuit integrum vitæ. Ergò nihil est aliud, quod virum reddat inpavidum & constantem? Stultè ferocem multa. Præter Deum, vix aliud. Quem enim torquet scelerum & flagitiorum conscientia; non potest non animo angi, & quandoque inhorescere. Non nullos familiaritas peccate, minus turquet. At hi graviori etiam morbo laborant. ut repens latenter malum semper est ejus: Et Nemesis, id est, justa Dei vindicta imminet improvido. Igitur aut non peccandum, quod potius est: aut pænitendum, quod proximum est, placandumq; Numen, & satis faciendum his, quos læseris est; si nulla culpa pallescere, nulla velis pavere pæna.

LXVVI. HIEROGRAPHIA.

Cùm & Symbolum clarum sit: & præsidij porta padeat; Videamus primum formam Ianitoris. Fœminam esse, ex facie apparet, pube tenus Cornipes quod sit, monstrosa est, & non nostri generis mulier. Licet nostrarum pleræq; & animo & forma monstrosæ sunt. Satyrorum fuisse insulam, ex peregrinatione Hannonis constat, quam Arrhianus describit. Satyros fuisse alibi extra illam insulam, usu compertum: & verè in annales relatum. sed cornigeri erant. ut hæc si alienes progenies. Pan quoque cornutus fingitur. Huic filia, ut Philochorus refert, Iambe fuit. de cujus forma nihil comperi. Sed at Pan similior fuit, Patris, Mercurius is fuit hircum indutus, quàm matris, quæ fuit Penelope, ea specie. quæ Græciæ juventutis principes commovit; ita & Echus, cujus si nihil in conspectum venit, multò minus, cornua, quæ non sunt ejus: ex hac autem genuit Pan, similiorem fuisse filiam Iambem conijcio. Pedes paterni sunt: non enim eo flexit oculos. mater: Facies materna, quod in eam intentus esset pater, solvens virgineam Zonam. Hæc profectò

fectò visa, ab sobolis formam, plurimùm facere arbitrantur. Cætera etiam cum Jambe conveniunt: Patris Musica, & Matris solitudo. Hîc autem & sola est, & tibiis instructa, Scio Panos inventum Monaulum & Fistulam: Docet enim omnes Plinius: Midæ tibiam: Marsyæ geminas tibias. Quid refert, paterna indole, Musicam adamavit? Materna verò quæ omnium æmulatrix est; aliud Musicæ genus sit amplexa? Nihil est memorabile. Sæpe à parentum studiis planè abhorrent liberi. Hoc potius observandum est, quod tibias dextras à sinistris Terentius distinguit: Quarum illæ eadem parte oris & manu regerentur, hæ adversa. Videtur enim honesta hominum voluptati & natura indulsisse. Harundo certè quæ minos operosa & luxuriosa materies, atque ea de causa tibiæ antiquissima fuit, si radicem antecederet, lævæ tibiæ convenire: Quæ cacumen, dextræ, credebatur, ut nostræ credulitatis robur Plinius vult: Nam harundo omnis, ex una stirpe, numerosa: Atq; etiam recisa, fœcundius resurgit: Radix natura vivax, geniculata & ipsa. Sacrificæ Thuscorum è buxo: ludricæ ex loto; ossibusq; asininis, & argento fiebant. Major esset luxuries scribendi, si non major esset animi temperies. Dextra & sinistra tibiam Jambe tenet. Ut modò intendat, modò remittat animum. Nam ut arcus, si semper tenditur; rumpitur: Ita etiam animo cavendum, ne perpetua obruatur sollicitudine, sed ut interposita recreētur hilaritate. Quæ animi harmonia, si in quo est, is Deum colit, & nullius injuria, sua custodit. Hoc autem expetit symbolon: Et Mysta informi forma, animum informat. Quanquam capræ velocitas, quæ pedibus notatur, non deformet mulierem; sed Corpus à probro, famam ab infamia vindicat. Quamdiu enim ociosa est; non est ociosa, at turpi ocio sese occupat. In actu cum sit; potest fieri, ut agat non semper fœde. Non de muliere somniavit? Qui vigilans hæc concepit, quanquam & Muliebre imperium, virili Deus interdum, non absq; caussa opponat. Animam voluit, veluti in scena, exhibere, Deo devotam, & salutis suæ studiosam. Cujus pulchritudinem, muliebri quâ maximè stupemus, expressit: vim & acumen, gressu caprarum, quas de rupe alicubi videmus pendere, exposuit. Pendet enim & anima bene constituta de Cœlo, non hæret in hoc cœno. Quæ anima quodcunq; corpus animat, sub Dei tutela, res suas tuetur, non appetit alienas. Quam limitationem caussantur, quos cernis Lauri surculos, ante Jambem sparsos. Hinc enim nihil aliud legi potest; quàm contemptus victoriæ. Lauro coronabantur victores primùm: Deinde & ornabantur Imperatorum fores. Jambe abiit, & ludicrà penè ducit, cum Cicerone, puerorum, non quod non optanda victoria sit, in bello pio & justo; sed quod modestè ferenda, & tribuenda, cujus ope paritur, Deo. Et ferre cladem hostis potest, quia debet, contumeliam nec ferre potest, nec debet. Quamobrem speciosissimè semper triumphat, qui in victoria se ipse vincit. Cavillata cum Cerere, Jambe dicitur. Res tamen & serias gessit. Jambum profectò invenit, cujus prior syllaba brevis est, posterior longa. Non absque caussa, palestræ rudimenta affero. Quadrat enim pedis mensura ad rem, quæ præ manibus est, velut ad amussim. Nam ex brevi injuria, aut brevi momentaneaq; quæ injuriam sequitur, vel conitatur potiùs, oblectatione, gravissimæ & longissimæ simultates oriuntur. Quàm multa & cruenta bella, pro-

pter

pter dictum leviter, aut factum breviter, gesta sunt ? Tutius igitur est sibi moderari, quàm aliis insultare. Præsertim ærumnosis, qui etiam moderata quandoq; in contumeliam vertunt. Ac Jambe Panos filia, cum Anima esse videatur ; Pan & universum, & universi Parentem significat, à quo Anima directè originem repetit. Ne mihi in memoriam revoces, alium esse hujus & illius casum gignendi. Nam Deus aliter longè generat, ac creatura. Nec mortales tantum Philosophi, Verùm & Genii immortales ita Deum appellant, ut Tiberii imperio, quo mortuus est Christus, audire fuit. Palam enim ex vicina insula legentibus littus Neapolitanum, & clara voce, ut omnes exaudirent, nunciatum. Plutarchus scribit : Pan mortuus est. Quod tàm verè, quàm eruditè Crinitus, de Christo Filio Dei interpretatur. Et hinc magis liquet, quare sub porta. Jambe sedeat. Sumus enim ut præclarè Socrates apud Platonem, in hac vita à Deo, veluti abs Imperatore, in statione collocati quam ne deseramus, aut prodamus hosti, à Mysta admonemur : Et tessera instruimur, Religione & custodia.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Ridet Q. Horatius Flaccus, quos, nescio, oratores, quorum princeps, nomen erat Persio, Brutum solem Asiæ, stellas verò comites salutaret ; sed Romæ, fumante adhuc libertate ridet. Persarum Rex in litteris ad Constantinum Magnum, ut testatur sacra Historia, fratrem se ipse Solis & Lunæ nominat. Philosophi Regem cum Solè comparant ; Quod ut ille ceteris in Cœlo syderibus fulgore præstat ; ita hic ceteros in regno suo potestate antecellit. Deberet fulgore animi, virtute. Mystica etiam disciplina, Sol regem repræsentat. ut hoc loco Solis radiis clariùs nitet. At Symbolon de pluribus est : Non cernuntur & adsunt. Quid tum ? Nam in suo quisque regno solus est Rex ; ut Sol in Cœlo. Et Soles sæpe plures ex repercussu luxere. Quo tempore bellum cum Mosco auspicati sunt, Poloni, Sueci, & Tartari, Holmiæ, quæ Suætiæ metropolis est, & Regis sedes, quinq; Soles cum Aurora subitò exorti incrementa, quatuor paullatim sumserunt. Post meridiem decreverunt donec relicto, uni verò, & soli Soli, Cœlo, paullatim omnes evanescerent. Nec plures annos ferè vixerunt, quàm horas apparuerunt Soles. Theodorus Moschorum, Stephanus Polonorum, Christianus Danorum, Joannes Suecorum, qui fato suo Postremus omnium functus est, Reges. Concesso, ut Cœli, ita & terræ imperio, soli, cujus perenne est, Deo. Licet igitur pace Horatii, Reges appellare Soles : Et licet Brutus, regni odio pugnaret, erat verè tùm Sol Asiæ. In quo ferè solo non libertatis modò amor, sed & prisca virtus resplendesceret. Bene est, jacta sunt hujus disputationis fundamenta. In ipsa Symboli verba, veluti ariete nos oppugnarent: Non cernuntur, & adsunt. Sol enim & cernitur & adest. Dicet aliquis, cùm autem abest, qui cernit ? Sed ex fæce vulgi, aliquis. Nam Solis beneficiū noctu etiam sentimus: & Solem contra tueri Aquila posit, nos non possumus. Major dubitatio angit me: quo illud pacto ad Reges aut Principes referri possit. Cernuntur enim quamvis nonnulli se subducant quod primus Medorum Rex fecisse abs Herodoto, post à Suætonio Tiberius proditur. Et illi concilianda

fama erat Majeſtatis, ex privato, Regi facto) cùm adſunt: & cùm non adſunt, non cernuntur. Sed me dubitatione, liberavit memoria Cyri, qui Oculos: Dionyſii, qui Aures inſtituit. id eſt, Aulæ delitias, qui omnia ſpeculati referrent ad dominos. De Cyro vult nos Xenophon credere, cognoſcendæ & remunerandæ virtutis gratia, lectos eſſe viros graves ac bonos. De Dionyſio dubium non eſt, quin metus cauſsâ, homines perniciofis populo ſubmiſerit. Nunquam enim bonos laudat hic fucus; ſed bonorum vitæ & bonis inhians (quandoq; enim immittuntur in bona damnatorum) falſa nunciat Principi: & ut veriſimilia faciat ſimilia ſuſpicioni affert. Sub Tiberio & ſucceſſoribus multum potuerunt. T. Veſpaſianus, ſalubri conſilio, memorabili exemplo ex aula, ex urbe, ex Italia, in Inſulas deſertas deportari juſſit: in quoſdam ſeveriùs animadvertit. quanquam nihil tam atrox ſit, quod non delatorum ſcelus ſuperet ac vincat. Sejanus Tiberio, Plautianus ſevero, cùm his artibus occupaſſent animos Principum, nequaquam levium, penè, cum vita, imperium ademêre. De his fortaſſe ſatis. Iam enim intelligo principes adeſſe, etiamſi non cernantur: Hoc autem nobis propoſitum erat, non ad illuſtrationem Solis ad ſententiæ.

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive roborarium, ſive vivarium mavis, circumſeptam cervam vides: & jam non parturientem, ſed parientem ferè. Quod non minus mirere, audis: A ſemitis impiorum elongor. Quæ enim dicti & ficti ſymphonia? ſenſim ſodes. Plinius narrat cervas partui vicinas, à ferarum latibulis ſecedere, ad non ſemitam, ſed propinquiora ſemitæ humanæ. Et hanc naturæ ſolertiam, malitiam appellat. Mihi videtur prudentia ex maximo diſcrimine, ſi omnia circumquaque periculoſa & infeſta ſint, in minus ſeſe conijcere. Hoc naturæ inſtitutum cerva ſequitur, in vivario etiam, cum pluribus feris incluſa, eadem de cauſsâ; quod hoſtium ſuorum omnium, Homo placidiſſimus ſit: & non internetionem gentis, at uſum quærat. Quemadmodum igitur cerva partui vicina, cùm ſibi, tùm hinnulis conſulit; ita nos parturientes aliquid, vel Deo ad gloriam, vel conſortibus ad ſalutem. honeſtamne voluptatem, feros & intractabiles animos effugere, aut ſaltem vitia (contactu enim omnia fœdant) convenit enitare. Qua in re, quod nobis cum Salomone conveniat; non ero longior. Lucem enim non orationem quærimus. Comparationem Gentis aut Hominis, quivis ſecum inſtituat, ſi quando uſus feret. Ego offenſam omnium, quantum in me eſt, exemplo cervæ declino.

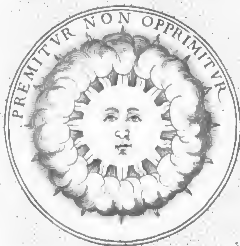
Raphael Riarius presbijter Card S. Georgy.

Ioan. Baptista Cigala. Genue. Diac Card. S. Clementis Epis Perusy.

Zacharias Delphinus Venetus presb. Card S. Eustachy Epis Iauriensis.

Alexander Campegius Bononien. presb Card S. Balbani.

Ioan. Franciscus Gombara Diac Card: S. Hadriani Epis. Prenestinus.

Stanislaus Osius Presb. Card S. Cle: Epis: Warmiensis.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

De hoc remo & orbe terrestri P. Iovius prudenter. Nam Mystam vanitatis damnat. Magni animi fuisse non negat. Sed ut in magnis animis, inest plurimum, insana & infinita gloriæ cupiditas; ita Riarius ad conata sua magna innuebat sibi opus esse gubernaculo orbis terrarum: quod cùm magna parte Pont. Max. gubernabat. Ostentui igitur omnibus fuit, Leone X. Pontifice salutato. Ac ut proni sumus in ruinam, si quando labi incipimus; ita hac spe cadens, cum Petrucio conjuravit. & exutus fortunis relegatus est Neapolim. Neminem libens perstringo: maligni enim animi est: & carere debet omni vitio, qui in alterum conviciis debacchatur. Nunc Iovium sequor, si non eloquentia; modestia. Et ex re tàm litteraria, quàm publica est; in Hierographia, ut Historia diversa exstare monumenta rerum; ut habeas, quod sequare, quod vites, Paullò antè per Soles, Princeps Mystæ prudentia, nobis sistebat præsentes, etiam absentes. ne cui malediceremus Principi. non quod liceat maledicere privatis; Sed quod illud plerunque periculosius. ut ut (Iulius Cæsar dicere consuesset) In libera civitate, debere liberas esse hominum linguas. Nam etiamsi fuerit libera; fit serva, uno rerum potito. Certè non diu fuit, ut Tacitus non tacet, quin inter crimina Majestatis, quas non fuisse cavillationes ostendit, referretur. Munc Mystæ vanitas, Dei metum acuit. Fastum enim Mansuetudo illa aversatur, ut exitu vanæ de se opinionis Riarii declaratum est. Nam à tanta dignitate, in tantam indignitatem divinitus incidit. Ac ne quis fortuitò omnia evenire, vaniori ore contendat; ne sententia Herodoti quidem Deus finit nos φαντάζεσθαι. Sed ut summa quæque ferit fulmine; ita magnos spiritus comminuit, & pessumdat consilia superborum, arrogantiumque hominum. Hoc omni seculorum memoria observatum. procul à casus temeritate, ad legis certitudinem accedit.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Mysta natione Ligur, in mari etiamnum versatur animo, ut difficile est patriæ, & quibus à pueritia assueveris, oblivisci: Licet Romæ versaretur. Non tamen mare tantùm animo subjectum Ligusticum illud; sed omnia maria, omnes regiones, imò Oceanum habuit cum terrarũ orbe universo. Quod certius videbimus, si loquentem audiemus: En curas hominum. Non enim has tantùm notat, quas notat. Sed ut nautæ, vitæ prodigii se & sua omnia, sævissimis & infidissimis, Mari ac Vento exponunt, lucelli caussa; ita lucri, imò detrimenti, exitiique gratia pericula maritimis longè majora, & terra & mari Mortalium multi quærunt. Prætervehamur Piratas, qui metuentes, ut metuendi, classibus mare infestant. Evitemus Prædones, qui vias obsident. Quid Annibal per Alpes quærit? aut Alexander petit terra, mari? Gloriam. si ita appellari debet, assentatio familiarium, & stupor imprudentium. Leander de specula se præcipitat. Amoris ergò Fabulosum est, sed nihil verius, quam hujus vanitatis caussa, multos & in aquas & in flammas incurrere. Nullus enim est ulli terminus cupiditate aliqua enormi, quæ modu nesciat, semel inflammato.

to. Ambages facesse. Eadem fidelia omnes, sive terra, sive mari victitent, Mysta denigrat.

LXXXI. HIEROGRAPHIA.

Vel ex hoc apparet, Deum esse solum, qui hæc omnia condidit, continet & gubernat; quod ceteris sua sint opposita: varietas enim naturam colorat, & diversitas constituit. Si omnia essent aut idem, aut unum; non esset hæc rerum series, varietate delectans, multitudine satis faciens, copia adimplens. Luci tenebre repugnant. & tantùm audet, quod nihil est; contra id, sine quod nihil est. Quæ discordia nobis concordiam conciliat: nox enim dat consilium; & fessos diurno labore artus, nocturna quieti reficimus. Hæc pro Deo, contra impietatem nostræ tempestatis. Nàm si Natura nihil facit frustra; nihil Deus absq; providentià. Quod ad Solem hic inter nubila reconditum attinet; ad depellendam de animis caliginem spectat. Quemadmodum enim nubes densæ Solem abscondere nonnunquàm possunt, nunquam verò tollere; ita & virum bonum ac constantem, premere multi & multa possunt, ac solent nihil, nemo opprimere. Cùm ut ille ex nubium atrocitate; ita hic ex ærumnarum varietate tandem erumpat, Ac quod in Sole cernimus, nitidiorem se ipsum existere, ubi ex tenebris illis emerserit; idem in viro bono animadvertimus. se ipsum majorem evadere, exercitum ærumnis. Nam ut istic fulgor aliquamdiu repressus, & in se coactus, clarior ærumpit; ita hic virtus despecta quodam tempore & compressa, spectatur illustrior: ipsaq; honestiùs attollit caput.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Serpens per pyramidem humo subvehitur, & jam proxima fastigio est. Res, quæ in oculos incurrit; non indiget demonstratione. Si modò serpens hæc est, & non serpens virtus, non obliquo, at recto gradu. De virtute enim quæ per ardua & magna ausa inclarescit Mysta interpretatur. Sed Mystica traditione serpens denotat Prudentiam, quæ est species virtutis. Nihil obstat nostræ sententiæ. quod τὸ ἡγεμονικὸν gubernet, sociarum non socia, sed regina sit. Sed qua de causa per Pyramidem? Quod hæc ignis figuram, unde & nomen accepit, referat: Ignis autem cœlum petat. Nostra autem Pyramis est S. Spiritus, qui propter vim Amoris erga nos, refulsit igne clarior. Hunc si mutuo amore circumplexi sequeremur, terram calcantes, teneremus cœlum. Et quid mortalia tantùm quærimus; si non est mortale, quod optamus? Mittenda terra est, quæ tamen amittenda: cui propositum est in terra nomen immortale: in vita immortali, vita non tantùm perennis, sed & beata. Animadverto, per Deum rogo, quàm paucis multa percipimus: & quàm utilis sit, quæ ad voluptatem modò comparata existimatur, Mystica doctrina. Me profecto nec piget, nec tædet inchoati laboris quanquam amico ingenioso, non meæ famæ propositum inservire.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Quem vomerem appellat, M. Cicero, dentem uncum nominat P. Virgilius,

gilius. Non verbum expono; sed hic mihi magis rem in medio ponere videtur: ea enim forma est, aratri ferrum, in burim insertum, quod liras ducit. Hoc autem ferrum, ut quodvis aliud, usu splendescit. Aratri tamen ferrum sive momerem, sive Dentem uncum mavis, Mysta sumsit: quod hoc ferro nullum sit justius, & Porsenna omnem alium ferri usum, præreptum voluerit Populo Romano. Stivamné ergò tractabat, aut colebat agrum? Nec enim Reges Persarum, aut duces populi Romani abhorruerunt à re rustica. Non opinor. At in liberali ocio, liberalia studia consectans, à cultura agri, similitudinem trahit, ad cultum animi. Et cùm se consolans, tùm alios docens, exercendum esse ingenium, convincit. Nam si ferro durius aut obtusius sit; tempore mitescit, & ut ferrum, splendet. Et fortasse non ingenio solùm operam dabat, sed & corpus curabat. Quod Plato vult Musica & Gymnastica. Cùm enim alterius indigeat ope, in eo commercio alterum corpus efferatur, neglecto ingenio: Et rursus ingenium se perdit, si negligat corpus. Longiùs etiam comparatio derivatur. Nam ars atq; disciplina omnis, præter naturam & artem, exercitium requirit. Quo laudabilior Mysta qui re facili & trita, rem difficilem explicat: Et ab ocio vagum militem ad castra: Luxuriosam pubem ad studia: Ignavos opifices ad opus, & ad suam quemq; officinam. Quod ne illi quidem, qui istos regunt, ulla ratione vel oratione possunt, paucis verbis, si quidquam sapiunt, revocat.

LXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Quis hic cervum sublatum humeris, & quò portat? sive socius Ulyssis, sive Aeneæ, ad navim. De alterutro autem, aut utroq;, hic enim illius personam induit, cogitasse crediderim Hosium: Vir enim omni politiori litteratura fuit excultus; dum imaginem funderet. Si non memoria natalis soli & venationis Polonicæ species aliqua, animo obversata est. A sententia viri nihil abhorret. Nam onus; quod humeris grave susceperat, animus grandior suave faciebat. Nihil sanè erat tàm grave aut difficilè, quod Christi amore aut studio Reip. detrectaret. Quocirca nullus venatorum, quamvis non modò voluptas, sed & necessitas huc impellat, ita exsultat, inter latrantes: Et quasi gratulantes victoriam, parta præda canes; ut vir bonus & pius oblectat se rectè factorum conscientia. Non ignoro Herculem cum cerva, cujus æreipedes fuerint, & cornua aurea, Luctatum esse. Habitabat in Mænalo. Cùm autem nollet interimere, ne violaret Dianam, cui sacra erat, cursu annum totum fatigasse: Et effugientem ad Ladonem amnem, jam jam tranaturam comprehendisse, Mycenasq;, quo jussus erat, humero deportasse. Sed hujus ante exhibita suo loco facies est: Ego autem varietate lenio fastidium, nausea non onero. Et hoc loco, feræ moles, succolantis faciem abscondit. Iam Valerius observat ruminandi vim significare pietatem, & studium angustioris doctrinæ: Bifidum verò scientiam discernendi, verum à falso, justum ab injusto, pium ab impio. Est autem Cervus ungula bifida, & illa facultate ruminandi præditus. Quare & Hercules sit Mysta, quod sacra susceperit, non profanarit. Et sit cervus, vel sustinens molem Cervi, quod pietate juxta atque eruditione, nulli fuerit, in angustissimo illo orbis terræ concilio secundus.

Cardinales S Rom: Ecclesiæ

Georgius de Armaco Gallus presb: Card: S. Crucis in Hieru: Epis Mesill:

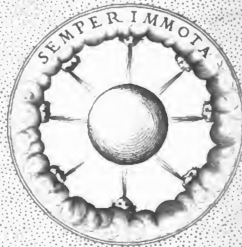
Nicolaus Fliscus presb: Card: S. Mariæ in Aquino.

Frater Vgo de Verdala Presb: Cardinalis et Magnus Magister Equitum Militensium

Aloysius Venetus Diac: Card: S. Theodori Miles Hierosolimitan'

Franciscus de Mendoza Hispanus presb: Card S. Joannis.

LXXXV. HIEROGRAPHIA.

Magnus Mystæ animus. Licet enim generis splendori adæquasset honoris summos & illustres gradus, Altiora, inquit, peto. Quæ amabo, Præsul Massiliensis, Cardinalis Romanæ? Si Armeniacorum gloriam militarem, quid Deo te manipans, repudij libellum, misisti instituto Majorum? Si Pontificiam dignitatem, Deo te, à quo illa dependet, & spem tuam permitte. Multi olim peregrinorum, id fastidii attigerunt: nec jam, si meretur Roma est, exteræ inimica virtuti. At mihi vidêre propius ad fastidium honoris Mundani, quàm desiderium venisse. Nam cum altiora non sint, his, in quæ natus & cooptatus es, in terris; petis haud dubiè, quæ infinita sunt, alto & sublimi loco in cœlo. O te beatum, & vel hoc loco, omnibus majoribus majorem. Quid enim majus, quid grandius, quid sublimius, vel ista spe, vel hoc animo? Discamus æmulari principem virum; & qua avellimur, humo tollamus, ad cœlum, quo innitamur, oculos. ubi vita immortalis, quæ hîc mortalis: ubi vera quies, quæ hîc nulla: ubi solida bona, quæ hîc fluxa. ubi denique tanta fælicitas quantæ hîc ærumnæ, Pia oratio, inquies, Et tempestiva, inquam ego. Mysta enim arborem sibi proponit: ego nobis arborem inversam, ipsum Mystam. quem nobiscum Deus, in cœlum erexit: & oculos stupentes rerum miraculo, fixit polo. Arbores spectare, quæ nescio quo genio ad cœlum enituntur. & inter has aut Robur, aut Abietem, quarum hæc proceritate, illa pollet robore, hominem tantillum. imò altiora sibi promittere, his, quæ caput inter nubila pœnè condunt, ridiculum videretur: ni obviam itum stupori esset. In confesso enim est, Animi magnitudinem, longò majorem esse: qui non tantùm nubes ingreditur, verùm & in cœli regiam sese insinuat. dignus cùm spectet ac rimatur omnia, quem omnes spectent. Divinæ enim est ô Homines, non humanæ facultatis.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

Qui præcipit, A via ne torseris, saluti nostræ consulit. Si enim quisque suum munus obiret modò, nec à via honestatis deflecteret; maxima esset domi fælicitas, & in civitate pax. Nunc cùm alter in alterius possessionem. officinam, functionem involat: & pauci suis contenti vivant; forum clamoribus perstrepit, ex foro in aciem descenditur, & homines non humana lege, controversias dirimunt. Hæreat igitur hoc nobis infixum pectori Symbolum: &, cùm res, nostras agimus, ne attrectemus alienas. Honesta oratio; sed qui convenit, cum Symbolo Hierogrypton? Utinam nobis inter nos ita conveniret. Viperæ virtus vel functo. & malo hercle, quàm usu, cognovisti. At illud virtus, sua arma, hostis perniciem, vipera evomit, congressura cum Muræna ut Oppianus lepidè scribit. Cardanus etiam putat Viperas, quæ aquis habitant, parum habere, aut nihil veneni. quod non suo loco sint, haud dubiè. Nam Hydrus, non quod in aqua natus minus habet veneni, ut Plinius docet. Sed Vipera in nexu est, inquies. Est ita: satis enim vinctus est; qui inernis est. Qua de caussa satis mira-

ri nequeo, esse homines, qui audeant non tantùm sentire, verùm etiam dicere, imò scribere & posteris prodere: non esse bello decertandum, cum Turcis. quasi in nostra manu pax foret: & non Barbari tantùm vellent, quantum vi tenere, atque occupare possunt. Non esse arma, nisi piè & justè, contra ullum: adversus potentiorem, nisi necessario quoque sumenda, concedo. Ergò cedam potentiori, si digitis concrepuerit, ut mancipium hero? aut impia, injusta faciam imperata? stomachor, non fateor Turcas in servitute potentiores esse Christianis à Deo, Europeis Natura liberis. Dum nos continemus nos, intra cancellos nostros justa etiam & prudentia, non temeraria arma statuo. Verum si Turca exorbitat, hac via, ut Vipera, in plagas incidet, dices. Haud abs re. Sed viros providos & fortes, non aliena, at virtute sua, armari video, ut, quidquid superat, in lucro ponendum sit: non dandum hosti, ut nos fallat: socio ut decipiat. Ponendum in virtute nostra, quod opponendum fallaci socio: hosti importuno & semper molesto, Ita jus magis laudatum est, quàm tutum.

LXXXVII. HIEROGRAPHIA.

Apologus Æsopi est, puerili etiam sermone tritus: Gruem, cùm aliquando ad vulpem divertisset, sæpius innotata, abiisse iejunam, quod callidus & avarus hospes, in Lancem, unde sorbere illa non posset, omne prandium effudisset. Patienter qui fert, cumulate refert injuriam. Vulpes igitur esuriens, cum ad Gruem pòst venisset, propere illa succincta lumbos, sedere jussa, apparat cibum: ac fluitantem jure in Bóbilio apponit. &, quin admoves manum, Reinalde? inquiens, nùm quæ de veneno, tibi suspicio? Pone metum, ego prior, labra admovebo. Dicto citius, rostrum per os angustum ingerens, totum, rigente Vulpe, exorbuit. Sic fraudem fraude compensavit. jure. quod talionis non injustum est imò justum cretizare cum Cretensibus. quemadmodum Romani dimidium navium cum Rege Vertumno pacti, secari omnes jussère: & Regem tota classe exuerunt. Quamobrem vera virtus, non modò laudatior, verùm etiam securior est. ne quis decipere malit, quàm vera virtute laudem capere. Nam latere aliquandiu possumus. Tempus est, quod ut colores Sol, adventu omnia discriminat. Cæterum dubitarit non injuria quispiam, quid fabellarum scriptor, vel inventor potius, cui nemo se possit, ad hanc usque tempestatem adæquare, gruem cum vulpe commiserit, quos neque Plinius ut opinor, qui de amicitia & inimicitia animantium, jucunda & stupenda scripsit, neque alius antè simul in scenam adduxit. Quod vulpinam solertiam, malitiam quandam; gruis verò, propiorem prudentiam judicarit. vulpes enim dùm alienæ saluti insidiatur, suæ obliviscitur. Grus contrà citra aliorum injuriam, in rem magis publicam, quàm suam incumbit. Nam si quod est cum Pignæis duellum, pro grege est: & apertum est. Vulpes pro se tantùm singulæ agunt, & ex insidiis tectæ latebris nocturnis plerunque agunt. Non igitor bruta animantia exhibet, sed malitiæ prudentiam: & viro vafro, virum bonum, candidum, apertum ex diametro, in clarissima lepidaqúe imagine, eleganter opponit.

LXXXVIII. HIE.

LXXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Sive ventus ſit aër motus, ſive, quo cœlum reſonat, & tellus verrit, alia ſpiraculi definitio; nihil hoc loco ad nos. Ventos fuiſſe obſervatos olim tot, quot ſunt plagæ cœli, notum eſt. Et paullò poſt totidem ſeſe inter latera ingerere obſervatum. Hi orbem terrarum hic feriunt. Licet totidem pôſt, non orti, ſed notati quos diligentior obſervatio jam duplicavit. Quod autem finiunda ſint omnia, & hic nullus ſit finis: Quidam enim 64. ventorum genera introducunt. quibus ſi jeſſerimus, erunt etiam, qui plura, maneamus intra cancellos ſculptoris. Una ruunt diverſi cœli regionibus, & in terram incumbunt, eodem impetu ac tempeſtate, pugnantes inter ſe venti. Nec octo ſoli, ſi placet, ſed quotquot habet in poteſtate Æolus, Mares & Fœminas (ſexu enim diſtinguit Homerus etiam) terram verrant. Ferunt ſata evertunt teſta, tentant ſublimia, quatiunt cavernoſa fortaſſe. Terram loco non movent, non ſolvunt cardine, non ſubvertunt. In quæ dùm intueris, ventus haud aliud ſimul facere videris, quàm ſervitia. dum vel pavimentum, vel cavedium verrunt, quædam hîc ſubmoventia, iſtic exſtirpantia. Suo relinquunt terræ globum, ut. ſcoparii, domum loco. Et hoc eſt, quod Myſta dicit: Semper immota. Tellus ſcilicet. Quid novi aut inauditi dicit? inquies. Fuêre olim, quos etiam bella ingenia nunc ſequuntur, qui contendunt terram moveri, cœlum ſtare. quod hoc dignius ſit quiete ſuperûm. Quod autem nobis moveri videatur cœlum, non ſecus evenire; quàm qui navi vehuntur: quibus videtur moveri terra. His igitur qui fidem facere velit, noſtræ ſententiæ; ea nova apparebit, & contrà erit argumentis pugnandum. Cum ejuſmodi ingeniis, negotium nobis non eſſe, ſatis ipſe ſcio Non tamen repudio veterem Myſtæ, quod vera, ſententiam. Sed quod probata vulgò hominibus, facile ſino me, gnomikῶς admoneri conſtantiæ. Si enim immota ſtat tellus, tot ventis, tanta conſpiratione, imperita; quid facere & pati Mentem decet, in Deo, longè firmius, quàm terra eſt centro, fixam? Nam facere honeſta & pati æquo animo, æqua & iniqua: ſecunda & adverſa: læta & acerba. multò præclarius eſt, quàm ventis obluctari:

LXXXIX. HIEROGRAPHIA.

Conſiderate Lilia agri. Quis hoc præcipit? qui condidit. Eſt profectò Natura ſpectatu digna: & ſingulæ eius partes dignæ admiratione. Nihil enim eſt in toto, nihil in partibus, quod non referat Majeſtatem Conditoris. cùm utrobique ſit materia, Forma: &, non Privatio, ſed unio utriuſque. Non evagabor longiùs, ex quo ſubjecta oculis Lilia habemus. Quid enim non conſiderem? quæ rudimentum Naturæ, Lilia facere condiſcentis, flos naſcens per frutecta, convolvolum nominat Plinius, perquam ſimilis colore, non odore, antecedit? quæ facta, Ars æmula Naturæ, inficit & tingit: altiùs condit & citiùs tardiuſqûe producit? Roſis nobilitate cedant, aras, ut illæ decent. & proceritate omnes ſuperant flores. Candor eximius eſt folia ſtriata foris, & ab anguſtiis in latitudinem calathi more, paulatim ſeſe pandentia, reſupina per ambitum, labra,

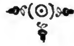
labra, ſtamen tenue & croceum. Eſt & rubens lilium quin & purpureum. ne roſis colore cedant. Narciſum vocant majoris, ſed unius bulbi. Ita quædam, ut niſi ſumus, de Liliis quæ oculis patent, conſideravimus. Penitiora Naturæ, & devinctus inſita, promit Galenus. Ac quidem, quid Naturæ & pactium conſideratio, ad rem afferat, ceperam dicere. Quæ quod generica, & ab omnia, ratio pertineat; exploremus nunc, quæ peculiaris cauſſæ ſit Lilia agros decentia, contemplandi. Oblectant oculos, & profuſò odore, nares quoque demulcent. Sed dùm ſenſus titillant, quo ſenſu ad animum tranſeunt? Numinis reverentia perfuſos. deſperare vetant egenos: luxuriare divites. Nam cum Liliorum divitias adæquet labore nemo; quid hi ſe efferent? aut iſti immoderatè ferent fortunam? quam potens rerum dominus ſubitò mutare, & ab his ad illos transferre poteſt? nec rarò ſolet? Magnum & dictu manis in utramque partem, ad confirmationem animi, nunc nimium torpentis, nunc pariter laſcivi, momentum.

XC. HIEROGRAPHIA.

Quid in mentem venerit Plinio, & qui hunc ſecutus eſt; Galeno, ut ſcriberent Viperarum catulos, per matris viſcera in Lucem eniti; Matthiolus comperit uſu veritatem, & catulos, cum præclara genetrice, incolumes deprænhendit. quemadmodum antè Apolonius Tyaneus. Nec Ariſtoteles ſcribit viſcera perrodere, ſed membranam qua in utoro matris obvolvuntur, ut citius in lucem prodeant: illa enim ſingulos ſingulis diebus parit. vulgatam fabulam ſecutus eſt Myſta, quod vulgo & ſcenę ſerviat, volenti magis nova, quam bona: amanti minus vera, quàm veriſimilia. Et attonitis miraculo rei: quid enim indignius quàm ab his perimi, quibus vitam dederis? ſententiam occinit, plauſibilem & veram: Ingratis ſervire nefas. ut ſentiamus, quid ſentiat. quemadmodum videmus, quod commonſtrat; Parentum ergà nos merita recolamus primùm: à quibus deindè parentum indulgentia habiti: poſtremò omnium, quibus aliquo beneficio devincti ſumus. Sic ſcilicet, ne infanda faciamus: nobis prima erit cautio. Proxima erit in delectu, his famuli: illis domini, omnibus amici. Multum enim hìc peccatur. & fit, ut infanda patiamur non, quibus malefecimus, ſed in quos malè beneficia contulimus Eſt quidem de omnibus benè promerendum, quod homines ſint. quanquam vir non imprudens benefacta, malè collocata, malefacta exiſtimet. Sed videndum quibus cum poſſimus coleäſcere: & in interiorem familiaritatem tranſire. Sunt enim homines invidi, maligni, ingrati, in quibus nihil eſt hominis præter formam. & hæc vel pilo rufo, vel facie aduſta, vel felle perfuſi, vel corde aſinino, vel fronte canina, vel aliqua denique alia nota noti, & deformati, Ab his mihi cave inquit Myſta. Nam ingratis ſervire uti noxium, ita nefas. Quid enim hoc aliud eſt, quàm ſalutem ſuam, quam nobis natura tantopere commendavit, prodere? Nero non pepercit parenti: Nec hercle Lenas patrono. aut Brutus Cæſari, à quo etiam hæres eſſet ſcriptus, Tam intractabiles hominum animi ſunt,

ut

ut cavere nobis jure debeamus. Principes inprimis, quibus ejusmodi serpentes simulatione quadam obrepere consueverunt. Quod ipsos non latet. Sed ut scabie sua quisque, suo malo delectantur. & Scriba tamen, proditis Thebis, ut Plutarchus narrat, potentiam Spartanorum dissolvit: & scriba Gambacurtaon Pisarum, ut Macciavellus scribit, dominatu, dominum suum ejecit.

Cardinales S. Rom: Ecclesiæ

Hieronimus Palmerius presb: Card: XII Apostolo*r* Archiep Baren.

Innocentius Cybo Genuens: Card: Diac: S. Eustachij S.R.E. Decan.

Innocentius Cybo Genuensis Diacon Cardi: S. Eustachij S. Rom Eccle: Decanus

Georgius Drascowitius Hungarus Presb: Card: Archiepis: Colocencis Epis: Jaurien: et regni Hug: primas.

XCI. HIEROGRAPHIA.

Quod fasciculus Palmarum revinctus benè sit ; benè est, Mortalium enim nulla ita colligantur. Inder prudentes & fortes æmulatio quædam est. ne dicam odium. Si temperantes inter, sopiti sunt affectus, vix potest esse affectio. ut soli relinquantur ex bonis & virtute præditis justi, quorum idem sit velle ac nolle, perpetuum ac constans, De malorum & flagitiosorum conjunctione, superfluum est. ut verba faciam. quippe quæ conjuratio sit, non amicitia. Sed ubi tot simul justi ? quo loco? qua in civitate ? imò quando? & qua tempestate? unus multis seculis, nomen Iusti meruit: & nescio, an meruit. Quod si tot sint Iusti, quod Thebarum portæ, & hos ramos numero vincant; succidendi non erant rami palmarum. Nec enim truncati florent. Tantum abest, ut fructum ferant. cum ipsa arbor decerpto cacumine sterilescat, ut usus Plinium docuit. Ita nobis prima facie videtur. Intuentibus verò pœnitius in animum Mystæ, quem credibile est, nihil temere nobis finxisse, aliud longè, necesse est apparère. Superat enim. Iusticia, ætate Palmam. Temporanea scilicet hujus vita est, illius æterna. Aut quid injustius esset, Iustissimo rerum conditore, eodemq; gubernature? si non alius esset flos, aliæ fruges Iusti, quàm Palmæ ? Nam Iusti in plerumque in hac vita, quæ Palmæ, nobiscum coæva est, torquentur, affliguntur, enecantur. Taceo de Aristide. ἄριστος omnium Christus, in perpetus ærumnis vixit & mortuus est in cruce. Qui Christum verè sequuntur, hos quanda invidia sequatur, imo comitetur ipsos Christianos inter videre est. Nam sub Paganis, tàm clade sunt, quàm pietate insignes. Excipit igitur alia hanc vita. de qua dubitent scioli. Sensere fortiter Pagani. Xenophon, Plato. alij. Sed Principes notasse, utrumq; Socratis discipulum, satis est. ut igitur ramis Palmæ succisis, suum decus manet; ita justos fruges justiciæ manent suaves & sempiternæ.

XCII. HIEROGRAPHIA.

Quod cribrum Cicero, incerniculum Plinius nuncupat. ego neminem doceo. sed quod à cernendo, hoc dictum sit; & hic, ut cernis, & audis, bonum à malo secernatur. Ex pertusâ membrana, ut nunc, olim fiebat. Ex setis equinis Galli invenerunt. quod nec debui præterire: Video enim setaceum cribrum. Quos tedet vocum, quibus tamen sine, animi sententia, incommodè & insulsè exponitur; ad rem animum convertant. Quemadmodum enim pollinem cerniâ furfurum videmis recrementis; ita à bono malum discernamus, ne rerum confusione, offendamus, decet. Est autem distinctio pœne facilior. Nam ut hic recrementa, motu defluunt; ita ne mota quidem, intende aciem modò, abeunt prava in ventos, falsa in favillas. Sunt qui nobis fucum faciant, & subrepant blandiendo. Sed, crede mihi, nullus nos deciperet, ni captos amore exitij, & perniciei nostræ. Aliud nomen, quo vetita appellem, concinnius non reperio ex tempore (Quàm benè non dico : quàm citò scribam, scio. quod ipsa præceps dictio indicat fortasis?) Nam nos nisi bonum à malo separamus; ut illud sequamur, hoc vitemus; incidemus in manus, tàm

serveri

ſeveri judicis, quàm nunc mitis patroni: qui cribrat diligentius: & malos in perniciem ſegregat à bonis & beatitate æterna.

XCIII. HIEROGRAPHIA.

Cinyra Agriope filius, præter alia, invenit incudem, ut Plinius, rerum aliquot inventores ordine recitans, commemorat. Eſt autem moles illa, in officina ferraria, ſupra acmothetam, in qua ferrum tunditur, non vanis ictibus, ſed ex quibus, vocum modulatio, ſi, quidquam credimus priſcis nata. Transfertur ad alia. ut verſus malè tornatos, quos Horatius incudi reddit: orationes, quæ Ciceronis vim ſine follibus & incudibus non ſpirant. Myſta hîc ad animum transfert. aut quæ animi decora ſunt, fidem in perſonis, conſtantiam in rebus. Atque hoc mihi loco magis placet, quàm alterutro iſtorum, vel utroque iſto. Nam ſi ſcitè loqui aut ſcribere, in laude & pretio eſt; quantò laudabilius facere? non addo pretioſius? Virtus enim ſeipſa contenta eſt: & viro bono longè ſonantior eſt, conſciētia rectè factorum, quàm ullius amphitheatri vel conſonantia vel frequentia. Regi gravi & inconcuſſæ verbum plenum gravitatis Myſta adæquat: Durabo. Magno certè & intrepido animo, eum eſſe convenit: qui in tantis fortunæ injuriis: hominum inſidiis: naturæ neceſſitatibus, conſtat ſibi: nec de gradu viri boni & conſtantis vel hilum poteſt moveri, Et eſt quidem hujus magnitudinis magna pars in affectione animi collocata. quàm conditio rerum humanarum in medio poſita confirmat quidem; Sed Deus inprimis, à rebus caducis ad æternas revocans: & in his ipſis ærumnis, non rarò, imò quotieſcunque nobis expedit, ſubveniens.

XCIV. HIEROGRAPHIA.

Quoties dicendum eſt, Solis imagine, Dei Majeſtatem à Myſtis exhiberi? Certè nec obeliſcus, recens eſt conſtantiæ animi figura. Quemadmodum igitur dies eſt, quamdiu, ſupra axem noſtrum, ab ortu ad occaſum decurrit; ita ſine fine erunt, & quidem beati ac felices verè, quos Deus, Sol miſerationis, colluſtrabit. Non enim ut Sol oritur, & occidit; ſed radios infinitæ bonitatis ſemper diffundit. Quid igitur inter mortales immortalia ſomniamus? quæ in ſuperûm ſede, ſi ſapimus, nobis certiùs poſſumus polliceri? Non eſt nomen contemnendum, aut omnis de fama abjicienda cogitatio eſt. Fama enim nominis, incentivum eſt virtutis: & qui quid de ſe homines ſentiant ac loquuntur, omnino negligit; non tantùm profligati nominis eſt, ſed & vitæ morumque. Sed famæ gratia velle omnia, hominis vani eſt & futilis. Ab aura populari, res ad certius judicium traducenda eſt. Et non hoc agendum ſudandumque, qui placeamus populo; at qui non omnino nos improbet Deus. Hac via non nomini modò decus, ſed & animæ ſalus paritur. Quamobrem qui ſine fine es, Deus; ſis propitius, & adſis nobis perpetuus, ut poſthac (ſatis enim peccatum eſt) omnia ad nominis tui divini gloriam referamus: & Majeſtatem tuam unanimes, in cœli regia, continuo & perenni encomio collaudemus.

XCV. HIEROGRAPHIA.

Amabile columbarum: Turturum etiam fidum conjugium. Opus non est verbis, in re sermonibus vulgi etiam celebri. Juvenilis igitur amoris, aut furoris veriùs, id erit Hieroglypton: hoc verò thori maritalis. Quid cum connubio, Mystæ, viro cælibi? Non connubium ipse curat duorum in lecti societatem consentientium; sed curæ est Pannoni, patriæ salus. Nam per societatem Turturum, priscam Hungariæ utriusq; concordiam, & hoc nomine tremendam Barbaris intelligit. & plorat divisam Hungariam imperijs: Ferdinando enim legitimo Regi, Ioannes Sepusius se objecit. ut me imò Mystam paullò attentiùs audias, & facilius capias. Iugum confractum. est regnum Hungariæ supere & inferæ, Ludovici morte lugubri & intempestiva diremptum in partes. Licet enim fractum ac divisum sit, justo Ferdinandi, & injusto Joannis imperio; neutram tamen liberam statuebat. quod discordia Principum. portenderet ruinam totius regni. Hæc profectò viam Turcis strauit. ut ferè vitijs nostris vincimur, non virtute Barbarorum. Quid de Hungaria queror? quam Deus Cæsari salvam præstet. labefactat discordia, res totius Reip. Christianæ. De Hungaria quærebar potius. quod sola impetum sustineat: & interpretantum susceperim hoc loco, oraculum verius Drascovitij, quàm Symbolum.

XCVI. HIEROGRAPHIA.

Et hæc Drascovitij est. Illa studium de Repb. hæc institutum benè de omnibus promerendi ostentat. Leonis fortitudo, quin & gradituto, non tantùm fama, sed & usu cognita est. Ac fortitudine quidem, quod se Leoni adæquet, vix quadrupes est. Leo nos gratitudine superat. Ita benè meritis refert gratiam. utrumq; hic ostendit Mysta. primum in Laniena, non quadrupedum modò: alterum in spolijs, quæ velut in triclinio strata vides. Qui animo Leonino omnes & omnia superavit; Christus omnia sua dispersit, & dedit nobis. Ex cæno in hanc speciam subduxit: in domicilio, imò imperio orbis terræ collocavit: cœlum apparuit, & ne quid nobis deesset ad summam felicitatis, se ipse liberaliter, donavit. Itaq; si se, & sua largitur: non aliena, aut aliena, parta injuria, multis passibus Leonem antevertit. Quæ hac tàm iniquè comparata comparatio? Deus est antè omnem comparationem. ut à nobis attingatur, in similitudinem, non similis consentit. Mysta cujus nomen in aula Cæsaris celebre, vindicat; ab oblivione Tiburtius. Himmelreichius secretarius Hungariæ dignus hoc nomine & munere, quæ à Deo acceperat, imitatione Dei, in consortes generis & pietatis liberaliter distribuit.

Magni Magistri Equitū Rodien: et Militentū.

Franciscus a Dietrichstein, presb. Card: S. Sylvestris Episc. Olmuc:

Frater Fabritius Carettus Magnus Rhodiensium Equitum Magister.

Frater Franciscus Viladum Gallus ultimus Mag. Magister Equitū Rhodiē

Frater Joannes Valeta Gallus Magnus Magister Equitum Melitentium

Patriarchæ Aquilegiensis et

Frater Ugo de Verdala Magnus Magister Equitum Melitensium.

Jacobus Grimanus Patriarcha Aquilegiensis.

XCVII. HIEROGRAPHIA.

Inopem me copia. venusta hercle sententia, animi sui liberalitatem explicat Mysta. si tamen explicat. Ita pæně prodigus est, profusus inquam vitii enim illud est, opum suarum. quemadmodum fraudo accepi: non enim salutavi internuncium Cæsaris & Pontificis. imò referunt mihi, hoc ipso momento, quo præ manibus erat Hierographia, duo viri nobiles & litterati. Magna magnitudo animi, ferentis & contemnentis divitias. Nam quibus has fortuna dat, nisi altè radices egerit, mentem adimit. Multi sunt, qui opulentia ferociunt: multi qui lasciviunt: multi qui profundunt, multi qui abdunt, & quibus eruerunt, reddant visceribus telluris. Quotusquisque rectè utitur? Irritamenta malorum, & instrumenta, bona fortunæ sunt. Nec admirabor in Didrestenio domi illustri: foris claro: duobus citra invidiam, terræ Monarchis probato: florenti ætate & honoribus, dignam quidem tanto animo liberalitatem, sed raram virtutem? Pomum exhibet, quæ frugum granis rumpitur? Et ipse non sua tantùm descerpi sinit; verùm etiam se discerpi pænè. Tam est, non munificus modò; sed & officiosus? Reip. caussâ, quot sustinet labores? Benè promerendi studio, omnium animos occupat. Et hæc species benignitatis est, longè speciosior: & magis probata Ciceroni; quàm quæ ex arca promitur. Nam hæc præripi à fortuna, quæ dedit, potest. ut quæritur D. Ioan. Chrysostomus (in ordinem enim redactus est) Nec enim appetiverat suo commodo lautiorem fortunam; at ut alios incommodis suis levaret. Illa, qua magis uteris, eò magis frueris. Nam Virtus, hoc habet peculiare natura; ut non teratur sed illustretur usu.

I. HIEROGRAPHIA MAGIST.
ORDINIS, RHOD. ET MELITENSIUM.

SIGNUM de columna ex cruce, licet non albere videatur, ostendit esse Ordinis, quem fortissimorum militum, Balduinus de Burgo instituit, Rex Hierosolymitanorum. Duces Stratioton sive Magistros militiæ secutus & æmulatus Carettus, collabantes res, quantum humanis viribus potuit, voluit instaurare. sin minus, relinquias servare. Quem animum, quas sollicitudines, quod institutum, Canis biceps latrat. Est enim canis privigil ædium custos. Ac ne videretur posse aut velle obdormiscere: canibus enim sopitis, anseres defendère capitolium: bicipitem canem finxit. Sed & unum caput satis non erat, Barbaris terra marique incumbentibus. Ita ergò animatus ad tuendam stationem, frangebatur subinde, & animo subsidebat, inclementiam Divûm, & Barbarorum vires increbescere animadvertens. ut non cæcis omninò, ventus contrà spirans, & Draco marinus pænè excensionem faciens, manifestè demonstrant. Nec enim quæro an ea forma Draco sit. Alberto Magno potius concedo, quæ ex Aristotele & Plinio, sumit & variat. imò ad testaciorem immanitatem Barbarorum, indulgeo exaggeranti horrorem penicillo, semper cum calamo Poëtarum, libero. Hæc igitur certò videns, sine dubio, inquit Magister, & non absque gemitu inquit, a-

 ctum

ctum de nobis est, Socii: ni antiqua pietate Deum leniamus, & veteri disciplina intendamus rem militarem. falsus utinam vates, sed potestas omnis, ut hic gladius, in rota, id est discrimine versatur.

II. HIEROGRAPHIA.

Nihil clarius Sole: nihil facilius Symbolo. Nemo Mystæ negaverit, Solem ubique sui similem. Quid igitur & dicit & scalpit? de quo, mortalium nemo, quæstionem movet? Ultimus hic Rhodum imperio obtinuit. ut conjectura assequar, dixisse & sculpsisse, ad confirmationem levium, abjectorumqúe animorum. Cingimur obsidione: tentamur cuniculis: oppugnamur machinis. Dira & dura est rerum & hominum facies. Quid tum Socii? Non primum jamcum hoste tætro & barbaro manus conserimus. Si non antè angustiores nostræ res; eò clarior erit victoria. Quò magis à Christianis deserti, quorum mutua odia, amarunt, & armarunt, eò propitium magis, imò præsentem, credere debemus nobis Christum: cujus nutu, tellus & cœlum reguntur: cujus arbitrio regna instituuntur & servantur: cujus postremò voluntate certa, non temeraria fortuna, bellum & pax juxta administrantur. Quid Turcarum ululatu, non tàm hostium nostrorum, quàm Christi ipsius, consternamur? semper Christus & ubique sui similis est. Nec ita Soli constans est lumen, ut stabilis, eadem, perennis Christo, rerum omnium potestas. Excutiamus, veluti veternum, pavorem istum indignum viris: & benè Christo juvante, vi vim repellamus.in causa meliori, & Deo æquiori. Hæc & plura infelicem magis, quàm ignavum ducem, dixisse putatote. Et verè quidem dixit. Nam Deo magis etiam potentia sua constat, quàm Soli Lux. Sed peccata nostra, Deum à nobis abalienavit. Et certè justius in nos, quàm hostes animadvertit, si & nos gravius succensemus nostris, quàm alienis. quando nostri, non nostra faciunt, & nos benè de se meritos, scelerate produnt, aut ingratè lædunt: Nihil hæc ad Hierographiam, sed plurimùm ad salutem Animæ & Reip. Nam de peccatis dolor, animum erigit, animam humiliat.

III. HIEROGRAPHIA.

Jactati salo Rhodii, & solo extorres, Melitam habere tandem jussi sunt ab Imp. Carolo V. Austrio. Nam ut littora proxima Italiæ, erant Italiæ; ita & Melita cui propinqua Siciliæ. in cujus imperium & tetius dominatus, avo materno successerat. Hæc autem Melita est in cujus specula signum Rhodium cernimus. adversus Piratas, ut alibi & olim & nunc turres erectæ: vel ab advenis, statim, ut omnium rerum quoddam principium est, condita. In quam intuens magister Ordinis, & Rhodum animo nequidquam proponens, dùm alii fundamenta jaciunt, alii materiam convehunt. & in agro sterili, non aureo illo, reliquam spem fortunarum collocant. Nisi Dominus, inquit, ædificaverit domum; frustra laborant, qui ædificant eam. Desperantis quidem vox non est, quod à vera pietate alienum est; sed spem in solo Deo, non isto solo collocantis. Nec ipsum aut successores spes fefellit. Hactenus enim societatem Deus tuetur: & insulam ex arcta obsidione eripuit Cipro pòst amissa, & cum Guleta Regno Tunetano,

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Videtur hic, illius sententiam excepisse. Quid enim est exorbita excedere, aliud? quàm de via decedere? Vagari? incerto ferri loco? Orbita certe est, vestigium, ut ita loquar rotæ Via autem regia, quæ inter duas orbitas. Cùm igitur dicit Gallice, Non excedens ex orbita; supplendum est, ut hiulca ferè sunt symbola, mebor etiam in sterili hac insula, societatem à Deo constitutam, & fidei meæ creditam. Hoc verò eum velle, Rota vel stridens in orbita sua loquitur. Multùm enim refert, quavis in re sive publica, sive privata. tueri locum atque stationem: nec sua deserere, aut aliena invadere. Quemadmodùm sanè testudo domi suæ est tuta simul ac exerit caput, oportuna redditur, pedibus; ita oportuni injuriis hostium sunt, qui ex munimentis insolenter excedunt. ut militaris prudentiæ, virum non tantùm in rebus bellicis sequendum, verùm & aliis imitandum: & à præclara sententia laudandum existimem. Non me latet, aliam esse sententiam militis, ætate incauti & ingenio fervidi. Sed tuta magis, quàm speciosa cepto, horrenda, exitu, aut exitio potiùs, viri cordati amplexantur.

I. HIEROGRAPHIA
PATRIARCHARUM.

Alvaries cùm tibia, aut quo esse humano satis nota est. In hæc enim abiit, ista corporis nostri species. Licet robore & specie pollens. O nos miseros? Atq; hæc animo Mysta anticipans, Mors, inquit, omnia æquat. Quid vulgata vulgat? aut animo anticipat molestiam? Quod Christianæ, quin & humanæ philosophiæ sit, de morte meditatio. Natura enim reliqua & à viris bonis ignorari, & sciri ab improbis potest. imò scita sæpius mentem inflat vana opinione, quàm ignorata depravet. Nec natura nosci potest, Morte incognita. Hinc aversi à consideratione Mortis, Naturæ dant, quæ Deo debent. De Morte cogitatio, mentem sublevat, ad Parentem Naturæ. Qui enim videt hanc naturã esse mortalem, cui conditam & natam Naturam Stoici viderũt; in naturæ, imò in sui, quæ difficillior est, cognitionem veniunt: & ad venerationem Dei accedunt, qui Mundum hac forma finxit & distinxit. Hæc igitur in caussâ sunt, quod Mortalib. sub oculos Mysta, informem formam Mortis sub aspectum adducat. Rei nota dignæ, sententiam dignam observatione accumulat. Mors omnia æquat. Comicus apud Græcos minus verecundè, ad secessum mittebat, qui de se ipsi sentirent arrogantius. Et hæc risum movent in theatro, inconditæ multitudini: qui qua movetur levitate, eadem subsidit. Mortis recordatio non risum concitat, sed, qui salubrior est, animo horrorem incutit: aut non vagam & vanam consolationem affert. Nam piis spes est melioris vitæ: non extremè perditis, vitæ caussâ in melius mutandæ. Quid enim super cæteros efferam caput, si dies appropinquat, instat, adest, quæ summos imis æquet? aut non feram, quæ conditionis humanæ sunt, si mors ut finis hujus vitæ, est ita principium æternæ? Ita pro Symbolo & Hieroglypto, quod vulgatum & vulgare est quidem, sed non eâ vile aut contentum, paucis dictum sit.

Daniel Barbarus Patriarcha Aquilegiensis.

Iacobus Gallus Patriar. Hierosolymit. Qui fuit Vrbanus Papa. IIII

Angelus Cerarius Patriarcha Constantinopolitanus qui fuit Gregorius Papa XII.

Fr. Petrus Philarchi Patriarcha Gradensis qui fuit Alexander Papa V.

II. HIEROGRAPHIA.

Holocausta celitùs flammam concepisse, ita certum est, ut flamma divinos sortita honores sit, apud, non Barbaros tantùm Persas & alios; verùm etiam his multò juniores Romanos, & Argivos. Ignem omnes perpetuum sive τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ut Pollus in Prytaneo Atheniensium vocat, alebant & colebant. Nec enim in aliud Vestam, ut inquit Ovidius, quàm Vivam intellige flammam. Hanc exstingui, religio erat: quæ in curiam custodis capite damnaret alicubi. Non probo à Deo, qui victimas cœlesti igne tetigerat, ablatum: aut huc translatum honorem; sed tactum de cœlo sacrificium ostendo, indelebili memoria. Nam & hic focus videtur esse celitus, aut accensus, aut restitutus. Bene est. Hieroglypton ex fumo erutum est. Adaptemus symbolum: volentes. In voce nulla difficultas. volentes enim divinitùs coruscant. Quod in tenebris versamur, in caligine hæremus, in vitiis deniq;, quæ animæ tenebræ sunt, volutamur, suis in morem, in volutabro; nostræ socordiæ, amentiæ, malignitatis est. Cùm nusquam, nunquam desit fax Animæ, Lumen Dei. Ergò si volumus non solùm felices in hac vita; verùm etiam in perenni, terque quaterque beati esse possumus. Nostra culpa, nostra miseria est, semper Deo, si volumus pœnitere. Nam ut stella semper micat, etiamsi visum media intercipiant; ita Dei gratia semper lucet. etiamsi peccata, lucem non admittant. Ruscellus trahit longiùs: & lucernæ instar adhuc fumantis, & à lucerna ardenti recipientis facilè ignem fumi: Hominem statuit mortuum reviviscere, & quidem in vitam beatam, nam illud omnibus commune est, in Christo, cui vita nostra tanti constitit, si velle, quod fumi instar, supera petit, non exstinguitur. Probo sententiam, conformem pietati divinæ.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid in hoc spineto? quid palpitat? quid variè movetur? Cor humanum, ô Homo. An sensus extra corpus, sedem sensus? Ne mihi sophistικῶς age, ubi sophῶς opus. Qui motus est cordis, in corpore humano; hic corpore, velut transenna submota, exhibetur, extra illas latebras, sub die. voluptas & dolor, ex cognitionis sede, in sedem effectus, permeatus occultos, aut per catalepsin, veluti per infundibulum, dimanant. Has duas cordis perturbationes, duplicant tempora. Nam præteriti temporis recordatio, si justè transactum, reficit animum: si petulantèr & injustè, conficit, utraque hæc cordis affectio conscientia dicitur; Sed hæc est carnificina, illa jucundissima recordatio. Iterum suspensus animus, ad futurum tempus; totidem motibus quatit animum. Subsilit igitur spe cor, & villos expandit: Metu contabescit, & villos, tanquam rugas contrahit. Jam nulli dubium est, præsentiam mali aut boni, variè cor afficere: & motus, ut ventis incumbentibus, stridentibusque increbescere. Non enim præteriit aut appropinquat, sed adest alterutrum. Exposui, quod Mysta in luce posuit, cordis motus. Cum autem omnia humana, sint quodam modo momentanea, si, cum tempore æterno & infinito, comparentur; mens futuri & æterni, non temporis provida, sæpè angitur,

tur,& detorquet metu pœnæ,quam hic potest effugere eòq; magis,quod hic possit effugere : sæpe recreatur, quod hic interdum negatur,& quia negatur præmii cujusdam spe sempiterni. Audiamus Mystam: Recordare novissima. Atque adjungamus,quæ sapiens vir supplevit.Et in æternum non peccabis. Animadvertis, ut proximè ad Mystæ sententiam accessimus. Quæ illa novissima, quæret aliquis. Mors certa: Judex justus: Summum Bonum : & summum Malum. Hæc illa novissima, hi fines peccandi, hæc retinacula libidinis tætræ ac dissolutæ. Quid agimus? moriendum est semel. hoc scimus, quandò nescimus. & quamvis longissima sit, ut non est humana; certa, longæva dici non potest, cujus aliquod est extremum. De Judice dubitas. Nam Lucianus idiotas appellat, qui ullos putant Manes esse, aut regna subterranea. Et sacræ litteraturæ auctoritatem, impietas non admittit. Sed tu, qui nulli habes fidem, consule mentem tuam: tibi enim ipse non potes diffidere. Quid? ecquid ruminas? quid moveris? Aut enim speras, aut horres. Ea est Synteresis, ea vis conscientiæ. Quid? quem metuis? si vel lates judices, vel superior es mundanis legibus? sine ulla controversia, dominum & judicem omnium, Deum. Nihil fingo, sed, quæ Poëtæ non finxerunt, argumenta veluti faces, ad caliginem impiæ mentis adhibeo. Ita certos Judicii & Judicis, sequetur aut pœna, aut præmium necessariò. Quæ certò qui seriò agitat mente, & secum severiùs perpendit; non potest non inhorrescere & pavere metu, quod acre profectò telum est, adversus licentiam peccandi.

IV. HIEROGRAPHIA.

Quis has conjungit? Virginem formosam cum deformi Morte? Aliquid enim vult Mysta. Et virginem licet flore ætatis & forma sexus insignem, Mors sæpe rapit, etiamsi alteri sit desponsa. Mihi videtur dignus, qui numquàm moriatur, Mysta, comparasse inter se, impar hoc par, ut Mors comparata, cum tanta venustate, magis dicam? obtenebretur, aut resplendeat. Certè, ut optimi cujusque pessima est corruptio; ita cadavere humano nihil tætrius, nihil sceleto informius. Si tam deformes Mortui; quantò tætrior, abominabilior, horribilior ipsa Mors est, tutè considera. Nec enim aut Poëtæ rectè describunt, aut Pictores, scitè depingunt. Et qui possent, personam non humanam? opere aut opera humana. Effectum monstrant, non caussam. quæ si opposita conditioni est, quæ tàm pulchra, jam magis animo, quàm palpebris liquet, quam sit horrenda. Hæc tamen est ultima (horresco referens) ut Mysta ex Lyrico, rerum linea. Quod si finis modò miseriarum esset, quæ sunt in hac vita, vel solæ, vel potiores, tolerabilis quidem. Licet dulce sit Animæ & corporis commercium. ita, ut hæc suavitas, illam asperitatem leniat, & quasi molliat. Nunc initium sæpe existit, perennium ærumnarum: & non vitæ, sed mortis immortalis. Sed absit omen & nomen Mortis.

V. HIEROGRAPHIA.

Rex hic pro tribunali sedens, magnam præ se fert severitatem, ne quid gravius

gravius dicam. Nam nec jus nec fas est Principibus maledicere; facere cùm possint malè, & leviter dicta graviter punire. Hoc dicere ausim, quod quia pro tribunali sedet, induerit personam judicis. Fuit quidem usurpatum priscis Regibus, jus dicere & non injuria: sunt enim, justitiæ caussa instituti. Visum posteris est, judices & recuperatores dare. ne se onerarent negotiis privatorum, qui summa Reip. gravantur: & ut se explicarent invidia, querelisque multitudinis. Ita ad ipsos, sic enim jussêrunt, tanquam ad Deos in terris provocatur. Inter priscos Reges, regnavit in Creta Minos, justi tenax qua justitiæ fama regiam judicandi, ea est sine provocatione potestatem apud Inferos, ut in fabulis est, obtinuit. Et si Minoa Vlysses apud Homerum, probè delineat; hic ipsus est quem sculptor nobis repræsentat. Ita dignè personam incorrupti judicis expressit. Accedunt pullæ restes, severitas vultus & titulus denique inexorabilis. Apage mihi cum isto sive Rege, sive Judice. Primùm enim nec amictus, nec locus placent. Deindè clementia est quæ eximit è grege mortalium Reges, & reddit immortales. Est ita. sed ut actionis terminus est mors; ita secundum mortem aut irroganda æterna mulcta est, aut præmia conferenda sempiterna. Hoc ex ratione collegere quondam, viri ratione prædíti, id est viri verè viri: & sub persona Hominis, exhibent vindictam Dei. Mysta verò noster, ad confirmationem veri Judicis & Regis vivorum ac mortuorum, Poëtarum sententiam, omnium sententiis comprobatam adhibet: & judicii, in quo nec gratiæ erit, nec deprecationi locus, terrorem incutit præfractis; ut mites animos consolatur, qua hic destituuntur, spe remunerationis.

VI. HIEROGRAPHIA.

Hic magna rerum omnium felicitas, copia, ubertas. festa & læta omnia. saliens Crystallinus fons, manantes lacte rivi, exundantes nectare fluvii, frondes ambrosia stillantes. Nox nulla, dies perennis. Sol nunquam occidens: mali nihil oriens. Omnia alacritatis plena. Nullum doloris signum. Breviter multa dicam. Aut Diis sacer, aut Deorum immortalium locus est. Neminem videmus quidem. Sed si magnificam domum, tecto sublimem, fabrica cætera insignē, ingrederemur. licet nec patremfamilias, nec familiam videremus; crederemus tamen eam, nec araneis, nec gliribus ædificatam, & eo ordine ac dignitate substructam; ita nec aviculis licet canoris, nec feris licet cicuribus, quas videmus & audimus, locus hic stratus gramine, conspersus floribus, consitus arboribus, redundans frugibus est. Et non videmus loci incolas, non quod nulli sint; sed quod mortales non videmus immortales. Lucianus quidem hoc loco, id est, in campis Elysiis, homines collocat, non homines, id est, sub forma hominis, umbras hominum. quales vult Deos Epicurus, qui quidem corpus non habeant, sed quasi corpus non carnem: sed quasi carnem: non ossà, sed quasi ossà. & quasi ea omnia, quæ nos corpore induunt. Hæc si sub tactum non cadunt, quomodo sub visum? si color est terminus figuræ? Offerunt se Genii, sed in corpore, aut specie corporis. Inter se ipsi nec corpore, nec specie indigent: imò ut mens nostra nihil sinceri agit, nisi à corporis commer-

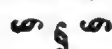
cio

cio in saginam modò proni sese secernat, & quasi à contagio se subducat; ita puræ illæ animæ, hoc sunt intelligentiores, quo liberiores. Tempus erit, quo & mortalitatem exuet corpus; sed illud tempus nondum advenit. Contenti igitur simus, spectaculo sedis & beatitatis Animarum, etiamsi sedentes Animas beatas non videmus. quanquam Sciographia hæc sit aut Paradisii aut Elisii; non vera topographia aut horti felicis, aut campi soluti curis. Certa quidem est & distincta colonia piorum ab impiis. ut mens sua cuique subjicit, & testatur. Quin & Plato (dictu mirabile) expiari posse & crimina quædam non capitalia, pœnis temporariis, à fato, vidit Sed nihil sub oculos cadit, quod oculos non ferit. Quemadmodum igitur Homerus, & hunc secutus Virgilius, locos istos distinguunt; ita pictores describunt & dividunt, proponunt, inquam. ea piis, quæ homini maximè sunt in optatis: quæ animus maximè adversatur impiis. Tu verò non animo merso in corpus grata, aut terribilia propone; sed animo à fœce corporis libero. si potes paululùm respirare, & vis emergere ex hoc cœno. Sic sic quietem Animæ; quæ Pytagore judicio, erat summum Animæ bonum, purius contemplabere. Videbis enim & perspicuè quidem videbis, non in horto quantumvis culto & fœcundo Animam acquiescere; multò minus in campo licet patenti & ubere Nec enim vulgari vult, quæ vult quiescere: nec septis cogi, cujus cupiditas infinita. ubi ergò acquiescet? quæret aliquis anhelans. Tu te consule. Boni appetens es. Nullus enim malum appetit: & si quis appetit, specie deceptus, aut animo depravatus, quemadmodum oculo & palato evenit, bonum ducit & petit. Et es appetens non exigui, at infiniti boni. Nam insatiabilis est, mens hominis, ejus, quod semel concupivit. Vide libidine inflammatos, avaritia occupatos, ambitione concitatos: & velut in speculis, Mentem infiniti, quod jam bonum quisque horum ducit, nec enim solus Paris, concupitam formam & regno & gloriæ anteponit, esse appetentem. Tàm in avaro deest, quod habet, quàm quod non habet: & Alexander nugantem illum de Mundis infinitis, cupidè atque attentè audit. Faciamus potiri voto Parides, Midas, Alexandros, quod fieri non potest: quod ut aqua, quò plus pota, eò plus excitat ad potandum; ita nunquam satiat, quod immodicè appetitur. Sed faciamus potiri posse. quod non magis fieri potest, quàm expleri, ardentis in febri, sitis; Infinitum non est, an bonum non quæro, quod ut cupidè acquirimus, ita amittere possumus inviti. Ad te revertor. Si appetens boni es, & quidem infiniti, ut jam videris vidisse in aliis. ne tui te respectus occæcaret; in Bono infinito acquiesces. Hoc autem Bonum si in terris non est; querendum est sede digniori & securiori, in cœlo. Bona quidem multa sunt in cœlo. Si enim tot gradibus distincta in terris; quot in cœli regia, ubi tot domicilia, specie diversa? Multi boni, aut omnes veriùs: huc enim nihil mali admittitur? sed ut singuli boni & singula sunt bona; ita unum est summum, Infinitum bonum, Deus; à quo omnes boni sunt, quod sunt: & boni habent, quidquid habent. Ut enim flumina derivantur à Mari, & in mare relabuntur: & quasi fessa se exonerantur; ita ad Deum revertamur necesse est: si fessi Mundi ærumnis, quietem capere tandem volumus. Nam aliud Bonum summum & infinitum, non reperitur, ut apparet.

VII. HIE-

VII. HIEROGRAPHIA.

Noviſſimus hic inter Patriarchus eſt, anonymus, ut ſuperiores quidam. Numiſma enim non habemus, ſed ex membrana deſcripſit ſculptor, orbem veluti ſtudio, à blattis arroſa. Ita omnia ſunt infeſta claris viris. Et dùm me colligo, ac proximos ſubduco, video pios homines quatuor noviſſima, quæ appellantur. quemq; ſua Hierographia, unum, ordine eſſe complexos, eo conſilio, ,ut perpetuò in oculis eſſent, manibus tererentur &, quod maximè è re noſtra fuerit, obverſarentur animo, Quatuor enim hi fines, aut terrebunt à flagitijs, aut nihil animum adverſus ſalutem obſtinatum, intra honeſti cancellos reducet, ac continebunt. Summo Bono nihil opponitur: eſt enim antè oppoſitionem, At ſummæ animæ felicitati, opponi ſummam infelicitatem, rationi conſentaneum eſt. Nam ut ſumma & abſoluta beatitudo, eſt, frui Deo; ita carere, eſt extrema & ſumma miſeriarum. Et ut ſedes quædam eſt Beatorum; ita & Damnatorum. Iam ſi beati ſunt apud ſuperos; neceſſariò ſequitur damnatos eſſe apud inferos. His Poëtæ Plutonem, id eſt, Ditem præfecerunt. Infandum etiam carcerem deſcripſerunt. & Cerbero tricipite ad fores religato, tribus fluvijs circummunierunt. portitore qui animas ter miſeras tranſportaret, conſtituto. Scalptor æmulatus eſt quidem hæc; ſed veritus. Myſta, ne ſatis ſcitè, ut menſores, hoſpitum; nomen Ditis inſcripſit, verbis Virgilij qui locum umbrarum, dicendo illuſtravit. Nos ἀνονόμαστον locum prætereamus ſilentio, cujus horror, ex cœli comparatione, ſatis ingraveſcit. & Deum deprecemur pœnam. cujus Filius, noſtra peccata luit in cruce. Miſerere, miſerere noſtri Deus. Nihil enim ſupereſt præter vota noſtra & clementiam tuam.

Principes Electores S. Rom. Imperij.

Albertus Presb: Card. S. Chrysogoni Magunt. et Magd. Archiep: S R Imperij. Elector

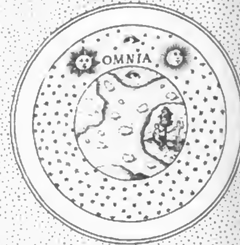
Daniel Archiepis: Moguntinus. S. Rom. Imp. Elector Archicancell. p. German.

Salentinus Archieps Coloniens S. Ro. Imperij Elector et p. Italiæ Archican.

Ernestus Archiep: Colon S R Imp Elec. et p. Ital. Archicam. Dux vtriusq. Bauariæ

Iacobus Archiepiscopus Treuirens S R Imp Elector et p. Galliæ et reg. Arel. Archicap:

Archieps Treuiré S. R. Imp: Elec: et per Gallia et Regni Arelaten: Archican.

I. HIEROGRAPHIA SEPTEMVIRORUM S. ROM. IMPERII.

MAgna vis superstitionis est, ubi semel animos hominum occupaverit. Qui Deo debetur, honos ad lapidem limitaneum transfertur, ingenti, non impietate solùm, verùm etiam imprudentia. Colendus est Deus propter se. Ea est Majestas summi Boni. etiamsi posset esse; ut esset nullius caussa boni, quod esse non potest. Sed & Deo obligamur, gratitudine, ac gratiarum actione, ita de nobis merito. Nihil enim habemus boni, quod non debeamus Deo. Cogimur etiam ad vota & supplicia. Ea est conditionis humanæ miseria, & indigentia. Quid saxo debemus? aut à saxo præstolamur? Terminus, hic enim lapis præ manibus est, dividit agrorum confinia & simul controversiam de finibus. Ingens profectò beneficium. Sed justitiæ, non saxi. Mysta pietate insignis, ad Mortem transtulit, ut ex inscriptione manifestum est: Mors ultima linea rerum. Nam non ea est nostræ ætatis, quæ priscæ superstitio, colentis mortem. cum vix Deum ipsum colat. Longè quidem alia erit imago Mortis apud Eleos. Sed termini statua vim mortis, quam Jovis sui potestate, superiorem statuit Homerus, non malè refert. cum dicto superbo: Nulli cedo. Et Mysta haud dubiè, ita loquentem sub aliena statua Mortem facit; ut terminaret, horum cupiditates, illorum querelas. Nam si Mors est terminus humanæ aut mundanæ verius tàm felicitatis, quàm infelicitatis; non est, quod lasciviant, indignæ fortunati aut malè infortunati. Extat ejus argumenti Epigramma Agathiæ. Nec brevi aut jocosà, sed lepida & longa oratione, seriaqúe Alcidamus Mortem laudavit. quanquam quod per se laudes Mortem, nihil video: est enim destructio Naturæ. Quod nulli cedat, nec hoc planè verum est. cedit enim de magna possessionis parte, Filio Dei. Et in corpus quam retinet, tenet, & quasi beneficiario jure obtinet, voluntate Dei. Quod nulli cedat, Erasmus, patrum ætate renovavit. Nam cùm & ipse Terminum sumsisset, cum eodem Symbolo; ac multorum incurreret repræhensionem: quod videri vellet, nulli litteratorum cedere, ut molę terminus, virtute sua & eruditione fixus; ipse, ut versatili erat ingenio, à se detorsit ad mortem, verbi arrogantiam. Quidquid est tandem Mors, aut quocunque animo purgationem Erasmi accipias; negari non potest, morte finiri, omnem cupiditatem, omnem potentiam, omnē deniq; cogitationem humanam. Quid agimus Mortales? tàm certi mortis? quàm incerti horæ Mortis?

II. HIEROGRAPHIA.

Sol, ut vides, occidit: Piscatores verriculum colligunt. & audis: Pudet nos perdidisse diem. Si piget, damni est, & pudet, dedecoris, ut vult Donatus; pigere dicendū videtur. Nec enim est me ejus pudeat, cujus culpa, est fortunæ: detrimentum meum. Si piscare est artis, & retia non temerè jactantur, sed callide tenduntur, ut feris plagæ; ad jactum Infaustum, & dedecus accedit. Sic non modò piget infaustos piscatores, sed, & pudet irriti jactus, imperitos. Jam videtuŗ Mysta, non piscari pisces: desierunt enim id nostri Antistites. nec venari feras. quanquam id principibus vi-

ris familiarius sit; sed insinuare sese in benevolentiam civium, & captare optimi cujusque gratiam: hoc enim Principem decet, & Principatum firmat. Duo sunt, os unum: Pudeat nos perdidisse diem. Is scilicet consensus Principis rerũ sit, & Principis familiarũ, oportet. Et ejusmodi fuit Achillis aut Patrocli: Æneæ ac Achatis. si tamen fuit. Rara n. vix unquam perpetua ulli cum Principe suo, amicitia. unius Nicolai memini apud Egesippum, qui nunquã in Herodis, Judeorum Regis offensam incidit: & Regis mortui famæ voluit cõsultum. Ex gratia Augusti excidit Aggrippa, & Mitylenem involuntariũ abiit exilium. prægravis fortè, propter gloriã militarem. Quid omnium horarũ homo, & assecla fortunæ Imperatoris non dux commeruit? ut in urbe peteret & impetraret se cessum? Hic duo sunt. & quid miserius. Principe? cui ne unus quidem est, ex omnibus quo cum securè vivat, aut sincere loquatur. Pudet, ajunt. cur non? piget. Quod animos generosos, fatiget magis dedecus, quàm detrimentum. Et me hercle, nihil re levius, necessario peritura: nihil fama gravius, nunquam moritura. Quanquam igitur cum probro conjunctum sit damnum; illud tamen præponderat. ut non absque caussà dicant: Pudet, taceant: Piget. verùm enim verò, si nec de feris, nec de piscibus, sollicitum esse Mystam, credibile sit; quid quæritur? aut quid dies totos quærebat? Amicos, ò amice. Nam Princeps nullus est, si est princeps animo, non fortuna solùm, cui non sit satis ad benè beateqúe vivendum. Nulli Principum rursùs, etiamsi rebus omnibus, quæ animo collubitæ, abundet, cui satis sit, vel possit esse amicorum. In hanc autem sententiam venio, quod T. Vespasianus domum quodam die revertens, quo nullum sibi, beneficentia comparasset, dixisse fertur: Amici, diem perdidimus. Nam similes sunt bonorum boni; ut vitia plerunque sunt cæterorum eadem.

III. HIEROGRAPHIA.

φιμὸς & κημὸς ejusdem ferè significationis sunt. παροσθόμιον Hesychius interpretatur, quo ora canum aut ferarum refrenantur ne mordeant. Hęc mecum ruminans, quæro, quî appellare liceat, tegumen coriaceum, quo falconum oculi, ne antè tempus, è manu aucupis evolent, spectata præda, obducuntur. Ac quod Hesychius προσθόμιον appellat frenum oris, quod Græcis stoma est, περοφθάλμιον videtur appellari posse, quod oculos tegit. Ophthalmus enim oculus est Græcis quorum libertate & felicitate in fingendis vocabulis, non est nobis interdictum. Res enim nova est, & Germani Imperatoris inventio. Quare si novæ formatione litterarum. Typographia, nomen Græcum impositum est; nihil vetat uti eadem licentia Nam mihi non constat, sive quis fortè anteverterit, & superaverit nomenclatura. In re minima occupatus sum. at sine qua intelligi non possum. Vides enim Falconem extra aucupis conspectum, pendente, de cervice perophthalmio. & sub persona volucris audis loquentem non volucrem: Recepto visu libertatem arripio. Sunt ne igitur cæci, qui serviunt? De his, quos ad servitium adigit necessitas, non quæritur. De his, qui mercede serviunt, lege Lucianum. Cæterum & Accipitres, inter hos Falco est, Thracibus mercede serviunt, & in aucupio, quasi partæ, partem prædæ accipiunt. si Plinio credere fas est.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Totum univerſum, exiguo orbe ſculptor incluſit. Adjecit geminos oculos ſede diſtinctos. Hunc cœleſti & ſublimi: alterum noſtra. Sculptor ſcalprum ſuum commodavit Myſtæ. Quid Myſta vult intelligi? quæ hæc voluit pingi? unica enim vox, Omnia, non ſatis omnia exponit. Omnia inter geminos Oculos, notant, omnia oculis poſita. Eccujus? Dei, dubio procul, qui omnia regit, & condidit: nec minus potentia in terris, quam gloria in cœlis verſatur. Si oculis Dei omnia expoſita ſunt: nec cordis arcana fugiunt eum, qui corda finxit; ne deſperemus, adverſis in rebus: aut inſoleſcamus ſecundis. veneremur potius & vereamur Deum: quem præſentem ſcimus: & vindicem timemus.

V. HIEROGRAPHIA.

Vitem ſexennio nubilem reddi, & maritari ſcribit Plinius. Vlmo cupidiſſimè. Proximam amori. Populum eſſe nigram, Non ſpernitur ficus, fraxinus, olea. ſi non ſit umbroſa ramis. Recenſet plures, veluti dotatæ virginis procos. De vite arbuſtiva loquor. Nam & vidua eſt & Vetula, jam humi depreſſà. & compluviata, & pergulana, & jugata Columellæ, quæ pedamentis transverſa, & cauterijs jugatur. Loquor autem de arbuſtiva. Nam ea in conſpectu eſt. ſi tamen arbos eſt, quam amplectitur: ac non pertica, quæ jam pedata ac ſtatuminata dicitur. Et de arborum varietate loquor, ne quis me perunctetur, de marito hujus vitis. Quaſi id principes curent ſcilicet. & non plebs magis ac nunquam ocioſi vinitores. Curarunt hercle principes viri, Cato & Seneca, imò & Bacchus, Deus habitus. curant principes. ſententiam principis & Archiepiſcopi Trevirenſis: ſemper fertilis. Non enim videtur de vite hoc dictum velle: quæ hyeme, tàm aret, quam vere germinat, gemmat, non auſim dicere: æſtate frondet: autumno fructificat. Quid ſi vellet Sunt enim vites triferæ, quas vocatas ob id inſanas. Plinius tradit, quoniam in ijs, alia matureſcunt, alia turgeſcunt, alia florent. Sed intelligit Eccleſiæ & Reipb. concordiam, quæ ſterileſcit nunquam.

VI. HIEROGRAPHIA.

Taurus, licet in Venerem, natura proni, naturæ tantùm ſervit: & concepta ſpe ſobolis, non contactu modò, verum etiam convictu vaccæ abſtinet ſeſe. Par eſt in victu parſimonia. Ita ruminat, antequam deglutiat. eumq; parabilem, & ſparſum paſſim cibum. Hæc partim videmus, partim legimus apud Ariſtotelem. Igitur ſi Taurum imitaremur; ſequeretur nos uberior annona. Magnum enim vectigal parſimonia eſt: aut ut Myſta loquitur, ex frugalitate ubertas. Sed videtur Myſta præter frugalitatem intelligere, & ſtatuere ubertatis auctorem inprimis Deum. Nam coronare victimas, receptum olim erat. Taurus autem collum coronatus eſt corona collari. quæ plutarcho dicitur, ὑποθυμὶς quod θυμὸν id eſt collum circumdaret, ut Adr. Iunius obſervat. Et rectè quidem ſtatuit Deum: qui agros felicitat, & labores manu noſtrarum beat.

Fridericus S.Rom: Imperij Elector Comes Palatinus Rheni. Bauariæ Dux

Mauritius Dux Saxoniæ S.R.Imperij Elector & Archimar: land: Thurin: etc

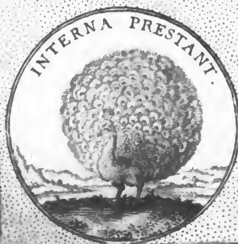
Augustus Dux Saxoniæ S. Rom: Imp. Elector & Archimar: Landgr: Thuringiæ Marchio Misniæ Burg: Magd:

Anna Ducissa Saxoniæ Augusti Electoris uxor. Christiani Regis Daniæ filia.

Christianus Dux Saxoniæ S.R.Imp. Elec. et Archim. Lādg. Thur. Mar. Mis.

VII. HIEROGRAPHIA.

En tibi libram de cœlo pensilem. Non est opus demonstratione. In oculis sunt jugum, ansa, examen, Lanx. Opus magis est dictione, cur de cœlo supra globum terræ, pendeat. Sed & hoc Mysta labore nos levat, cùm dicit. Qui judicatis terram; diligite justitiam. Admonitio enim Dei est, non Hominis, Et cum ratione congruit. Si enim justiciæ gratia, regnant Reges: & regia potestate, etiamsi regio nomine abstineant, regunt orbem terrarum, Principes & Populi; diligant. par est, justiciam. imò Deum verentur, qui nihil injusti sinit, &, ut unicuique suum tribuant & conseruent, sibi in rerum gubernatione substituit.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Balæne est, ut ipse cernis, si de facie nosti: ora enim in fronte collocat Plinius, & hæc sunt, quibus super natantes aqua, nimbos efflat. Sed quid dolia? pilæ, bacilli? Hæc belluæ obijciunt Nautæ. Tantilla, tantæ? Sic ferunt. & dum in hac vires vanè exercet. Nautæ velis & remis effugiunt discrimen. Vnde hæc nota Mauritio, homini Mediterraneo? Fando, vel utendo. non mari, sed terra magis turbata quàm ullum mare. Quid ergò sentit. dùm hæc pingit. Potentioribus illudendum, non aperto Marte congrediendum esse, Hinc est, quod adijciat: His artibus. quas artes fallendi, si ipse calluit; Historia ejus temporis, quid ego te & me fatigem? satis testatur.

IX. HIEROGRAPHIA.

Decussi forma Principes Saxoniæ geminant Enses. Hoc insidne gentilicium, Augustus dux Saxoniæ, geminis ramis Lauri includit, nisi qua parte fastigium tenet, septem virale tegmen. Et ne dubitemus, quid velit, Symbolum adijcit: Tandem bona caussa triumphat. Fratri profectò, cui erat invisus, supervixit, successit, & posteros reliquit.

X. HIEROGRAPHIA.

Quid novi video? ex aqua Navis, quæ jam ad terram appulit, nequidquam oppugnatur. Illa enim in vado est, Hi furore suo pereant, ni absistant cepto, est necesse. Sed quo gubernatore, res suas in tuto collocavit? Christo cujus imaginem, ut cruci peccata nostra suffixit, in velo vides. A Ioannis Friderici, qui cum Landtgravio Hessiæ, bellum gessit contra Imp. Carolum Quintum, oppugnatus est, prosapia. De hac, victoriam uti debuit, refert acceptam DEO. Est enim etiam nunc grato populo, illius memoria.

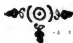
XI. HIEROGRAPHIA.

Anna Regis Daniæ Filia, Augusto Duci Saxoniæ nupta, non minus cara viro fuit; quàm Livia Augusto Cæsari. hoc etiam felicior, quod beavit Maritum prole. Hòc tamen cum Livia Drusilla comparo, quod

Matris nomen à subjectis accepit. Hoc enim & Liviæ oblatum est à Romanis. qua in re major dux Augustus, longe melior & temperatior fuit. quam Tiberius Liviæ filius. Passus enim est uxori nomen deferri, quod matri filius Tiberius invidit. Et fuit in Anna quod retineret ducem in mutua benevolentia: ac conciliaret Saxoniæ. regium quid, quod melius capi animo, quàm calamo exprimi potest. Atq; hoc illud est, quod voce unum, re varium, interna Hierographus appellat: præstantiora, pulchritudine, genere divitijs statuit: ac sub pavone omnia exponit. Sunt enim animi bona propriè nostra: nec ætate deflorescunt, aut tempore emittuntur. &, ut caudam Pavonis, Sol illustrat, ita bona corporis & fortunæ, meliora faciunt; ac reddunt seipsis clariora Quid enim forma cum probro? genus cum decore? divitiæ cum Luxu? potestas cum impotentia animi? Annæ vivax memoria est, & memoriæ à tot litteratis viris prodita.

XII. HIEROGRAPHIA.

Christianus Dux Saxoniæ, coäcervatam, magno studio à parentibus pecuniam, brevi tempore, omnem dissipavit. magno potiùs, quàm prodigo animo. Hic Leoni ut apparet, exerenti linguam, insignia familiæ, atq; dominatus in ungues dat, & ait: Fide sed fide, supple, cui Symbolum sagax: Hieroglypton prudens. Nam virorum fortium & fidelium custodia requiritur (& hic eos repræsentat Leo) ad tuendum, quem multi appetunt, Principatum. Sed nemo sibi sapit, ut mirum non sit, Principem antè senectutem, melius consilium alijs dedisse, quàm sumisse sibi. si modò vera sunt, quæ vulgò ferunt. scio enim nulla re alia Magistratum, quàm odio laborare. quod si metus aliquamdiu compressit, eo liberati, id homines, omne expectorant.

Electores S. Romani Imperij

Joachimus Marchio Brandeburgy. Sacri Romani Imperij Elector.

Joannes Georgius Marchio Brandeb. Sacri Romani Impery Elector:

Duces et Archiduces Austriæ

Leopoldus Probus. Dux Austriæ Comes Habspurgi . etc

Ernestus Ferreus. Archidux Austriæ Dux Styriæ Carint. Carniolæ.

Albertus Sapiens Archidux Austriæ Dux Styri. Carinth. Carniolæ.

Sigismundus Archidux Austriæ Dux Striæ. Carinthiæ Carniolæ. etc

XIII. HIEROGRAPHIA.

Tritum jam est, sermone hominum, proverbium, quod olim sapientèr ab aliquo dictum, tributum est Deo: & inscriptum valvis templi Delphici. nullo septem sapientium Græciæ, id auso sibi vindicare. Sic sæpe latet, sub sordido & pannoso homine. insigni sapientia. Teri autem cepit, ex quo, propositum, non modò palam est; verum & expositum, à Socrate Platonico: M. Cicerone: Plutarcho, & postremùm, Erasmo. Quidnam? Symbolum: Nosce te ipse. Socrates non potiorem Hominis partem, censet esse Mentem, aut propiùs Animam, cujus illa oculus est; sed Hominem ipsum veriùs: corpus. modò instrumentum, modò vehiculum. Ita qui animum suum noscet; judicio Socratis, noscet se ipse. Hoc autem difficile est. quod, ut, oculi est species rerum cernere & discernere; ita & Mentis cùm omnia, tùm se ipsam speculari. Atque hoc, quàm cætera difficilius esse, patet. Nam speculum, dexteritas Hominis invenit: & antè inventiònem speculi, corpora suppeditat Natura, quæ visum recipiunt, & reddunt, διὰ φανῆ ejusmodi corpora appellant. Speculum Animi. nec natura exhibet. in qua nec sapere, nec reminisci est: nec Homo, licet in omnia sese verset, fabricat. Socrates, quem natum, non in tenebris, sed lucæ pietatis veræ, dixeris, spectrum Animæ, Deum statuit. Concedamus id Socrati, ex quo Moses, Hominem factum scribit ad similitudinem Dei. Non enim de corpore, sed anima scribit. magne Deus. Speculaborne me in te? qua fronte? quibus oculis? qua audacia? Miserere mei, mi Deus, miserere nostri; toties, quoties dico, non obstipo capite, in te intueor; sed oculos in terram reflecto. Videorque te videre acutiùs, cùm videre nolo; quàm, cùm elato animo videre volo. Aut ita mihi persuadeo; aut ita grata est modestia Deo. Certe nihil magis ad cognitionem sui facit. percurre omnes, qui rem tractant; quam despectus sui. & respectus Dei. Arrogantia autem hanc comparationem tollit: & ut in cœlis omnia turbavit. unde Gigantomachiam exoticæ litteræ etiam celebrant; licet fabulosè, ut necesse est, ubi à veritatis fonte discesseris) ita in terris omnia pessùmdat, & imprimis stolidè aliquid sibi arrogantem.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Caduceum est, quod & alibi fuit. ne non necessaria repetamus. Cuspidem tegit galerus Mercurij, cujus & virga est, à P. Virgilio, graphicè depicta. Saurotera verò alæ de talaribus Mercurij detractæ. Sic appellatur cuspis adversa, sive obversa mucroni hastæ. Hæc de Hieroglypto. Symbolum autem est, utriusque auxilio. Quid autem hoc sit: & quæ duo sint, quorum auxilio nititur Marchio; paullò obscurius est. Ab Hieroglypto sumamus auxilium Symbolo. Serpentes minas spirant: & in osculum coëuntes, ut ponunt iras; ita finem minarum & irarum promittunt. Si antequam exscandescant, tùm enim vix sanari possunt; Mercurij celeritatem, & eloquentiam adhibeas: responsio enim mollis frangit iram. ut ait ille, & verè ait: quemadmodum accendit contumax. unde caventis Pythagoreæ, illud, est: Ignem gladio ne fodito.

I. HIE-

I. HIEROGRAPHIA. DVCVM, ET ARCHIDVCVM AVSTRIÆ.

IRtuti nil invium, Magnus animus, magno viro, sententiam veram & tanto dignam Principe, exprimit, Horatianæ conformem: invia virtuti, nulla est via. Hieroglypton, Symboli veritatem confirmat, Annibalis enim manus aut miles est, qui per invias Alpes viam invenit, perfractis, disjectisque aceto & igne saxis, quæ natura advenis veluti de industria objecerat. Ne narrem uberiùs rem dignam memoria, in caussa est, Historia T. Livij, digna lectione. Nec opus erat exemplo. Fit enim ut virtus aut ferat, aut domet omnia. Ita semper invicta, semper victrix Quod autem non semper fortunata, hoc fit æmulantium invidentia, aut conditione rerum humanarum instabili.

II. HIEROGRAPHIA.

Auspicabor iterum à Symbolo: Telum virtus facit. ita mihi placet, ut factum fortiter; ita, dictum Principis, sapienter. Nam principe futili, nihil est ineptius. Contrà, quid majus aut admirabilius, Principe in factis. claro? in verbis stupendo? De veritate nihil est dubij. Nam si arma desint, vir fortis, mordicus sese defendet, imò Alcibiates nondum vir. Cùm enim ab æquali humi stratus jaceret, expedivit dentes, & increpanti, canum hoc esse, argute respondit: imò Leonum. Princeps, hic, ut irritate virtuti, ipse furor, & justa iracundia ministrat arma, corripit flagellum. Sic scilicet appellat Iunius palum, cum minori bacillo, pensili & mòbili quo jam teruntur fruges, abolito tribulo, quod vehiculi genus erat, ad id, comparatum. Et passim in re subitâ, quæ fors offert, armant se passim, saxis, sudibus, & id genus armis non armis. Qui igitur in mentem Principis introspicit altiùs; is transibit; in ejusdem sententiam facilè, uno exemplis conantis ostendere: Nunquam viro forti arma defutura, adsit modò animus, ad tuendam dignitatem, & vindicandam injuriam.

III. HIEROGRAPHIA.

Quid monstri hîc mihi in acie sistit? Femore tenus, truncus stat, non vir. Hic tamen, Princeps aijt, virum agit. Quam velim semiviros esse omnes hostes Majestatis Austriæ? Deus benè vertat omen. At Albertus, cognomento sapiens, in re seria non ludit. Nam vel mole reliqua, miles resisti hosti. vel integro femore propagat sobolem, etiamsi reliquis membris esset captus. Iam quotus quisq; militum pugnat? Magna pars. numerus est. Caput in duce exercitus requiritur: pedes in ductoribus ordinum: manus in milite. ut dux ordinet aciem: ductores ducant ad hostem: milites pedem & manus conferant. Huc sapientèr sapienti propositum, auguror: melius sentienti, lubenter cedens.

IV. HIE-

IV. HIEROGRAPHIA.

Præcedit Symbolum, vt desint vires. Quem verò notet Princeps, obscurum est. aut potius, quem laudet, sive principem socium at inopem: aut militem temerarium, licet imbecillum. Animus enim est, non Lacerti, qui virum fortem facit. Deiotarum Romani amarunt & laudarunt non propter vires, sed fidem. Qua de caussa antè, unius Pergami Regem pluris fecerunt, quam Macidoniæ aut Asiæ potentissimos Reges: & Regibus Ægypti in amicitia adæquarunt. Nec Carolus Quintus in Antonio Leiva corpus, ad animum suspexit. Nam facimus ferè quidquid volumus. & non tantùm nos, ipsi superamus, sed & hostes & fortunam & naturam ipsam: si omninò volumus. Tantum præsidij nobis est domi. Quod si vis major rectis conatis adversetur; Laudatur tamen semper, velle justum & arduum.

Ferdinandus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ Carniolæ Wirtenbergiæ et Ferd. Imp. Fil.

Ferdinandus Archid. Aust. Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ Carniolæ Wirtenbergiæ et Ferd. Imp. Fil.

Carolus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ Carniolæ Wirtenbergiæ et Ferd. Imp. Fil.

V. HIEROGRAPHIA.

Potentia fati magna est. ut ex Tiberio & Domitiano Imperatoribus populi Romani, manifestum fit. Horum enim Mathematicus imperium, alteri alter exitium, vaticinatus est. imò & sibi. Erat autem Mathematici illius nepos. Magna igitur est vis fati. Si non in animos; in fortunam & rerum successus atque eventa. Mysta noster, ter miserum hominem, qui aut naufragio enatarat: aut blanditia temporis & maris invitatus, laverat, in Balænam incidere (quantulo enim spatio à rictu abest,) qui alterum pedem in sepulchro habet? ostendit: &, ut certi casuum, qui huic naturæ impendunt, incerti quorum, & quo tempore, in melius vitam commutemus: & diligentiùs nos commendemus. cujus providentia, longè potentior est, potentissima vi fati. (Necesse enim est primam caussam, ut priorem; ita & superiorem esse secunda) graphicè admonet.

VI. HIEROGRAPHIA.

Firmata, inquit Princeps, resistunt. & simul Navim, quasi digito commonstrat anchoris jactis firmatam. quam hinc procellæ, istinc venti, nequidquam impetunt. Omnem enim vim perfert, & elidit tempestatem. Si navi sua sunt fulcra, & quasi fundamenta in mari; nobis sacram anchoram oportet fixam esse in cœlo. Suo enim quisque rectè stat Loco. Si alio stat; aliò nititur. ut sursùm levia deorsùm gravia. Magistratus bonus, est Magister bonus. Felix civitas, & natio, cui obtigit. Felix fortunataque Austria, cui jam hæreditarius est. Felices nos, ad quos communio bonitatis, & portio bonorum transit.

VII. HIEROGRAPHIA.

Hæc, non re alia, quàm numero, à proxima discrepat. Fortè tùm socios secum constantiæ & securitatis admonuis. Nunc se ipse stabilit: & adversus omnem vim, quam cœli incommoda & maris discrimina referunt, se consilii dexteritate, ac animi constantia obfirmat. Nam lubrico in loco versamur omnes, quamdiu in terrarum orbe versamur: Principes etiam præcipiti, quo magis arduo & excelso consistunt loco.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Utrum hic obscurius? Symbolum an Hieroglypton? dictu difficile est. Ab hoc incipiam. Veritas est, quæ tabulam temporis sustinet. matrique ancillatur effætæ. æquum enim est. & gratius est genetrici annosæ, obsequium filiæ, quam ancillæ, Est autem tempus, omnium vetustissimum. Nemo me repræhenderit, crediderim. Si pro fœmina accepero, quod indiscreti sexus est apud Latinos, masculi apud Græcos. Nam dies apud utrosq; fœmina est. & temporis momentum antiquissimum. Hoc fortassis ad rem non ita multum, sed malevolentiæ rugentium, & invidentiæ sciolorum nihil satis. Cæterum tempus in tabula habemus: quo Ferdinandus tabulam signavit. Aggrediamur, Symbolum. litteræ sunt quin-

quinque, cum nota aſpirationis. quæ conjunctæ nullam vocem conſtituunt: diſiunctæ ſententiam faciunt: verba ſingulæ, ex quibus oratio componitur. Nihil eſt novi in Germania; ſed accerſendus è Græcia, Oedippus aliquis, qui interprætetur. Ac quod aliæ ſunt Græcorum Litteræ: ne accitus aut non veniat, aut non intelligat; ſortiamur, quid dicamus. U. ut. T. tunc. (anno ſcilicet M. D. L VI.) H. hoc. E. ego. S. ſemper. E. ero. Quod autem ego ſic conijciam (meliorem enim non reijcio enarrationem) facit Principis perpetua, etiam in re amatoria, non gravi ſolum, & conſtans animi Heroici conſtantia.

IX HIEROGRAPHIA.

In ipſo Ponte Euxini oſtio, trans Boſphorum Tracium, aut inſulæ, aut ſcopuli duo ſunt, Symplegades appellant. coëuntium ſpeciem, tàm propinquæ ſunt, deflexa paullùm acie intrantibus præbent. Unde jocus Martialis, & horror Euripidis. Hoc ſcopuloſo & periculoſo loco, ſi non ſeu, militari habitu animum ſuum invictum Princeps ſtatuit. anchoram jacturo ſimilem. ut omnes intelligant, ſe ex ſtatione; quàm à Deo obtinuit, non eſſe exceſſurum; ſed defenſurum terra & mari: imminet enim ex terra, mari. & quidem ut ipſe loquitur abſque metu. Magnus animus invicta mens. Nam hinc Veneti, iſtinc Turcæ ſemper incumbunt. Nos Principis exemplo, ſi in documento, præſidii non ſatis eſt, incitemur ad res magnas cùm obeundas, tùm perferendas. Turpe enim eſt animo labi, etiamſi undique circumſiſtant dira & dura. Laudabile, imò & ſalubre, contra niti. Nam ſæpe cedit fortuna virtuti: & ſi non cedat, victoriam quidem, ſed cruentam relinquit, aut impeditam victori.

X. HIEROGRAPHIA.

Manus hæc inſertum aut paſtillum flores collegit. Ita noſtræ non neceſſitati, verùm etiam ingenuæ voluptati natura indulget. in ingenti gaudio fœcunditatis, tàm variè ludens, ut neſcias, pluribuſnè ſtellis colluceat cœlũ, an florib. terra reſpergatur. Si tàm liberalis natura, ac quaſi prodiga rerum, facilè naſcentium, & niſi decerpas, dehiſcentium primo, fluentium pòſt, & perentium jam jam: quot enim non ſuperant diem? quo ſpectet Myſtæ Symbolum: ſuſtine & abſtine non ſatis intelligo. verùm quidẽ eſt, nõ omnes peræq; ſalubres eſſe: nonnullos, ſi propiùs admoveris, nares offendere. Jam veneno coronã tinxit Cleopatra, (ut narrat Plinius) illudere volens cautiori Antonio, & omnia metuenti, principio belli Actiaci, nec niſi prægustatos cibos ſumenti. Ergò procedẽte hilaritate, invitavit Antonium, ut coronas biberent. ut vel amentium, vel amantium ferebat conſuetudo. qui decerptam de capite Reginæ coronam haurire incipiens, oppoſita manu prohibitus eſt. En ego ſum, inquit illa, care Antoni, quàm tu nova prægustantium diligentia caves. Adeò mihi, ſi ſine te poſſem vivere, aut ratio aut occaſio aut ingeniũ deeſt. Inde eductus è cuſtodia, qui hauſit è veſtigio expiravit. Non nihil igitur cauſſæ, eſt Myſtæ præcipienti, in hac prodigalitate ludentis Naturæ: Suſtine & abſtine. Sed Myſtica diſciplina receptum eſt aliud velle, & aliud videri velle. Flores igitur aut formę ſunt, aut aliquid forma indignius: aut deniq: flores, non fruges. & id genus alia, quorum faſtidium, dignius homine libero & ingenuo, quàm deſiderium Naturæ enim flores & odores in diem gignentis, magna & palam admonitio eſt: quæ ſpectatiſſimè floreant, citiſſimè marceſcere.

Archiduces Austriæ.

Carolus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ Carniolæ Wirtemb. etc. Ferd. Imp. Fil.

Ernestus Archidux Austriæ Dux Burgundiæ etc. Maximiliani II. Imp. Fil.

Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ etc. Maximiliani II. Imp. Fil.

Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinthiæ Carniolæ etc. Generalis Supremus Regni Hungariæ

XI. HIEROGRAPHIA.

Plinius non unius Delphini amorem erga puerum: quem dorſo excepto veheret ad ludum litterarium, & reveheret; Sed plurium erga plures, commemorat. Quæ viſa & à dignis fide, prodita memoriæ, fabulam Herodoti de Arrione, confirmant. cùm & Muſica Delphinem capi, uſu compertum ſit. Hîc non puer, at Dea vehitur, vel occaſio, vel fortuna. Velum enim hujus eſt: capillitium illius. Si igitur credibile eſt homines adamare, quod aliquando fuerint homines; non eſt à fide abſonum, naturæ parere auguſtiori. Nam & hoc homines faciunt, ut par eſt. ſatis pro Hieroglypto. Nam de Bacchi ſeveriori vindicta exſtat Dialogus Luciani. Ad Symbolum accedo: Audaces fortuna juvat. Audacem & pluſquam audacem Horatius facit, qui primus fragilem, commiſit pelagoratem. Quantò audacior, qui ſine rate? qui Delphinum equitat? Et non ſolùm periculo maris, verùm etiam lubrici piſcis mobilitati ſalutem credit? Audacior longè profectò eſt. Navim enim gubernat ille: hic fertur & gubernatur à Delphino. Sed quantò audacior hic, illo; tantò audacior, qui fortuna fretus, longè inſtabiliori, cùm mari, tùm vento, ad res gerendas accingitur. ne dicam temerarius. Et foret ædepol temeraria audacia: ſi non juvaret, & conſilio regeret fortunam. ut hîc fortunata occaſio, Delphini curſum, excepto in velum vento.

XII. HIEROGRAPHIA.

Solvit nos dubio Princeps. Nam quæ loquitur, Fortuna eſt: pila enim ſtat, ubi Poëtæ, propter mutabilitatem collocant: & quæ Poëtæ in os ingerunt, effutit. Ego de Fortuna duos libellos ſcripſi, & ſcripſi Homerum non meminiſſe Fortis fortunæ. Et certè non meminit in tota Rapſodia. unde certè convincitur, hymnos alterius eſſe, in quibus fit Fortunæ mentio. Quemadmodum ſi Orphei eſſent omnia, quæ ſub nomine illo feruntur, ut plauſibiliori; Phocylides non tribueret Iovi, quæ ille fortunæ. Sortita nomen & numen Fortuna ſero eſt. prudentium callida inventione, ut à vero Numine, in falſum fabuloſumquè nomen, contumeliam hominum averterent. Cauſantium ſemper Deos, ſi quid aliud, quàm ipſi vellent. Lege Senecam in Agamemnone, & Euripidem in Hecuba. quamquam nec hæc conviciis in Jovem abſtineat, criminatur utrobiq; fortuna. Palladas modum excedit, qui vitam hominum, fortunæ ludum appellat. Bupalus fortunæ ſignum, primus omnium, apud Smyrnæos effinxit. capiti polum imponens: altera manu, vocatæ Amaltheæ cornu. Nec refert, non eandem hîc eſſe imaginem. Nam Tibullus & Ovidius in orbe ſtatuunt, quos Myſta noſter ſequitur. Quod quiſq; ſentit; de fortuna dicit & fingit. Archilochus anum facit, altera manu flammas geſtantem, altera aquam ſignificare volens omnium bonorum & malorum. Ovidius alibi cœcam vehi ciſis, quæ cœci traherent equi, ludit. verè nihil aliud eſt Fortuna, quàm incerta rerum cauſſa. Hic, cujus cauſſa tàm longa excurrit oratio, audax loquitur: Audaces juvo & non tàm inſolentes, quàm verè loquitur. Semper enim aut plerunq; ſequitur fortuna virtutem: nec in ærumnis, quenquam magis, quàm nos ipſi, criminabimur,

bimur, si sapimus. Et si quid nobis non tantùm præter opinionem, verùm etiam meritum eveniret. Jobi in mentem deberet venire, eodem animo adversa accipientis à Deo; quo animo prospera, accepta refert Deo.

XIII. HIEROGRAPHIA.

Ex duobus ramis, Lauri & Palmæ, orbiculari forma, in totidem diademata, coactis, videmus corallam: & legimus soli Deo gloria. Hac Hierographia μακαρίτης Archidux Ernestus, suam erga Deum pietatem, posteris testatam reliquit. Pacis enim & Belli, commoda & ornamenta Deo vindicanti, regnum cœli & terræ tribuit. omniumqúe, quæ laudem & gratiarum actionem merentur, soli Deo, piè ascribit. vulgata sunt. Utinam ita re, uti sermone vulgata. Nihil enim boni in nobis est, aut è nobis; sed à Deo, fonte boni: & solo bono. verte te in omnes partes impie. Ad unã, simplicem, & primam causam, veniendum est necessariò. Si debetur Deo; reddatur Deo. Hoc est, quod tacens loquitur Ernestus. dignus longiori vita. Nam si haberemus Principes, qui nos, non tantùm Legibus regerent, & armis protegerent; Verùm etiam moribus præclaris informarent; Legibus non magnopere indigeremus. cùm nulla sit efficacior lex, quàm viva Lex, Rex.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Amat victoria curam. inquit Mysta, & præmium Victoriæ, Lauream coronam, supra scopulum collocat alatam. bravii instar loco conspicuo & eminenti. Nec tantùm amat, sed imperat & exigit curam: præpete aliâs penna ad hostes transitura. Quod exercitus in ipsa victoria sunt cæsi fugatiqúe? quot duces victi? quot reges subacti? solvit enim blandiens fortuna, ordines: mollit duces: depravat Reges. Ad Ravennam, imò & multò antè victores Galli, vel internecione deleti, vel paulò pòst. Italia magno accepto dedecore & detrimento, exacti. amisis ducibus. Epaminondas quoque ad Mantineam, hostibus acie superatis, lethale vulnus accepit. Alexander supervixit rebus à se gestis, & subacto Orienti; sed vitiis victarum gentium delibutus, à se ipse degeneravit, & quasi victus est. Eadem pestis Pœnos victores invasit, & Italia expulit. Si tanta difficultate, retinetur victoria; quanta cura & industria paritur? captæ enim feræ etiam mansuescunt. Quamobrem ad victoriam, cùm acquirendam, tùm custodiendam, omnes non ærarii solùm, verùm etiam animi nervos intendere oportet: nec committendum, ut si quid aversi evenerit; nostra id culpa accidat. Nam opinio de nobis, multum apud cives, nec minus apud hostes, in utramque partem potest.

XV. HIEROGRAPHIA.

Alia figura Princeps eandem sententiam dilineat. quàm nos jam, Poëtarum coloribus, depingemus. Perseus liberat Andromedam, expositam ceto. Andromeda, quam Nereides scopulo alligarunt, quod se cum de forma contenderet, est nuda. Cetus è mari mergens inhia prædæ. liberator intervenit. aut intervolat potiùs (virgo enim insons erat. Cassiopes de filia ea errat jactantia) succinctus talaribus Mercurii alatis. Nec, etiamsi veniret citus, venit imperatus. Sed armatus erat galea Platonis, gladio

Mercu-

Mercurii, & ſcuto Palladis, in quo eſſet caput Meduſæ, ut tàm ſibi ſaluti foret, quàm hoſti exitio. Cæto igitur rigente in ſaxum, Andromedam ſolvit periculo, & ſibi copulat conjugio. Ita, quæ, à Poëtis, accepi multis, ego paucis reddo. Quid ad Principem, aut Principis ſententiam hæc fabula? Quod, ut Andromeda Ceto objecta; ita Hungaria, de cujus amenitate, felicitate & pulchritudine Hiſtorici & Geographi; ſit expoſita injuriis Turcarum. Quam qui in libertatem vindicaturus ſit, feſtinet, acceleret, advolet in tanto periculo neceſſe eſt; Sed ne imparatus, ne impar hoſti, caveat. Et quod Dii de cœlo jam deſcendant, fugiant contagio mortalium, immortales; deſcendant in Hungariam, adverſus communem hoſtem Chriſtiani Numinis & Nominis, Principes & populi: Cæſarémque levent auxilio. Meduſæ enim caput foret, & ſi quid terribilius, Vindicta Dei, Turcarum Tyranno, concordia, & fœdus Chriſtianorum, rigeretqúe non ad conſpectum modò, ut Cetus, verùm etiam ad ipſum nuncium. ſic fortè ad ſententiam Myſtæ accedimus. Sed quod paucos moveri aut ſuo, aut publico diſcrimine videamus; tibi pia precatione Deus, reliquam ſpem Hungariæ commendo, rogans atque obſecrans; ut ſedem etiam nunc nomini tuo faventium, olim pietatis tuæ propugnaculum, à terrore, libidine & rapina Barbarorum liberes: & legitimo Cæſaris Rodolphi, famuli tui, domini noſtri, imperio reſtituere digneris.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Ciconias & Grues è longinquo venire concedimus Plinio. ne graves veniant, has æſtatis, illas hyemis eſſe advenas, naturæ ſagacitas eſt. Grues verò, nam harum aliquam conſidere, in acervo armorum, video in expeditionem eligere ducem: ſervare ordines in itinere: quæ extremum agmen cogant, medium obtineant, primum ducant, eſſe veluti tribunos; Vigiles ſervare nocturnas excubias. Lapillum pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno, & decidens, in diligentiam coarguat. Cæteras dormire, ſub alis capite condito, alterno pede ſubſiſtentes. ducem erecto providere collo inſomnem, & dare Mandata. ſolertioris, omnia, quàm brutorum animantium, naturæ ſunt. Nam nos in rebus gravibus delicias agimus: in periculoſis ludimus: in bellicis torpemus. Quæ cauſſa eſt Myſtæ volucrum exemplo, ut, leviores his ſimus, veterno excitandi. Nam ſi quidquam moramur; morimur, aut vitam precariam retinebimus & vivemus, omni morte deteſtabiliorem.

Mathias Archidux Austriæ Dux Burgund: Stir. Carinthiæ Carniolæ Generalis Supremus regni Hung:

Mathias Archidux Austriæ Dux Burgundiæ Stiriæ Carinth· Carniolæ: etc.

Maximilianus Archidux Austriæ Dux Burgud etc M. Mag: E.quitu Theutonicorum

Maximilianus Archidux Austriæ Dux Burg: Stir: Car: Carniolæ etc. Magnus Magis. Equitu Theutonicorum ordinis S. Georgij et Com

XVII. HIEROGRAPHIA.

Antè Marium, Lupi, Minotauri, Apri, Equi, cum Aquila erant, si quæ militaria Romanorum. Aquila fuerat Persarum. ut ex Plinio & Xenophonte manifestum est. Draco Indorum & Scytarum. Post recepta etiam signa Principum, ut ex Dione colligitur: & jam olim etiam ducum, ut Statius innuit, nisi annuat ad receptum morem Romanorum. Nam Apollonius Rhodius, suis duces insignibus insignit. Igitur & Principi nostro etiamsi exemplum non haberet, licuit vexillo superponere, qualemcunque animantis effigiem: modò sibi sua constet ratio. Nam cùm alii excitent militem ad virtutem, fortitudinem, vigilantiam, & imitationem ferarum, quas in signis ostentant; ipse gnarus virtutis & fortitudinis Germanorum, sociorumqúe, in Grue sua hæret: iterum atque iterum excitat: & sub eadem imagine, expediti consilii atque consilii rationes exigit. Dixi vexillo superponere. Nam licet pila sit, vel orbis, quo Isidorus Augustū esse usum, ut ostenderet orbē subactum; mediū relucet à centro, aliis atq; aliis pilis ad circūferentiam usq;, è purpura, ut reliqua, cui aurū intertexi ceperat. Cæterum hoc signum, signum imperii, duæ Nymphæ nudæ, id est cæteris curis solutæ (quod satis habeat quod agat) qui potentem hostem habet, inter signa militaria & arma (satis enim non est habere, sed & oportet tueri) ægræ sustinent manibus, sustentant humeris. Si vix Deæ ferendo sunt; qui nos efferendo? nisi nos Deum in auxilium advocemus? & nobis ipsi opitulemur? satis dicit, quod factum vellet, Princeps.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Quemadmodum bonus paterfamilias, aut clarus Dux, idem atq; idem sæpius hisdem inculcat: quibus videt, aut ingenium, aut animum deesse; ita Archidux, salubre iterat præceptum: Amat victoria curam. diversis semper ut apparet, ut removeret fastidium, simulacris. Jam enim duo Genii alati, signum Augustale admonent Palmæ: Orbem, inquam, à priori differentem, quod hic folia, quæ Palmæ æquæ sunt, à centro ad peripherian fluant: & æquitatis causæ æquos esse successus demonstrent: nec dubium fore exitum felicem, si nobis curæ sint successus. quod Grus super palmam sedens, non stertens, eructat.

XIX. HIEROGRAPHIA.

Si Laurus est scapus, in quo vigilat Grus, non satis discerno. ita nycto. Tres scapum circa in orbes tres laurum duci topiario opere, vel cęcus, etiamsi nil de numero. si non viderit, senserit. Ita redolent cum frondes, tùm baccæ. Et fortè cæcus si de numero audiverit, meliùs nobis divinarit, ut illi fabulosè evenit: evenire solet, animo à sensibus abstracto, quid tres orbes, circa eundem diametrum velint, præsertim Laureati. Divisum enim si audierit olim, in totidem partes, orbem terrarum; conjciet veluti de palo suspensum universum orbem; explicatum verò in suas partes, ut divisione clarior sit, & habendi cupidos magis accendat. Cum autem Gruem audiet, teneri Scapi cuspidem; manus tollet, &, hic cura, omni aliarum rerum cura quæ non sunt necessariæ, posita, opus est, exclamabit. Hæc si cæcus viderit; quid nos hallucinari possumus, in hoc rerum usu; aut cæcutire, in tàm molesti diuturnitate belli?

XX HIEROGRAPHIA.

Leonem qui antè non vidit; ex unguibus & rictu, hanc esse imaginem Leonis, animadvertet. adeò vulgatum est Leonem & omnia Leonis, spectare ad rapinam, impetum, sævitiam. Hoc tamen fæna, rapaci & edaci forma, Natura abdidit animum placabilem, beneficum, & generosum, magis quàm sævum. Magna vis Naturæ, inter tàm contraria, eminentis. Negat sævire sævitiam illam inter se Plinius. Hoc inprimis insigni cum probro hominum, non ita ulli animantium, ut sibi mutuò infestorum. Quod si ne fœminæ quidem mas, licet adulterii impatiens, ultrà quàm irascitur; aut amor est, qui furorem lenit, aut animus plusquàm placabilis. Plinius addit, supplices audire & exaudire: multisque exemplis auditu rem stupendam comprobat. Nec ita in circo reor. Leonem amiculo Gætuli, objecto consternatum; ut hostem ignavum contempsisse. Nam rotarum stridor, Galli gallinacei cantus, naturæ sunt, tantæ feritati illudentis. In Thoas, & de quibus digna memoratu victoria est, aliàs fertur. ut laudem magis appetere, quàm prædam petere videatur. Hæc breviter de forma & natura Leonis: nec inepta, uti apparet, ad Symboli enarrationem, Fortibus resistit. Leo enim Archidux Maximilianus est, qui in carcere etiam animum retinuit invictum. & missis, à quibus erat vocatus in regnum, attractus in carcerem, Turcis, quos non injuria fortes appellat, animo Leonino sese objecit toties. majori virtutis, quàm fortunæ gloria.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Castris positis, Militemus inquit. Mascula, imò & magna vox, dignaque tanto Principe. Quid ergò? inquies, omnianè sunt in castris posita? Minimè verò: sunt enim ut gemina Reipub. tempora; ita diversa belli & pacis studia. optatiora quidem hæc, sed & illa clariora. nec minus necessaria: cùm tantum quisque tenet, quantum manu tenere possit. præsertim vicino, cui satis caussa bellandi est caussa dominandi. Rectè igitur, Militemus inquit, cùm eò ventum est, ut Marte sit agendum, non disceptandum Lege, Hæc enim Lex est, non à nobis inventa, sed à natura lata: & insita in indole animantium etiam reliquorum: Vim vi ut repellant. Et rectè nobis inquit. Quanquam enim ad nos propius in dies, furor hostilis penetret; nemo ferè ex sociis, ad commune incendium accurrit: solus Cæsar pro omnium pugnat salute. Cæterum Pyrrhus castra metari primus docuit: & eo nomine, non postremum nomen, inter clarissimos belli duces, judicio Annibalis obtinuit.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hæc virago? quam hasta armatam comitantur cicur Leo, & sus ferus? Si Circe, unde scutum Palladis? Si Pallas; Plutonis ubi galea? ubi pro crista galeæ, ales Martius? Jam mamillare, sit pelliceum; non est Ægis, quam Virgilius & Euripides describunt, horrens monstrosis capitibus & distincta Laciniis serpentinis. Breviter nil Palladis video præter hastam, à qua nomen, apud Græcos invenit: & scutum capite Gorgonis

gonis insigne. Ad Circem ferarum domitricem, aut efferantem homines comites propiùs spectant. Et hanc nec cassis, si tamen non est caliendrum, capitis istius tegumen: nec hasta dedecent. Sarmatarum enim Regi nupsit: & sublato Veneficiis viro, ausa est, in viros usurpare tyrannidem. ut non providè; sic nec prosperè. Regno enim exacto in Italiam abiit exulatum. Hæc refero, ut ostendam, arma decere Circem quoque. Quod si Symbolum pateretur; Circe esset. Nunc, Frangit & attollit, licet Historicè de utraque dici posset. Hasta frangit comminuit, delet: & scutum attollit, sin, contra majorem vim, defendendi gratia; Mysticè Pallas frangit hostem, id est sapientia, cujus illa præses est, temeritatem in dictis & factis tollit: & attollit, in Luce collocat, digno statuit loco, rectè consulta & fortiter facta. Quid igitur Mysta sibi augustius quippiam arrogat? Non ea est mens Principis modestissimi; sed per sapientiam Dei, justissimam Cæsaris caussam, ab injustis armis Turcarum detrimentis, pollicetur sibi victoriam, de potentissimo Tyranno Asiæ, Africæ & Europæ. Nam Plato in Cratylo, de Pallade, ex Jovis cerebro, nata, ea scribit, ferè, quæ nostri Theologi, de Verbo æterno, Mentis æternæ. multùm differens à Luciano, qui partum illum, in quodam Dialogo per contumeliam, describit. Jam per Leonem, Turcam intelligit. Per suem, ecquem? alios percunctare. Ego enim à convitiis, calamum meum libenter abstineo.

Archiduces Austrię.

Carolus Archid. Austrię Princeps. Hispanię Philip II regis Filius.

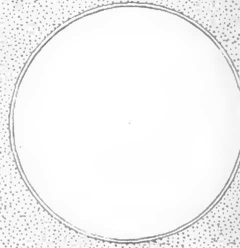
Albertus Archidux Austrię Dux Burgund. Stirię Carinth. Carniolę etc. Com: Habs.

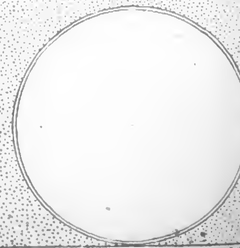

Ferdinandus Archidux Austrię Carinthię Dux Stirię Carniolę Wirtenbergię.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Duo erant olim ducum belli decora, ut ita loquar, momentanea. Græcis Trophæum, Romanis Triumphus. Plura militum, Romæ præsertim: & infra Triumphi decus, ducum quoque summa attingo. Video enim Trophæum hîc depictum. Erat autem Trophæum, spolia hostium, truncatis apice arboribus & ramis arborum, fixa. ut Virgilius Mezentio cæso ostendit. Momentaneum dixi cum Triumpho. licet enim diuturnius foret, aut defluere arma, aut labi vetustate arborem erat necesse. Reperti sunt, qui celarent ære, aut marmore scalperent. inconsulto consilio. Nihil enim ad perpetuandas simultates efficacius est, memoria maleficiorum. Excitabant Milciadis trophæa, Themistoclem. Et Persas eadem revocabant in Græciam. Romani devorare potuerunt, ignominiam & cladem, nece Crassi. & internecione exercitus acceptam. Signa verò Crassi, id est, memoriam repetunt: & his redditis Augustus quiescit. Oportet exstare monumenta Virtutis. Deus Bone? & quod monumentum clarius? vivacius, perennius, Historia? vero, unico & solido monumento rerum gestarum? Triumphus & Trophæum, M. Ciceroni, videntur, ut sunt, ludicra pænè puerorum. Nec Princeps, Melitemus inquit. quasi non alia spe, quàm Trophæi. abest ea Levitas, à tanta gravitate; sed ad milites, si non oratio: ratio efficax est, impigrè pugnandi Spolia hostium, sive in medio posita, sive de arbore suspensa. Prædam ea colluvies. Pauci sunt qui laudem petunt, abolita consuetudine Romanorum, pro aris & focis non tàm pugnantium, quàm sese devoventium. quod fieri necesse est, ubi mercede conducuntur, non amore in patriam ducuntur. Quemadmodum igitur Cyrus Minor, maxima Græcis promittit, quibus Erasmus scribit Germaniam ex Germania exciri posse; ita mercenario militi prudens dux, quibus inhiat, spoliam hostium demonstrat.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Jason est, quem cernis, sparum læva, vellus aureum sublata dextera tenere: & dextro pede draconem calcare, velleris aurei custodem: manu dextra securum, sinistra habere ignivomos victos & indomitos tauros. Ita ex una imagine colligimus breviter, quæ vix legimus apud multos Poëtas, omnia. Multis pòst seculis, quàm hæc aut facta, aut ficta sunt, Philippus, quem non falsò cives, Bonum appellarunt, Dux Burgundiæ, Ordinem Procerum lectissimorum instituit, & vellere aureo insignivit: non abs ullo fastu, sed animo religionis servandæ, propagandæq;. ut ex Epitaphio ejus, ne fictum in gratiam, aut metu expressum testimonium videatur, liquido apparet. Nam memor infaustæ expeditionis Hungariæ, jam tùm posteris ostendebat viam, non in Colchidem, sed in universam Asiam, recepta Europa, transeundi. cujus opes Turca veluti Draco, præreptas & præclusas nobis servat. Nam ut Jason, non solus, at sociis totius Græciæ Principibus, in Colchidem pervenit; ita duci expeditionis arduæ, & jam necessariæ: non enim in Colchide quærendus est hic Draco, sed foribus nostris propulsandus. opus est subsidio & societate Principum

cipum & Civitatum, totius Christiani nominis, omnium. ut pluribus P. Jovius nequidquam docet. Et quemadmodum Jason, non mari tantùm, sed & terra jactatus fertur; haud aliter Turca terra mariqúe, ne habeat, quò se vertat, incusso & illato undique terrore, oppugnandus est. Nunc dùm terra bellum trahimus, aut mari ducimus; ipse vires in unum c n-trahit, & facilè sustinet impetum. imò cùm non pugnet qui deberet, sed qui cogitur: & alter alterius prelium ociose spectat, singulis aliquid præripit. ac in Medeam, id est, recta consilia sequamur, & in commune conferamus vires; quod rationi consequens est, non vaticinor. sed vereor. Brevitati studeo, & fugio querelas: quid enim tibi fastidium pariam? aut mihi molestiam, nihil Reipub. profuturam? Præcipites en m ruimus, in mutuam perniciem, bellis intestinis. Hîc prolixior fui studio Mystæ: cujus consilium Hierographia expressum, est salubræ & necessarium. Ac ne consilio aliquid desit; Symbolum (Assiduitate) al Hieroglypton accedit. Nam consilio quidem opus est antè factum; sed à facto non cunctandum. studio, assiduitate, diligentia, potiùs maturandum. Horum si fidem Christianis facere, Christianus Princeps posset; Turcas, verè Tauros: sunt enim nostrorum multi, qui in belluinam degenerarunt naturam, qui Turcæ ancillantur. imò hoc est robur, hæ vires, (hoc præsidium Draconis) etiamsi ignem & Martem spirarent, nullo negocio subjugaremus, & frangeremus spiritus. Ac ne nascantur, ex dentibus gigantes, id est, posteri majoribus potentiores. ut à contemptis initiis, in hanc immanitatem, Tyrannis primùm contemta evasit; abrumpenda omnis societas, rescindendum omne fœdus, inferendum uni ab omnibus bellum est: & malum omnibus infestum, ab omnibus eradicandum. Sic sic aureum Vellus, aut sub hoc nomen, incredibilis Orientis semper divitis, nunc nostra miseria ditati, opes, cum ingenti perenniqúe nominis gloria reportabimus. qui nunc inter nos non minori periculo, de mutuo exitio decertamus. Quantum civilibus aut socialibus bellis, auri, sanguinis, Virûm, exercitus, falsum est? Cadmæ tamen victoria vicerunt. omnes, si qui vicerunt. Nec tamen, qui vel suo vel alterius periculo sapiat.

XXV. HIEROGRAPHIA.

Legitimè certantibus, inquit Mysta: & per coronam auream, traijcit geminos Palmæ ramos Nam in ludicro certamine, palma donabantur Græci, aureo diademate cingebantur, cùm aliis de causis, tùm, ut nunc regnandi. Ac divus Paullus quidem ad morem istum respiciens, extatur nos ad legitimè certandum Spirituale illud certamen, cum Carne, Mundo, & Diabolo. proponit præmium coronæ nunquam marcescentis. Non quod operæ debitæ, ulla debeatur merces: aut non satis sit præmii, in ipso Dei servitio & cultu; Sed quod animi hominum invitentur præmiis: & licet non debita, Virtuti & Pietati Deus præmia rependat. Hinc Mysta cùm præmia proponit, tùm ea distinguit quoque. Alia enim sunt præmia justa & hujus vitæ: & alia æternæ. Proponit autem eodem consilio, quo Paullus. quo bonus legum aut lator, aut gubernator. & ut beatitatis æternæ gratia, haud dubiè & fœlicitatis Reipub.

Nam

Nam non minima felicitas Magiſtratus eſt,parentiũ virtus. Et de virtute, eſt jucundiſſimum certamen. ſi virtute certatur;&non uter potentior,ſed melior evadat. In bellum aliâs non bellè ruimus : & neceſſarijs armis honeſtam aut piam cauſſàm prætendimus. cùm ne cum perduelle quidem, niſi piè & juſtè bellandum ſit. imbecilliori etiam, niſi neceſſàriò. Non enim ſemper benè fit,quod benè: niſi etiam tempeſtivè. Pollentiori niſi non ſolùm quid poſſit, ſed & quid debeat, conſideret. Debet autem in judicium adhibere rationem, non libidinem. Nam, quam maximè appetit,gloriam amittit ſemper: quæ enim eſt gloria, cum ſcelere in juſticia, immanitate conjuncta? nonnunquam, & quod vult invadere, imperio excidit: quod enim validiſſimi exercitus, exigua manu fuſi fugatiq́; ſunt? His de cauſis Princeps ætate florens & ſtudio Reipub. incenſus; præmia non tollit, ſed relinquit certantibus legitimè.

Duces et Principes S. Rom Impery

Philippus Audax Dux Burgundiæ et Brabantiæ Comites Flandriæ etc

Margarita Philippi uxor ludouici ultimi Comites Flandriæ et Braba. Filia

Ioannes Dux Burgundiæ et Brabantiæ Comes Flandriæ Artesiæ Rossilioni etc

Margaritta Ducis Alberti Bauariæ et Com Hannoniæ Filia Ioanni Duci uxor

Philippus Probus Dux Burgundiæ et Brabantiæ Comes Flandriæ etc

Carolus Dux Burgundiæ et Brabantiæ ultimus. Comes Flandriæ etc.

I. HIEROGRAPHIA PRINCIPVM.

SOlinus ignitabulum appellat, ex quo, ignis, percussu silicis elicitum, repertum apud Pyrpilem insulam, nunc ubique gentium (necessitas usum probat) divulgatum. Hoc sive ignitabulum, sive igniarium, ut Budæus nominat, est, quod Dux Burgundiæ pro Hieroglypto usurpavit, quod Symbolo hic decorat: Antè ferit, quam flamma micet. Et Verum est, Ante enim fomes, sive suscitabulum, ignem excipit, icta supina parte (στορεὺς dicitur.) quàm sulphuratum (ramentum est sulphura tinctum) flammam ex esca eripiat, & accendat Lucernam. Cur autem Burgundo usurpatur quod servile munus; quæstio superest. Paradinus existimat, belli averruncandi caussa. Nam cùm dux natura bonus esset, & sciret bellum sæpius injustum, nunquam bellum: quod tàm atrox, crudele, inhumanum; ostendere voluisse suis, & vicinis, nimiùm pronis ad arma: ex conflictu duorum, ignem, stragem, ruinam omnium prius sæpe nasci, quàm bellum inchoatum sit. Nihil egit. si satis est, voluisse aliquid, arduis multùm, & quidem longè plurimum egit. Non enim est Cyneas, qui disuadet bellum; aut Seneca, qui Alexandros, prædones appellat; Sed Burgundiæ Princeps bellicosissimis populis imperitans, ipse non ignavus. Et multum facit, ad faciundam fidem; quis sit, qui consilium dat. Nihil egit, dico: quod Carolus Dux Burgundiæ, stirps hujus, in bello mortem occubuerit; cujus caussa erat, currus ovinis pellibus gravis. non alia culpa ducis, quam quod Monfortium clientem suum, rapti reum, injustè defenderet. Hæc omnia ad Paradini sententiam pertinent: nec enim is sum, qui recta oppugnem, ut qui ex alieno probro, sua alijs probare cùm nequeant, laudem malitiosè captant, sed qui propugnem, si possem: aut quidquam valeret hic stylus. Olim tamen iræ tributum est, & sumptum à fulgure, quod ante tonitru corruscat, & sine quandoq; tonitru; ut ante flammam, scintilla ignis. Ita priusquam animum nudent multi, irati nocent. nec Principes solùm, qui quibus succensent, plerosque habent in potestate; verùm etiam privati, qui volunt haberi & sunt χειροδίκαι Hesiodo, manibus jus vindicantes. si tamen jus, quod injuria vindicatur. quoties jam injuria vindicatur injuria? Horum aliquem ita incaluisse ira, Theocritus scribit, ut ab ea facile καὶ λύχνι᾽ ἅψαις planè, ut ab esca, inflammatur lucerna. Hoc similitudinis caussa, non dissensionis à Paradino, adjeci. Nam ad belli, præsertim conciti & injusti caussas, accedit ira, malus ejus, quod agitur etiamsi benè consiliarius.

II. HIEROGRAPHIA.

Revulsa hæc de vipera opinio antè à nobis, sive potius Matthiolo est, cum usu suo, tùm aliorum testimonio. Nondum evulsa ex animis hominum. & Herois ista, antè Matthiolum vixit. Si autem dicit, quod in Symbolo dicit; quòd ipsa tantùm infœlix est, sed & genetrix in partu obijt. Aut quid dicit? sentit, inquam, cùm dicit? Hac natam me,

 ratione

ratione puta; ratio id est talio, genus pœnæ non iniquum semper, necat. Referri & ad alia potest. ut antè attigimus. Nec tantùm invidus se macerat ipse & enecat: Verum suo quisque vitio. quodcunque tandem est, carpitur: & nisi singulari præpotentis Dei indulgentia, pauci effugiunt, quod in alios audent. ni fortè æternis cruciatibus serventur, quos si qui non horrent (contabuerunt certè Pagani, nec vulgò homines, sed Tiberius, Nero, alij contemtores Divûm & oppressores Legum) quid pallent? quid pavent? quid quò propiores morti sunt, quæ finit ærumnas humanas, eò magis, ac magis trepidant? Ne igitur è nobis nascantur, quæ nata nobis pœnam, interitum accelerent; non concipiamus animo infando; sed cor Sacrarium S. spiritus, servemus impollutum Deo.

III. HIEROGRAPHIA.

Columna hic est ansata. solida, ex marmore, aut qua alia materia: structile enim nihil apparet, nec striati. At scapus, supra scapum, capitulum: infra, spira, inferior Stylobates, feriunt conspectum. Jam annulos duos, circa medium, totidem, in diversum, manibus trahi, nemo non videt. Nam alteram cochlea, alteram ala insignit. Et ut cernere omnia proclive est; ita intelligere, collatum ad imaginem Symbolum, cuivis judicij est. Una enim Vox, & non brevitate obscurum. Testudo, tarda est: ala verò præpes. Utcunque moliris; evertes columnam, sivè citò, sivè tarde. conare modò, & incepto persevera. Licet altè fixa, aut æquè librata sit. Hoc est quod Mysta dicit: & dictum imagine illustrat. Architecto inquiès, dixerit. quid mihi cum columna? impotunus es. Quod in columna vides; id quavis in re experire. Omnia straveris, evertes, pessum dabis. Nihil erit tàm arduum, quod non superabis. Nihil tàm difficile, quod non vinces. Obdura modò. Quidam & quædam spontè & citò tibi cedent: si ostenderis te velle, quod vis, nec pateris tibi verba dari: aut vanis promissis, spem eludi.

IIII. HIEROGRAPHIA.

Aquilam pictor Grui hic subjecit. Nusquam tamen huic cum illa vòlucre bellum esse legere memini. Nec sunt libri quos consulam. Plinius varia, Aquilarum genera statuit. Duo colligo, Gnesion & in suas species dividitur: ac spurium quod non subdividam: nec hercle Aquilis movebo de statu quæstionem. Cæterum Percnopterus Aquila Plinio est non gnesia. Vulturina specie, alis minimis, reliqua magnitudine antecellens, sed imbellis & degener. Sed hanc Aquilam corvus verberat, eodem Plinio teste, non Grus. Et quo animo lacesseret Gruem, temerè ordines non deserentem? cùm ne aquaticas quidem aves, nisi solas aggrediatur, quæ illis caussa, gregatim versandi? Jam mascula vox est. Symbolum. ut Corvus sit lacessitus, non Grus. Sive tamen Grus, sive Corvus lacessitus, hostem improbum magis, quàm impigrum habet pedibus subjectum;
Herois

Herois prudentèr unumquemq; admonet: ne meliores, pollentiores ingenio aut viribus lacessant. digna, quæ hac tempestate renasceretur. Ita scioli, audaculi, Thrasones, Bavij, omnes tentant. & ut generosos equos canis villaticus allatrat, non accedit; molesti sunt omnibus bonis. præsertim nisi simul impudentes sint, absentes. Sed quid Heroidem repeto? castigandi verberibus, non verbis sunt. Quam Laudem Baro Poëmus pragæ non ita nuper, pænè est adeptus. Nescio quis malus Genius, à compescenda linguæ petulantia, & rusticana licentia, virum generosum diverterit.

V. HIEROGRAPHIA.

Vellus arietis, quod aureum fingunt, pictum & præmij instar cùm vides; tùm audis: Pretium, non Vile laborum. Honos alit artes: Merces operas. Hoc interest inter sordidos & ingenuos animos. Hi ratione ad gloriam, illi ventre ad necessitatem ducuntur. Nemo, ut dicam, quod sentio, nemo ferè est gratuito bonus. præsertim ubi latrocinari, quæstuosiùs est, quam arare: plausibilius simulare, quam colere virtutem. ubi, inquam, benè meritis præripit honores & opes, malignitas, & invidentia. Quod animadvertens longo rerum usu Mysta; proponit laboribus præmium non vile. Nihil enim auro pretiosius est. Quid jam, si ad opes tantoperè Mortalibus concupitas, honores accedant? qui etiam viles animos, subinde tangunt? Certè plus gloriæ, quàm auri Argonautæ sunt adepti. Aut enim fabula est, aut historia, de aureo Vellere. Si fabula, aurum est fictum; laus vera: Si historia, aurum sive factum sive infestum, jam diu perijt, gloria superest immortalis. Tàm celebris ea expeditio est. Hoc agitabat secum Dux Burgundiæ, cùm sub eodem Vellere, Burgundis & opes & honores promitteret. imò Christianis omnibus, si aurum nobis diu evulsum, non Vellus aureum. cum ditissimis fœcundissimisqúe regionibus, unanimes reciperent: & injustissimum incubatorem depellerent, barbarum Turcam. Non lubenter scribo, quæ ab alijs, mandata litteris sunt. Quod sæpius indicat sermo de vellere aureo; in summam, quæ ab alijs sparsa, contraham. Prixus, novercale odium fugiens, cum sorore arietem conscendit, non cujus Vellus esset aureum, sed navim, cujus insigne, aureum Vellus erat, & fortunas simul suas aveheret. Has mortuo Phrixo Jason, ut ferè, opes hostem alliciunt, in Colchide reposcit, quem exilio locum, & in exilio regnum sortitus erat. Et cum nequidquam res per feciales repeteret; expedivit arma: & socios expeditionis, ut antè narravimus, sumsit Principes. Græcorum, quorum nomina, nulla delebit oblivio. Mortales autem cùm simus; nihil viro benè nato & educato optatius esse potest nominis immortalitati. Prudens igitur Hierographus. Cùm enim ostentat prædam Jasonis; renovat gloriam Jasonis atque sociorum. Movent autem teneros animos, exempla sæpius, quàm præcepta.

VI. HIEROGRAPHIA.

Hystrix est, Græcis Acanthochæron, nobis, in sua cuique lingua ferè,

porcus ſpinoſus, animal non amphibium, ut quidam opinati ſunt; at ſilveſtre, ut Oppianus tradit, cui adſtipulatur Geſnerus. ſpinis contectum, ut Erinaceus; ſed longioribus, miſſilibusqúe, cùm intenderit cutem. Ora enim ut ſcribit G. Agricola, urgentium figit canum. & (quod ad Symbolum pertinet, Cominus & Eminùs) paullo longius. tanto impetu, ut in ligno hæreant Hæ ſpinæ, ſive aculei partim albicant, partim nigricant, non confuſis, ſed diſtinctis ordine coloribus, & in mucronem exeunt. Quo autem pacto inhorreſcant, conſpecto hoſte; ex eo conjeceris: quod Oppianus neget, in opacis ſilvis, ullam feram, horribiliori apparêre conſpectu. Tota igitur imago, cum magnitudine animi Principis congruit. Ea enim erat virtute, ut, licet Belgarum & Burgundiorum opibus niteretur modò, Lodovicum XI. Galliæ Regem compeſceret, nec hunc vicinum tantò potentiorem, ſolùm; verùm etiam Imperatorem, in ſui admirationem raperet: & Italiam metu percelleret. Dux Mediolanenſium profectò, conſilium Lodovico dedit: quo ſolo Rex, non armis ſervatus eſt, Ab Helvetijs, quos contrà incitabat Lodovicus, eſt cæſus quidem; ſed deſertus à Cominæo, qui arcana Caroli prodidit: & proditus à Campobaſſo. Iam Duces Burgundiæ ad acmen pervenerant; ut vel deſcendere vel labi de illo faſtigio foret neceſſe. Hoc erat in fatis. imò & Carolo in optatis, ſi ingentes illos animos conſideres, quibus ſine controverſia, optatius erat cadere, quàm cedere.

Duces et Principes S. Romani Imperij

Carolus Dux Burgundiæ et Brabantiæ ultimus Comes Flandriæ etc.

Giulhelmus ab Hannonia ostrovitanus Comes Comesq. Pal. Rheni Holandiæ.

Ludouicus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni.

Albertus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni

Guilhelmus Dux utriusque Bauariæ Comes Palatinus Rheni.

VII. HIEROGRAPHIA.

Præter ignitabulum, de quo pendet Vellus aureum, ſeu decuſſi forma Laurei rami duo, igne fulgentes. De ignitabulo & vellere nihil repeto horum, quæ paullò antè præmiſimus. Petere magis lubet, unde ignis cui inimica laurus? conijce in ignem, audies ut crepitet, & averſetur flammam. Ad focum non ad Plinium te mitto. Idem Plinius tamen ſcribit attritu lauri & Hedere elici ignem. imò & mutuo attritu laureos ramos, micari igne, uſu compertum eſt. quemadmodum & Leonis oſſa. Quid hoc naturæ, miraculum? de Lauro quæro, in cujus imagine occupati ſumus. Vrere vult Laurus, non uri. Et Carolo propoſitum erat inferre, non ferre vim. quod nec ipſe diffitetur, cum innovat ſuperius Symbolum antè ferit quam flamma micat. Non enim exſpectabat, ſed præveniebat hoſtem: non indicebat prius, quam inferret bellum: & denique telis, non minis, aut litteris pugnabat. Hic ardor Martius Caroli erat, qui in flammam ſæpe erupit, coruſcans ſemper antè. Fuit Laurus olim etiam in honore. Nam alibi pacis, Romæ & victoriæ erat inſigne. non quod ſemper vernet: hoc enim ab olea ſuperatur; ſed quod fulmine non icitur.

VIII. HIEROGRAPHIA.

Pecten ſine tentale, cratis iſta, eſt, dentibus aut ſtylis ferreis vel ligneis confixa: qua ſementem obruunt & occant ſolo. Huc in expeditione Africana, de qua Froſardus, ſignavit militare ſignum Dux Albertus: promittens ſibi in bello pio victoriam. videtur enim velle, populare hoſticum & omnia æquare ſolo. Paradinus aliò transfert. Nam ut Demoſthenes nequidquam ſcutum fauſto nomine; ita & Bavarus felici omine vexillum. Transfert autem à belli ad pacis ſtudia. iniqua æquat Dentale. & Princeps inquit Paradinus, ſuccreſcentes, bonorum injuria, malignos & flagitioſos homines tollere è medio: reliquos æquis legibus, & jure civili equare inter ſe poteſt, atq; ſociare. Ad quam, quod Symbolum apprimè quadret, nihil adijciam. cùm hæc enarratio modeſtior ſit, & dignior Principe. Non enim inconſtantes viros, cujuſmodi principes eſſe decet, canere triumphum decet antè victoriam.

IX. HIEROGRAPHIA.

Congreſſos cùm Leonibus, Samſonem, Davidem: quid enim ſemper teſtimonia proferam, ex Hiſtoria exotica? & herclè ſi exotica exempla vis, Herculem, Lyſimachum. imò objectos belluis in circo, & evaſiſſe victores accedimus. De Primoribus noſtræ pietatis, verba non facio. quibus non ſoli Leones ceſſere. ſed feræ omnes, imò terra & mare. ipſa, ne dicam natura pæne. Nam pijs nota ſunt & trita Divorum monumenta, impijs non probata. Quem hic ſtatuat ſuperierem Leone Myſta, & mordicus apprehendentem belluam, inter tàm diverſos, obſcurum eſt. Nihil clarius Symbolo: Iræ modereris & ori. Certè tanta claritas Symboli, ut Hieroglypto lucem afferat. Videtur enim fortior Leonis domitore

domitore & victore: qui iræ moderatur, aut os saltem refrenarit. Videtur, inquam, judicio Principis Philosophi, inquies, non Principis. Et ego, Philosophorum Princeps, inquam, Plato, felices ducit illas civitates, in quibus aut Philosophi regnant, aut Principes Philosophantur. Actum enim boni & sapientes viri agunt, nisi idem, à cujus nutu, cæteri dependent, hoc ipsum agat: & facto magis quàm dicto comprobet. Jam si non iniqui sumus rerum æstimatores; non quis. Sed quid dixerit, considerantum est. Nemo autem est, cui non magni est, magni viri auctoritas. Quid de Principe dicam? Qui intra potest, suadet. salutare consilium accipio: cujus mandatum, licet sævum, exequi conor. Satis pro Præceptore semet: quæ varijs alijs, mentem vellicant. Venio ad rhombum. Animæ quot sunt facultates, totidem animalia appingere consueverunt. Sunt autem facultates tres, Ratiocinandi, Irascendi, Concupiscendi. Et Reginæ Ratio: Leoni ira: Simiæ concupiscentia comparatur. Ratio certè cerebrum, veluti regiam tenet. Irarum fremitus veluti satellitum, si non vis ferarum, circa cor versantur. Sub umbilico cupiditas fœdior, simia, veluti ad culinam relegatur. Mysta noster, sui similem, hic; superiorem infami cupiditate, arripit. Nec enim Leo est, in cujus rictum, manus insinuat; sed os hominis procax in contumeliam, quod sanare, & digitis compescere nititur. etiamsi sanguis bulliret circa cor: & per os, scrutatur, qua via, ad cor pertingat. quam cum interseptam, videt faucium angustijs, sententiam, veluti salubre poculum, quasi per infundibulum, infundit. Iræ sit modus. Rationem non adjecit. Legislatoris enim est jubere, non suadere. Et satis rationis est, in modo. Nam quidquid modum excedit perniciosum est. Et quod corpori evenit, in qualitatibus; hoc evenire animo, necesse est in affectibus. Utrobique enim ad sanitatem, temperantia requiritur. Sed quæres, quid modum iræ quærit? & non potius finem statuit? tollit? eradicat? Quod affectus necessarii sunt ad actionem. Nam si cor non moveretur, & quasi impelleretur ad agendum; nihil vanius fuerit, nihil ineptius, nihil ociosius Homine. Non sunt opiniones, ut volebant Stoici, affectus: habent enim suas natura sedes: & in recto usu, Virtus, in pravo Vitium consistit. Ita nobis cum Mysta ferè convenit. Quod autem ori vim, non cordi admoveat; fit cordis magnitudine, quod molliri ratione & oratione vult: & linguæ protervam, quæ quoties præcurrit, prodit perdit, mentem? se secandam, aut simul cum capite, carnifici præbet? Alibi oratione, hic vi opus est. Manlius certè Tribunum plebis, ad jus jurandum, non ratione traxit; sed ense stricto, mortem minitans & ostentans coëgit. Moriere si emiseris vocem. Ratione tamen, si, veluti medicina, non sit intempestiva, videtur sanari posse, linguæ præcipitantia. Natura hoc voluit: & ea, dentibus, ut vallo circumvallavit: superduxit labra. Nil agit. Fert suppetias ars. Augusto familiaris suasit, ut quoties ira incalesceret, aut qua alia vitiositate, puniret lingua; non antè efferret quæ lubido afferebat; quam recitaret, elementa Græca, moram, quæ alibi inutilis, hic necessaria erumpenti malo quærens. Erasmus qui de lingua non satis temperans,

perans calamo, cetera præclarè scripsit, elementis Græcis, Orationem Dominicam substituit. Ita non tantùm moram quærit, sed auxilium invenit ab eo, in cujus potenti manu cor est, & omnia cum corde nostra.

X. HIEROGRAPHIA.

En tibi iterum de Leonibus dicendum: ex quo duos Mysta, oculis subijcit. quorum ille agnum amplectitur, hic verbere regitur, & imperia patitur. Agnosco officium. Non enim idem, duo volunt. Sed cùm alter pareat Homini, alter parcat agno; debemus & nos obedire meliori ignoscere minori. Paret autem Leo Homini, & sensim exuit feritatem; imò repentè interdùm & sponte Homini, se subijcit. ut Plinius exemplis lepidis persuadet lectori Diu: Ambrosius caussam quoque in vestigat. & intuitu naturæ Hominis, cui Deus imperium orbis terræ dedit, evenire arbitratur. Si Leo Hominem agnoscit, cujus potior pars est mens, quam non videt: & quo minus videt, eò magis reveretur; quid nos à reverentia Dei cohibet? qui non solùm est melior, sed Optimus & Maximus? Non videmus, non audimus, non tangimus. Hoc ipso spectatior est. Si enim sub sensum caderet; non esset Deus, Si tamen videre lubet; intuere magnitudinem universi, opera manum ejus. Si audire; rituales libros habes si tangere; nihil habes boni, quod non à Deo accepisti. Parendum igitur Deo inprimis est; si meliori. Est autem meliori parendum: quod sic etiam melius fit parenti. ut corpori si paret animæ: discipulo, si magistro. Secundum Deum, parendum est Magistratui, Non est melior, dixerit aliquis, rerum novarum cupidus. Sed nostrum non est, inquirere, in magistratum Et si non esset melior; parendum tamen est, Dei, qui instituit, & sine controversia melior est, respectu. Deus autem si meliorem Magistratum dat, & Barbaro vel Tyranno mancipat civitatem; facit id, quod civitati melior sit & utilior ejusmodi gubernator. facit enim plerunque populo in vitia defluente & aspernante leges. Quod cùm facit; servat, quos perdere videtur: Compescit enim animos effrenes, asperiori & digno freno. stupenda plane sapientia. Nam haud solum bonitatis suæ participes facit; verum etiam ex malo alieno (ut Boëthius docet) boum elicit. Bone Deus, quàm es bonus. De uno Leone dictum est. Jam de altero dicam, aut potius, quid alterius exemplo, nobis faciendum est. Huc enim Symbolum refertur: Parcere subjectis & debellare superbos. cum feris, cum hominibus pugnat Leo. Solo terrore primum. cum venatoribus ut vi coactus, non terrore perculsus esse videatur. Nec cedit, quam diu patenti campo res geritur. licet canibus & venabulis urgeatur. Ita pulchrius ducit mori, quam cedere. A quo ictus, hunc unum è millibus petit: si absque vulnere, & ipse parcit cruori, Nobis in lacessitus parcit. Fames si ad infandas dapes cogit. antè in viros, quàm fœminas fremit. postremò in infantes, fame, quasi furore, à generositate sua diductus. An agnę parcat, nescio Catellum simul educatum memini; sed ut cum potentiori periculosa familiaritas,

liaritas, tandem discerpisse. Concedamus Mystæ, agno parcere. Nam & officiosum mendacium, viro bono permissum est. Docemur hujus imitatione, parcere debiliori. Sed dicet aliquis P. Virgilium, à quo mutuatus Princeps Symbolum, Principis orbis terrarum populi officium, non nostrum exposuisse: sic enim inquit Anchises apud Virgilium. lib. 6. Æneid. sub finem.

Excudent alij spirantia mollius æra:
Credo equidem, vivos ducent de marmore vultus,
Orabunt caussas melius, celiq; meatus
Discribent radio, & surgentia sidera dicent.
Tu regere imperio populos Romane memento,
Hæ tibi erunt artes, pacisque imponere moram,
Parcere subjectis & debellare superbos.

Cedo. & concedo aliud esse officium viri Principis & privati. Multa enim hos tollunt, quæ istos deprimunt. Ac ut nemo ferret privatum, qui ferret sceptrum; sic nec Appelles ferebat Alexandrum, in suo ergalio regnare. Sed in exercitio virtutis commune certamen, omnibus est. imò si volumus Deum nobis ignoscere; vult ut consortibus generis ignoscamus, Et nobis non tantum dedit præcepta salubria; verùm etiam exempla reliquit efficatiora. Nec bonus Princeps aliud vult, quam cives sui simillimos. non potestate, at probitate: Illius enim nullum est commercium: hujus verò mutuum consortium. Ita dictum sit de Leonibus, paullò uberius. Sed res poscebat verba.

XI. HIEROGRAPHIA.

Si nulla foret Hierographiæ doctrinæ utilitas, quæ summa est: ut non ego sed res ipsa demonstrat. quemadmodum jam diu mecum, quivis & intèlligit & colligit; summa tamen voluptas est, tot principum, non solùm instituta; sed & arcana. Quod enim cuique animo propositum est maximè; hoc cùm evulgare, turpe semper sit, nonnunquam periculosum quoq; ita exponit; ut non minus tacitum sit, quàm dictum. Nam in interpretatione semper est effugium. Quid ergò nos interpræetamur? quia affectus ponimus, qui Menti maxima caligo sunt: & adjuvamur, successu atque eventis rerum. personarumque citra metum aut assentationum. intuitu. Et hanc voluptatem, magis volupem facit varietas. Quemadmodum igitur alia atque alia scenam, non personæ tantùm delectant; ita imaginum & sententiarum diversitas, fastidium levant. Hoc simiarum caussà dico, quarum altera, periculum effugit: altera propinqua arbori & saluti est. Nam aut assentando, aut gyrando videtur ex Lyncis unguibus & faucibus sese explicatura Ita in omnes artes se vertit simia. Vt similitudinis nos pudere non debeat. Fabula est, vulpeculæ narranti & jactanti thenas suas, felim respondisse: etiamsi ex dolit consuta sis tota, una tamen solertia, quæ his omnibus præstat, te supero. Qua verò? dùm quærit illa; en venator, & canes, dicto citius circumdant vulpeculam, cato in proximam arborem, veluti ad asylum, perfugi-

perfugiente. Nec in fabulis nec in historijs fortè Lynces venari simias. qui captant simias, Orsos in India Plinius, Strabo Prasios nominat. Iam hoc ab omnibus naturæ investigatoribus concessum, à Leoni appeti, in ægritudine, remedij caussa. Natura ipsam pavere testudinem ut Erasmus, limacem ut Gesnerus, crocodilum. Sed sive Lynci, sive cui alteri hosti potentiori illudit, intelligimus, quid Princeps velit. vult enim vim virtutè superari. Ad cujus sententiæ probationem pertinet, quod Catus in Ægypto simias venetur, mamonetum puta. Cercopithecunt vocant. Nam astutia simias, teste Isidoro, vincit. Idem de Pardali testatur Ælianus. mortem enim simulat, ut alliciat simias. Vnde Pardi somnium. ita enim & Panthera appellatur. tecta etiam pelle candida, & macularum notis pulchrè distincta. gratissimum spirans odorem. cujus illecebris, ut fere. quod volupe, dolosum est, non solas simias illaqueat. Hujus & simiæ concinnius fuerat duellum. similitudine vestis, deceptus Princeps, Lyncem pro Panthera cum, simijs commisit. Et foret jucundius spectaculum: ubi alter, alterum ingenio superat. Sed propositum fuit, in belluarum certamine, quantum solertia corpulentiæ præstet, declarare. imò virtus ut loquitur, violentiæ. Poterat comparatione Regum, sui & prisci temporis. sed minori invidia animantium ferarum. & Hierographi rarò Homines hominibus proponunt. Quod planè non liceat, ut vulgo volunt, id refellimus his libris, quos de Hierographia scripsimus.

XII. HIEROGRAPHIA.

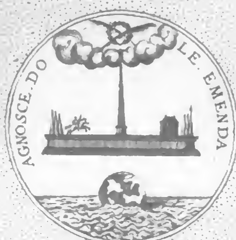
Multum hic Princeps tribuit virtuti, & non injuria tribuit. Aut enim virtus à viro: aut viri, quibus Princeps imperat à virtute. & certè, nisi ut potestate, ita virtute, parentes antecellat, debile imperium est. Aut enim parentes abnuunt, aut metuunt imperium. quorum utrum perniciosius sit; non facilè dixerim. Hoc prudentes viri putant, nihil tutius ad diuturnitatem, benevolentia: metum supra contemtum non esse: esse utrumq; capitalem Magistratui. accelerare ruinam, hunc magis. Est igitur caussæ satis, cur virtuti suum tribuat. Nam si nihil esset, in vel è virtute commodi; satis est quod deceat virum. imò virûm principem, decori. Cùm autem sola imperium non modò cohonestet; sed & contineat: meritò Princeps, virtutis encomium repetit. Posset enim aliquis virtutem laudare quidem; sed in alios intuens, aut potentioret, aut feliciores, rem laudabilem flocci facere: quærere alia principatus, aut regni præsidia. amplos fines, immensas opes. Cùm autem idem Symbolum: vincit vim virtus) alia similitudine stabiliat: Laurum enim digito ostentat, quam nec fulgur tangat, quam nec tempestas deformet, quam nec hyems defloret; isagoge convincit, nec principi, nec privato viro, bono, à potentiori viribus, aut opibus, quidquam esse metuendum. En, ut vernet, nec ipsa percussa, nec folia decussa. Quæ erant loco congrua, suo loco de lauro collegimus. Ex hoc habitu arboris, hic colligimus, non omnia in viribus consistere; at sua cujusq; virtute, sive animantis sive stirpis. Nec fidet secundùm Dei auxilium, quod omni in re, inprimis necessarium est, vir virtuti? colamus modò virtutem, & tanti boni semina excolamus. Non est, nõ est, ô viri. quod paveamus temporis, aut timeamus hominum injurias. Tantum præsidij est in solida virtute: & mente à vitijs repurgata.

XIII. HIE-

Duces et Principes S. Romani Imperij

Guilielmus IIII. Dux utriusque Bavariæ Comes Palatinus Rheni

Renata Lotharingia Ducis Bavariæ Guilhelmi IIII uxor

Maximilianus utriusq. Bavariæ Dux Comes Palatinus Reni Eques Aur. Vell.

Ferdinandus utriusque Bavariæ Dux Comes Palatinus Rheni

Otto et Philippus Comites Palatini Rheni Bavariæ Duces

XIII. HIEROGRAPHIA.

P. Ovidius, duas Arctos esse tradit: quarum altera, ursa minor quin & Phœnice appellatur, quod à Phœnicibus observata primùm ut Aratus tradit: altera Helice, à Græcis notata. Ad has cursum olim Nautæ direxerunt. Quid si celum interdiu nubilum? aut noctu obscurum? Amalfitani igitur, majori cum laude sua, & utilitate omnium, Magnetis usum invenêre, & inclusere Helicen in puppi. Pyxis nautica in puppi est, ad quam, veluti ad normam, gubernator navim regit. Gnomon enim Ursam majorê commonstrat, magnete tinctus, aut tactus, nec ante conquiescit. Scio polum Mundi, à polo Magnetis differre: nec ubique eundem esse usum Magnetis; sed hic nihil horum tradimus, sed transimus ad Hierographiam, ut delibasse suffecerit. Miratur Pachimerius, πῶς συμπαθεῖ μαγνῆτις τῷ τ' ἑλίκης ἀστρῷ. Et est admiratione dignum; sed alterius loci & majoris ingenii consideratio est. Nos minoris ursæ, caussa, de majori diximus, & huc sermonis tractu, ut fit, huc delapsi sumus. Ad rem revertamur. Cynosura duce, obdurandum inquit. aut gubernator navis, aut Reip. Nam in conspectu navis est, & ut navis Reip. diversis, ut procellis illa, motibus agitatur. Cynosuram ipse, una stella exhibet, quanquam sint stelle septem unius syderis. Hoc dictum sit ne ignoretur, non quod ad rem multum pertineat. Illud verò ad Mysticam traditionem inquirendum, si ut Cynosura duce ferendum, quidquid mari evenire possit incommodi, spe commodi; ita Deo duce, quem haud dubie, ut astrorum conditorem & rectorem intelligit, ferendum quidquid conditio humana affert incommodi, spe beatitatis sempiternæ? Est enim hæc vita, piena miseriarum. Quam si non alia, melior, felicior, diuturnior, imò æterna vita exciperet; homine misero & mortali, quid esset inter mortales miserius? Extra omnem controversiam Princeps, consortes generis omnes, secum complectitur, & benè promerendi studio, ad constantiam excitat, atque ad perseverandum cohortatur. At sui similis inprimis, Principes Nam non est nova, at perpetua, jam ab Heroibus recepta comparatio gubernatoris Reip. cum gubernatore navigii. Et hercle Resp. veluti navis, qua vehimur in hac vita procellosa, gubernante Magistratu qui præ ceteris Constantiæ admonendus est, ut cujus motu & cives, & civitas, quemadmodum Navis & vectores, regimine gubernatoris; ut nobis constet, quid sequamur, quid evitemus. Sunt enim, ut in mari, vada & scopuli, interna: & externa mala, tempestates ac piratæ; ita & in Rep. factiones internæ, & externæ, non ita tamen mala, impressiones hostium. Etsi socii navales ac vectores, gubernatori obediunt: Imò malis ipsi cognitis sponte occurrunt; haud aliter cives decet; & imperata Magistratus facere & quandoq; antevertere studio, diligentia & amore salutis publicæ.

XIV. HIEROGRAPHIA.

Habemus hîc, quod mens horreat atq; à versetur omen, Mundum, cui mare dehiscit: aut si qua unda, Oceano major est. Mare enim à terra separatum non est, quod natura terram abiret, sed retecta mari ad animantium sedem, & hominis imperium. Globi, inquam, duo, in unum, coaliti. Extra Globum verò, Hippodromum aut Catadromum, quod æquè absurdum est, Non enim in aëre, aut decurritur, aut decertatur equis,

Jam

Jam nec in stadio, ne, ullo curriculo, medium Meta tenet; sed ipsa hoc, ut alterum extremorum Carceres. Hic in medio est meta, Pyramis excelsior. si non hæc Pyramis, est palus, de quo bravium, ad concitandos animos, ostenditur. Hic profectò, cœlitus, ultra nubes scilicet, Lauream coronam Palmæ Rami, decussi forma incerti, sustinent. Erunt igitur fores ante obeliscos tres, Carceres: ex adverso, totidem obelisci Meta. Quid igitur Eques fertur concitato equo ad Carceres à Meta? ἀνὰ ποταμὸν quod ajunt? Quemadmodum enim secundo flumine facilius labitur carina; ita à carceribus ad metam decurrere, festivius est. Et hoc est, quod Mysta innuit, cum ait. Agnosce, dole, emenda. quasi, inquies, illum fatiget, juventę ardor, vel furor. Si ludicro certamine delectetur, nescio: hoc ipse nec tu ignoras. seria semper, jocosa aut jucunda imagine tegi, à Mystis. Et si furor est, non est recens, Heroibus receptus, Argonautæ enim certarunt in Lemno, ut Apollonius Rhodius tradit: Commilitones Achillis, in funere Patrocli: Æneæ socij in paternis exequijs. fabulosa sunt. Historica est Olympias, & ludi Græcorum alibi etiam & aliàs exhibere soliti, Parum quidam virilis. At hercle Martij Romanorum, in campo Martio Non sanguinolenti. Gladiatorij ludi, plusq̃ sanguinolenti erant. Erant servorũ. Liberorum erant apud Gallos. quorum patria aliquot descendens de Alpib⁹ exhibuit Annibali captivi erant, Sed & Reguli anteq̃ ascenderet Alpes, de regno certarũt. In duellũ corã Scipione in Hispania & Principes venerũt. Augustus quoque Trojæ lusum vel agmen reducere conatus est. Ita bellicosis gentibus, semper placuit, in arena prius exercere virtutem, quàm in acie. Et certè quod joco didiceris; meliùs serio feceris. Hæc vindicandi ab opprobrio, vetustissimi instituti caussà, quod imperatores Germani, legibus quibusdam finierunt, postquam privati duello ceperunt, ut Principes bello, litem dirimere, uberius produxi. Ardor enim est generosi impatientisq; indignitatis animi, non furor: si vel justiciæ defendendæ vel virtutis exercende gratia, arma summitur. Sed furor fit, postquam in conventu omnium Christianorum, Pont. Max. abrogavit, non illud virtutis præludium; sed vindictæ privatæ studium; quid animo occurreret Principi, quæris, cùm retrogrado gradu. Equidem facit currere in Hippodromo. ludit in ludicro certamine, & illudit vanitati horum, qui de re nihili inter se certant: cùm globi terrestris dimidium, non mare, sed mari sævior Turca hauserit pænè atq; abliguririt. Sunt offensæ, at quæ aut Reip. erant, aut Christo saltem condonandæ. Si populus Romanus, potuit exorare Pompeium & Crassum; ut in gratiam redirent Reip. caussà; non permittemus, si hosti ignoscere hosti non possumus, vindictam Deo? Cretenses seditiosi natura, adversus hostem externum cöibant omnes. positis tantisper, quæ finiri non possent, odijs atq; simultatibus. Nos cum Turca conspiramus: & à Meta, vindictæ privatæ studio, ad carceres, jugum Barbarorum. verè carceres, læti decurrimus. O nos miseros, licet ovantes? imò toto terrarũ orbe, & mari simul amisso, nescio quod studium imaginemur. quod nusq̃ nisi in terra est: nescio quod premium nobis promittamus. quod omne à celo depẽdet. & non hoc, sed legitimo certamine petitur Hoc mihi videtur, si quid aliud Lynceus àliquis viderit; ego, qui cecutio, nõ refragabor. Mihi profectò subscribit Princeps, in Symbolo? Quid enim est? Agnosco. Non aliud, quàm cognosce errorẽ tuum, quisquis es,

tàm

tàm alieno à Rep. à tua, animo. Quid Dole? Dole aut tuam aut alienam amentiam? Nec aliud est: Emenda, quàm muta studia & consilia, in melius. Hæc sunt, quæ Princeps dicit. An cum nostra sententia congruant, aliorum esto judicium.

XV. HIEROGRAPHIA.

Insignia Mystas signant. Corona Laurea triumphantes decuit. quod in Parnasso uberrimè proveniat, & Apollini sacra. Ex cujus oraculo, principium libertatis p. Romani. quod Brutus rectè interpretatus, genitrici omnium telluri osculum dedit: & arrepta occasione, ex stupro Lucretiæ, extorres patria, Tarquinios egit. Boni ominis caussa retinuerunt Principes aversi licet à libertate, non in triumpho tantum. Sed & in vestibulo. Ante fores enim excubasse & Cæsarum & Pontificium, auctor est Plinius. Quod igitur hic signat insignia, quæ superliminaria visuntur, non in solis Principum ędibus, nihil est insoliti, aut novi. Lothoringa cinxit peculiari de caussa. Nupta enim Bavaro, in connubio constantem & perpetuum amorem optat, imò & floridum, vrnantem, semper sui, ut laurus, similem. Quod votum non tàm Lauro celat; ut Symbolo intonat: cor unum & anima una. Sunt fœminæ omnes, natura loquaciores: ut & viri futiles, senesq; rusticani. ne miremur principem fœminam, longè aliam à numero, & extra numerum, in amore qui per se, ut Laurus crepitat, non jactabundam, sed exultantem. Quod qui damnat, omnium calculis damnaretur, si quid sancti juris, humani aut divini est. Non enim hic est impurus, sed geminus amor. sine quo, unius ætatis foret res humana: aut nos omnes spurij, ferarum more geniti, & geniturì successores. Ponunt voluptarij in vaga libidine voluptatem: & proponunt incommoda Matrimonij. Sed quæ voluptas, quam pœnitere sequitur? quæ incommoda, quæ molestia non levant, commoda uxor? & in quibus renascimur, nati atque adolescentes, tanta cum suavitate Liberi? Vxor molesta. Non omnis. & si quæ, in potestate tua est. feræ domantur leniri & virago potest. Si vitium tolli nequit; quit ferri. Quid sterilis? fœcunda tu virtute. si liberi degenerent; id cave recta institutione. Quid si bonam spem mors intercipiat? Molestus ipse es, in exaggerandis molestijs Matrimonij. Quid si celum rueret? In terris versamur, non in celis. Ergò nobis excedendum è terra? Ineptus, non solum molestus es. Si sine illis esse possemus; quibus carere non possumus, nescio an esse vellemus. ita quas non debemus; volumus. & morbo aut probro contaminus nos: sus verò non sua quemq; uxor expilat, exhaurit, exinanit. cùm opibus. tum veribus. Quod si uxor etiam, tui prodigalior sit, tua est. licet non probem, nec probam deceat. Ut enim viri est coäcervare; ita uxoris custodire.

XVI. HIEROGRAPHIA.

Eadem sententia non ejusdem Mystæ. Dignus enim matre filius, eodem animo est, in Matrimonio, re eadem. In eodem calice, par turturum, sub eodem signo crucis, statuit. & eadē pluvia perfluit, aut ijsdem radijs lustrat. Quem calicē binę dextrę conjunctę sustinēt. Et scribit, sive adscribit

Æternæ

Æternæ concordiæ. Turtures fidos amantes referunt: calix ritu Christiano convenisse testatur: Crux radijs clara, in omnem fortunæ casum consensisse demonstrat, Ærumnæ enim crux est: splendor verò, quæ sub cruce beatas Manus conjungere, est alibi in fœdus, alibi in amicitiam, alibi in contractum alium; hîc in matrimonij leges coire. Animadvertis, ut, quod à matre suxit, Princeps Bavarus expressit. Quod non absque caussô adijcio. Isocrates enim putat, Principes debere parentibus, non ita in potestatem, quæ fortunæ est; ut in virtutem, quæ longè spectatior, & illam aut dat aut corroborat, succedere.

XVII. HIEROGRAPHIA.

Quæ hîc Delphinum equitat? Deane? aut mortalis virgo? Nuditas, nec virginem nec pudicam vult. Exuit n. fœmina cum beste pudicitiam Sed ab opprobrio vindicat libra, insignæ præsidis, æqui & boni, Astrææ. Nam ut sua Magistratus habet, quò spectatior sit insignia; ita Dij, Deæque apud Poëtas. Præripiant inter Mortalis, alij alij honores. quæ res nostras sæpe quatit: & tandem, ut vereor, multumque equidem vereor, ex cardine excussa evellet. Inter Deos, non est fraudi, non est simulationi locus. Quæ itaque Veneres dedecet; decet Astream nuditas. Est enim Astræa, Iusticia: quæ tegi non vult. quod sub latebris plerumque latet aliquid, si non deforme, turpe, obscænum plurimum iniqui, impij: nihil sinceri, fucati multum boni. Qua de caussâ Athenienses, nervos oratoriæ facultatis, ad fallendum comparatæ, Præmium & Epilogum inciderunt: Lacones, nullam partem orationis admiserunt. Et nostri non tàm propter barbariem: nemo enim inter suos barbarus est; quàm propter justitiam, Iurisconsultos oratoribus subrogarunt. Sed hominum malitia, Iusticiæ præsidia, sacrosanctis legibus, si tamen hæ semper sunt sacrosanctæ, Iusticiam oppugnat. Cessent querelæ. Iustitia nuda, fruendi libidinem. habendi cupiditatem, potiundi furorem extinguit. ita; ut nihil sic adversentur voluptarij, avari ambitiosi. Omnes enim hi, latibula scelerum, cupiditatum perfugia, & clandestinos de honore, quem non merentur. conventus quærunt. satis operta, quæ sic defensa Astræa est. Nunc alia dubitatio angit de plebe aliquem. id est, qui plebeio & agresti judicio legit Historiam: Pueros legi (complures numerat Plinius) quos adamarunt, & reconditit veluti vagina, cultellis, tergo exceperunt, vexeruntque quò illi vellent. imò desiderio mortuos vita defunctorum. Nunquam fœminas, & caussa in promptu est. Omnes, quos de navi deturbavit Bacchus, in Delphinos transierunt, viri erant. lege Lucianum. sive igitur pertæsi muliebris consortij, sive appetentiores novæ consuetudinis fœminas non amant, non recipiunt, non vehunt. Qui ergò Astræam? Quod Dea sit, Dn.. Magister. Non est verum, si dicet Magister; quid respondebis. Quod æquum est, tu mentiris. Non intelligis, quæ legis. Fabula est, involucrum veritatis. Fingitur Iustitia à Poetis Dea, ut vel hoc nomine auctoritatem retineat, apud Mortales. & est profectò divina, ac norma Ævitatis Divinæ. Quod autem Delphinnm conscenderit; fugientis est. Mirum enim ut gressum ille acceleret. Quos fugit Dea? sui contemtores, Homines impios & injustos.

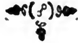
Quò tendit? Peregrè, si quos forte, his nostris vitijs impellucos repererit, At Poëtæ scribunt, jam dudum terris excessisse & recepisse se in cœlum. si fingere hoc Poëtis licuit: nunquam enim à cœlo abfuit, aut quo posset cœli, quo moventur stare duplici motu? Harmonia est, quæ in compagine, etiam in statione cœli. Licet & Principi Bavarie, vera de Iusticia comminisci. Certum enim est, & in vicissitudine rerum humanarum diligenter observatum, quod Siracides scribit: Regna de gente, ad gentem transferri, propter Iusticiam. Ita, ut fabulosè scribit Hesiodus, fatigat quærimonijs & supplicij Iovem. Sed audiamus valedicentem nobis: Cognosce, elige, matura Quid cognoscam virgo? Me esse incorruptam. Quid eligam? Quod cernis præponderare justum injusto. Quid maturem? ne momentaneo peccato, æterna pœna te obliges. Hæc publicè omnibus: privatim dicta singulis puta.

XVIII. HIEROGRAPHIA.

Coram Deo & hominibus, fratrum concordiæ. Magnifica verò vox, & Principum dignitate digna. imò conditioni tàm periculosè quàm optatæ alijs necessaria. non vox, sed quod voce expressum est. Plures enim loquuntur, quàm meditantur concordiam. Qui autem aliud sentiunt, ac loquuntur; næ sibi, ipsi malum accersunt. Nam etiamsi adipiscantur, quod maximè volunt: se alterum necat, qui fratrem aut propinquum, regnandi caussà necat: & se ipse, perenni ignominia maculat, ne dicam, horribili exitio implicat. Aut enim non fert impunè tantum scelus: aut in posteros derivatur vindicta. Id Tyranni curant, scilicet. Sed curat Deus, violenta igitur morte Romulus perit, qui fratrem occiderat: & Cresus proavi flagitium luit, qui dominum interemerat. ne quis sibi licere in alios putet, quod in suos etiam natura sibi videt interdictum Miraculo igitur in Hispania fuit olim trium fratrū in principatu concordia. ut fabulæ tres in unum contraherent, qui tricorpor habitus & creditus à posteris est, ea potentia, quæ ab Hercule, id est Deo. non homine dissoluta Et medius fidius, ut discordia, omnia labefactat; ita è diverso, concordia, tenues etiam opes collgit & facit invictas. Sed Tyrannis, uti dicebas, nec curat pænam, nec admittit præcepta. Nam & nostra ætas, fratrum, in eodem regno, discordiæ meminit, & defictionus populorum à suo Magistratu. Et in ipsa Hispania, in regno Gothorum, perpetuæ fuerunt lanienæ Principum. antequam tota Hispania, unius subiret imperium. Ita est. At quo plura sunt discordiæ exempla & mala; eò laudabilior & salubrior est, quorumcunque est, Principum concordia. Nostri Mystæ testantur Deum: nec quos poterant fallere, homines solos, conjunctissimorum animorum testes producunt. Nequidquam sua hominibus probare nititur; qui se non potest probare Deo. Animorum igitur arcana relinquamus Deo, qui falli non potest, nec debet: & speculemur nos, quæ concordiæ dedicarunt fratres ac qua imagine, consentientem voluntatem nobis declararunt. Primùm habemus insignia, quæ quod eadem sint agnatis; admonent ejusdem originis, sanguinis & qui hinc merito flueret, mutui amoris. Deinde quod hæc necessitudo fallat plerumque; ad scutum adjungunt unam eandemque Panopliam. En, si non Cudo,

Galea

Galea coronata,cum Cono, in quo Leones, & alia terriculamenta; cancellis bucula. Inter Galeam & Clypeum,Lorica: aut thorax ferreus, non Pectorale tantùm. Noſtri enim milites non credunt Statio,nullum eſſe à tergo metum. Sed quid Panoplia una ad unionem animorum? Quod mutua defenſio,ut tritum eſt ſermone hominum, ſit tutiſſima. Non hercle inopia Principum,qui ferramentorum. & armorum curam inprimis habent; ſed copia amoris eſt. Planè igitur, ut Phorcidas Poëtæ fingunt. uno oculo & dente, plures cùm eſſent, uti; ita germani iſti fratres, unam Panopliam pingunt. Sed munimentum, hic video,dicet aliquis, unum, quemadmodum iſtic unum oculum: Dentem verò hîc, id eſt, arma, nullum. Sed ignoſcamus Plaſtæ, Minimè vero, inquam ego. Cognoſcamus potius diverſitatis cauſſam: nulla enim illius culpa; ſed Principum ſumma æquitas: quibus propoſitum erat ſeſe mutuò defendere: decretum offendere neminem. Ita non in ſe tantúm juſti; ſed nec in ullum injurij ſunt, aut videri volunt.

Duces et Principes Sacri Rom Imp

Joannes Cassimirus Comes Palatinus Rheni Bauariæ Dux

Wolfgangus Comes Palatinus Rheni Bauariæ Dux

Joannes Georgius Comes Palat Rheni Bauar D Cõ Veldẽtz

Ricardus Comes Palatinus Rheni Bauariæ Dux

Antonius Dux Lotharingiæ Comes Richemontis etc

Gotfridus Bullonensis Lotharingiæ Dux Vidемontis Comes

XIX. HIEROGRAPHIA.

Casus mirus Casimire, si constanter & sincere agimus: inte non inquiro. Nam vulgo constantiores sunt in malo, quàm sinceri in bono. Jam in malo pertinacia est, non constantia, si suis quæque nominibus distinguere & notare notis volumus. Et sinceritas, in malis nec est, nec esse potest. Principum altior mens est. eà te à multudine secerno, ideoque in annulo, cujus palam adamas: oppositum veluti punctum, geminæ dextræ claudunt, insignia tua gentilicia. quæ decussa forma dividunt palma & laurus. imò quid velis video. vis enim familiæ beneòminari, pace & bello: ac simul omnibus patefacere, tuam in educando nepote aut filio ex fratre, fidem constantem, & sinceram constantiam. Benè facis. quanquam enim amplissimum testimonium sit rectè & facti & decreti mens sibi rectè conscia; interest tamen Reip., ut at te nihil pertineat laus tua, habere Principes, tantæ fidei, cum principatus esset, perfidiæ præmium, verum integrum, & late resonans. exemplum. Nec enim in Macedonia Archelaus propinquis: nec in Insubria, Jo. Galacio patruus pepercit. & Principes nisi boni, quorum exitus horrent; horum facta avide consectantur. Tantò pollentior est spes præsentis boni, quàm metus absentis mali, aut secuturæ pœnæ. Ita nomini tuo consulo, secundum fata tua; qui meam æquitatem, in gratiam fratris mei, Carolo duci Sueciæ, commendasti. quanquam genuina sit hæc Hierographiæ tuæ non adulterata, interpratatio. Nam adamas constantiam, dextrarum nodus, sinceritatem, cujusvis judicio significant. Nihil igitur gratiæ tribuo, sed omnia veritati: & ut tibi non assentior; ita conabar explicare, quod tu sentires.

XX. HIEROGRAPHIA.

Iusta, inquit Princeps, Tyranorum punitio. & justè inquit. Quid enim gravius in eum statui aut dici potest? qui quarum custos & minister est, leges aut instituta præclara violat? qui quorum caput est, artus suos, cives lacerat? qui denique, nulli parcit, in se, in sanguinem, in viscera sua audet infanda? Sed plebs hæc solet dicere, cujus libertati tyrannis adversatur: & Tyrannoctonis præmia statuere, statuas erigere. imò quos Tyranno aut cæsò aut fugato subrogat. Cæterùm si hoc agit plebs, cui ut agno adversus lupum, innatum est odium, metus, fuga, abominatio Tyrannidis, & dicit non absque gloria; quanta laus Principis, quæ potestatem gravant invidia, execrantis, detestantisque vitia potestatis? Nam Regem novi ego, non ita olim vita functum: apud quem, capitale erat, non ipsi tantùm maledicere; sed dicere, quid à Tyrannis & de Tyrannis factum Historia referret. Certè illius, qui omnia ferè, lauda digna gessit, nihil ferè laudabilius; quàm cum de more, daret ensem Præfectò Prætorij, hæc sit effatus: si meruero pro me, aut contra me. Ita Mystæ encomium ex diversa comparatione resultat clarius. Sed quò pacto scriptura Mystica, cum pictura convenit? Hoc tu videris. vides enim luctam Draconis, cum Elephante. Natura inter hos jecit discordiarum semina. ut ostendat nihil esse tam vastum corpore, aut validum robore: cui non

aliud

aliud vel corporis agilitate, vel animi solertia ad vertetur. Hic præter gloriam, & lucrum, ut fit,. Draconem stimulat, feruens scilicet æstu, frigidissimum sanguinem Elephantis appetit. Hinc ex arboribus, ex ripis, insidiatur validiori. atque ex improviso correptum, lethali cingit cauda: & in ipsa nare caput condit? præcluditque spiritum (sequor Plinium) non spectePictorem. Draco tantus est, ut totum sanguinem capiat. Hæc aviditas igitur, ipsi draconi etiam perniciem affert, ut alibi quoque alijs immoderatio. Nam Elephas moribundus cadit, & draconem ebrium obruit, moleque corporis elidit. Atque hinc est Græcis Milton, nobis Minium (Galenus & Dioscorides Cinnabari, neutro genere appellant) vel potius, ipse sanguis elisi Draconis: aut permistus utriusque animalis. Quid hæc picta, ad sententiam scriptam? Plurimùm mehercle, Nam duæ feræ, simul cadunt:& quod justissi mum est, duo feri homines mutuis vulneribus occidunt. Eteocles in fabulis & Polynices In historia, & quidem ex oraculo, Philippus Macedo, victis non diu supervicit. Sine oraculo Cæsar non longo tempore superstes fuit Pompeio. Hoc unum me angit, quod Elephante nihil humanius, nihil mitius, nihil indignius, ut cum dracone ne dum Tyrãno compareτur. Quotquot enim de Elephante scribunt; ea afferunt, quæ etiam nobis, & Principibus nostris allatura gloriam forent. Serpentes inter se, aut quas alias feras velim inter se commissas. Nam nec vastitas Elephantem efferat: nec Tyrannum potentia at impotens sui animus facit. Elephantem nostra ætas & Belgium vidit, quem Rex Hispaniarum Philippus II. Imp. Maximiliano II. misit dono.

XXI. HIEROGRAPHIA.

Quacunque tandem forma, qui hoc loco & lucet & fumat; Lychnus est & quidem, stabilis, uti videre est: sunt enim & pensiles Lychni, arborum instar, ut hæ floribus, illi relucentes lucernis. Candelabra vocant Latini. Etenim labra candelæ sunt. alveus scilicet cum margine, fomenti ignis. Non me fallit lampadem Græcè etiam nominari. Sed & pro face Pub. Virgilius usurpat. & candela non id modò est, quod est & dicitur; verùm etiam quod candeat, quævis lucerna. planè, ut λύχνος Græcè παρὰ τὸ λύω τὸ νύχος. Porrho si antiquior est alveus, an scapus, non facile dixerim. Video Vlissem apud Homerum, quasi de trulla ferrea ligni segmenta incendere. Secamenta ejusmodi sunt Homero σχίζαι & fiunt ex sicca arundine, sed præcipue ex picei generis arboribus. cujusmodi sunt, teda. larix. Ita ante utrumque videtur aliud fuisse, quod igni Vesta consecrarit. Nam ne deflueret oleum, labro opus: ut clariùs luceret candela vel sebacea vel cerea, candelabro est. Hujus superficiem Ægina, scapos Tarentum elaboravit. ut Plinius scribit. Quorsum hæc tàm altè repetita? Et quædam non omnibus probata fortè? Jam jam intelliges. Clesippus fullo, à Geganea accepit, gibbere, & alio fœdus aspectu candelabrum immensi pretij, æreum, in quo superaret materiam opus veluti arrham impuri amoris accepit. Ex fumo autem hujus candelabri, in lucem erupit, impotentia libidinis. quàm dùm Clesippus, vult inducere, Geganeæ sepulchrum nobile construxit, per quod non exstaret

gratitu-

gratiduttinis suæ) sed æterna super terras, ut ait Plinius, utriusque dedecoris, memoria duraret. Hoc quod vel legisset, vel audisset Princeps, cavet: ne quis in flagitio jacteт; aut malum malo curet. Nihil enim aliud consequitur impudens excusatio, aut imprudens purgatio; quàm quod fomitem probri, senescentem tempore, & fumantem modò, suscitet, hominum linguas acuat; & odium contemtum infamiam inflammet. Si in re ipsâ nobis convenit; de verbis parùm laboro. Sit igitur Lampas, si vis, voluit stabilem esse Mysta; ut meliùs te, velut in speculò contemplere. Quemadmodum enim stupeus ille ; vel Xylinus funiculus (ellychnium Plinius vocat) in oleo natat: & nisi emungas ac subleves; mergitur, extinguitur, moritur ante diem ; haud aliter nobiscum agitur. Et nisi marcescentis animi virtutes excitemus, à vitiositate repurgemus ; in corporis voraginem im mergimur, & vitam vivimus belluinam, quam frustra celamus. Tempus enim omnia ex solitudine, veluti ex caligine eruit, & collocat in luce, Cæterum Ellychnium, ut vox ipsa indicat, non fuit semper, ex gossipio, aut qua stuppa; sed ex lychnide: Et verbasco aliisq; tomentosis herbis, ut Matthiolus ariolatur. Est autem Lychnis, ut scribit Dioscorides, non igniaria solùm; sed & coronaria, floræ albæ violæ simili, sed purpureo. Expeti à virginibus ad corollas scribit Matthiolus. Quod quùm scribit, superiori nostræ sententiæ subscribit. Nam quàm volunt impudicitiam floribus tegi nonnullæ veluti fumo ; hanc in luce ponunt irritatæ hominum linguæ, offensa oculorum. Quod opus est verbis? semper flamma Sumo proxima est, ut ait Plautus. Quod tanto applausu ait, ut in proverbium abierit : significat enim lepida similitudine , malum in tempore evitandum. Non posse melius evitari, Erasmus adjicit; quam si evitetur occasio.

XXII. HIEROGRAPHIA.

Quemadmodum fabri fabricando; ita nos tractando Hierographiam, Hierographi sumus. Taceo de Symbolo, quod jam lippis & tonsoribus notum est; ipsum Hieroglypton, suo quisque Marte, enodarit, qui modò in memoriam revocet, quæ hactenùs memoriæ mandavimus. Nam Principis insignia, non jam primùm, annulus , cujus pala adamante lucet ambit. Et ante visi, intra orbem rami Palmæ & Lauri, Spem enim concipit de æternitate stirpis, quod valde Principibus familiare est: dùm insignia generis, in insigni perennitatis collocat. Item de gloria, cum in pala animum magis, quam lapillum, indomitum locat. Quin & de victoria, quæ lauro signatur: & placabilitate. Quæ Palmæ est, indicis justiciæ. De hac spe, ne desperet posteritas; Symbolo, veluti aculeo instigat : In via virtuti nulla est. Habemus æmulos virtutis, invidos potestatis, Video, prævideo. Quò plures invidos; eò simus ad rem nostram attentiores. Quò plures æmulos; eò in virtutem incumbamus diligentiùs. Rectè, sed tu videris nos ad majora impellere. Quod non tantùm justæ diligentiæ, sed & majoris audaciæ fuerit. Ita est, ait. At virtuti via, nulla est via. Deo præsertim auspice & auctore. Macte isto animo ac sententia Princeps. Nihil enim videris injusti vel affectare, vel concupiscere. Si Deum proponis tibi & posteris ducem. Nam stolida de se suisq; opinio, multarum sæpe & gravium ærumnarũ origo & caussà exstet. Nec obstant quæ protestant exempla.

exempla. Etenim non licuit Cæſari Borgiæ; quod Iulio Cæſari licuit. Benè precari tuis, per nos etiam tibi licet. Sed quidquid ortum eſt; hactenùs occidit Pelidæ Æneidæ, occidéntq; qui regnant & reguntur. Nam aut fortuna deſerit virtutem: aut hæc illam. & nihil in caducis, poteſt eſſe ſempiternum. Quod hîc quæris, ſi quæræ, in cœlo invenies.

XXIII. HIEROGRAPHIA.

Domine vias tuas demonſtra mihi, inquit Myſta: & lucente nocte, Septentrionibus ſcapham, ut vides, ſubijcit, ſine ut apparet, vectore gubernatore, remige. medio mari, procelloſoque. Quid? quò vult? Inprimis Symbolum, ſententia ſacra eſt, & ſancti auctoris. nec ad legendum nobis ſcripta tantùm; ſed & ad repedentum eodem animo, in eodem diſcrimine, relicta. Deinde ſive in terra, ſive in mari verſamur; mille periculis expoſiti ſumus: & pluſquam decumanis jactamur fluctibus. Non opus eſt demonſtratione, in his, quæ cernimus atque experimur. Poſtremò cùm tàm incerta nobis conſilia noſtra ſint, quàm de quibus conſilium capimus, eventa; multa quidem effugere poſſumus; ſed aliud, quàm Deum, aſylum non habemus. Ex his, quid ſcapha, Princeps, & quò velit. Scapha enim, corpus eſt, quod ſine remige, ſine gubernatore, animum hominis, qui ſub viſum non cadit, vehit. & ut illa inter procellas & ſcopulos fluctuat, incertum, quo eventu; ita & Homo, qui nihil aliud ferè eſt, quàm corpus (aut animatum dicam? qui omnia corporis cupedijs expendit, & impendit? in varijs periculis & erroribus verſatur. ex quibus nulla alia evadendi ratio eſt; quam veluti ex ſentina, è corporeis voluptatibus graviùs, quam ulla ſentina olentibus, ad unicum ſalutis ſydus, oculos attollere, Filium Dei, Ieſum Chriſtum. Tàm piè ego ex ſententia pia, de Principis ſententia conijcio. Et quid aliud vellet, cùm nulla ſit alia ſalus? aut quò vellet, cùm nulla alia ſit, ad ſalutem via? ut omnia nobis obtingat, quæ homini mortali poſſunt eſſe inoptatis; & homo ut appellatur, mortalis: ac cetera omnia, quæ nulli tamen mortalium obtigerunt, cum vita finiuntur. Homo autem, natura illa digniori & non mortali, nihil mortale, ſed infinitum quid appetit & conſectatur. Id quia in terris non invenit, percunctatur eum, ubi quærat, cujus bonitas infinita, poteſtas æterna, majeſtas ſumma.

XXIV. HIEROGRAPHIA.

Nulla re animus ſibi malè conſcius, impotens ſui aut levis, & magnarum illicitarumque rerum cupidus; quàm ſucceſſu & eventu, angitur tabeſcit, ac torquetur. Nam vir conſtans, ſecurus eſt ſui: & vitæ integrum nihil, ut omnia cardine moveantur, perturbare poteſt. Tranſit tamen, ſollicitudo, ad homines non extremè perditos. Hinc auguria, auſpicia, ſortes, oracula: & ſi quæ alia ſunt divinationum genera. quæ non tantùm privata curioſitas invenit; verùm etiam publica anxietas recepit. Quod ſi caverent homines, in vita ne peccarent: in conſilijs ne errarent. imò recordarentur conditionis ſuæ, ſuarumque rerum; non anticiparent animo moleſtiam, aut nihil profuturus ſe macerarent curis. Si
malè

malè fecisti, aut facere deliberasti; qnid speras boni? si benè, quid metuis mali? Nam si votis respondet eventus; est quo gaudias: si repugnat; non est quod magnopere doleas. vacare enim culpa, ut ille ait, magnum est solatium. Bona verba. Deus ipse Patres admonebat futuri, Magnum beneficium. Sed si fuit privilegium; quid vis? Nostrum enim est leges accipere, non dare. Iam non fuit privilegium, quod ad nos dimanat: si benè interpretari possumus, Et multa providentiæ divinæ, prudentia humana percipit, si suo manet loco. Godefridi Biliònæi caussà hæc dico, qui oratione Vrbani VI. Pont. Max. (qui graviter Reges & Principes Lugduni increpuit, quod Palestinam sinerent à Saracenis teneri: & ubi pietas nata esset; dominari pietatis hostes) ad pium & justum bellum exitus, dux justę expeditionis fuit, nèmine Principum caussante longam à domo militiam, nemine privatorum dectrante itineris difficultatem, vincere enim omnibus propositum erat, aut in conatis mori. Ex hac constantia, ex hoc consensu, ex hoc ardore, eadem omnibus spes erat, ne miremur ducem tàm elato animo. & in pacato & hostico fuisse. Accessit in obsidione Hierosolomitana, res non admodum magna, quæ duci, videretur, felicitatem & victoriam portendere. Prætervolantes fortè tres apodas arrepto jaculo, trajecit uno eodemq; ictu. stupentibus miraculo rei commilitonibus, & erat herclè stupènda, non defuerunt auspices. qui certam victoriam gratularentur. non dextero solùm, verùm etiam fortunato duci. Sapientiores, non auspicio, sed argumento, ceperunt rem expendere: & de felici jactu jaculi disputare accuratius. Casunè, an certiori consilio, providentiam vocant: telũ ita feliciter cecidisset? Atq; hinc est Symbolum ex Poëta sumptum: Dederitne viam Casusve, Deusve. T. Livius pravam religionem appellat, quæ minimis in rebus, Dei providentiam collocat: cùm refert prudentissimũ senatum P. Romani, viro, quem sano judicio legerant, audito soricis morsu, Magistratum abrogasse. Verùm enim vero, si omnia fiunt, ut fieri aliter nihil potest, quam caussis antecedentibus; & minima suas habent caussas, quæ veluti per gradus, ad principem caussam ascendunt, sine ulla cõtumelia, imò cum laude, omnia moderantis. An nos benè vertamus; alterius quæstionis est, imò nullius. Conscij enim sumus nobis ipsi, nostræ inscitiæ & superstitionis. Pomponatius ostendit, vertere nobis, quò lubet, licere: non interpretari solùm; quod Homo sub Luna, præstantissimus animantium, ut habet liberum imperium; ita & liberam ostentorum interpretationem. Certè Epaminondas, cùm antè Leuctricam pugnam, varia essent ostenta, missis faustis, infausta proferens. & hæc, inquit, fausta erunt, si vos viri Chaldæi ad tabulam cœli, nos ducunt. Si ultrà, manum de tabula, inquam: Nam Magister adest Deus. cui servire, & justam caussam commendare; securissimum est de rerum eventu, augurium. Sed peccata fiunt, & quæ Deus non vult: Privatio sunt, non existantia. Hæc quærimus, & studiosius, hoc ipso peccamus. Non enim magis sensus, quæ supræma cognitio ceterorum animantium est, sentit, quid sit ratio, qua nos illis præstamus; quam ratio, quid sit intellectus simplex. Hinc David nostræ audaciæ occurrens, Iudicia tua, inquit, Domine, abyssus multa. Et verè in caliginem incidimus; quoties ad inaccessam illam lucem accedimus. Quemadmodum noctua offendit, si quando in diurnam lucem impingit. Qui non

N necessaria,

Renatus Lotharingiæ Dux. Filius Friderici Comitis Vallemontis etc.

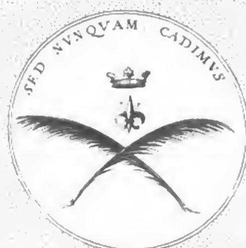
Margaretha Lotharingiæ Ducissa etc.

Margaretha Lotharingiæ Ducissa.

Carolus Lotharingiæ Dux et Comes Vdemontis.

Gebhardus Dux Brunswicensis & Luneburgensis

XXV. HIEROGRAPHIA.

Fuerunt jam aliquot Principes fœminæ, quibus Pavo in delitiis fuit, aliis atque aliis de causis. Hæc ut ex Gallico Symbolo, uti audire est, quod formæ venustati, integritatem fidei, & constantiam amoris, erga maritum anteponat. Explicat Pavo caudam, laudatusq; gemmantes expandit colores. Et de industria, umbræ quosdam repercussus, ceteris, qui in opaco clarius micant, conchata quærit cauda. Adverso ceteros Sole, quod sic fulgentibus radiant. Gemmis superfusum aurum diceres. Oppianus majori arte descripsit, quàm plastes scalpsit. Huic tamen, sivè venustati, sivè opulentię, aut imagini divitis, formosæ & inclytæ proavis fœminæ nam & hoc, Junonis dare, creditum, cujus Pavo est) pudicitiam in fide maritali anteponit, & non injuria anteponit. Quid enim matronæ reliqui? ut illa dicebat, quæ stuprum violentum, morte voluntaria punivit, amissà pudicitia? Quid verò miserius, prostituta conjuge? sic mysterium Heroidis interpretor. Nam Pavo alias animal malevolum: & antequam Pavo, Argus, in suspicione pellicatus, serviebat Junioni. Quorum hoc Ovidius, illud Plinius docet.

XXVI. HIEROGRAPHIA.

Cum Livia Drusilla pacta esset Cæsari Augusto, aquila sedenti sub dio fortè, gallinam conspicui candoris, in sinum abjecit integram, quæ rostro teneret, Laureum ramum, suis baccis onustum. Res nova, ut erat, visa; & consulti aruspices, qui Gallinam jusserunt ali: Ramum seri. Id factum est in villa Cæsarum, quæ abs re vocaretur, ut scribit Plinius, ad Gallinas, mireq; nemus provenit. Unde Cæsar postea in triumpho, quem successores secuti sunt, non modò coronatus est, sed & ramum virentis lauri, tenuit manu. Et Heroina hic nostra, ramum baccis gravem, non serit, at satum ostendit. Hoc Drusilla longè felicior, quod sobolem non laurum propagarit, quam ubertatem stirpis suæ, cum laurei surculi miraculo comparat: Et se consolans inquit: si me fata vocant; en generosa soboles, in qua me vivam: quæ me non sinit mori: cujus præsentia, me desiderium, marito leniet. In quam qui intuebitur, me non magnopere desiderabit. Hęc enim nos nil vetat ex paucis colligere; quæ pluribus enunciare, genetrici erat turpe. Nam & suos simia, cum nullis, catulos comparandos putat.

XXVII. HIEROGRAPHIA.

De Palma, scribunt Theophrastus, Dioscorides, Plinius. alii, Quoties jam nobis Hierographi, materiā scribendi renovant? Palma, quod ad hanc Hierographiam attinet, victoriæ Præmiū semper Græcis, in celeberrimis istis ludis, Olympicis, Pythiis, Nemeis & Isthmiis fuit. Licet n. pecularia essent victoriæ præmia, oleaster, pinus, pomum, apium; tamen mos idē omnibus fuit, ut ubiq; locorum, palmā manu gestarent. Hoc apud Pausaniā leges: illud ex uno Gręco Epigrāmate habemus. Palmæ autē is honos habitus est, judicio Plutarchi; quod oneri non succumbat, at gnaviter resistat. Unde etiam ad latinos transiit: Palma in medio proposita est. Et hoc mihi palmariū, Hæc relatu nō indigna, nec scitu in jucanda; si, ut fit, visa tantùm

palma,

palma, recenserentur. Nunc ad Symboulm planè pertinent. Nam Herois, quæ per coronam duos, Palmæ ramos, id est se cum marito trajecit, Palmæ instar florentes, licet de corona & majorum opibus certemus, & in periculum veniamus aliquando, quo pacto quinquertioni, & cuivis ad gloriam accincto evenire solet; tamen non cadimus, quod justa cuique sit rerum suarum defensio.

XXVIII. HIEROGRAPHIA.

Nihil hæc à proxima discrepat; quàm quod sublatum diadema: subjectum M. prima nominis littera, & gentilicium Lilium, inter decussim formam palmæ atq; diadema. in tanta propinquitate loci, & similitudine Hieroglyptici (Symbolum enim idem est) nihil addam

XXIX. HIEROGRAPHIA.

Legere est apud Suidam, Crucem esse, signa duo, ad rectos angulos devincta, ac connexa: & in Serapidis templo, dùm fama Deorum, imperante Theodosio, subruerentur, Hieroglypticas literas inventas esse inter quas figura crucis celebraretur, quam salutiferam asserebant, qui salutem oppugnabant. Tantum tribuebant Ægyptij, auctoritati majorum, & sacrarum litterarum testimonio quod Eusebius ni fallor, luculentè scribit Christiani etiã, nascenda Ecclesia in æde sacra colebant crucem. Nam his id obijci Tertullianus contra Gentes, testatur. Constantinus Magnus, laborum in formam crucis augustiorem transmutavit. ut Prudentius non suaviter minus, quàm pie canit. Et antè, suppara, faciebant omnia signa Romanorum, cruces. quod etiam ex patribus quidam, respondet Paganis. Trajecto enim ligno erant pendula. Vbi crucem non solùm in templo colore, aut in signis in umbrare; verùm & sub diu efferre, & palam explicare licuit, quanquam & Constantino fulsisse de cœlo, memoriæ Proditum sit; cruce non signa tantùm, sed & milites, sua quisq; cruce signatus est. imò & cruces celitus lapsas, in vestibus hæsisse, cognitum est. aut comburamus annales; & lucem temporum, Historiam, tenebris involvamus. Nec ante Vrbanus VI. Pont. Max. Christi gloria, ad pium bellum, Christianos potuit impellere; quàm salutiferum signum tolleret: & Crucem, velut, ex erario proferret. Ergo & militum classes, variata cruce, distinctæ sunt: & vetitum Lege, ne sculperetur humi crux. ne cujus signum est, ejus Majestas lederetur. subjecta ea pedibus, quasi ad ludibrium, conculcanda. Ceperunt ut, degeneratum à majoribus scias, aversari etiam Christianorum quidam, quo signo, Christi & Christiani nominis perpetuum hostem, Imp. Julianus, quem transfugam vocant, fugari in suo delirio cognovit. Respuunt enim piæ aures: quo responso, Diaboli mancipia. non sacerdotes, factum purgarint. Si crucem non aversantur; sed pictam crucem, cur non & scriptam? Nam memoriæ caussa, uti pingitur; ita & scribitur. Jam pingere latiùs patet: & cum litteratis, rudes litterarum, complectitur. quod maximẽ Idolis, in festus, Gregorius Papa, solerter observavit. Secuta est, quam Papa maximè vitabat, Idolomania, inquiunt. Aliquanè igitur honoris specie

cies eſt, quæ Chriſto pro nobis cruci fixo, non debetur? Non n. lapis, aut lignum eſt, cui honos defertur; Sed qui pictus aut ſculptus intelligitur, quod in pictura notant; id Seb. Francus in ſcriptura, cenſoriè perſtringit. Cum enim libros ſacros haberent omnes, in ore & manibus. ac ne eflu. ant, religatos de menſa, compedibus; dixit, jam iſtis volumen hoc Idolum eſt. quàm verè aut piè, non diſputo. Nam inſipiens ſapientia eſt, divinis rebus illudere. juſtè non poſſum negare his, qui ſubmovère ab oculis hominum, quod homines Chriſtianos maximè in ærumnis erigat: in felicitate ſedet & quo nihil denique ſalubrius eſt, vel rei. vel ſpei noſtræ, commonefaciat, in hac vita lubrica & infelici, vitæ & ſalutis ſempiternæ. Nam ſi albuſus culpatur; quis uſus, amabò, lectionis ſacræ? Quæ profectò ſequi deberet lectionem, dilectio ut apparet, nulla ſequitur; ſed, odium, rixæ, bella quæ à dilectione Chriſtiana, & cruce Chriſti omninò aliena ſunt. Hæc pro Principe dicta ſunto. ut cum ipſi, tùm ſucceſſoribus, bona cum venia vicinorum, liceat retinere Crucem. qua Chriſtus primus: Conſtantinus Magnus deinde: poſtremò Godefridus Bilioneus ſplendidè triumphavit. Nam Godefridus non poſtremus ex majoribus Myſtæ, ſub ſigno crucis, magnificum egit triumphum; ſed æmulatus gentilem, ex Regibus Luſidaniæ aliquis, uti in Symbolis Regum, meminimus obſervatum.

XXX. HIEROGRAPHIA.

Sylvanus iſte, Sperno invidiam, inquit. & quis, inquam ego, tibi invideat? undo, egeno, ſeni? Miſeria te tua, invidia liberat ſed quod invidiæ vox ambigua ſit, & tàm in eum cadat, qui invidet, quam cui invidetur; utamur invidentia, quod M. Cicero dictum cenſet, à nimis videndo fortunam alterius ut alter alterum intelligat. hæc principio ſermonis noſtri, dicere libuit, Qui igitur in te, tuamq; fortunam intuetur; quid tibi ô mortalium miſerrime, invideret? Me quidem miſeret tui. Tantum abeſt, ut invideam. Malignitas hominum, invidet beatis, & ſe melioribus natura fortuna, aut induſtria. Quis tibi vir ruſticane? aut quid invideret? ſi tua te nuditas, ruſticitas, ſordes oblectent; fuere iſtis tuis delitijs, tibi per me licet. Ego enim mâlim mihi invideri, ut cùm Pindaro ſentiam, ſi non loquar; quam mei miſereri homines. An hoc te effert? quod Principis feras inſignia? Næ Ruſticus es Ruſtice. Nam & Aſini ſacra portant, Deorum, non Principum myſteria. Quod qui videt; non invidet, ſi ſanus eſt, arridet vanitatem. Et quis non rideat homines ad omnia ineptos, cæco judicio fortunæ, à Principibus adamari? omnibus conſilijs adhiberi? cuivis negocio adaptari? Ego certè riſu diſrumperer; niſi riſum cohiberet, metus de Rep. de Principe, de ſalute. quæ ſalva eſſe non poteſt, inſanis hominibus credita. Quid cum Sylvano ſtomachor inſonti? nec horum ruſticorum & agreſtium ſimili? qui undi virtutibus, operti ſunt opibus & honoribus? Nuditas enim hujus, ſignificat animum ſyncerum Principis Brunſvicenſis: & generis ducum vetuſtatem. Nam ſynceritas tegi non vult: & fama eſt homines quondam, ſola virtute coöpertos, in ſylvis vagatos aut ſilvis abditos, vitam egiſſe, quam feliciſſimam ducebant, liberam & inſontem. Ita de Sylvano noſtro opinemur. cui

ut

ut credidi insignia; ita & mandata dedit, ex corde suo, veluti ex solitudine: quod enim nemus tàm opacum, tectum, solitarium? sententiam enunciandi: sperno invidiam. Quanquam enim nec Principis viri, nec privati sit, contemnere, ut M. Cicero indicat, quid homines de se sentiant, ac loquantur: cum nihil ulli pretiosius fama sit: & nihil Principi periculosius sinistra de se opinione concitata: tamen magni, constantis & digni Principe animi est, rumusculos & malignos de se hominum sermones despicere: si falsi sunt, tacere, si verj. Spreta enim invidia, ut contentiosæ mulieres, conticescit. Alcibiades cùm nec eluere, nec negare facta posset; insuetæ magnitudinis canem emit, & solutum per urbem vagari sinit. in quem cùm ab ipso & linguæ & oculi aversi essent, nunciantibus amicis, hoc inquit volebam. Philippus Persei pater rex Macedoniæ, Heraclidam probris & criminibus oneratum in custodiam conjecit: & omnem à se invidiam avertit. Ita publicè & privatim ars, conciliandæ benevolentiæ, aut odij effugiendi, inventa est.

Duces & Principes Sacri Romani Imperii

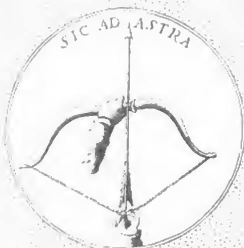
Ernestus Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Ioannes Guilhelmus Dux Brunswicensis & Luneburgensis

Ericus Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Henricus Dux Brunswicensis et Luneburgensis

Iulius Dux Brunswicensis et Luneburgensis

XXXI. HIEROGRAPHIA.

Quis hic, qui vix ex Ephebis excessit? nondum enim vel tenera lanugo, mentum vestit: Qui subjecit pedibus crocodilum? Lacertæ similitudo ostendit. Et confidens non ignavia: hoc enim cogitare nefas est. In experimento tantæ virtutis. Ac me hercle, ne fessus quidem labore: Nihil certè æstuat (destricto ense, & objecta parma, vim non modò propulsaturus? Sed & facturus, Justiciæ caussa: Fortitudo enim virtus est pugnans pro æquitate, & civium commodis) videtur? Ernestus Dux Brunsvicensis, meo judicio: at Principis sententia, Justus Hoc enim Hieroglypti Symbolum est: Justus non derelinquetur. Quis ille justus? Christus solus. Quem ne capitales quidem inimici, ullius criminis in simulare in convitio, nec accusare in judicio, qui omnia auderent, ausi sunt. Nam effectatio regni nulla erat: Et si quæ fuisset; non fuisset injusta: Est enim rex celiteriæ, non jam modò, quod meruerit virtute; sed quod condiderit providentia, & regnat semper prudentia. De templo calumnia erat. Et si de templo Salomonis, & non corpore suo, unico sacrario æterni Numinis dixisset; non poterat momento temporis, XXXX. annorum lapides restituere? qui orbem statuit ex nihilo, & tot seculis conservat? Non opus est verbis in tanta veritate: Et est opus, in tanta diritate temporum. Me miserum? in quæ tempora incidimus. Sed vindicat se æquitas, ab iniquitate: Et erit veritas semper superior falsitate. Secundum Christum quis sit justus, non reperio. Nam, ut nævus in pulchro corpore; sic & inter virtutes germinant vitia: Quæ nec Historici negare, nec Poëtæ dissimulare possunt, in vivis illis, ut Tacitus loquitur, virtutibus. Christus etiam conculcavit caput serpentis, ut vates cecinerant. Tenera quidem palma; sed non incruenta victoria vicit. Ita ad spiritale certamen Hierographiam transferre, si libet, licet. Et non tantùm licet, verùm etiam decet. Laudare enim Deum inprimis par est. Servato igitur decore, Christo; mihi videtur Dux, in justa belli caussa, nullam hostis vim reformidasse. Imò jam debellasse, & sub pedibus habere pressum. hostem præ ceteris formidabiliorem. Crocodilus profectò infestissimus natura quadam Homini est ut omnes tradunt. Ad duodeviginti cubita excrescere Plinius scribit: Et paullò post, sui immemor, accrescere, quo ad vivit. utcunque est fera Homini infesta est. odium auget, gulæ irritamentum ita appetens est humanæ carnis. Et fortè nullo odio; sed à cupiditate trahitur: luget enim mortuum. Unde Crocodili lachrimæ. Bellum quoq; inter homines, ut odium accendat, cupiditas, fovet. Nec tàm infestus est homini Crocodilus aut ulla alia fera; ut homo. Hæc ad comparationem, Et quemadmodum nullius hominis tantæ sunt vires: quas alterius non adæquet vel fortuna, vel virtus; ita etiam salsamenta homo invenit contra morsum Crocodili. Nec trochilus modò & ichneumon, partiti vices, crocodilum opprimunt. Tantilla, tantum; verùm etiam, Delphin, ultus nostras vices: Et nostri generis. Tentyritæ. Sic appellantur homines, ab insula, quam habent, mensura corporis parva; sed præsentia animi, in hoc tantùm mira. Terribilis, inquit Plinius, hæc contra fugaces bellua est, fugax contra insequentes. Adversum ire, hi soli audent. Quin etiam flumini, dorsoque, equitantium modo, hærentes, veluti fre-

num,

num, hiantibus resupino capite ad morsum, clavam injiciunt, dextra ac læva, tenentes extrema ejus utrinque in terram agunt captivos. Imò olfactu homuncionum, ut Psyllorum, serpentes fugantur. Ita nil vult esse natura, quod nequeat vincit. Et naturæ parens, exigua sæpe manu, immensam edit validissimorum hostium stragem: Ac multis seculis tyrannidem constitutam, momento temporis, eruit à fundamento. Hæc ad pleniorem comparationem. Ut Hierographia Principis, quæ oppido ingeniosa est, pronius intelligatur.

XXXII. HIEROGRAPHIA.

A belli gloria semper benè audiverunt Principes Brunsvicenses. Sed hæc magno & difficili labore paritur. Mars enim communis est: Et alea belli incerta. Quocirca ne aut ipsi terrerentur periculo: Aut suorum aliquis, fractus animo cederet vel hosti, vel necessitati, Præconem Majorum, Sylvanum, cum insignibus, ex quo vestem fecialem non induit, neclegit verbenas mittit qui, quasi de rostris, de hoc tumulo, sublata voce clamet: Ex duris gloria. His tribus, quod ajunt, verbis, omnes, contemtis laboribus & periculis, ad audendum concitari posse, Dux putat: sui enim similem quemque unusquisque existimat. Et ducis similes, sine controversia, incitantur. Tanta est animis magnis insita laudis cupiditas. Nec olim erant pretiosæ, sed honoratæ, victrices coronæ. Poëtæ fortium virorum præcones, de vili hirco certabant, aut qui hirco etiam vilior est, de populi applausu: Quid enim vilius judicio Multitudinis, in qua pauci sapiunt, plures dominantur? ubi pretio ducitur virtus; vir non est virtute præditus. Commiscuit, veluti torrens quævis absque discrimine, Poëtas cum Principibus. Verùm non hos tantùm quorum ingenia, viribus corporis, aut fortunæ magnæ adæquat pænè, gloria quædam titillat; sed & famæ quoddam desiderium, per omnes officinas pervadit quoque. Ut in libellis de fama conamur enarrare. Non igitur surdis cecinit Sylvanus; sed animos omnium commovit, & vel famæ, vel gloriæ studio (magnum inter hæc discrimen est, accendit. Ut, si pluries prodierit in proscœnium, non modò benevolè, sed & attentè audiendus sit. Ita evenit sæpe, ut, à quo minimè exspectes; in eo, digna maximè spectatu spectes.

XXXIII. HIEROGRAPHIA.

Non est hîc Corytus, aut Pharetra; sed arcus & Sagitta, in promptu sunt, imò in crena hujus, illius nervus. Omisit Glyptes, alas non uncinum teli: Quæ manus lentet arcus cornua, non est, quo quæram: Robusta enim est; sed quo collimet (scopum enim video, & si aërem ferit, nequidquam ferit) jam jam cùm jaculaturus videatur, cujuscunq; tandem manus est, lubet observare. Me moræ aliquis impatientior, non attendet ad id quod faciet; sed dicit sagittarius. Nam licet telum sit, ut appellatur volatile; vox tamen antevertit. Quod cunctatiorem facit prudentiorem virum in dicendo, Non enim ut telum, dictum revocari potest. Et nos, si placet, audiamus. Nondum enim manus dextera laxat nervum. Sic ad astra, itur. Ipsi suppleverint, qui sapientes viros antè audiverunt. Ut

fieri

fieri necesse est, in longiori vitæ curriculo. Habet igitur alium scopum sibi propositum, quàm ego rebar, hoc exiguo inditio: & aërem non ferit; at cœlum petit, non vi; sed virtute, in quam nisi omnes animi & corporis vires intenderis: verè aërem feris, & frustra laboras. Militaris & erudita Ducis Erici sententia. Quam factis longè accuratius, quàm dictis aut pictis illustravit. Hic enim ille est, qui labentibus fere omnibus collegis, fidem Regi Catholico servavit. De religione taceo, quam non mutavit.

XXXIV. HIEROGRAPHIA.

Magna me tenet admiratio, legentem & videntem ista. Verè enim sunt Hierographiæ: & aut oracula Prophetarum, aut ex ore sequacium missa. Tantumnè potest, accepta à majoribus, & retenta, in Deum pietas? Cum Austrijs Principibus, in amicitia, tot mutuis beneficijs obligata, animorum constantia? Miror & admiror legens & videns. Henrici animus & major & lucidior. Neutri enim fortunæ succumbens. Imò & in adversa se jactans, qua alij torpent, aut non viriliter se gerunt. Exemplo sit Achilles in nece Patrocli. non ut Heroem decet sese, quemadmodum Plato repræhendit, testimonio Homeri, gerens. Hæc medius-fidius fortuna æquiori, sine gemitu effudit. Visitavit nos Oriens ex alto. Cujus verba sunt, nemo ignorat. Nam Sol æternæ Iusticiæ Christus est, aut Lux Solis: Lumen Luminis. Nam sparsi ab utroque radij, S. Spiritum repræsentat. propter gratiarum abundantiam: & processum ab utroque. Quid ergo Deum mali statuit auctorem? Non cadit tanta impietas, in pietatem tantam. Statuit Deum potentem rerum dominum. Et se non castigatum, at salutatum existimat, ab eo; qui cum posset perdere, servarit. Quid si statueret pœnæ auctorem? Nihil alienum esset, à Majestate Dei. quam & justam esse convenit. Multùm enim malum pœnæ, à malo culpæ differt. Non est malus, qui culpam castigat; sed qui committit. Et in justa vindicta Dei; moderatio elucet. Ni eluceret: omnes & omnes abirent in antiquum chaos. Mihi certè nihil ego possum vindicare, præter misericordiam tuam Domine: quam continua nobis, oro atque obsecro, ad nominis tui divini gloriam magis, quàm salutem animæ meæ. Cupio enim servari me; servari omnes meos, tuos, servari, inquam omnes, ut tibi posthac serviam, serviant omnes perennitates. Non enim mortui laudabunt te: neque ullus horum qui ad inferos descendunt.

XXXV. HIEROGRAPHIA.

Caduceator non novus adest. Quid enim Præconem dicam Principis Brunsvicensis internuncium? aut fecialem nuncium pacis? Caduceator Sylvanus, non sylvanus, sed Lar familiæ Brunsvicensis: aut, si mavis, familiaris & tutelaris cliens adest. Non insignia tamen, sed lumen gerit. An ergo Cynicus? Minimè, qui est aulicus. & Diogenes, à quo illi, in caula, non in aula educati, clausum habebat, ut ille apud Plautum in cornu Vulcanum. Hic de candelabro lucentem candelam.

Nec hoc rusticana impudentia, aut agresti imprudentia facit, Nestor Brunsvicensis (sic sane appellatur Sylvanus, qui jam tot hominum ætates vicit) at summa sapientia & singulari cognitione rerum. Nam lux animi, usu non consumitur; ut lumen candelæ cerce, vel sebaceæ. Est quippe virtus, clarissimum animi jubar, quæ non senescit, sed invalescit ætate, & usu. Sed aliter, inquies, loquitur; quàm tu sentis. Audiamus inquam ego, quid loquatur: Alijs inserviendo consumor. Dictum bene. Sed in vos, qui in his rebus versamini, quæ usu teruntur: cujusmodi sunt, omnia fortunæ corporis bona tandem. etiamsi usus sit laudabilis. non obsonus à natura. Labar enim fatigat licet, exerceat aliquamdiu, & tandem affligit corpus. Liberalitas minuit, & postremò exhaurit arcam. Vera virtus quò magis exercetur; eò magis illustratur exemplo, sit contra istam prodigalitatem; quod ex arca non promitur, benè de omnibus promerendi studium: & adversus immanitatem corporis, fortitudo animi. In vos hæc cùm dicet Princeps Iulius; secum ipse gaudet, & exultat, velut amplissimo orbis terræ amphitheatro; rectè factorum conscientia. quæ meum non est, sed Historici domestici posteris testari.

XXXVI. HIEROGRAPHIA.

Effrenis & saliens equus, utrum ex habenis mordens, nescio, eandem sententiam loquitur. Quid facient istic viri? ubi tàm graviter bestiæ sentiunt? Non enim diceret, si non sentiret. Sed ut dixi, Principis longè alia sententia est. Verè enim de se equus: qui strigosior sit currendo: & debilior gestiendo: qui in ardore pugnæ cadit, ut lento igne candela torretur: qui deniq; in usu versatur, & quocunq; casu, aut tempore, quod diuturnum Vitæ non est. Et ut esset; quæ tandem diuturnitas? ubi aliquot extremum? occidit atquæ extinguitur.

Dux & Principes Sacri Imperij
Henricus Julius. Postul. Episcopus Halberstadien:
Dux Brunswicensis & Luneburgens.

Henricus Julius P. Episc. Halber:
Dux Brunswicensis & Luneb:

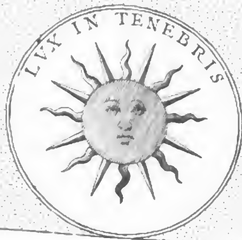
Henricus Dux Brunswicensis
& Luneburgen: Eques Aurei Velle.

Otto Henricus Dux Brunswicensis
& Luneburgensis.

Carolus Dux Geldriæ ultimus
Eques Aurei Velleris

XXXVII. HIEROGRAPHIA.

Factum benè ab antiquario Cæſaris, quod ſuum cuique Hierographiæ auctorem & Hierographum ciet. Si modò nomen exſtet, & non tempus edax rerum, hoc quoque abligùririt. quemadmodum hujus Hierographiæ, non modò Brunſvicenſium, ſed & litteratorum Principem, Henricum Julium. Nam cum ſit inter proverbia : μὴ περὶ λέοντα δορκάς insignem verò gloriam, dicet aliquis, ſi capra vel ſilveſtris, è rupe alicubi rapta, vel domeſtica è ſtabulo erepta ſit à Leone ? capra autem eſt, in quam hìc leo inſilit : ſerpillum enim (ſic hirci barbam appellant) non cerno. Si tantus contemtus eſt cornuum capræ; eſt autem : etenim pueri infantes rident etiam capri cornua, non deſpiciunt Leones modò; nec horrendus profectò morſus : lingit enim non mordet. Unde & aliud proverbium : Sontem vel capra mordeat. De tam vili hoſte nec ſpectanda nec exſpectanda laurea eſt. Quod ſi Capra ſtraviſſet ac cepiſſet Leonem ; res nova, memorabilis, ſpectabilis fuerit. Nam pollentiores, in manu, ut Leo in ungue, jus habent. Hoc ſi quandò Deus vindicet, ut Sinnacheribbo profligato aut virtus à Deo, ut fugato Xerxe apparuit ; id verò admiratione & honore dignum, homines cenſent. Hæc diceret aliquis, qui neſciret Principem litteratum eſſe auctorem. Cùm autem conſtet, quis ſit auctor; is figura oculos non terminat ; ſed redit ad mentem: & penitius de capra cogitat. Eſt autem, animal natura ſubdolum. Aſtum Principes generoſi, & pectore aperto, ut peſtim averſantur. Quid cùm poſtea ? dicet aliquis. Non enim ſatis cauſſæ eſt, in odio ut inviſum damnent : vel in gratia, ut indignum honorent. Importunus es ſine me cætera perſequi. Eupolis in comedia, Æges, multas arbores & frutices commemorat, quas Capræ ligendo corrumpant. Jam libero mactabatur, vitis cauſſà. imò Leges in locatione, ex fundo eijci permittunt. Noxium igitur animal eſt, non non modò ſubdolum. Noxæ autem agere, ſive cum hoſtibus, ſive cum ſubjectis, Principi, non ſolùm fas ; ſed & jus eſt. Juris enim cauſſa Princeps eſt. Ita fortè ad ſententiam Principis litterati appropinquamus.

XXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Hic verbis opus non eſt, ſed factis. Ita ſunt omnia aperta, vitanda partim, faciunda partim. Duo ſunt Symbola. Proſopopææ tres. ſub veritate, calumnia & mendacium. in circumferentia : Bene faciendo neminem timemus. Circa veritatem : veritas vincit omnia. quæ mirum dictu, ut inter ſe quadrent. Nam cui perſuaſum eſt, ſecuritatem in benefactis conſiſtere : & eſt profectò animi fiducia, validum præſidium adverſus metum ; ne ſimulatione nitatur, & malit videri, quàm eſſe bonus: Veritatis ſimul vis explicanda erat. quæ calumniam eludit, mendacium elidit tempore tamen. Quis levi temporis uſura, aut æterno opprobrio ſe maculet ? aut manifeſto opprobrio exponet. Calumnia perſonam diffamat. Mendacium orationem invertit. Voluit Princeps omnia patére, propter utilitatem. Hierographi aliâs latere volunt propter diſciplinam.

XXXIX. HIEROGRAPHIA.

Adest iterum Sylvanus Brunsvicensis cum hasta, & ferula ardente. Ecquid molitur? Honesti aliquid pro patria, uti audire est, ex Symbolo. imò quidvis facturus. Huc enim arma referuntur, & flamma. Ego ejusmodi virum, amicum quam hostem malim. Nam ut ferro, ita & igne grassaturus videtur. nec laturus, sed vindicaturus quovis modo injurias patriæ illatas.

XL. HIEROGRAPHIA.

Aliud est fortia pati, aliud facere. Proxima Hierographia videbatur, quidvis facturus: hac omnia passurus, patriæ caussa. O Principem, non prudentem modò, sed & fortem virum Principis enim Sylvanus arcana effert. Patientiæ lux est, accensus in læva foculus. Nam Scævola, sic abs re appellatus, in focum, lævam immisit, constantiæ ostentandæ gratia, & contemtus tormentorum, In nostra religione etiam receptum olim fuit, prunas calcare, invocato Deo, si falleret. Et Pagani anticiparunt factum, Herculis ni fallor, Sacerdotes. Ita superstitio propinquâ religioni est. Et Magi in Ægypto, adæquarunt penè præstigias suas, miraculis quæ erant divina, Mosis. Iconi fortitudinis: fortior enim est patiens, quàm immanis(adjicit Princeps non minus piam, quàm fortem sententiam. In manu Dei colloco. Hoc enim ferè Symbolum Germanicum est. Etenim, si Deo permitteremus omnia; felices nos ter, ut dici solet, quaterque. Hic enim ut solus potest, ita & vult, non solùm ab injuriis vindicare; verùm etiam à flagitiis liberare & pœnis eripere. Nunc nos sumus, qui simul accusamus & damnamus; si possumus: si non possumus. socios injustæ vindictæ quærimus; aut malitiosa juris interpretatione, vis evertere conamur.

XLI. HIEROGRAPHIA.

Guil Budæus, libros sacros cothurno Tragico assimilat. Nec herclè aliter jam ad omnium opiniones, etiam toto, quod ajunt, cœlo, discrepantes, detorquentur; quàm Cothurnus, utri, vellos, pedi indueretur. Caussa Symboli hoc dico. Nam pii juxta ac impii, hac sententia, Lux in tenebris, & post tenebras lux, promiscuè utuntur. Luna est, quæ nocturnas tenebras discutit, & noctu lucet. Sed ambo, non de luna; sed veritate religionis, quæ luminibus Animæ multò clariùs relucet; qnàm illa, corporis, loquuntur. Hoc autem fit, quod sua cuique placeat: & multitudini insanæ verisimilia, sic appareant vera; ut sanis vera; videndum igitur est, à quo quidque dicatur, & pingatur; ut superiùs monebam. ne fallamur. Nam ut meretrices interdum matronæ faciem mentiuntur; ita viri impii muta pietatis persona loquuntur piè. Non vereor ut quis hæc de Principe dicta interpretetur. Principem enim norunt omnes. Sua autem fama quemque tueatur. Et me à malignitatis suspicione, in scribendo, modestia tuetur.

XXXXII. HIEROGRAPHIA.

Aquila super globum terrestrem, Altiora, inquit, peto. si cœlum bene. site majora; vide quid petas. Multi enim quod gravius humeris tollunt, oneri succumbunt. imprudentiores camelis, qui plus non recipiunt, quàm cui sint ferendo. Si non tantùm majora; verùm & ea, injustè; aut in consectando cadis, aut in fruendo angeris: & vel te ipse, vel posteros tuos, tuis, nihil meritos, pœnis miserè involvis. Ad Carolum postremum Geldriæ ducem pertinet oratio: qui patrem in carcerem detruso, uti narrat Cominæus, tyrannidem occupavit, Et Mariæ, quæ maximiliano I. Imperatori dignius nupsit, nuptias ambivit, Nec sera fuit parricidij pœna, ut Gygis homicidij. In bello enim cecidit, quod Galli, qui se, patre virginis superstite non moverant Virgini Mariæ inferebant. dignus, qui caderet, in carnificina.

Guilhelmus Dux Cliuiæ I. et Comes Marchiæ

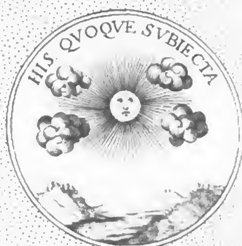
Joannes Dux Cliuiæ II et Comes Marchiæ

Joannes II. Dux Cliuiæ III Comes Marchiæ.

Joannes III Dux Cliuiæ IIII. Juliacensis et Montis primus.

Adolfus Dux Cliuensis V Juliacensis et Montis II. etc.

Carolus Fridericus Princeps Cliuensis Juliacensis et Montis

XLIII. HIEROGRAPHIA.

Centauros fabula est. Compressa Nube, quæ Junonem referret, ab Ixione, natos esse. Hyperphialum, inquam, qui congressus cum equabus Magnesis in Pelio monte, genuit centauros. Historia verò Centauros, Ixionis filios cum sodalibus, dictos fuisse; quod ad depellendam externam vim, armis correptis, equos conscenderint mortalium primi. quos cùm agrestes essent conspicati, judicasse superiore parte homines, inferiori equos: appellasse autem centauros, quod, de quibus erat certamen, tauros, & reliquam vim pecoris, ante se agerent, &, ut fit pungerent, urgerentque stimulis. Fuerunt inter eos vitiis & virtute inclyti. Ac ne plures commemorem, Chiron, qui Achillem, non solum ad bellum, sed ad omnem virtutem informavit: & Nessus, militaris luxuriæ, qui Deiamiræ Herculis, vim inferre conatus est. Brevius rem prolixam enarrare non potui. Debui attingere, ne quem agrestium quoque, jam species monstri hìc picti deciperet. Non est tamen Nessus, qui puellam vehit: nec herclè Deianira, quæ vehitur; sed quocunque tandem monstro Libertas fertur, ut ex Symbolo manifestum est: læsa libertatis affectus. unde liquet, libertatem esse. à quo autem læsa, non addit. Temporis ratio & loci vicinitas, libertatem Belgarum, ab Hispanis attentatam, animo subijciunt. Nam Belgæ, à quibus semper antè, ut monstris abhorruerant; ad horum societatem confugerunt odio Hispanorum. Ita dum fumũ servitutis fugimus, in ignem sæpe incidimus. Nec tam firma est libertas, liberarum & fœderatarum civitatum, quam nobis apperet. Nam non longa dies multa novat. & mercenario milite utuntur. quid dicam? quod duci perpetua potestate, in bello animos addunt: plebem conciliant. & viam complanant ad tyrannidem? quam maximè fugiunt.

XLIV. HIEROGRAPHIA.

Plinio sæpe utor, & ferè solus ad manum est. Hic carere nequeo. Delphin enim supra mare apparet, ut ex cauda trisulca apparet quem velocissimum omnium animalium Plinius non marinorum modò testatur. ocyor volucre, ocyor telo est. Huic celeritati, ne cæteris piscibus exitio esset, natura occurrit. ore multo infra rostrum, medio pænè, in ventre abdito. Hinc enim fit, ut nisi resupinus & conversus, non corripiat. quæ res vel imprimis celeritatem belluæ pandit. Ingluvie enim concitus fugientem in vada ima piscem insectatur: & cum animam diutius continere nequeat, ut arcu excussus, ad respirandum evolat. tanta vi atque impetu; ut supra vela navium feratur sæpe eadem contentione. Hoc autem relatu hic necessarium erat, ne quis quæsitam auribus fabulam retur. Nam quod Plinius, ultra vela; hoc Mysta amplificans, ultra nubila inquit irridens assentatores, pestem Principum: qui vitia horum extenue, aut promiscue virtutibus dealbant: aut factum non malè aliquod laudibus ad cœlum vehunt. Sunt quidem facta Principum hoc illustriora, quò ipsi sublimiori sunt loco; sed non minus pravè quam rectè facta. imò sæpe illa, ut intentiores sumus in aliena vitia, quam virtu-

tes,

tes; sæpius emanant: & majori sanno excipiuntur, quam laudabilia applausu.

XLV. HIEROGRAPHIA.

Suis coloribus Lilium varii depinxerunt, ut nos suo loco observavimus. Si tamen ars, naturæ opificium potest exprimere. Odorem certè pictura non spirat; quem natura ita gratam flori afflat. ne quod miramur minùs lilium miremur. Hoc tamen lilium, non pictum, sed factum à natura, ad agri ornamentum: ab hortulano traductum, ad horti delitias: si decerpis, flaceffit: si relinquis, marceffit. & ut hac luce floret; sic crastina moritur: & fit, ut Mysta inquit, longè aliud, imò amisso colore & odore, omnino nihil. Mysta autem est, idem, qui prioris Hierographiæ dux Cliviæ Joannes II. ut me non pæniteat conjecturæ meæ de Delphino. Quemadmodum enim istîc sub Delphino Principes statuit; ita hic solerter omnes privatos & principes sub flore comprehendit. Brevis enim ævi sumus omnes. & vita nostra, somnii instar. imo umbra, ut Pindarus sentit. vivit alter altero diutius; Nemo certus vitæ vel momentaneæ. Hanc communem miseriam deploro uberiùs in oratione funebri Joannis III. Regis Sueciæ. Quid iterem quærelas nihil profuturas? & misera hæc vita facit, ne nimium illam miseriam deploremus. Cùm igitur moriendum sit; vivamus mortales, ut aliquando, etiamsi nesciamus quando morituri.

XLVI. HIEROGRAPHIA.

Phœbus inter Principes ventos lucet: & quasi frontem corrugat, intuitu tempestatis. Aut non est Phœbus? sed Christus, qui vitam Hominis, quam tanti redemit, videt, ex alta illa specula, tot tantisque subjectam miseriis? Solis profectò incommoda, & cœli tempestates, nec semper salubres syderum aspectus persentissimus. O nos miseros, & nisi misericordia tua Domine, mitigaret justam patris iram; periissemus jamdudùm funditus. Sic non impie, ad sententiam Principis Cliviæ, quasi in tenebris collimamus. Nec fortasse aberramus à scopo. Nam & Poëtæ fingunt, Tellurem apud Jovem queri, de Humano genere: nec se ferendo esse, oneri flagitiorum. Quasi verò opus foret testimonio Poëtarum: cum sua cuique mens locuples testis sit.

XLVII. HIEROGRAPHIA.

Signum & vexillum discreverint prisci, aut vocum promiscuus fuerit usus, hic scire nihil refert. Ex quo à crucis forma descitum est. auctoribus Barbaris (acceptum enim morem à majoribus Constantinus Magnus illustravit magis) vexilla, magis sunt, quæ non infra crucem hastæ, sed sublato ligno transverso, de hasta dependent. Hoc cognitu necessarium quin & illud, si tamen quisquam ignorat, pediti hastam, equiti lanceam datam. Nam hic lancea est rupta, cum vexillo. quod similius

lius est Romano (quadrum enim ferè) quam vexillum hastæ, latè fusum, aut circumvolutum, circa hastam. De Hieroglypto dictum est. Audiamus Symbolum: Mali, consilio. aut, si mavis: Malo consilio. Signa non dantur signifero, ut pugnet aut pungat hasta signata. potius, ut pugnam accendat. Ad signa enim tanquam ad Deos suos miles respicit, & Romanus supra Deos colebat. sive igitur suo, sive alterius consilio errat Vexillarius, si tanta re credita abutatur. Non me latet, rebus profligatis nunc, ut olim, contusis aut abjectis hastis. signa à ludibrio hostium viros fortes vindicare. Necessitati non dantur leges. Quis usus signorum sit, significatum est. quanquam Mysta, non tàm signiferum, quàm ducem exercitus, Archistrategum Græci vocant, feliciores & uberiores in dicendo: (Latini enim nisi felicem ducem, imperatorem salutant) admonitum officii velit. Decorum quidem est, non tantùm erat, ut T. Livius ait, ipsis concurrere ducibus. vel opima spolia: & hercle laus opima: Nam detrectare certamen, non solùm cum ignavia, verùm etiam, cum exitio conjunctum est quandoque. Sed distincta sunt ducis & militis munera. In illo consilium, in hoc fortitudo laudatur. Ac ut milites non rectè fecerint, si mandata abnuant, quod ipsis aliter videatur & sententiam suam, consilio anteponant ducis; ita & dux, si in periculum ruat; & non potius videat, ut è periculo, exercitus evadat. Si enim ipse, pugnæ avidior, in pugna cadat; actum est de exercitu, aut de victoria. Capto Rege Francisco Gallo I. fœda fuit peditum strages, equitum fuga. Cæso Epaminonda, inutilis illa præclara Thebanis victoria. ne succenseamus Philippo Regi Macedoniæ, qui ut Lucianus scribit, apud Inferos Alexandrum reprehendit, non minus manu promptum, quàm consilio bonum, licet in acie non ceciderit; quod vitæ prodigus, & laudis avidus, in mille discrimina sæpe ita meritum, exercitum duxerit. filium pater. Non enim fortuna, imprudentiæ culpam levat.

XLVIII. HIEROGRAPHIA.

Hi Germani Principes, fuisse insigni inter se fide, & benevolentia videntur. Optant mediusfidius, non alio nomine felicitatem. Felicitatem verò eam felicem & stabulem ducunt. quæ à Dei bonitate provenit: & ejusdem numine defenditur. Princeps non solum genere, sed & virtute, ut decet esse, qui genus & nomen tueri volunt, insignes. Nam quorum felicitatis origo, aut injusta, aut levis est: nec firma est, nec optanda. Quis enim bonus vel regnum cum scelere exoptet? aut ad cœlum ferri, ut brevi post, ad tartara relabatur? Ne prudens quidem. Nihil profectò violenti, impunitum est: nihil leve, perpetuum. De sententia autem Principum ex Hieroglypto quivis divinarit. Quod enim de loco in locum distulimus; Amalthea fuit capra, quæ Jovem lactavit, postquam Rhea clàm Adrasteæ & Isdæ dedisset educandum. ut scribit Hermogenes de Phrygia. Hujus alterum cornu, capra in cœlum relata, nutricibus Juppiter jam adultus dedit, cum hac facultate, ut Xantus, in rebus Ætolicis: ut quicquid esset possessori in optatis,

eo

eo repente cornu redundaret. Hoc cornu hîc, & fulmine armatum cernis. fabulosum est. quis negat? Sed vero verius est, gratitudini & pietati sua esse præmia ampla in terris, ampliora in cœlis. ut veritatis Magister aut potius, ipsa veritas Jesus Christus nos docet. & usu discimus. Nam & malos, non tantùm bonos, tanta Bonitas, consortes reddit.

Nemo certè est, qui Deum frustra aliquid poscit. Etenim si non dat,quod volumus,dat,quod magis expedit: si non citò; cumulat, cum nobis maximè est commodum.

Duces & Principes S. Romani Imperij
Carolus Fridericus Princeps Juliacens Cliuen.
& Montis Comes Marchiæ & Rauensburgi

Carolus Fridericus Princeps Iuliacensis
Cliuensis & Montis Comes Marchiæ Rauensburgi

Joannes Guilhelmus IIII Dux Juliacensis
Cliuensis & Montis Sextus.

Guilhelmus Princeps Vraniæ Comes
de Nassau Eques Aur. Velleris

XLIX. HIEROGRAPHIA.

Aurea virtutis merces, sudore paranda est. inquit Princeps & Poëta bonus. Nam virtuti suæ præmium nullum petit. Major est animus Principis virtute contenti. Quis enim is est, qui bona animi, his compensari putet, quæ fortunæ appellantur? At alienæ virtuti præmium proponit: & quasi Agonotheta cives, non tantis animis præditos ad certamen de virtute accendit. Et sunt ædepol Tyranni, non Principes qui vitia castigant, nec remunerantur virtutem. Quocirca de M. Antonio Imperatore accepimus: quanquam exstirpare mala vellet, si posset; praviorem fuisse tamen, in remunerationem bonorum. Verùm enim verò, virtutis, inquies, naturam exponere debuit potiùs, quam præmia proponere; si munerarius, non tantùm est potens; sed & prudens. Nam P. Romanus, cùm cepit mirari aurum; desiit excolere virtutem Est nonnihil quod dicis. sed populus ille agrariis legibus, veluti furiis agitatus est à Tribunis plebis. Populus erat, inquies. imò fuerit, inquam ego, fæx populi, plebs; pars erat tamen civitatis: & Patricii, princeps civitatis pars, fœnere mersam tenuerunt sæpe civitatem. Ita non semper culta est; ubi maximè, culta est virtus. Nemo gratis, facit, grata. Nec rere vitiatos tempore, ut fit, Romanos. Agros publicos, honores regios, Patricii nullo jure invaserant: ut longi temporis possessionem, plebs, licet intempestivè, non injustè omnino turbaret. Romani tales erant domi, metientes omnia utili, non honesto. etiamsi non tantùm utile honestum, verùm etiam Deos prætenderent: qui auderent in concione plebis dicere: plebem auspicia non habere. At foris fortes. Fuerint. Una species virtutis est fortitudo: & hac quidem ratione, si non injusta: quis enim fortem unquam prædonem, piratam? & non verius immanem ac dirum appellat? Quod autem sui commodi caussâ pugnarint fortiter, argumento est Italia subacta: & victis sociis redactus in servitutem: quid enim aliud erat, provinciæ forma? orbis terrarum. Et testimonio, non Methridates solus, gravi illa epistola, apud Salustium; sed & cives Romani, apud M. Ciceronem in libris de Rep. ut constat ex fragmentis. Nam veniendum fatentur ad casas, quibus hospites exepit Rex Evander. Si justiciæ ratio habeatur. An ergò imitabimur Romanos? Non, si sapimus, qui legibus vivimus, non exemplis: potiora enim optimo cuique virtutis præcepta sunt, quàm virorum exempla. Sed ut Romani secuti sunt majores; ita Minores, Romanorum vestigiis insistunt. Rectè igitur virtuti Princeps statuit præmia; ut honestè malint subjecti imperio suo, quàm cupidè, cùm parare, tùm servare opes. Nec enim cum perfectis agitur. Laudata olim magis melioribus: quis enim perfectus, in vita hac, omnibus vitiis infecta, & inquinata? quàm probata paucis, Zenonis sententia est: Virtutem se ipsa contentam. Aristoteles in omnibus, sui similis & excellens, ad bona animi; corporis bona & fortunæ requirit. quod nihil præclari, ut velit, possit, quem cura valetudinis impedit. & egestate multa præclara ingenia contabescant. Natura paucis contenta est; sed quæ sine ingenti labore aut discrimine, multi, & vel hoc infelices, non comparant. Jam non paucis contenti; sed multa, jure an injuria, possidentes, admittuntur ad honores. Ac ne queremur nostri temporis molestias;

per omnes gentes ac nationes latè diffunditur ac diu conservatur. Quid nunc adijciam? quod aut scitum, aut dictum est priùs, Aquilam Jovi sacram? Laurum Apollini? Castorem & Pollucem Jovis filios? Repetendum quidem memoriâ est sed admonuisse sit satis. Nam Princeps magnorum Deorum auspicijs fretus videtur, ad virtutem, cui laurus debetur, eniti: ut ex repetitione Symboli, manifestum est. An ergò Divos censet, quos Pagana recepit superstitio? Bona verba. Domi satam laurum, & cœlitiùs lucentem Majorum, quorum æmulatione ducitur, gloriam intuetur. Et sine ulla superstitione; piè censet de proavis, nec inepte Divos appellat, quos virtus in cœlum intulit.

LI. HIEROGRAPHIA.

Magna me angit dubitatio, ecquis sit, qui dignos meritis propter virtutem, tollat ad sydera. Si Virgilius benè depingit virgam Mercurij, ad Homeri exemplar (hac animas ille evocat orco Pallentes: alias sub tristia Tartara mittit) Mercurius est. Nam quod cetera itineraria deposuit; factum est, quod vehatur. Sed quadriugo curru Sol ferri solet. Non respondebo, Mercurium Apollini, ut ante boves, sic equos jam subduxisse: aut pace facta utendos accepisse. suæ enim cuiq; Deorum Dearumq; thensæ erant. nostras Veneres sejugi etiamnum vehunt. ne Mercurio invideamus quadriuges. Sed neminem video horum, quos in altum tollit, inquies præter aurigam in capso. Nihil te turbet. Heroes exuerunt mortalitatem, qua caderent sub visum: & sola refulgent virtute. quæ si oculis cerni posset, incredibilem cieret amorem sui. Quod autem videamus Mercurium, fit; quod dij possint, quidquid velint. Si aperte vis dici, quæ rectè sentit Mysta. Deus non pictus, non fictus, sed benedictus in æternum, præ infinita sua moderatione, aperit miseris mortalibus cœlum; sed qui coluere numen suum in terris. Dicerem de Mercurio, quæ prudenter inter Ethnicos sensere, vulgus dixere. Sed vir magnus fuerit, qui in terra res magnas gessit: non enim sine caussa positus stellato in cœlo, hominum benevolentia, inter Planetas. & hujus quidem loco, qui motu inprimis varius est, & fabulæ ac famæ congruus. Omnis fatiscit instituta, cum Deo comparatio. Cæterùm columba, quæ fastigio Virgæ insidet; Caritas est semper conspicua, & tantopere adamata Deo.

LII. HIEROGRAPHIA.

Bestiarij capiendarum, domandarumq; belluarum, & regendarum, belluarum rationem quandam tenent; quam sequantur; Magistratus, cui nõ cum belluis, sed consortibus generis, res est; non inibit rationem capiendi domandi & gubernandi hominis, præstantissimi animantium? Inita jam olim est. ut alias relinquam his, qui in Rep. versantur, aut scribunt de Repub. duas invenio principes, Benevolentiam & Metum de quibus nec me pigeat pauca dicere, nec te tædeat audire. Pertinent enim ad explicationem Symboli & Hieroglypti. ut ipse audis & cernis. Nam Symbolum est Italicum: Optimum Benevolentia præsidium: Hieroglypton verò, Parma cordibus perpetuis turgens. Et tanquam prius Symbolum non

esset satis ad rei declarationem: Hic murus aheneus esto; tàm doctè quàm prudenter adijcit. Etenim vix ac ne vix quidem Magistratui persuadetur, tutiorem esse benevolentiam metu licet exempla exstent: & difficulter, ut ratio, convincit, unus omnium possit obsistere insidijs. quod non diffitetur. Hinc enim custodes corporis; sed hi ipsi in dominum sæpe conspirant: castella; sed quæ manu hominum constructa, homines manu destruunt: præsidia; sed quæ prodant hosti. Metu si Tyrannis consistit; fit Divûm inclementia: nihil enim adversatur ita hominum naturæ, qui duci, non trahi volunt. Et Europæi quidvis ferre malunt, quàm inviti jugum. ut satis mirari nequeam, viros fortes, & natura liberos non ire concordes, adversus tyrannidem Turcarum sub paterno imperio Imp. Rodolphi II. &c.

LIII. HIEROGRAPHIA.

Cor diademate insigne sub S. spiritu, Principem testatur: & ipse agnoscit, se, per dominum Cordis, esse ac versari in manu ac potestate Dei. Egregia ac regia sententia. Enim verò, si ea mens esset Principibus ubique omnibus; næ multò æquiores, essent multi, in Principatu, quem precariò obtinent, à rerum domino Deo. Nam si non hominum intuitus flecteret à rigore ad mansuetudinem; raperet ab affectione ad rationem, respectus Dei. sensere cum Principe, Philosophi: qui cupiditatem subijciunt rationi. Nec nos dissentimus, qui in libris de optima forma Reipub. rationem submittimus Deo.

LIV. HIEROGRAPHIA.

Audaces fortuna juvat, Princeps Orangiæ, inquit. Quis? qui Imp. Caroli V. à quo summis affectus beneficijs, filio Philippo II. Regi Catholico, telam in Gallia Belgica exorsus est, quam nec ipsa Penelope retexerit, caussas alienati animi Harius referat. Nostrum est examinare Symbolum: fuit enim audacis animi adversus tantum Regem, bellum suscipere. quid dicam gerere? continuare? & debilitare magis, quam simul omnes Christiani & Barbari, Reges ac populi? Noverat Belgarum vires, quam desiderabat in bellis, majorem virtutem, videbat usu disci, &, ut cæteras artes, exercitio. Hoc animasse Principem, argumento est Populus in medio posita. quam Hercules, præripiens animo victoriam, caput cinxit, antequam ad Inferos, non leve certamen, plæclaram arenam descenderet. Et per arborem, intelligit Multitudinem, qui Populus etiam dicitur, accentu modò ab arbore differens, nec omnem, sed aquaticam. Cæteros enim Belgas, videbat constantiores & fideliores Regi. Misso igitur continenti insulas & peninsulam Hollandiam felicius tentavit. Inter aquaticas verò arbores Plinius numerat Populum: & Poëtæ non dissentiunt, qui ad Eridani ripam, sorores Phaëtontis conversas esse, lacrymantes in Populos ingeniosè fingunt. Est etiam Lentitia Platano, sicut & Alno, sed madida. & ideò scutis faciundis: plaga enim contrahit sese protinus, cluditq; suum vulnus & ob id contumacius, transmittit telum. Sed nec arbor insignem, nec scutum ex arbore; sed Populus Zelandiæ & Hollandiæ pollens opibus, audacem Principem fecit. Et sub hoc scuto plus multò fecit; quàm sperare unquam sit ausus.

LV. HIE-

Sacri Romani Imperij Principes

Mauritius Princeps Vraniæ.
Comes de Nassau.

Wilhelmus Princeps Vraniæ.
Comes de Nassau.

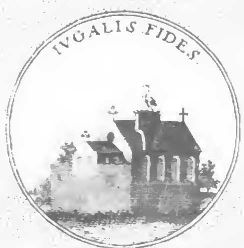

Renatus de Schalon Princeps
Vraniæ Eques Aurei Velleris

Philippus de Croy Dux de Arscoth
Eques Aurei Velleris

Antonius Marchio Bergie Eques
Aurei Velleris

Hugo de Melun Vic Comes de Guala
Eques Aurei Velleris

LV. HIEROGRAPHIA.

Sive Herculis id duellum est, cum Achelöo: sive pugilis cum tauro lucta (nam Hercules cornu, quo comprehenderat rivalem, fregit: & Thessalorum inventum est, cornu intorta cervice, tauros necare) Comes Mauritius ingeniosè magis quàm viribus, in Hispanos insurgit: & cornibus, id est opibus ereptis, nunc classe, nunc tributo, sternit, lentoque bello, ducit pæne ad tabem Hoc non ego, sed ipse tacitè dicit. Contumelia cladem exasperans. Ut vel ex ipsius pugilis habitu videas: vel ex mugitu bovis audias.

LVI. HIEROGRAPHIA.

Duo funalia per coronam lauream trajecta, funebria sunt in Patris Vilhelmi Principis Orangiæ exequijs accensa, licet non ignorem, funera, cum scirporum luminibus, efferri olim solita: sunt enim humum versa. Et licet, ad faces referri possit, extinxisse nesas; de Patre filius queritur, violenta morte mortuo. Sequanus fuit, qui Principem sclopeto trajecit. Regis Hispaiarum jussu volunt. fortè quod, ut (Iulius Cæsar, Attrebati illi patriæ, quàm sui amantiori, Sicarium submiserit. Proscriptum & læse Majestatis damnatum constat. Ego dubia non affirmo.

LVII. HIEROGRAPHIA.

Claudium Vilhelmo huic, Carolus V. Imp. Comiti Nassovio, despondet, cum Principatu Orangiæ. Principum verò Orangiæ postremi, ille in Italia, hic in Gallia cecidit, uterque insigni fide erga erga Carolum Imperatorem. Horum alteri, quanquam utrique, hoc honoris, familiarium aliquis, triduere ut potuit) tribuit. quod Hierographia tibi demonstrat. Ecquid? Non vides ex rupe canem, in subjectum focum, moliri saltum? Audiam, quid non latret, sed dicat (Principis enim Orangiæ Renati vox est) Hoc quoque fecissem, si mihi vita foret, Quid tandem bone Princeps. Quod canis fidos heri assecla. Mori maluissem præcipitio, incendio, & quovis mortis genere; quàm à Domino meo deficere.

LVIII. HIEROGRAPHIA.

Qui hujus viduam duxis (erat Lethoringa) Dux Arsihotus, de hac fortassis conjuge loquitur: Iugalis fides. certè de sua loquitur, ut ex orthographia Basilicæ suæ, non jacentis, ut in ignographia, sed erectæ apparet. Ad pietates in parentes, quàm amorem conjugis, Ciconia, quam in nido conspicis supra Vaporarium spectat.

LIX. HIEROGRAPHIA.

Toties nobis eadem redeunt; ut fastidiat magis oculus videre, quàm auris

auris audire. Grus est, jam usu familiaris. Nec hoc in auditum, quod videmus lapide sublato, cavere somnum. Vanum tamen Hieroglypton non est. sunt enim quæ sæpius iterari debeant: & ejus nos decet periculum facere: cujus experimentum alijs non infœliciter cessit, at servavit pereuntem sine periculo. Ejusmodi hoc est. Nihil enim aliud est, quam admonitio diligentiæ. quam fastidire nemo debet, quod alijs attulit salutem, vel quam rem aliam petimus. Hoc autem velle MarchionemBergij ex Symbolo manifestum fit: sic sperare licet salutem nobis, tibi quietem & finem belli, Rex: si ut Grus, ad rem attenderis. Si tamen hæc oratio ad Regem & non ad gubernatorem pertinet.

LX. HIEROGRAPHIA.

In spe, inquit Vicecomes Gandensis, & silentio, fortitudo mea: & simul subijcit navim rostratam. Nec dubium est, quin ubi te ventis & mari, duabus rebus incertissimis te, ubi nihil nisi pontus & aër conspectu sunt, exposueris; quin sublato consilio, omnia sint in spe, & votis pro felici reditu nuncupatis Deo. nec non in silentio & quiete, ne remigum officia, sociorum navalium munera, aut gubernatoris mandata turbes, aut impedias. Hoc igitur certum est. & forte non incertum, Mystam commendasse Rempub. Belgicam Deo in tanta ac tàm diuturna tempestate: proximum quod erat publicæ non at privatæ salutis, ne quem offenderet, cùm non posset patriam defendere, linguæ silentium imperasse. Promptum enim est, in publico malo, privatum publico nihil profuturum accersere. Ita Reipub. cùm nihil videret consilio posse adjuvari, ferente omnia furore & casu, piè ac sibi prudenter consuluit. imitentur, qui pari in discrimine versantur.

Duces & Principes S. Romani Imperij

Cristophorus Marchio Badensis &c.

Eduard Fortuntus Marchio Badensis

Guilhelmus Princeps & Comes in Henneberg:

Christianus Princeps Anhaltinus. Comes in Walderse

Philippus Flavius de Swarzenberg Eques ordinis S. Jo. Hieros & p Germ. Magis.

...us a Riedesel de Lamberg. Eques ord. S. Io. Hierosol & p Germa. Magis

LXI. HIEROGRAPHIA.

Tempestati parendum inquit Marchio Badensis. Mascula vox. & si non sine mente, digna Principe. Multa enim ut tempestas, eveniunt publicè & privatim: quibus repugnaris nequidquam, cesseris non incommodè. Exhibet in palude Typham. quæ stagnanti in loco, non admodum eget imbre: fert tamen, & qui ariditate defluerunt, madefacit pappos,

LXII. HIEROGRAPHIA.

Non aliter, Marchio ait, illius, ut reor filius, Fortunatus infortunatus, quàm Laurus vigorem & virorem (supplenda enim imperfecta sententia est, ex perfecta imagine) in sole ostendit: ita videtur velle famam suam vindicare ab approbrio agnati, qui in principatum, quo jure nec dico, nec dispuro, invaserat: & vitam, præter amores vagos, cetera insontem in sole, in luce, in corona totius imperij ostendere. Morte subita præventus est.

LXIII. HIEROGRAPHIA.

Quando Deus volet (verba sunt Principis Hennebergij) truncus, in quo surculum seni (vides, non opus est indice) repuerascet, & feret suos, non suos fructus. Ità primùm res ipsa eruta in lucem. Quàm rem animo Mysta conceperit: cujus fidei commiserit; me latet. Hoc neminem latere potest. piè factum, non dictum modò; quod ipse inchoarat. ejus proventus spem, in Deo esse collocatam. Sumtum quanquàm non solis agricolis usurpatum, ab his ipsis, morem fatigandi superos votis, quorum manus in solo, oculi in cœlo. Nunc enim pluviam eliciunt precibus, nunc aversantur, Iam precantur, jam deprecantur serenitatem. Non satis memini. quæ Paganis serere, cum imprecatione fuerit consuetudo. Rebus profectò secundis, oblivio nos ejus, cujus beneficio secundæ sunt, nobis capit. Vbi reflare, quemadmodum ventus, fortuna incipit, tùm ferè & Dei & nostri, nobis in mentem venit. Cæterum inferendi duplex est modus. semine & surculo. uterque casu observatus. Nam semine aut ab avibus, aut vento in arborem delato, vidisse platanum in Lauro: laurum in Ceraso, & baccas simul discolores. Rursus circa sudes, quò minus putrescerent hederæ à sedulo fundi domino circumjectæ, suam ex alieno fecere vitam. Ita casu in oculatio & in insitio nata est.

LXIV. HIEROGRAPHIA.

Quid hoc? Ex hoc in hoc. Mihi videtur, si non omnino cecutio, Ensis, Quid vult Princeps hoc. ense? Difficilis est conjectura, de alterius consilio. Principis præsertim. Debebant enim Principum consilia, esse abdita & arcana. non quòd nostra liceat esse aperta; sed quod Principum majoris ponderis sint & momenti. quæ temerè vulgata, Principes cum Repub. labefacta. Nam falli cives volunt: Hostes cognita-

aut prævisa in Principes vertunt. Quò magis miseret prudentes viros, vanitate familiarum, omnia Principum non dicta solùm, sed & somnia efferri foras. Et tamen id genus hominum; pestim hominum, & suam, Principes amant in secreto habent, & pæne in sinu gerunt. Hîc me consolatur & ab omni dubitatione liberat Princeps Anhaltinus. Non enim conijciendum, sed recolendum memoria; ut varijs in procellis versatus sit. Atque inde statuendum de gladio, fido & perpetuo Comite Principis, ex hoc in illud bellum illapsi, etc.

LXV. HIEROGRAPHIA.

Quanquam eadem sententia, alium antè usum, satis recordamur: virtute & meritis dignos ad sydera tollo; vel memoriæ, vel utilitatis caussa, relegatur. Est enim è Repub. sciri & credi, præmia quædam esse virtutis. Iam Symboli fastidium tollit, novitas Hieroglypti. Est enim præpollens viribus vir, qui adolescentem humo tollit, coma diffusa spectantem cœlum. Quis ille? si non virtus mascula; est Chiron, qui Asculapium, Achillem educavit & hujus patrem, Peleum, ad summos honores extulit vulgata de Thedide fama. Est autem tollere, & educare: & extollere. ut nemo ignorat. Et Chironis exemplo, Princeps bonus, præclara ingenia fovet, educat, & in via collocat: qua in terris honos, in cœlis beatitas quæritur. Chironis formam requiris. Num hæc virilis? est, sed nuda. Et quæ vestis monstra tegit? Nudus est, quod apertus, bonus, integer. Sed non est monstrosa forma, inquies. Cedo, nec enim in tam humanum ingenium ulla feritas cadit. Et qua ratione Chiron non equus, sed eques erat? eadem Princeps in bello. Nunc pacis studia Chiron tractat.

LXVI. HIEROGRAPHIA.

Triremim qui unquam vidit; nihil dubitare potest, quin hæc triremis sit. Ita inter proram & puppim extenditur. Ac ut notare est foros & transtra; ita & columbaria, per quæ, remi, promicant, & scalmos, imprimis malum infractum, ad truncum arboris religatum. Acroteria enim & reliqua sive instrumenta, sive ornamenta, cum navi communie sunt. Quæ visu percipi debeant; percepta sunt. Audiamus quæ auditu accipienda sunt: Non frustrà. Quid? quod vides, contractis velis, quiesco: aut adverso vento, recipio me ad remos. Nunc versorium secundam ostendit tempestatem. Significat igitur quiescendum quandoque à negocijs: imò nihil vetare, & bellum inducijs interdum suspendere. & sese, ut in lucta fit, colligere, ut paratior ad rem accedas: fortiorvè in hostem redeas. Si posterior limitatiò magis placet, nec intueris, velim de summo mali. quod si aplaustre appellandum est, in etymo errant, qui non cessarium putant, est enim maximè necessarium, variantibus sese varijs ventis; agedum ad remos, ad scalmum, ad labores. Nec fortunæ cede, sed animo forti obsequere.

LXVII. HIE-

Carolus Philippus de Croy Dux d'
Arscotti Marchio de Haure Baro in Vislingen

Fridericus Dux Wirtenbergiae et Tech
Comes Mumpelgardiae

Georgius Ludouicus Landgrauius
in Leuchtenberg. Comes in Hals

Joan. Fridericus Dux Pomeran.
Cassubiae Vandalae Rugiae et Stetin.

Carolus Dux Munsterburgensis
Comes Glacensis etc

Henricus Dux Lignitz et Brigen
Slesiae

LXVII. HIEROGRAPHIA.

Chamæleon eſt, de quo Hauræus loquitur. fama à majoribus accepta, feram hanc paſci aëre. Plinius deſcribit; ex hoc vide, an rectè depinxerit Glyptes. non quod deſint, qui Plinium mecum ſecuti, multis rebus inventis, multa adjecerint. Quid fera verſipelli uteretur. Marchio candidus, & inter optimates Belgarum non poſtremus; magna me dudum admiratio tenuit. Nam nihil ferè aliud habet laudabile; quàm quod accipitres, mira naturæ vide cœlo trahat, infeſtos, volucrum generi, minorum præſertim & inſontium: juſteque voret. quaſi conſcientia vinctos & nihil repugnantes. Nam colorem mutare, aut timidi aut callidi animi eſt. Iam Auſtriadum colores ſunt, in quos mutare ſeſe Chamæleon nequit. quo ferè pacto ut ut ſimulet improbitas; nunquam redditur ſimilis viri boni. Hæc in cauſſa ſunt, ut negarem eſſe Marchionis, qui & bonus eſt, & litteratus poſtquam me collegi, ac rem penitius inſpexi; Marchionem Hauræum non animi ſui latebras explicare; Sed Principi Inferiores Germaniæ, velut in ſpeculo declarare: belli impenſas non fore tantas, quæ ut charibdis, vorarunt immenſam Hiſpanorum gazam, ne dicam pænè, Regem ipſum. Si dextrè geratur; ita bellum ſe ipſum alit. nec refert civiles ſit, an externum: maritimum, an terreſtre. Quemadmodùm enim colores non mutant naturam feræ; ita nec ſpecies, belli quantumvis feri; conditionem: accidentia enim ſunt diverſitas belli, & color animantis. Eadem olim & Regum bellicoſorum, & ducum clarorum ſententia fuit. Quæ autem dexteritas (licet alibi alia interdum opus ſit) in bello debellando, tàm diuturno, à importuno, celanda multitudinum uni aperiunda eſt.

LXVIII. HIEROGRAPHIA.

Draco cervices telo confeſſus, inſperatum, cum anima evomit, Aut Princeps Wittenbergij, de terribili hoſte, qualis eſt Draco, dicit: præter omnium ſpem, cæſum eſſe, ac majori vi, quam humana profligatum. Nam nec prudentis viri eſt, dicere, non putarum: nec hercle fortis, eo nimium dolore, ſi id patitur, quod alteri erat facturus, certè nec Principis eſt, bona venia omnium Principum dicam, inſultare victis. Vulgò Hectorem jam mortuum vellicant. Achilles, ubi ad ſe redijt (nam in cadaver ſævire, amentia erat, non amor Patrocli, aut odium Hectoris) corpus patri reddidit.

LXIX. HIEROGRAPHIA.

Princeps Leuchtenbergius, difficultatem negotij, in quo verſaretur: & certitudinem divini auxilij, eadem Hierographia, exponit. Nam cùm dicit fata invenient, viam ſcilicet elabendi ſuperandique omnes difficultates; Deum dicit, qui ſecundas cauſſas, ut Princeps & prima cauſſa, ſubjectas imperio habet. Iam nos ante ex Philoſophi non vulgaris, Boëthij ſententia, Providentiam ſtatuimus ſuperiorem fato. Quod diſcrimen ſi Virgilium, aut neſciſſe, aut hoc loco non admiſiſſe

fiſſe putas; per me licet: Nam Helenus, Virgilianus, multa Aeneæ vaticinatus, & de muſis anxio, ſic finit ſermonem: Fata viam invenient, aderitque vocatus Apollo. quo. planè nos modò, ærumnoſos, & exitu rei ſuſpenſos conſolamur, quanquam noſtra oratio, plena rationis ſit. Verè enim Chriſtus accelerat opem vocatus.

LXX. HIEROGRAPHIA.

Dux Pomeraniæ, cùm nihil dicere videatur; lõge plurimùm dicit: Mundus eſt Mundus. Eadem enim eſt hominum, & rerũ humanarum conditio. eritq; quam diu erit. non Mundi ſonlùm & machinæ hujus eadem ſpecies & figura. Ac quemadmodùm P. Virgilius, binis Heroibus Homeri, Achilli & Vlyſſi, unum Aeneam ſufficit; ſic dividuntur aliquando, quæ aliquando conjunguntur virtutes Herõum. Nec non ut alibi Comici, alibi Tragici ludi luduntur; ita hìc pax, iſtic bellum. Paucis finiam, quod pluribus poteram oſtendere. In idem amphitheatrum diverſæ perſonæ introducuntur: eadem res exhibetur. prorſus aliter ac Hiſtriones. Nam ut Hiſtriones iidem, non eadem referunt, ſed variant in dies; ita Homines non iidem, eadem faciunt, quæ majores. Et ſi caſus aliquid novat, nihil mutat. ut hìc Princeps ſigna priſci temporis, à ſignis noſtri. & totam Panopliam ferè, diſtinguit: qua cum comparet arma veterum, cui lubet.

LXXI. HIEROGRAPHIA.

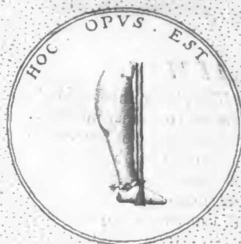
Vtriusq; Luminis defectum proponit Dux, & ſimul exponit à Domino factum. impietati os obſtruens. Nam ſi natura à Deo; naturæ operatio ad Deum non magno intervallo pertinet. Hoc in promtu eſt. Quid jam in adito? Duos aut Principes aut privatos, ſibi mutuo, inter ſimultates officere, ut fit: & alterum alterius, aut ſuiſmet ipſos, luminibus obſtruere. Iam in Eclipſi Solis, potentia Perſarum corruit, nobili illa victoria Alexandri ad Arbela: Lunæ verò, Macedonum & Athenienſibus; jam ſoluturis, in Siciliam, protendit calamitatem,

LXXII. HIEROGRAPHIA.

Vitis Pedata aut ſtaminata eſt, quæ circa palum, aut perticam volvitur. Hoc cernere eſt, iſtud verò audire: Dum volvitur iſte. & quis, oculos perſtringit, radians Sol. Nunc mentem Myſtæ intueamur. Mihi videtur hoc hebeti judicio, aut erga amicam benevolentiam; aut erga conjugem declarare amorem. Singularis animi affectio. Facilè enim offendimus & offendimur, in arctiori familiaritate. præſertim, quam nec vitæ huius luce, at cœli lumine terminat. Et digna principe, digna viro. Quæ enim ea eſt levitas? ſi quid offenderis in familiari uſu, quod nolles aut neſciebas? mutare ſententiã, fidem, jusjurandum? cùm tu ſi non ſcateas, nec careas vitijs? Quin potiùs noveris, non oderis vitia ſocij, ſociæ? Faciamus, diſputatione non eſt opus, quod Dominus & Magiſter vitæ præcipit: Alter alterius oneris portate.

Comites Principes S Rom Imperij

Sigobertus. Comes Habsurgensis Primus

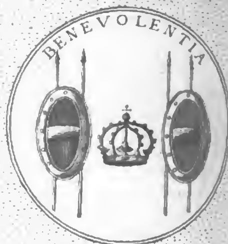

Ottobertus Comes Habspurgensis II

Babo Comes Habspurgensis III Grat

Rotberius Comes Habspurgensis IIII Æquus

Hetoprechtus Comes Habspurgensis V Cautus

LXXIII. HIEROGRAPHIA.

Pervenimus, ad fontem Principum, radicem Regem, ſementem Imperatorum (quod nobis Deus, regum Rex, & Imperator univerſi benè vortat) Comites Habsburgenſes: Qui ſe primus nobis offert; videtur animo eſſe militari. Nam ut ex unguibus Leonem; ita Comitem Sigibertum fortem & impigrum ex tibia agnoſcimus. Hujus enim crus ocrea veſtit, pedem calcar armat; cujus animum ſententia animat: Hoc opus eſt. ut ſemper ocreatus, nunquam deſes in actu ſis: quò cogit neceſſitas, trahit ſocietas, impellit gloria, accenſurus equum. Eſt enim in ſtapede, pes à nobis vocabulis non abhorreo, in rebus novis. Cùm, quo religetur de ephippio, & aptetur tibiæ, fibulato loro. Quod ſi de calcare interpreteris Symbolum; non male quidem. Eſt enim ut calcare opus, in incitandis regendiſque equis; ſic in rebus gerundis, celeritate nec committendum, ut fortia ſeneſcant conſilia. Sed quid parergis iſtis opus erat? ſi de ſolo calcare cogitaſſet Myſta? Sua cuiq; ſtet ſententia. Nam licet diverſis ſententijs. ut vijs, ad idem forum accedimus: & juſticio in dicto, efferimus ſigna.

LXXIV. HIEROGRAPHIA.

Rebus, ut apparet, fluentibus ad nutum. ita virtuti magis indulget, quàm adverſatur fortuna; illuſtrior, inquit Comes, ad ſalutem. non meam. quam Deo & Reip. devovi, at civium, ſociorum, & ſi qui me opem poſcunt, aut ad me confugiunt. Non do majorum laudes, poſterorum auribus. Intuere in vitem, qua nihil frugalius. Hæc rigatur pluvia, ſiccatur ſole, non ſibi: quæ ſucco terræ, & rore cœli contenta eſt; at nobis. Nos ſumus, qui vinum bibimus, non tantùm ad ſitim, verùm etiam ad voluptatem. & multò plus meri, voluptas; quam neceſſitas haurit. Qua cum quod ſe comparet fiducia animi Heros; ego contentum recta conſcientia fuiſſe judico: & ſi quid fecit dignum memoria: quid autem non fecit? feciſſe non ſuæ, at alienæ ſalutis cauſſâ. Quod qui fecere olim Hercules; & crediti originem à Dijs trahere, & Dei facti. Noſtri Hercules carent encomio, quod in ſæculum vel rude, vel ingratum inciderunt.

LXXV. HIEROGRAPHIA.

Itanè cito degeneratum eſt? Si eſſet, nihil eſſet novi. Nam Principes olim aut nullos reliquerunt, aut meliùs nullos reliquiſſent. Prioris generis eſt Romulus: poſterioris Cyrus. Lampridius plures coäcervat, inutili ſtudio: patet enim. Nunc ab hoc opprobrio & calamitate Ottobertus Comes Habsburgenſis, Sigebertum liberat. Citheram manu tenet, inquies. ſed armata inquam ego. Et Achilles Heroum res geſtas, quarum commemoratione, ſeſe excitaret ad imitationem, canebat Citharam. quam hic pictam vult eſſe Nebriſſenſis. Sunt profectò ſeptem chordæ, ſive fides, quot Planetæ: Hypate, Parhypatæ, Lichanos, Meſe. Parameſe, Paranete, Nete. Aliud erat claſſicum inquies quàm cithara. Erat.

primum concha: deinde cornu: postremò lituus. antequam ad luxum veniretur. Quid ergò usurpat Mysta citharum pro tuba? Aliud longè facit, quàm dicit. non tamen mendacium dicit. sed fide & concordia subjectorum, veluti tuba excitari se dicit, ad audendum. Concordiam illam, fidium concentus repræsentat. E similitudine non solum Princeps verùm etiam Philosophi utuntur. Quod si Principes ubique omnes uterentur; ne multò major foret, cùm Principum laus, tùm civium felicitas.

LXXVI. HIEROGRAPHIA.

Corona inter duas parmas, hastas, verò quatuor videtur parari & servari armis, quanquam benevolentia ut loco digniori, & potiori præsidio sit. Hæc prudentis Hierographiæ, simplex enarratio sit. Nam non satis est, in alterutro præsidio, præsidij. Benevolentia civium, sine diligentia Principis, manca est. Et arma rursus Principis. cum odio aut contemtu populi, debilia sunt. Philippum Alexandri Magni patrem, securitas perdidit Phalaridem, civitatis totius odium evertit. Cyrum vigil animus, inter vigiles custodivit, &, ut Xenophon scribit, ad maturam senectutem perduxit. Paucis multorum Comes admonet Princeps. ut rectè sibi consulturus sit, quicunq; Principum, prudenta dicta diligenter, fecerit.

LXXVII. HIEROGRAPHIA.

Rari hactenus viri, aut potius virtutes. Hic comes, nihil majoribus minor videtur. Non enim absq; gravi caussa nomen Æqui invenit. Iustus ante appellatus est Aristides. Sed obnoxius legibus, quæ juvenem quoque ferocem. nisi simul vecordem, cogunt vel exercere, vel simulare virtutem. Rotherius Comes Habsburgensis, in illa potestate & dignitate, nomen æqui tulit, longè majori cum gloria. Nam illi, uti patuit, non licebat esse iniquo. Principibus an liceat, non disputo: video, quid faciant, occasione freti. Hæc de appellatione Comitis: nunc de sententia. vim viribus. vi, jam antè dictum est: & est dictum plane idem. Sed hæc sententia, abs æquitati, cujus nomine laudavimus jam, æquales Comitis secuti, multum distat. Hæc enim in legibus, illa in manibus versatur. Qui verò? Natura enim non modò licet, verùm etiam necesse est vim vi repellere. Naturæ autem lex, potior est, constitutione hominum, etiam non iniqua: vetustior quippe & sanctior. Homines quoque, qui leges condunt, interpretantur, aut exequuntur; quod jure nequeunt in caussa justa, non injustè arma expediunt. Non igitur iniquum est, æquis armis, ubi fractæ sunt leges, æquitatem defendere. quemadmodùm M. Tullius in lib. de officijs, sanctè ostendit. De sententia Comitis, quid sentiam, imò sentiant eruditi & prudentes viri, audis. Superest, ut videamus qua figura ipse sententiam suam declarat. En jubar, quod per caliginem perrumpit. imò depulsâ caligine, radios longè lateq; diffundit hoc scemate illustrat, quod dictum videbatur obscurius. Ut enim jubar superat, disperdit, perdit tenebras; sic virtus insignis, qua nihil illustrius, hostes domesticos obterit & peregrinos fundit, fugat.

LXXVIII. HIE-

LXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Cautus hic Comes à provida mente, & sagaci judicio cognominatus est. Quam viri laudem si silentio prætermisissem, præter ingratitudinem, lumen Hierographiæ extinxissem. Multùm enim refert, à quo quidq; dicatur, ut ante dictum, recordare mecum potes. Ad rem accedo. Superabo, inquit, alibi. & simul lucente Sole, duas arbores quasi indice ostendit: quarum altera arescens, alterâ frondens est. Et Sol aversus ab hac, illã collustrat. Si Comes est Sol:& erat, ut dicitur Cautus; non debuit ante florentes opibus hostes aggredi,quam debiles,aridos,& pænè enectos, qualis hîc altera arbor est, radicitùs evertisset. Sic aliquem ratiocinari secum, audire videor. Sed generosi animi est fractis & jam manus dantibus parcere: cum integris æquo Marte manus conserere. imò & cauti. cùm enim hostes videt licere, victo vivere; ignavior fit: & quibus in victoria peperceris, ex hostibus socios facis.

Comites Principes S. Rom. Imperij

Lamprechtus Comes Habspurgen. VI. Gratiosus.

Guntramus Comes Habspurgen. VII. Fortissimus.

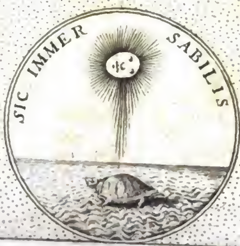
Vilitardus Comes Habspurgen. VIII Religiosus

Luitfridus Comes Habspurg. IX Laudatissimus

Hunfridus Comes Habspurgensis X Honoratissimus.

Guntramus Comes Habspurgen. XI Modestus.

LXXIX. HIEROGRAPHIA.

Gratiosus hic Comes,non tulisset hoc nomen, si non fuisset insigni virtute, quæ blandè,in hominum animos influit,præditus. Sunt autem, quas vulgus maximè admiratur,& quasi obstupescit, virtutis species, continentia & clementia. Illa enim voluptatem, hæc iracundiam continet, ac quasi vinculis constringit : quibus maxima hominum pars cedit,atq; superatur non invita. Ego de Continentia,ex nomine conjicio : gratus enim suis non est,quicunq; Principium,alienos incestat thoros. Ipse Comes de Clementia testatur,& verè quidem.Nam si falso,aut æquales non tulissent,aut posteri refutassent) Cùm ait : Læsus juvo. Et simul ostendit duos foculos,in quorum alterum conjecta est pila, vel ænea, vel ferrea, quæ quo perforata est, ore flat,& opopsitum focum, quasi folle excitat & inflammat. Sic scilicet Comes, à duobus contentiosis,in rixæ ardorem, compulsus,hujus fert,illius lenit injurias. Et si nequit, ut nonnulli beneficiis irritantur,coacervat in verticem,non lentum ignem. Sed prunas, ut veri Mystæ loquuntur ardentes.

LXXX. HIEROGRAPHIA.

Quæ proximum seculum antecessère,barbara fuisse rudia litterarum, ab inundatione Barbarorum, quidam volunt Litterati non sapientiam in scriptis,aut humanitatem in factis desiderant ; requirunt modò eloquentiam. Sua cuiq; stet sententia. Ego néc temporum injurias,quæror: nec quæro rei exactius examen Principes video non tantùm sapientes, verùm & eloquentes. Comes Cuntramus,fortissimi nomen accepit.Non vulgare. Et cùm nostri Thrasones, in tanta litterarum luce , à litteris abhorreant. Quasi immanitas sit fortitudo ; Comes fortissimus, Contramus, secutus majores, purissimum nobis Symbolum ex M. Cicerone ; & Hieroglyptum ingeniosissimum reliquit exHomero.Non solum nobis nati sumus. nosti , quæ sequuntur apud Ciceronem. Et quis ignorat noctuam ab Ulysse agnosci,sacram Minervæ,in speculatione nocturna ? Ergò erat hic Princeps, non viribus tantùm ferox. quibus,à belluis superamur ; sed & animo fortis,quo vir virum superat, Tinctoq; litteras,& imbuto præceptis veræ virtutis Cęterum parma& gladius in promtu sunt ; ut non solùm excipias dextrè, sed & inferas justè bellum. Multùm enim interest,exspectes,an antevertas hostem, cùm ad famam, quæ inbellis plurimùm potest,tùm ad rem : avertis enim clades belli in hosticum. Non est semper tutum,inquies. Hoc videns Comes, in umbone Clypei, Noctuam sculpsit.ut vigilet,qui bellum gerit. Tutius enim est vigilandi duci exercitus in hostico castra, quàm in pacato metari. Unde Annibal : Illis (de Romanis loquitur, quibuscum in Italia pugnabat Afer, ignavis esse licet. Nobis nisi in virtute nullum est præsidium. Multò minus, effugium. Quod ergò timidi formidant ; duces rei bellicæ periti, quærunt periculum sæpe. Et Cato in Hispania, non à fronte,sed à tergo, hostium castra oppugnat. Ne ad sua castra respectaret miles ; sed aut vincendum aut moriendum intelligeret. Proximè Noctuam , Lauri surculus assurgit. Nemo tàm noctuæ similis est ; qui non videat, Comitem pro-

mittere vigilantibus, & non torpentibus in bello victoriam. Insigne documentum, etiamsi non reliquisset, qui fortissimi nomen in acie inveniat, ullum nobis exemplum.

LXXXI. *HIEROGRAPHIA.*

Deus bone, quæ hæc propago Heroum? sua quisq; virtute insignis est. Et non exclamabo? non clamabo? ut perpetues non virorum, sed virtutis propaginem. Nihil profectò salubrius Reip. datum est à te, qui multa dona ti & donas, omnia ut breviter finiam, quæ aut habemus publicè, aut possidemus privatim; Principe, qui nobis non solum præsit potestate; verùm etiam præcat virtute. Erit qui hæc dari posteritati censebit. Ego tamen non, sed antiquitas honoravit nominibus, & quasi suis coloribus, distinxit, virtutes. Et non grata memoria repetam, quæ nostros vel ex væterno excitent? præsertim, cùm ut Ptholomæi Reges Ægypti, vitiis insignes; ita Comites Habsburgenses, virtutibus clari & illustres sint. Nam per ludibrium Philopater, Philometer, Philadelphus appellati sunt. Quod, ut Turcæ suos quisque interremerit Verum enimvero hic omne punctum tulit, quem pietas Religiosissimum nominat. Quid enim cultu & observantia Numinis majus ad rem humanam? vel augustius ad divinam. Solet Pietatis studio animus mitescere. Ut non modò compertum est, in superstitione Numæ, sed & in religione Salomonis. Sed Carolus & Constantinus Magni, ut pii in templo; sic acres in bello extiterunt. Docueruntq; & Deum coli & bellum geri ab eodem posse. Nec video, quid sedentaria ista quorundam pietas, otii altrix, de nepotibus tutè conjice, Reip. conducat. Mysta noster se ab hac ignavia, pietatis simulatione aut superstitione tecta, liberè vindicat. In Leones enim animum Heroicum atq; Leoninum ostendit: Scipionemq;, Principis alicujus scilicet potestatem dividit, ac mordicùs comprehensum deripit, comminuit, tollit. Quod cùm facit; pro æquitate, inquit, sine qua, ne piorum quidem societas consistit. Ita latè patet Justicia: & omnia, supera, infera, media continet & ordine disponit.

LXXXII. HIEROGRAPHIA.

Rebar me ad apicem, & summam virtutis pervenisse. Nunc Luitfridus signum tollit, quem video laudadissimum salutari. Præstat igitur proximis hoc: quod ut laudent, ita & paveant homines fortitudinem potentioris: Et religionem Principis plures contemnant, quàm laudent: ipse omni virtutum genere excelluerit, Si laudem ubiq; invenit: Nec odium modò declinarit, sed & excesserit invidentiam. Quæ Principis virtus ne inimitabilis: aut fortuna ne incomparabilis, cuiquam esse videatur; moderatio est in rebus qua citra invidiam, ut Terentius loquitur, laudem pares ille quidem de studiis liberalibus, nos de civilibus. Ac ne videar à sententia Comitis aut vos deducere, aut ego dissentire; Comes, equum paullò antè effrenem, ut apparet, manet enim in vultu ferocitas, Lupato domitum & constrictum, vacerræ alligavit, id est, hostem sub jugum misit, non trucidavit, at servavit. Nam cùm ista faceret; dixit: Hæc vera potentia

potentia. Quæ? victis parcere. Imò ad melius vitæ institutum traducere, ut horum salus quæsita, non spolia, aut gloria tua videatur.

LXXXIII. HIEROGRAPHIA.

Ego lego, Immersabilis: Memini enim Horatii loquentis, de Ulysse: Aspera multa Pertulit, adversis rerum immersabilis undis. Nec quenquam latet, quod Homerus subtili rate vectum, nec tamen mersum soluta scribat; virum fortem notari: Qui licet jactetur variis temporum procellis, nunquam mergitur. Immersabilis enim est, ut suber, magnitudo animi: Et semper supernatat. Et hæc ad nomen honoratissimi apprimè quadrant. Virtus, inquam & fortuna. Nam non plenis honoribus refulget, cuicunque altera deest, Fortunam enim multi virtutem pauci honorant. Sed Hunfridus, cognomento, Honoratissimus non Ulyssem sed testudinem exhibet: Et ad spectaculum, Solem quoque adsciscit. Fluvitantis supra undas. Si cognominis rationem habuit; non abs re: Troglodytæ enim Æthiopiæ populus, adnatantes testudines, si Plinio credimus, fama fuit, adorasse. Si rei magis ad rem. Domi enim testudo manet. Quod si Principibus ubique omnibus persuaderi exemplo posset pauciores suam terent. cùm appetunt aliena. Jam quod evehi in summa pelagi, quemadmodum hic pingitur, à Plinio scribitur, blandiente antemeridiano Sole: Ut siccato cortice, dùm toto dorso, eminent vapore Solis mergi nequeant; prorsùs ad virtutem pertinet, quæ quò magis excolitur in palæstra, imò coloratur, & indurescit sub sole; in luce, in conspectu, in conflictu: hoc minus mergi ærumnis, aut cedere fortunæ & hominum injuriis potest. Fit enim ut testudo, immersabilis.

LXXXIV. HIEROGRAPHIA.

Quo quisq; sublimior; eò modestius se gerat. Quis sapientium Græciæ dixerit, & an iisdem verbis dixerit, non satis memini. Nos si non verba, rem assequimur & Modestiam cum Potestate: Comitatem cum dignitate: temperantiam cum licentia meritò admiramur. Quis enim nostrûm, quos leges veluti vincula constringunt, perpetuum in vita tenere servat? Humana non Barbara ætas, quæ Principes suos, à virtutibus, appellabat & honorabat. Ut enim ex Mortalibus eximunt; ita pæne Diis immortalibus adæquant. Imò virtutes sunt, quas in cælo homines collocarunt. Si tamen virtutes, superarunt enim vitia in Diis Paganorum. Comes nomine Modestus, cujus caussa, hic institutus est sermo, in caveam adducit Elephantem, cum catello, cur non cum mure? inquies. Indigna comparatio. Canis facilè assuescit & homini & belluæ. Si hunc spectat, Tempore & assiduitate, quod est Symbolum Comitis: aut ad Elephantem, qui non modò jugum hominis subit. Tantilli, tanta bestia; verùm etiam genua submittit, dona offert, mandata accipit, & facit imperata; Verum est Symbolum, & hujus, quàm illius exemplo illustrius. Quò enim quidq; incredibilius; eò factum admirabilius est. Quid autem velit hoc ænigmate Comes, ex cognomine manifestum fit. Nam ut iracundia Principis; multos irritat; sic modestia etiam iratos placat: Et non statim ruens in vindictam, hoc ipso vindicat: Ac cedendo vincit, subigitq; iracundiorem cane, & immaniorem Elephanto hostem.

LXXXV. HIE-

Comites Principes S. Rom. Imperij

Betzo Comes Habspurgensis XII Fortissimus.

Ropaius Comes Habspurgensis XIII Constans

Bernherus Comes Habspurgensis XIIII Liberalis

Otto Comes Habspurgensis Decimus quintus . Prudens

Albertus Comes Habspurgensis XVI. Diues.

B...herus Comes Habspurgensis XVII Justus.

LXXXV. HIEROGRAPHIA.

Degenerare à majoribus liberos; ita notatum jam Heroicis temporibus. & longo post ævo observatum est;ut in proverbium abierit,Heroum filij noxæ. Eheu. in quantam & labem, Constantini & Caroli Magnorum posteritas desijt? Quò magis miror & vereor, eandem omnium Comitum Habspurgensium,indolem. peculiari solùm virtute, quæ inter cetera animi lumina, veluti Sol inter sidera, clariùs luceat, distinctam. Ac quasi natura effœta, non haberet,quam aliam virtutis speciem,in stirpe generosa exprimeret; Betzo, refert unum ex proavis. unde ab eadem magnitudine animi Invicti, nomen Fortissimi quoque accepit. Ipse nec Dei donum, nec hominum de se judicium aspernatus: ἀτροφὰ γὰρ enim ne viliora quidem munera, (ille apud Homerum existimat) Taurum in arenam adducit, quibus nihil terrebatur, prætervectum, uti cernis, plagas. Cùm autem adijcit: conscia virtus: nemini dubium relinquitur, quin se sub non vana imagine ostendat, virtutis suæ conscium, nec vim apertam hostium, nec, veluti retia, insidias pertimescere. Est enim generositas huic animanti magna. ut vel ipse conjeceris, ex torva fronte, auribus setosis, cornibus in procinctu dimicationem poscentibus Sed tota vis, in prioribus pedibus stat. Nam ira gliscente, alternos replicat, spargit in altum harenam, solus animantium, eo stimulo ardescens. Cum hac generositate, & quis se comparari nollit? Certè domitus laboris vetustissimi & necessarij nobis socius est. Damnatus Romæ est & actus in exilium, bove, tanquam colono suo interempto. Homerus etiam divinitùs castigatos Ulyssis socius scribit, quòd armentum, non solis at siculorum (eruenda enim ex fabulis veritas) mactassent, atque abegissent.

LXXXVI. HIEROGRAPHIA.

Nova inclarescit virtus. Adesdum spectator. Constans novo cognomento Comes in scenam prodit. In hunc mihi oculos conjiciant: qui nunquam sibi constant, sint cum basis Regni, & norma Reipub. Levia enim & ventosa consilia, nulli magis noxia sunt (quanquam plurimis noxia & capitalia) quàm ipsis ut plerumque mala consilia, pessima sunt consultori. Levitas in muliere est. Quamquam imbecillioris sexus ea sit; non est tamen sine probro, aut fama. Muliebri cujus est, probrosa levitas. vir cujus non est, non meminerit, cujus est gravitatis suæ? Hic Princeps meminit. non enim casu invenit nomen: & si delatum assentatione foret; jam dudum, temporis decursu, & vi veritatis ablatum. Ipse rei gravis exemplum, in re levi invenit, Piscatoria ut vides. Oportet enim constantes, imò pertinaces esse in piscando: qui jactum faciunt, etiamsi toties jacturam fecerint, modò retis, modò temporis. Hic verriculo implicata est marina bellua. Orca forte, quâ cum Balæna bellum est, tanto motu. ut mare, non secus, ac tempestate, sæviat atque intumescat. A dentibus putat Plinius, cùm cetera, massa aut moles veriùs carnis sit, cognosci posse. Quæcunq; est; capta est. & constantia est, quæ omnes difficultates superat. ne quis me mei, aut Comitem sui immemorem existimet. Quod autem lente manum, ad prædam licet retii irretitam extendat: &

dat: & hoc constantiæ est. Nec ignavus est, qui timentem timet, ut in Symbolo est; Sed temerarius, qui contemnit. Sæpe accidit, ut victorem victus, nimis properum ad prædam, solutis inter prædandum ordinibus, vincat: & partam è manibus extorqueat victoriam. Nec ullus dux sapiens, hosti ad necessitate compulso, copiam pugnandi fecit.

LXXXVII. HIEROGRAPHIA.

Quibus arboribus folia non defluant; nihil ad hanc Hierographiam. Hæc enim lapsis pomis deflorata & frondibus nudata est. Et video tamen circum, veluti circino ductum: Facilis jactura. forte quod legi possint, nisi, ut apparet, tempestate sint, ut ante tempus decussa. Quod enim sunt, quorum copiæ sunt, copia pomorum? Ulyssis vix potuit Laërti persuadere, se ipso natum esse: nisi pomos ostenderet, quas blandienti puero pater in horto (decorum tùm erat Heroibus & Regibus hortum colore) liberaliter donasset. Hæc animo agitantem, veluti lux quædam, cognomen liberalis, circumfulsit. Vidi enim Comitem Bernherum liberalem, esse hanc arborem. Et quid aliud est homo; quàm arbor inversa? ut volebat ille. Nec tempestate, aut necessitate adductum, ut sua profunderet; sed tactum augustiori quadā sententia, quàm humana, despicere divitias, quarum, si non utare, nullus est usus, & uti liberaliter. Cavisse tamen ne prodigè largiendo, fontem liberalitatis exhauriret. Stat enim sua, illa, nixa radice; ut & ille haud dubiè stabat in suis fundis, potens rerum. Ac ut arbore, suo tempore reflorescit; ita fundi exuberant, & inundāt Lacunas.

LXXXVIII. HIEROGRAPHIA.

Prudens hic appellatur. & cujus nescio, manus, Leonem, jubas molliter attrectans, paulatim cicurem reddit. Si hæc solertia; prudentia est, inquies; prudentes bestiarij sunt. qui licet hac in re industrij sunt, ceteris in rebus plerumq; non bestiarij, sed bestiæ sunt. Tanti momenti est, quid agas & quibus cum versere. Negare non possum ita plerumq; usu evenire. Principes tamen Civitatum, Hanno & Antonius, ejusmodi studium non sunt aversati. Ha ha he, Quis Antonium Triumvirum unquam prudentem censuit? Nam Hanno licet occultior, hac dementia, animi sui latebras aperuit. & meritò damnatus est, ille superior legibus erat. Non erant, non erant laturi censores subjugatis Leonibus, cum meretrice & ea mima vehi exercitus p. Romani ducem. Ita me rides. Arsustine me, persequendem dicendo, quæ volebam. Jam enim meditabar non Leones, non feras; sed Leoninos animos & efferatos homines: quos Princeps prudens, leniter & sensim agendo faciliùs demulserit, quàm iracundè urgendo. Hoc enim Comes, quem Prudentem habuit sua ætas, vult & prudenter vult. Nam secus si feceris; Rempublicam turbaris.

LXXXIX. HIEROGRAPHIA.

An hic sit calamus Aucupis (sic Martialis perticam appellat quam visco linit) ramos enim, & nostri aucupes, inijciunt; aut arbor alicubi ut repe-

ut reperiuntur multæ sterilis infœcunda. Noctua est omnibus avibus fere infesta & invisa, præterquam Accipitri: quam circum glomerantur, & nequidquam impetunt tot aviculæ. Nam & ipse Accipiter subsidio adest, vel amicitiam Noctuæ spectans vel prædam oblatam. Sic ferè potentiores conveniunt: & licet bellis alia atque alia caussa prætendatur; non amicitia est, illa societas, in qua suum quisq; commodum sequitur. Noctua sive ingenio, sive subsidio freta, insultat assultantibus aviculis. Sarcasmus enim est. Ego movebor. Quid vultus? Non facessam vobis diu negotium, sed movebor, avolabo subducam me ex invidentium oculis. Hæc cùm præ se ferat, propiùs accedentes capit tenaci vngue, & cum Accipitro, partitur prædam. Et quod dixerat se moturum castra; id præstat, profligata Imbelli multitudine. Aliò enim transvolat prædatum. Quod si sola deprehendatur, & majori alitum multitudine circumcincta, non videt effugium; tùm resupina pedibus repugnat: & collecta in arctum, rostro & unguibus tota tegitur. Ita & nos in nostram virtutem nos colligere deberemus; si quandò potentior hostis ingruit: & socij deserunt. Cæterum Principi multa aucupia sunt, augendi opes. etiam citra injuriam. nec fori sunt, ex quo ferrum hebet, pecunia dominatur, reprehendendi. Sed injuria semper absit. Nam malè parta, malè dilabuntur.

XC. HIEROGRAPHIA.

Divitis nomen Comes proximus à fortuna obtinuit. quanquam & prudentis viri filium, necesse ferè sit, divitem esse: & animi non abjecti sit, opes cùm quærere, tùm servare. Hic verò à virtute, & quidem à regina, virtutum, quæque sola videtur virtus, nomen Iusti. fortitudo certè, efferatior: continentia, mollior: prudentia, malicia videtur. Hæc de nomine auctoris. Nam sine Mystagogo, rem cernis. Sus enim, ut cernis, ferus, in venabulum pæne insilit. si non mordicus petit: & ut audis, Una salus victis, nullam sperare salutem. Et est ita, ut non sus, sed Poëta loquitur. Nam liberi ab affectibus. sunt expeditioris consilij, animi non trepidantis inter spem & metum; sed pugnacis, omnia audentis, &, ut ita loquar, invicti. Hinc Crastinus Cæsari, Hodie, aut me vivum, aut Mortuum laudabis: decreverat enim aut generose mori, aut fortiter vincere: Laudavitque Cæsar vivam mortui virtutem. Quis neget? inquies; sed hæc non justi, ac fortis viri sententia est. Respondere tibi possem, qui unam habet, omnes habere virtutes. Non cavillabor in re seria. Quò quisque justior; eo fortior. Etenim justitiam, cùm Dij tùm homines simul defendunt. Si ergò Poëtæ relinqua relinquamus: & retineamus duo verba Mystæ, una salus; nonne suppleri potest? Iusticia. Hæc enim munitus quivis vir bonus, ut hic Sus in telum, in necem ruit. voluntariam quoque: Tantò pluris est viro virtus, quam vir.

Comites Principes S Rom Imperii

Albertus II Comes Habspurgen. XVIII. Exulator Landgrauius Alsatiæ I.

Carolus Comes in Arenberg et Marchiæ Liber Baro in Sibenburge et Eques Aur V.

Petrus Ernestus Comes et Dominus in Mansfelt Dns in Heldrenk Eques Aurei Velleris Gubernator in Duc Luxenburgé

Carolus S R Imp Princeps Comes in Mansfelt Generalis Regni Hungariæ

Joannes de Lutzenburg Comes de Ligni Eques Aurei Velleris

XCI. HIEROGRAPHIA.

Gallina matrio Columellæ eſt, quæ pullis incubat. Et omnibus glociens, aut incubutura, aut excitata, indignanter & acutè aliquid intonans. Has voces duas mihi in memoriam revoco, quod rem utramque Sculptor ſub oculos adduxit. Ingratus enim advena Accipiter, Gallinam ex puerperio excitat. Illa jam non gallina glocit, & galli ſimilior criſtas erigit, pandit alas, & quo poteſt tegmine, ſobolem tegit, vel ſui periculo, à periculo vindicatura. Mira naturæ vis. qua naturæ ipſius conditor delectatus eſt. Et eſt Homo, tantò præſtantior, quovis alio animante, qui in liberos, propinquos. ſua viſcera, crudele ſtringit ferrum ? aut capitalia concipit conſilia ? edit mandata? Sed audiamus non Callinam glocientem, ſed Comitem regiè loquentem: Dulce & decorum, pro patria mori. Hic enim non ſuum modò, ſanguinem, quod tamen rarum eſt in poteſtate (Plutarchus enim naturæ aut conſuetudinis non ignarus, ut Mathematicis ſua axiomata, Tyrannis concedenda exiſtimat parricidia) verùm etiam, in ſubjectos imperio, ſanguine ſuo cariores ducit. Poëta enim non pro familia. ſed, pro patria dicit. Et Godrus profectò, pro patria & civium ſalute, Dijs Manibus ſe devovit. Rarum exemplum. Quò rarius, eò laudabilius. At dignum Principe. Si enim Princeps eſt ut eſt, caput Reip. non deberet minorem habere rationem ſuorum, quàm ſui. quemadmodum caput videmus, curare artus ſuos : & ſi quod membrum langueat; non minus hujus, quàm ſuo dolore affici, angi, & torqueri.

XCII. HIEROGRAPHIA.

Qui nihil habet, quod agat; emat, inquit ille, navim, & uxorem ducat. Ratio in promtu eſt, quod in rebus pertuſis, ſemper eſt aliquid, quod obturetur. Hic non de refecta, ſed perfecta navi loquitur. Iam enim ſuis numeris abſoluta, altum tenet. In alvum deſcende, carinam ſcrutare. cinctum attrecta, ſtamina intuere, in ſtegam aſcende, ageam percurre, à prora ad puppim vagare, à croteria mirare, tutelam cujus ſit vide, in oculo oculos habe, in roſtra viſum porrige, fores nautæ habeant, tranſtra remiges poſſideant (eſt enim & contis & remis in navi locus) vela diſtingue, mala lignea, & corbes conſidera. dejectiſq; oculis ferruminatas commiſſuras obſerva. Nihil erit fortè in tota navi, quod ſi æquus ſis judex, deſideraris. Iſto curru maris, ſic enim Homerus appellat, ſic affecto & perfecto, Comes Arenbergius, nihil eſſe tam operoſum vult, quod tempore non finiatur. Si induſtria accedat, labor & ſedulitas noſtra. Quod ſi Oceanus navi ſubigi ac domari poteſt; gens etiam affrenis & fortis, tempore ſubigitur quoque, ſi in tempore vigilemus : & in belli curam, ut in fabricam navis fabri, ſimus intenti. Obſcurè autem Magiſtratum admonet: ne liberè loquendo, ſibi ipſe obſit, nihil proſit. Reipub.

XCIII. HIEROGRAPHIA.

Haud facile virtus exſtinguitur, inquit Myſta: & ſimul frondibus, veluti comis, laurum deformat: aut ſurculis potius. folia enim de arbore non decidunt. Qua re ſatis oſtendit, homines egregiam virtutem, vel ſuo cum detrimento, honorare quò modò Laurus, ſuo ſe decore & virore ſpoliat; ut victricem comam, ſua coronet. Eſſe ut alteri meliùs, quàm tibi velis, extra vani amoris indicium, eſt dignum non modò admiratione, verùm etiam laudatione eſt. Iam non unius eſt hoc, ſed totius civitatis, regni, orbis terrarum, ut ita loquar, deferentis uni virtutis ergò, non unius horæ momentaneum honorem, ſed perpetuum, fructuoſum merum & mixtum imperium. Cyri nomen ita celebre erat, ut ex Xenophonte liquet, ut multæ gentes & nationes, ejus gubernacula expeterent: & cùm deditionem armis & dentibus propulſemus; fuerunt, qui ſponte vellent Auguſto ſeſe dedere. Nec cum vita, extinguitur ea hominum benevolentia, multis Regibus expetita, ſed mortuos ſinunt mori. Statuis, nominibus, memoria retinent; & quantum in ſe eſt, faciunt immortales. Hac re conſolatur ſe Comes Mansfeldiæ, Petrus Erneſtus: & orbatus clariſſimis liberis, fidem ſuam. quam in tàm turbulento rerum Belgicarum ſtatu, Regi Hiſpaniarum, Philippo II. ſervavit, ſervatque ſucceſſori, non morituram amplectitur; & à fide promittit ſibi gloriam immortalem.

XCIV. HIEROGRAPHIA.

Dicerem hunc eſſe, noſtræ militiæ, Divum Georgium. Qui malunt idola, Bellerephontem eſſe contendent. Ne rixemur, virum fortem dico, cui pro arbitratu ſuo quiſque nomen imponat. Nam ipſe forſan Comes Mansfeldiæ nobis ſe offert, hoc habitu equeſtri: aut Principem dominumqúe ſuum, in equo collocans, bono animo eſſe jubet. ex quo etiam Draco ſuperatur. fera & alata ſerpens. ſperet modò, non metuat. etiamſi inter ſpem & metu, res fortuna verſet. Nam in ſpe, ut inquit, eſt fortitudo, In Scipione hoc verum eſſe notat T. Livius: Arrhianus in Alexandro. Ita præſenti animo aggreſſi ſunt hoſtem. & antequam vincerent, viciſſe videbantur. Et hæc ſpes ex oculis reſplendens, militem animabat, atq; ad pugnandum reddebat alacriorem.

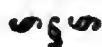
XCV. HIEROGRAPHIA.

Corona ſupra Scipionem, intra geminum cornucopiæ, Acheloi & Amaltheæ, eſt Caroli Comitis Mansfeldiæ, Martis illius Hungaria, & terroris Turcarum eſt, quem nec Mars alter, ſed mors è medio ſuſtulit ad Strigonium. ingenti agreſtium dolore, & pari incommodo Chriſtianorum omnium. Ita gravis exactor erat diſciplinæ militaris. Et quod eſt Aurei Velleris. Pretium non vile laborum. eſt; ſui Hieroglypti eſſe voluit. non prædam ex ſocijs, non ſpolia ex hoſtibus; ſed ex Repub. bene obita & geſta, gloriam ſpectans, & Cæſaris gratiam. Quid igitur proponit

ponit duo copiæ cornua? Acheloi & Amaltheæ, ut dixi. Facit, quo Munerarium decet. Christianos ad militiam, & contubernium invitat. propositis amplissimis præmijs. Terrestribus, per Acheloi: cœlestibus, per Amaltheæ cornu. Sibi nihil reliqui facit, præter opinionem hominum de se, & animo suo, judicium Dei. Ea magnanimitas Caroli Comitis Masfeldiæ fuit.

XCVI. ET VLTIMA HIEROGRAPHIA.

Comes de Ligni, Belga, vulgatum sententiam domesticam facit: contra impossibile. nemo tenetur. nec veretur eos, qui ἀδύνατον Græcè malunt dicere, quàm impossibile non Ciceronianè: est enim Quintiliano probata vox: & simul Camælum humi sternit, sub pondere. Sive ipse alicubi succubuit oneri: sive quem purgat à necessitate; cui non ferendo non est: non plus oneris, Camælus attollit: ut antè dictum, potes mecum recordari.

INDEX ALPHABETICUS,

UBI FIGURA REPERIATUR.

Petrus

INDEX SYMBOLORUM.

A mon

Sicuti

Religione

Telum

INDEX.

FINIS.

